Anne Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

**

roman

Editura Eminescu

Coperta colecției : Val Munteanu
Ilustrația copertei : Damian Petrescu

1974
București, Bd. Ana Ipătescu, 39

Anne
Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

Roman

**

Traducere de
Andrei Bantaş

Editura Eminescu

CAPITOLUL I

5 OCTOMBRIE. ESTHER HARGRAVE se face o fetișcană de toată frumusețea. N-a terminat încă învățătura, dar maică-sa o aduce adeseori în vizită diminețile, cînd bărbații sînt plecați și uneori ea petrece cîte un ceas două în tovărășia surorii ei, a mea și a copiilor. Și cînd mergem la conacul Grove, întotdeauna fac în așa fel încît s-o văd și să vorbesc cu ea mai mult decît cu toți ceilalți întrucît sînt foarte atașată de micuța mea prietenă și ea de mine. Dar mă întreb ce i-o fi plăcînd la mine, pentru că nu mai sînt fata fericită și vioaie de altădată. Numai că ea nu are altă societate — afară doar de aceea a mamei ei reci și ostile și a guvernantei (cea mai artificială și mai convențională persoană pe care prudenta sa mamă ar fi putut s-o găsească pentru a schimba înzestrările firești ale elevei), și din cînd în cînd a surorii ei supuse și liniștite. Adeseori mă întreb care-i va fi soarta — și ea se întreabă așijderea. Dar

speculațiile ei privitoare la viitor sînt pline de speranțe — cum erau și ale mele odinioară. Mă cuprind fiorii cînd mă gîndesc că s-ar putea ca ei să se trezească într-o bună zi la realitate și să-și dea seama de deșertăciunea iluziilor sale. Mi se pare că aș fi chiar mai afectată de dezamăgirea ei decît de a mea. Am impresia că eu am fost născută pentru o asemenea soartă, dar ea e atît de veselă și de proaspătă și are inima atît de ușoară și spiritul atît de slobod, atît de nevinovat și de nebănuitor! O, ar fi tare crudă soarta dacă ar face-o să simtă ce simt eu acum și să treacă prin cîte am trecut eu!

Și sora ei tremură pentru ea. Ieri-dimineață, una din cele mai luminoase și mai frumoase zile din octombrie, eram în grădină cu Milicent și savuram o jumătate de oră de răgaz împreună cu copilașii noștri, în timp ce Annabella stătea întinsă pe canapeaua din salon cufundată în lectura ultimului roman apărut. Ne zbenguisem cu micuțele noastre odrasle, arătîndu-ne la fel de vesele și de neastîmpărate ca și ele și acum ne odihneam în umbra fagului cu frunze arămii ca să ne tragem răsuflarea și să ne aranjăm coafura deranjată de joaca noastră agitată și de vîntul năzdrăvan — în timp ce copiii mergeau împreună, cu pași mărunți pe aleea lată și însorită. Arthur susținea pe mult mai firava Helen, și cu multă înțelepciune îi arăta frumusețile cele mai de seamă ale bordurii răzorului de alături, cu un soi de gungureală care pentru ea era la fel de bună ca orice alt gen de vorbire. După ce rîserăm de această privelişte încîntătoare, începurăm să vorbim despre viitorul copiilor noștri. Asta ne făcu să cădem pe gînduri. Amîndouă rămaserăm într-un fel de reverie tăcută, în timp ce pornirăm încetișor pe alee. Bănuiesc că, printr-o asociație de idei, Milicent ajunse să se gîndească la sora ei.

— Helen, zise ea, o vezi destul de des pe Esther, nu-i așa?

— Nu chiar așa de des.

— Dar ai oricum mai multe ocazii de a o întîlni decît am eu. Și știu bine că ea te iubește și te privește

cu mult respect; nu există o altă persoană la părerea căreia să țină mai mult decît la a ta. Zice că ești mai înțeleaptă decît mama.

— Asta pentru că e îndărătnică din fire și în general părerile ei coincid mai des cu ale mele decît cu ale mamei voastre. Dar ce-i cu asta, Milicent?

— Păi, întrucît ai atîta influență asupra ei, aș ține foarte mult s-o convingi în mod serios ca niciodată, sub nici un motiv și sub îndrumarea nimănui să nu se mărite de dragul banilor sau al rangului sau al poziției sociale sau al vreunui alt lucru în afară de afecțiune adevărată și de stimă bine întemeiată.

— Cred că de data asta nu e cituși de puțin nevoie s-o conving, întrucît am mai discutat de cîteva ori acest subiect și te asigur că ideile ei despre dragoste și căsătorie sînt atît de romantice încît pot satisface speranțele oricui.

— Concepțiile romantice nu sînt suficiente: aș vrea să aibă niște concepții solide.

— Ai perfectă dreptate; după părerea mea, însă ceea ce lumea stigmatizează drept romantism este adeseori mult mai aproape de adevăr decît se presupune îndeobște. Pentru că, dacă ideile generoase ale tinereții sînt prea adesea întunecate de lucrurile sordide pe care le vedem ulterior în viață, asta nu dovedește în suficientă măsură că ele ar fi false.

— Bine, dar dacă ți se pare că ideile ei sînt așa cum ar trebui să fie, atunci de ce nu le întărești? Ar trebui să le dai mai multe temei. Pentru că și eu am avut pe vremuri concepții romantice și... Nu vreau să spun că-mi regret soarta, întrucît sînt sigură că nu așa stau lucrurile... însă...

— Te înțeleg, i-am răspuns. Ești mulțumită în ceea ce te privește, numai că n-ai vrea ca sora ta să sufere de pe urma acelorași lucruri prin care ai trecut tu.

— Nu — sau de pe urma altora mai rele. S-ar putea să aibă de suferit mai cumplit decît mine — pentru că de fapt eu sînt mulțumită, Helen, deși s-ar putea ca tu să n-o crezi. Jur că-ți spun adevărul adevărat cînd afirm că nu l-aș schimba pe soțul meu cu nici un alt bărbat

de pe lume, chiar dacă aş putea-o face tot atît de uşor cum rup această frunzuliţă.

— Mă rog, te cred. Acum că-l ai n-ai vrea să-l schimbi cu altul ; dar, pe de altă parte, cu dragă inimă ai schimba unele dintre însuşirile lui cu cele ale unor bărbaţi mai buni.

— Da ; exact aşa cum cu dragă inimă aş schimba unele din propriile mele însuşiri cu cele ale unor femei mai de treabă. Pentru că nici el, nici eu nu sîntem perfecţi şi în mod la fel de serios doresc îndreptarea lui ca şi a mea. Şi el se va îndrepta cu siguranţă — tu nu crezi, Helen ? Doar nu are decît douăzeci şi şase de ani.

— S-ar putea să se îndrepte, i-am răspuns.

— Ba o să se îndrepte... Cu siguranţă că se va îndrepta ! a repetat ea.

— Milicent dragă, te rog să mă ierţi că am încuviinţat atît de slab. Nici în ruptul capului n-aş vrea să te descurajez în speranţele tale, dar ale mele au fost dezamăgite atît de des încît am ajuns să fiu rece şi îndoită în aşteptările mele, ca şi cei mai blazaţi dintre octogenari.

— Şi totuşi şi tu mai speri — chiar şi pentru domnul Huntingdon, nu ?

— Recunosc că da — „chiar" şi pentru el ; căci s-ar părea că omul cît trăieşte tot speră. Şi, Milicent, el e într-adevăr cu mult mai rău decît domnul Hattersley ?

— Mde, ca să-ţi spun părerea mea sinceră, cred că nici nu suferă comparaţie unul cu altul. Dar nu trebuie să te simţi jignită, Helen, pentru că ştii că eu spun întotdeauna exact ce gîndesc şi tu poţi să faci la fel ; n-are să-mi pese.

— Nu sînt jignită draga mea ; şi părerea mea este că dacă s-ar face o comparaţie între ei doi, deosebirea, în cea mai mare parte, este cu siguranţă în favoarea lui Hattersley.

Inima lui Milicent trebuie să-i fi spus cît de mult m-a costat pe mine să recunosc acest lucru. De aceea, dintr-un impuls copilăresc şi-a exprimat sentimentele de înduioşare sărutîndu-mă brusc pe obraz, fără un cuvînt de răspuns, iar apoi răsucindu-se pe călcîie, îşi luă în

brațe fetița și-și ascunse fața în rochița ei. Ce ciudat e că noi plîngem atît de des, fiecare pentru necazurile celeilalte, dar nu vărsăm măcar o lacrimă pentru ale noastre! Inima ei trebuie să fi fost plină de propria sa mîhnire, dar s-a revărsat pur și simplu la gîndul mîhnirii mele. Iar eu, la rîndul meu, am vărsat lacrimi la vederea emoțiilor ei deși de multe săptămîni nu mai plînsesem de mila mea.

...S-a întîmplat într-o zi ploioasă din săptămîna trecută. Mai toată societatea își omora vremea în sala de biliard, dar Millicent și cu mine ne aflam în bibliotecă cu micuțul Arthur și drăgălașa Helen și, mai cu cărțile, mai cu copilașii, mai cu conversația, ne așteptam să petrecem o dimineață foarte plăcută. Dar nu stătusem mai mult de două ceasuri izolate astfel, cînd a intrat domnul Hattersley, atras, bănuiesc, de glasul fetiței lui, pe care-o auzise în timp ce traversa holul. O iubește la nebunie, ca și ea pe el.

Aducea cu el mirosul grajdului unde se desfătase în tovărășia semenilor lui — caii — după micul dejun. Dar pentru micuța mea tiză asta nu conta: de îndată ce silueta masivă a tatălui ei se ivi în ușă, ea scoase un țipăt ascuțit de încîntare și plecînd de lîngă mama ei alergă gîngurind spre el — păstrîndu-și echilibrul cu brațele întinse mult în lături — și îmbrățișîndu-i genunchiul își dădu capul pe spate și-și ridică spre el fața, rîzînd cu gura pînă la urechi. Hattersley privi gînditor trăsăturile acelea delicate și frumoase, radiind de veselie nevinovată, ochii aceia limpezi, albaștri și strălucitori și părul acela moale cînepiu care i se revărsa pe gîtul și umerii albi ca fildeșul. Oare el nu se gîndea cît de nevrednic e de stăpînirea unei asemenea comori? Mă tem că niciodată nu i-a trecut prin cap o asemenea idee. O luă în brațe și urmară cîteva minute de joacă foarte agitată, în cursul cărora e greu de spus care dintre ei, tatăl sau fiica rîdea și țipa mai tare. În cele din urmă însă distracția încetă brusc, așa cum era și de așteptat. Micuța se lovise și începu să plîngă; drept care, nesimțitorul

ei tovarăş de joacă o aruncă în poalele maică-si, poruncindu-i acesteia să „aranjeze lucrurile cum ştie". La fel de fericită să se întoarcă la această blindă consolatoare după cum fusese şi s-o părăsească, copila se cuibări în braţele ei şi ţipetele i se potoliră într-o clipă: lăsîndu-şi căpşorul obosit pe sinul mamei adormi curînd.

Între timp, domnul Hattersley se apropie de foc şi interpunîndu-şi trupul masiv între noi şi căldură, rămase acolo cu miinile în şolduri, cu pieptul în afară privind în jur ca şi cum casa cu tot ce era în ea, cu toate acareturile îi aparţinea în mod incontestabil.

— A dracului de urîtă mai e şi vremea asta! începu el. Mă tem că astăzi nici vorbă nu poate fi de vînătoare. Iar apoi, ridicînd deodată glasul ne regală cu cîteva măsuri dintr-un cîntec deşuchiat şi întrerupîndu-l deodată termină melodia fluierînd-o, iar apoi reluă vorba: Phil, doamnă Huntingdon, dar ce herghelie grozavă are soţul dumitale! Nu e prea mare, dar e foarte bună... Azi-dimineaţă m-am uitat puţin la cai. Şi pe cuvîntul meu că de mult n-am mai văzut animale mai frumoase ca Black Bess, Grey Tom şi cirlanul Nimrod!

Urmă o analiză amănunţită a diferitelor lor calităţi, apoi îşi schiţă intenţiile grozave pe care le avea el în privinţa jochelor, cînd bătrînul său tată va găsi de cuviinţă să părăsească această lume.

— Nu pentru că aş dori să dea în primire socotelile, adăugă el. La urma urmei bătrînul troian n-are decît din partea mea, să ţină socotelile cît îi va face plăcere.

— Aşa sper şi eu, domnule Hattersley.

— A, da! E doar felul meu de a vorbi. Evenimentul trebuie să se întîmple cîndva, aşa că eu caut să-i văd latura pozitivă — asta e şi planul potrivit — nu-i aşa doamnă Huntingdon? Dar, apropo, ce faceţi voi două aici? Unde-i lady Lowborough?

— În sala de biliard.

— Vai, ce fiinţă splendidă! continuă el aţintindu-şi privirile asupra nevesti-si care se schimbă la faţă şi arăta din ce în ce mai descumpănită pe măsură ce vorbea el. Ce siluetă nobilă are! Şi ce ochi negri, magnifici! Şi un temperament deosebit, specific ei! Şi o limbă

ascuţită, tot aşa de specifică, atunci cînd îi face plăcere s-o folosească!... O ador pur şi simplu! Dar nu-ţi fă griji, Milicent: n-aş lua-o de nevastă nici dacă ar avea un regat întreg drept zestre! Sînt mult mai satisfăcut de nevasta pe care o am. Ei, haide, haide! Ce te-ai posomorît aşa? Nu mă crezi?

— Ba da, te cred, murmură ea pe un ton de resemnare pe jumătate tristă, pe jumătate morocănoasă, şi se întoarse să mîngîie părul fetiţei care dormea alături pe canapea.

— Păi bine, atunci ce te superi aşa? Vino încoace, Milly şi spune-mi de ce nu te poţi mulţumi cu asigurările pe care ţi le dau?

Ea se apropie şi trecîndu-şi mînuţa pe sub braţul lui îl privi drept în faţă şi-i spuse cu blîndeţe:

— Ce se poate înţelege din toate astea, Ralph? Că deşi o admiri atît de mult pe Annabella, pentru calităţi pe care eu nu le am, mă preferi totuşi, ca nevastă, pe mine şi nu pe ea; ceea ce dovedeşte pur şi simplu că nu ţi se pare necesar să-ţi iubeşti nevasta. Eşti mulţumit dacă ea îţi poate duce gospodăria şi îngriji copilul. Dar nu sînt supărată. Îmi pare doar rău (adăugă ea cu glas slab şi tremurător, retrăgîndu-şi mîna de sub braţul lui şi coborîndu-şi ochii în podea) dar, dacă nu mă iubeşti, nu mă iubeşti şi gata.

— Foarte adevărat; dar cine ţi-a spus că nu te iubesc? Am zis eu c-o iubesc pe Annabella?

— Ai zis c-o adori.

— Adevărat, dar adoraţia nu înseamnă dragoste. O ador pe Annabella, dar n-o iubesc; şi te iubesc pe tine, Milicent, dar nu te ador.

Ca dovadă a afecţiunii lui apucă un smoc din zulufii ei castanii şi-l răsuci, pare-se fără milă.

— Serios, Ralph? murmură ea cu un zîmbet firav strălucindu-i printre lacrimi.

— Fireşte, răspunse el. Numai că uneori mă cam necăjeşti.

— Eu te necăjesc! strigă ea surprinsă şi pe bună dreptate.

— Da, tu — dar numai prin bunătatea ta excesivă: cînd un băiat a mîncat toată ziua stafide și praline tînjește și după o picătură de suc acru de portocale, măcar așa, ca o schimbare. Tu, Milly, n-ai observat niciodată nisipul de pe malul mării? Ce frumos și neted pare și cît de moale și plăcut îl simți sub tălpi? Dar dacă umbli jumătate de oră pe covorul acesta moale și plăcut — care cedează la fiecare pas și se lasă tot mai tare cu cît apeși mai puternic — ai să constați cu timpul că e o treabă destul de obositoare și plictisitoare și-ai să te bucuri cînd ai să ajungi la o bucată de stîncă solidă și tare care nu se clintește cîtuși de puțin, indiferent dacă stai în picioare, mergi sau tropăi pe ea. Și chiar de-ar fi la fel de tare ca piatra de moară, o să vezi că la urma urmei mergi mai ușor pe ea.

— Știu ce vrei să spui, Ralph, zise ea jucîndu-se nervoasă cu lanțul de la ceas și desenînd linii pe covoraș cu vîrful piciorului. Știu ce vrei să spui dar am crezut că-ți place să-ți cedez întotdeauna; acum nu mai pot schimba lucrurile.

— Îmi place, replică el apropiindu-se de dînsul cu o nouă amuncitură. Nu trebuie să bagi în seamă vorbăria mea, Milly. Un bărbat trebuie să aibă ceva pentru care să bombăne; și dacă nu se poate plînge că nevasta-sa îl chinuie de moarte cu răutatea și cu nervii ei, atunci trebuie să se plîngă că-l obosește cu bunătatea și blîndețea.

— Dar nu văd de ce-ar trebui să te plîngi decît doar dacă ești plictisit și nemulțumit.

— Ca să-mi scuz propriile mele defecte, firește. Crezi că am să port pe proprii mei umeri întreaga povară a păcatelor mele atîta vreme cît există o altă persoană gata să mă ajute și care n-are de purtat povara unor păcate ale ei?

— Nu există o asemenea persoană pe tot cuprinsul pămîntului, zise ea cu gravitate. Apoi, luîndu-i mîna de pe capul ei, i-o sărută cu un aer de sincer devotament și se îndreptă spre ușă.

— Dar asta ce mai e? întrebă el. Unde te duci?

— Mă duc să-mi aranjez părul, că mi l-ai despletit de tot, răspunse ea zîmbind de sub buclele răvășite.

— Atunci, pleacă !... Admirabilă femeiușcă, observă el după plecarea ei, dar puțin cam prea moale ; aproape că îi se topește în palmă. Uneori sînt convins că mă port rău cu ea, cînd mă întrec cu băutura — dar n-am încotro, pentru că ea nu se plînge niciodată, nici în momentul respectiv, nici după aceea. Bănuiesc că nu-i pasă.

— În privința asta te pot lămuri eu, domnule Hattersley. De păsat îi pasă ; și sînt și alte lucruri de care-i pasă chiar și mai mult și care o supără foarte tare, însă de care s-ar putea să n-o auzi niciodată plîngîndu-se.

— Dar de unde știi ? Ți se plînge dumitale ? mă întrebă el pe un ton imperios și cu o scînteie de furie gata să aprindă o adevărată vîlvătaie dacă i-aș fi răspuns „da".

— Nu, sună răspunsul meu. Dar o cunosc de mai multă vreme decît dumneata și am studiat-o mult mai îndeaproape... Tocmai de aceea îți pot spune, domnule Hattersley că Milicent te iubește mai mult decît meriți și că stă întru totul în puterea dumitale s-o faci foarte fericită. Numai că în loc de asta dumneata ești geniul ei rău și îndrăznesc chiar să spun că nu trece nici măcar o zi în care să nu-i provoci vreun junghi în inimă de care ai putea ușor s-o cruți dacă ai vrea.

— Ei bine... nu e vina mea, zise el ridicînd nepăsător ochii în tavan și vîrîndu-și mîinile în buzunare. Dacă purtările mele nu-i sînt pe plac ar trebui să mi-o spună.

— Dar nu este exact nevasta pe care ți-ai dorit-o ? Nu i-ai spus domnului Huntingdon că trebuie să ai o nevastă care să se supună la toate, fără un murmur, și să nu te țină niciodată de rău, indiferent ce-ai face ?

— Adevărat, dar n-ar trebui să căpătăm întotdeauna ceea ce dorim : asta ne strică tocmai latura noastră cea mai frumoasă, nu-i așa ? Cum pot să nu fac pe nebunul cînd văd că pentru ea e totuna dacă mă port ca un creștin sau ca un ticălos, așa cum m-a lăsat Dumnezeu ? Și cum pot să n-o necăjesc cînd ea însăși mă stîrnește s-o fac arătîndu-se blîndă ca un mielușel — culcîndu-se ca

un cățelandru la picioarele mele și nescoţînd măcar un scîncet ca să arate că am depășit măsura ?

— Dacă ești tiran din fire, atunci recunosc că ispita e foarte puternică ; dar pentru nici o fire generoasă nu e o încîntare să-i asuprească pe cei slabi, ci mai degrabă să-i îngrijească și să-i ocrotească.

— Dar eu n-o asupresc ; numai că e îngrozitor de plictisos să-i tot îngrijești și să-i ocrotești pe alţii. Şi pe urmă, de unde aș putea să știu că o asupresc, cînd ea „se topește de tot și nu protestează nici măcar printr-un semn ?" Uneori mi se pare că e complet nesimţitoare ; și atunci eu îi dau drumul înainte pînă cînd începe să plîngă — și cu asta sînt satisfăcut.

— Va să zică totuși e adevărat că te încîntă s-o asuprești ?

— Ba nu e adevărat, ţi-am spus ! Numai cînd sînt în toane proaste — sau dimpotrivă, deosebit de bune, și vreau să necăjesc pe cineva doar pentru plăcerea de a aduce alinare ; sau cînd pare complet lipsită de vlagă și are nevoie să fie scuturată puţin. Uneori mă enervează plîngînd așa, de pomană și nu vrea să-mi spună de ce-o face ; atunci, recunosc, mă scoate cu totul din fire — în special cînd am băut un păhărel mai mult.

— Ceea ce, fără doar și poate, se întîmplă întotdeauna în asemenea ocazii. Dar pe viitor, domnule Hattersley, cînd o vezi că pare fără vlagă sau că plînge „de pomană" (cum zici dumneata), te rog să pui toate aceste lucruri pe seama dumitale ; să fii sigur că ceea ce-o supără este vreo greșeală pe care ai săvîrșit-o sau purtarea dumitale în general nepotrivită.

— Refuz să cred. Dacă ar fi așa, mi-ar spune-o chiar ea. Dar nu-mi place felul ei de a face bot și a se frămînta în tăcere, fără să zică nimic — nu e cinstit. Dacă procedează așa cum se mai poate aștepta ca eu să-mi îndrept purtările ?

— Poate că-ţi acordă credit în mod exagerat, socotind că ai mai mult bun simţ decît în realitate, și se înșeală cu speranţa că într-o bună zi îţi vei vedea propriile greșeli și ţi le vei corija dacă te lasă să meditezi singur asupra lor.

— Te rog, doamnă Huntingdon, fără ironiile dumitale obişnuite. Am destul bun simţ ca să-mi dau seama că nu fac întotdeauna numai lucruri corecte — dar uneori mi se pare că nu contează chiar aşa de mult, atita vreme cit nu dăunez nimănui decit mie însumi...

— Ba contează, şi chiar foarte mult — l-am întrerupt eu — atit pentru dumneata (lucru pe care-l vei constata în curind pe propria dumitale piele) cit şi pentru toţi cei legaţi de dumneata — în special pentru nevasta dumitale. Dar, de fapt, e absurd să spui că nu dăunezi nimănui decit propriei dumitale fiinţe; e imposibil să-ţi faci un rău — în special prin acţiuni de soiul acelora la care ne referim — fără să faci rău la sute, dacă nu la mii de alţi oameni, într-o măsură mai mare sau mai mică, fie prin răul pe care-l săvîrşeşti, fie prin binele pe care-l laşi nesăvîrşit.

— Aşa cum spuneam — a continuat el — sau aşa cum aş fi spus dacă nu mi-ai fi tăiat dumneata vorba — uneori mi se pare că ar fi fost mai bine pentru mine să fiu legat de o fiinţă care să-mi arate întotdeauna cind greşesc, să-mi ofere un motiv de a săvîrşi numai binele şi de a evita răul, lăudindu-mă cind aprobă faptele bune şi apostrofindu-mă cind le dezaprobă pe cele rele.

— Dacă nu ai un îndemn mai bun decit aprobarea semenilor dumitale, atunci nu ţi-ar servi la mare lucru.

— Poate, dar dacă aş avea o soaţă care să nu fie atit de blîndă şi de supusă şi care să aibă curajul de a mă ţine din cind în cind în şah, să-mi spună întotdeauna, în mod cinstit, ce gîndeşte — cum ai fi dumneata, de exemplu... Dacă m-aş purta cu dumneata cum mă port cu ea, cind sînt la Londra, nu mă îndoiesc cituşi de puţin că uneori m-ai face să mă simt ca în iad.

— Mă confunzi ; nu sînt o caţă.

— Păi, asta-i cu atit mai bine, fiindcă eu nu suport contrazicerea — în general — şi ţin la fel de mult la propria mea voinţă ca şi la a altora ; numai că mi se pare că nici unui om nu-i face bine excesul în această privinţă.

— Mă rog, eu nu te-aş contrazice niciodată fără motiv, dar cu siguranţă că ţi-aş spune întotdeauna ce părere am despre purtarea dumitale ; şi dacă m-ai supune

vreunui fel oarecare de asuprire, fie sufletească, fie trupească, e sigur că n-ai avea nici un motiv să bănuieşti „că nu-mi pasă".

— Ştiu asta, doamnă ; şi cred că dacă soţioara mea ar urma acelaşi drum, ar fi mai bine pentru noi amîndoi.

— Bine, am să-l spun.

— Nu, nu, las-o în pace ; ar fi prea multe de spus şi de-o parte şi de alta — şi, dacă stau să mă gîndesc, Huntingdon regretă adeseori că nu semeni mai mult cu ea. După cum vezi, la urma urmei, nu izbuteşti nici dumneata să-l aduci pe calea cea bună : e de zece ori mai ticălos decît mine. Fireşte că se teme de dumneata — adică întotdeauna adoptă comportarea cea mai bună de care e în stare în prezenţa dumitale... dar...

— Atunci mă întreb cum e comportarea lui cea mai proastă ? — nu m-am putut abţine să nu întreb.

— Păi, ca să-ţi spun adevărul, e foarte, foarte proastă — nu-i aşa, Hargrave ? zise el adresîndu-se gentlemanului care intrase în încăpere fără să-l observ, întrucît acum stăteam lîngă cămin, cu spatele la uşă. Oare nu-i adevărat că Huntingdon — continuă el — e unul din cei mai mari desfrăbălaţi care a fost osîndit vreodată ?

— Doamna lui nu va accepta niciodată ca cineva să-l critice şi să rămînă totuşi nepedepsit — replică domnul Hargrave apropiindu-se. Dar trebuie să spun că-i mulţumesc lui Dumnezeu că nu sînt aidoma lui.

— Poate că ţi-ar şedea mai bine — l-am contrazis eu — dacă te-ai vedea aşa cum eşti şi ai zice : „Doamne, îndură-te de mine, păcătosul".

— Sînteţi prea severă, replică el înclinîndu-se uşor, apoi îndreptîndu-şi spinarea cu un aer mîndru deşi jignit.

Hattersley rîse şi-l bătu pe umăr. Ferindu-se de mîna acestuia cu un gest de demnitate ofensată, domnul Hargrave se îndreptă spre celălalt capăt al covorului.

— Nu e o adevărată ruşine, doamnă Huntingdon ? strigă cumnatul lui. L-am lovit pe Walter Hargrave cînd eram beat, în a doua seară de la venirea noastră, şi de atunci îmi întoarce mereu spatele. Şi asta cu toate că i-am cerut iertare chiar a doua zi dimineaţă !

— Felul în care ţi-ai cerut scuze — îi replică Hargrave — şi faptul că-ţi aminteşti limpede de toată întîmplarea, arată că nu erai chiar atît de beat încît să nu-ţi dai seama pe deplin de ceea ce faci şi să nu fii răspunzător de purtarea ta.

— Ai vrut să intervii între mine şi soţia mea — mormăi Hattersley — şi oare asta nu e un motiv suficient pentru a scoate din sărite pe orice bărbat ?

— Va să zică tot îţi mai găseşti justificări ? zise adversarul lui fulgerîndu-l cu priviri răzbunătoare.

— Nu, îţi spun doar că n-aş fi făcut-o dacă nu m-aş fi aflat sub influenţa unei tulburări exterioare ; dacă ţii neapărat să-mi păstrezi pică pentru asta după toate lucrurile frumoase pe care le-am spus — n-ai decît s-o faci şi să te ia dracu !

— Eu cel puţin m-aş abţine de la un asemenea limbaj în prezenţa unei lady, zise domnul Hargrave ascunzîndu-şi mînia sub masca dezgustului.

— Dar ce-am zis ? replică Hattersley. Nimic altceva decît adevărul. O să-l ia dracul — nu-i aşa, doamnă Huntingdon ? Sigur c-o să fie blestemat dacă nu iartă greşelile cumnatului său, nu ?

— Ar trebui să-l ierţi, domnule Hargrave, din moment ce te roagă, i-am zis eu.

— Aşa ziceţi dumneavoastră ? Bine atunci îl iert !

Şi arborînd un zîmbet aproape franc, făcu un pas înainte şi întinse mîna. Ruda lui i-o strînse imediat şi împăcarea păru să fie cordială şi de o parte şi de cealaltă.

— Jumătate din gravitatea afrontului — continuă Hargrave întorcîndu-se spre mine — s-a datorat faptul că mi-a fost adus în prezenţa dumneavoastră ; şi întrucît dumneavoastră îmi porunciţi să-l iert, aşa voi face şi voi şi uita de el.

— Bănuiesc că cea mai bună răsplată pe care ţi-o pot acorda va fi să plec de aici, mormăi Hattersley rînjind cu gura pînă la urechi.

Prietenul lui zîmbi, iar Hattersley părăsi încăperea. Asta mă puse în gardă. Domnul Hargrave se întoarse spre

mine cu un aer grav şi începu să-mi vorbească foarte serios :

— Scumpă doamnă Huntingdon, vai, cît de mult am tînjit după clipa asta şi totuşi cît de mult m-am temut de ea ! Vă rog să nu vă alarmaţi ! (adăugă el fiindcă mă împurpurasem, de furie, la faţă), nu am de gînd să vă ofensez prin cine ştie ce rugăminţi sau plîngeri inutile. N-am să îndrăznesc să vă tulbur pomenind de propriile mele sentimente sau de perfecţiunile dumneavoastră, dar am un lucru să vă dezvălui, pe care ar trebui să-l ştiţi şi care totuşi îmi vine extrem de greu să...

— Atunci nu te mai deranja să mi-l destăinui !

— Dar e foarte important...

— Dacă e într-adevăr astfel, îl voi afla destul de curînd, mai ales dacă e vorba de veşti proaste, aşa cum pari să le socoţi dumneata. În momentul de faţă vreau să-i duc pe copii în camera lor.

— Dar nu puteţi suna ca să-i trimiteţi prin servitoare ?

— Nu ; am nevoie de puţină mişcare, aşa că vreau să urc pînă la etaj. Vino, Arthur.

— Dar vă veţi întoarce, nu ?

— Deocamdată nu ; să nu mă aştepţi.

— Atunci cînd vă pot revedea ?

— La masă, i-am zis eu plecînd cu micuţa Helen de o mînă şi conducîndu-l pe Arthur cu cealaltă.

Domnul Hargrave s-a întors cu spatele mormăind o critică sau o plîngere enervată, din care nu am desluşit decît cuvîntul „împietrită".

— Ce absurdităţi mai sînt şi astea, domnule Hargrave ? l-am întrebat eu oprindu-mă în uşă. Ce vrei să spui ?

— A, nimic... N-aş fi vrut să auziţi vorbele mele. Dar realitatea este, doamnă Huntingdon, că am de făcut o destăinuire — la fel de penibilă pentru buzele mele, ca şi pentru urechile dumneavoastră — şi vreau să-mi acordaţi cîteva minute, între patru ochi, în orice moment şi în orice loc veţi dori. Nu cer acest lucru dintr-un motiv egoist şi nu pentru vreo pricină care ar putea să îngrijo-

reze puritatea dumneavoastră deosebită, aşa că nu e nevoie să mă ucideţi pur şi simplu cu atitudinea asta de dispreţ glacial şi nemilos. Cunosc prea bine sentimentele cu care sînt priviţi îndeobşte aducătorii de veşti proaste ca să nu...

— Şi în ce constau aceste minunate informaţii ? l-am întrebat eu întrerupîndu-l enervată. Dacă e un lucru cu adevărat important, rosteşte-l, te rog, în două cuvinte pînă nu plec.

— În două cuvinte nu pot. Trimiteţi, vă rog, sus copiii şi rămîneţi cu mine.

— Nu ; păstrează-ţi pentru dumneata veştile proaste. Îmi dau seama că e un lucru pe care nu doresc să-l aud şi cu care mă vei supăra dacă mi-l vei spune.

— Mă tem că aţi ghicit prea bine adevărul şi totuşi, deoarece îl cunosc, socot că e de datoria mea să vi-l dezvălui.

— A, cruţă-ne pe amîndoi de această neplăcere şi eu te voi absolvi de ceea ce socoţi a fi datoria dumitale. Dumneata mi-ai propus să-mi spui, dar eu am refuzat să te ascult. Aşadar, nimeni nu te va găsi pe dumneata vinovat dacă eu nu voi afla acele lucruri.

— Bine, aşa să fie — nu veţi auzi nimic de la mine. Dar dacă lovitura se va abate brusc asupra dumneavoastră, n-ar trebui să uitaţi că am dorit s-o atenuez !

L-am părăsit. Eram hotărîtă să nu mă las alarmată de vorbele lui. Dintre toţi oamenii de pe lume de ce ar fi avut tocmai el să-mi destăinuie ceva important pentru mine ? Fără doar şi poate, trebuie să fi fost vreo exagerare în privinţa nefericitului meu soţ şi el voia s-o speculeze la maximum pentru a-şi sluji propriile lui ţeluri vinovate.

6 octombrie. De atunci încoace n-a mai făcut nici o aluzie la acest mister important şi eu n-am găsit în nici un fel de cuviinţă să mă căiesc pentru refuzul de a-l asculta. N-am primit încă lovitura cu care mă ameninţa şi nu mă tem prea rău de ea. Pentru moment sînt mulţumită de Arthur : de mai bine de două săptămîni nu s-a mai dat în spectacol şi în ultima săptămînă s-a arătat chiar

atît de cumpătat la masă încît observ o deosebire evidentă în dispoziţia şi înfăţişarea lui în general. Să îndrăznesc oare să sper că lucrurile vor continua astfel?

CAPITOLUL II

7 OCTOMBRIE. DA, VOI SPERA TOT mai mult! Astă-seară i-am auzit pe Grimsby şi Hattersley bombănind împreună din pricina lipsei de ospitalitate dovedită de gazda lor. Ei nu ştiau că sînt pe aproape, întrucît întîmplător stăteam îndărătul perdelei din nişa cu ferestre. Priveam luna care se ridica deasupra piscului de ulmi înalţi şi întunecaţi de la capătul pajiştei şi mă întrebam ce dispoziţie sentimentală l-o fi cuprins pe Arthur ca să stea afară, rezemat de ultimul stîlp al porticului şi privind şi el luna?

— Va să zică de aici înainte s-a dus cu chefurile noastre vesele din casa asta, zise domnul Hattersley. Mă temeam eu că n-o să dureze prea mult tovărăşia lui prietenoasă. Dar — adăugă el rîzînd — nu mă aşteptam deloc să se sfîrşească în felul ăsta. Mai degrabă am crezut că drăguţa stăpînă a casei o să-şi zbîrlească ţepii de arici şi o să ne ameninţe că ne dă afară dacă nu învăţăm să ne purtăm ca lumea.

— Va să zică n-ai prevăzut asta? îi replică Grimsby cu un chicot înfundat. Dar o să se schimbe el cînd s-o sătura de ea. Dacă revenim aici peste un an sau doi, o să vezi că o să ne putem face de cap după pofta noastră.

— Nu sînt chiar aşa sigur, îi răspunse celălalt. Nu genul de femeie de care te plictiseşti repede. Dar oricum ar sta lucrurile e îngrozitor de enervant să nu ne putem distra acum pur şi simplu fiindcă el a găsit cu cale să se arate cumpătat.

— Ah, femeile astea blestemate! mormăi Grimsby. Ele sînt otrava lumii! Numai necazuri şi neplăceri aduc oriunde apar ele cu mutrele lor frumoase şi ipocrite şi cu limbile lor mincinoase.

În acest moment al conversaţiei am ieşit din locul meu şi trecînd, cu un zîmbet, pe lîngă domnul Grimsby am părăsit încăperea şi am ieşit afară în căutarea lui Arthur. Întrucît îl văzusem îndreptîndu-se spre grădina de trandafiri, l-am urmat într-acolo şi l-am găsit tocmai cînd intra pe aleea întunecoasă dintre arbuşti. Aveam inima atît de uşoară, atît de plină de afecţiune încît m-am repezit la el şi l-am strîns în braţe. Această purtare uimitoare a avut un efect cu totul ciudat asupra lui. La început a murmurat: „Să te ţină Dumnezeu, scumpa mea !" şi mi-a răspuns la îmbrăţişare cu căldura de altădată, dar apoi a tresărit şi pe un ton îngrozit a exclamat :

— Helen ! Ce naiba mai e şi asta !

Şi, în lumina slabă care se strecura printre copaci mi-am dat seama că şocul l-a făcut de-a dreptul să pălească.

Ce ciudat, ca întîi să se stîrnească impulsul instinctiv al afecţiunii, iar apoi şocul surprizei ! Asta arată, cel puţin, că afecţiunea lui e sinceră : încă nu s-a plictisit de mine.

— Ţi-am făcut o surpriză, Arthur, i-am zis eu rîzînd fericită. Vai ce speriat eşti !

— De ce dracu ai făcut-o ? A strigat el ţîfnos, eliberîndu-se din braţele mele şi ştergîndu-şi fruntea cu batista. Întoarce-te, Helen... Du-te imediat în casă ! Ai să răceşti groaznic !

— Ba n-am să plec pînă nu-ţi spun de ce-am venit. Arthur, ei au început să te ocărască pentru cumpătarea şi sobrietatea de care dai dovadă, iar eu am venit să-ţi mulţumesc pentru asta. Ei zic că de vină sînt numai „femeile astea blestemate", şi că noi sîntem otrava lumii. Dar nu-i lăsa ca prin ironiile sau protestele lor să te abată de la hotărîrile tale bune sau de la afecţiunea ta pentru mine.

Arthur a rîs. L-am strîns în braţe şi i-am strigat cu insistenţă şi cu lacrimile în ochi :

— Te rog... Te rog, perseverează ! Şi atunci am să te iubesc mai mult ca oricînd !

— Bine, bine, aşa am să fac ! a adăugat el sărutîndu-mă în grabă. Ei, acum du-te ! Cum ai putut să-ţi

pierzi mințile ca să ieși în rochia asta ușoară într-o seară atît de răcoroasă de toamnă ?

— E o seară splendidă ! i-am răspuns eu.

— Dacă mai stai un minut ai să te îmbolnăvești de moarte. Fugi, haide !

— Oare moartea mea o întrezărești printre copacii aceia, Arthur ? l-am întrebat eu pentru că privea cu mare atenție la arbuști, de parcă ar fi văzut moartea apropiindu-se.

Iar eu nu voiam deloc să-l părăsesc, pentru că-mi regăsisem fericirea și-mi reînviaseră speranțele și dragostea. Însă el se enerva văzîndu-mă că zăbovesc, așa că l-am sărutat și am fugit înapoi în casă.

În seara aceea am fost extrem de bine dispusă pînă tîrziu : Milicent mi-a spus că sînt sufletul petrecerii și mi-a șoptit că niciodată nu m-a văzut atît de strălucitoare. De bună seamă, am vorbit cît douăzeci de oameni la un loc și le-am zîmbit tuturor. Grimsby, Hattersley, Hargrave, lady Lowborough — cu toții au avut parte de bunătatea mea de soră. Grimsby se holba mirat ; Hattersley rîdea și glumea (cu toate că nu i se dăduse voie să bea decît foarte puțin), dar în orice caz s-a purtat cît a putut el de frumos ; Hargrave și Annabella, din motive diferite și în moduri diferite, mi-au făcut concurență și amîndoi m-au întrecut, el prin multilateralitatea și elocința conversației sale, iar ea prin îndrăzneală și însuflețire. Milicent, încîntată să-și vadă soțul, fratele și prietena mult prea îndrăgită achitîndu-se atît de bine de îndatoririle lor mondene, s-a dovedit și ea vioaie și veselă, deși în stilul ei mult mai liniștit. Pînă și lordul Lowborough s-a molipsit de veselia generală. Ochii lui sumbri, verzui, s-au luminat sub sprîncenele încruntate ; fața lui mohorîtă s-a înseninat de zîmbete. Pentru moment toate urmele de îmbufnare, de mîndrie și de rezervă glacială dispăruseră. Și ne-a uimit pe toți nu numai prin veselia și însuflețirea lui, ci și prin scăpărările de adevărată vigoare și strălucire pe care le manifesta din cînd în cînd. Arthur nu vorbea prea mult, dar rîdea și-i asculta pe ceilalți și era foarte bine dispus, cu toate că asta nu se întîmpla sub influența vinului. Așadar, cu

una, cu alta, am alcătuit o societate foarte vioaie, nevinovată şi amuzantă.

9 octombrie. Ieri, cînd a venit Rachel să mă îmbrace pentru masă mi-am dat seama că a plîns. Am vrut să aflu de ce, numai că ea nu prea voia să-mi spună. Nu se simţea prea bine? Ba da. Avea veşti proaste de la rudele ei? Nu. O supărase vreuna dintre slugi?

— A, nu, coniţă! răspunse ea. Nu e vorba de mine.

— Dar atunci ce e, Rachel? Ai citit vreun roman care te-a tulburat?

— Nu, coniţă, domnul să vă aibă în pază! zise ea scuturînd tristă din cap. Iar apoi oftă şi continuă: Dar ca să vă spun adevărul, coniţă, nu-mi plac deloc purtările conaşului.

— Ce vrei să spui, Rachel?... Doar se poartă destul de bine... în momentul de faţă.

— Mă rog, coniţă, dacă aşa gîndiţi dumneavoastră, înseamnă că e bine.

Şi continuă să mă pieptene, în mare grabă, în contrast cu atitudinea ei calmă şi stăpînită. Murmură mai mult pentru ea că tare e frumos părul meu, că „păcat că el nu ştiu să-l preţuiască". Cînd termină, îmi mîngîie cu dragoste buclele şi mă alintă cu tandreţe pe cap.

— Oare izbucnirea asta drăgăstoasă e menită părului meu sau mie, dolcă? am întrebat-o eu întorcîndu-mă rîzînd spre ea.

Dar lacrimile continuau să-i stăruie în ochi.

— Asta ce mai e, Rachel? am exclamat eu.

— Mde, coniţă, nu ştiu... dar dacă...

— Dacă ce?

— Mde, dacă aş fi în locul 'mneavoastră n-aş mai ţine-o în casă pe lady Lowborough aia... Nici o clipă n-aş mai ţine-o!

Am rămas ca trăsnită; însă înainte de a-mi putea reveni de pe urma şocului în suficientă măsură ca să pot cere o explicaţie, a intrat în odaia mea Milicent — aşa cum face adesea, cînd izbuteşte să se îmbrace înaintea mea; şi a rămas cu mine pînă cînd s-a făcut ora să coborîm la masă. Probabil că de data asta m-a găsit tare puţin sociabilă, fiindcă-mi mai stăruiau în ureche

ultimele cuvinte ale lui Rachel. Şi totuşi nu-mi pierdusem speranţele — eram convinsă că singurul temei al acestor vorbe era cine ştie ce zvon aiurit al servitorilor izvorît din comportarea lady-ei Lowborough luna trecută; sau, poate, din ceva ce se întîmplase între stăpînul lor şi ea în timpul vizitei ei anterioare. La masă l-am observat îndeaproape, atît pe ea cît şi pe Arthur şi n-am văzut nimic extraordinar în comportarea nici unuia dintre ei — nimic destinat să stîrnească suspiciuni decît cel mult într-o minte bănuitoare — dar a mea nu era aşa şi prin urmare refuzam să-l suspectez.

Aproape imediat după cină Annabella a ieşit cu soţul ei să se bucure de lumina lunii, fiindcă era o seară la fel de splendidă ca şi cea dinainte. Domnul Hargrave a intrat în salon puţin înaintea celorlalţi şi m-a provocat la o partidă de şah. A făcut-o fără smerenia aceea tristă, dar mîndră, pe care o adoptă de obicei cînd îmi adresează cuvîntul în afară doar de cazul cînd e tulburat de băutură. M-am uitat la faţa lui ca să văd dacă aşa stau lucrurile şi acum. Şi-a încrucişat privirile cu ale mele uitîndu-se pătrunzător şi insistent. Era ceva în el ce nu înţelegeam prea bine, dar nu părea să fie ameţit de băutură. Nedorind să joc şah cu el l-am întrebat de ce n-o invită pe Milicent.

— Joacă prost, mi-a răspuns el. Vreau să-mi măsor iscusinţa cu a dumneavoastră. Haideţi! Nu pretextaţi că nu vreţi să lăsaţi la o parte lucrul de mînă — ştiu eu prea bine că nu vă apucaţi de el decît ca să treacă mai repede timpul cînd nu aveţi nimic mai bun de făcut.

— Dar şahiştii sînt atît de puţin sociabili, am obiectat eu. Ei nu ştiu să ţină tovărăşie altcuiva decît lor înşişi.

— Dar nu e nimeni aici, afară de Milicent şi ea...

— O, eu o să fiu încîntată să vă privesc jucînd! a strigat prietena noastră. Doi jucători de talia voastră... O să fie o adevărată încîntare! Mă întreb cine va învinge?

Am acceptat să joc.

— Ei, doamnă Huntingdon — zise Hargrave în timp ce aranja piesele, şi vorbi clar cu un anumit gen de subliniere,

de parcă toate cuvintele lui ar fi avut un înțeles dublu — jucați foarte bine, dar eu joc și mai bine. Partida noastră o să fie lungă și o să-mi dați mult de furcă. Dar eu mă pot dovedi la fel de răbdător ca și dumneavoastră și în cele din urmă cu siguranță că voi cîștiga.

Își ațintí ochii asupra mea cu o expresie care nu-mi plăcu deloc — pătrunzătoare, vicleană, îndrăzneață aproape impertinentă. Părea că și triumfă fiind sigur de succesul lui.

— Eu sper că nu, domnule Hargrave ! i-am răspuns cu o vehemență care trebuie s-o fi speriat cel puțin pe Millicent.

Dar el n-a făcut decît să zimbească și a murmurat :

— Timpul va dovedi cine are dreptate.

Ne-am apucat de treabă : el, destul de interesat de joc, dar calm și neînfricat, fiind conștient de priceperea lui ; eu, dorind din suflet să-i dezamăgesc așteptările pentru că socoteam că e vorba de o întrecere mult mai serioasă — așa cum îmi închipui că socotea și el — și simțeam o teamă aproape superstițioasă de a nu fi înfrîntă. În orice caz aș fi suportat destul de greu ca succesul lui să-i mai sporească vreun pic puterea conștientă (de fapt, ar trebui să spun insolenta lui încredere în sine) sau să-i încurajeze cît de cît nădejdile unor viitoare cuceriri. Juca prudent și cu profundă înțelepciune, dar eu m-am luptat din răsputeri să-i țin piept. O vreme soarta bătăliei a fost nesigură ; în cele din urmă, spre marea mea bucurie, izbînda păru să încline de partea mea. Îi luasem cîteva din piesele principale și îi zădărnicisem în mod evident planurile. Își duse mîna la frunte și făcu o pauză îndelungată, evident încurcat. Eu îmi savuram avantajul, dar încă nu îndrăzneam să triumf. În cele din urmă își înălță capul și făcîndu-și liniștit mutarea, se uită la mine și mă întrebă calm :

— Acum socotiți că veți cîștiga, nu-i așa ?

— Așa sper, i-am răspuns eu luîndu-i pionul pe care-l împinsese în calea nebunului meu, cu un aer atît de neglijent încît mi se păruse că e o scăpare din partea lui. În împrejurările respective nu eram dispusă să mă arăt atît de generoasă încît să-i atrag atenția asupra lui, dar

nu eram nici suficient de prudentă în momentul acela încît să prevăd consecințele mișcării mele.

— Nebunii ăștia mă necăjesc, a zis el. Dar calul îndrăzneț poate sări peste capul distins al nebunului ! Și-mi luă ultimul nebun cu calul. Iar acum — reluă el — odată înlăturate aceste persoane ciudate, calea spre victorie mi-e deschisă.

— Vai, Walter, cum poți vorbi așa ? strigă Milicent. Dar ea are mult mai multe piese decît tine.

— Am intenția să te mai necăjesc și să-ți mai dau încă de furcă, i-am zis eu. Și s-ar putea, domnule, să te trezești mai înainte de a-ți da seama. Păzește-ți regina !

Lupta s-a încețit și s-a complicat. A fost o partidă lungă și într-adevăr i-am dat de furcă : dar juca mai bine decît mine.

— Vai, ce jucători pasionați sînteți ! zise domnul Hattersley care tocmai intrase și stătea de cîteva minute cu ochii pe noi. Vai, doamnă Huntingdon, vă tremură mîinile de parcă ați fi mizat toată averea pe piesele astea ! Iar tu, Walter, javră ce ești — ai aerul calm și prefăcut de parcă ai fi sigur de succes — și joci atît de tălos și de crud ca și cum ai vrea s-o ucizi ! Dacă aș fi în locul tău mi-ar fi totuși frică s-o bat la joc : dacă ai s-o învingi o să te urască — zău așa, pe legea mea ! Citesc asta în ochii ei !

— Vrei să fii bun să-ți ții gura ? i-am zis eu, căci afîndu-mă la anaghie, vorbăria lui îmi distrăgea atenția. După încă vreo cîteva mișcări m-am aflat prinsă, fără putință de scăpare, în cursa întinsă de adversar.

— Șah !... a strigat acesta în timp ce eu căutam, chinuită, un mijloc de scăpare... Și mat ! adăugă el calm, dar cu evidentă încîntare.

Întîrziase rostirea acelui ultim cuvînt fatal pentru a-și savura mai bine desfătarea. M-am lăsat prostește descumpănită de această întîmplare. Hattersley a rîs. Lui Milicent îi părea rău să mă vadă atît de profund afectată. Hargrave mi-a luat mîna care rămăsese pe masă și strîngînd-o cu fermitate, a murmurat : „Învinsă, învinsă !" și m-a privit drept în ochi cu un entuziasm și o încîntare amestecate — lucru încă și mai ofensator — cu pasiune și tandrețe.

— Nu, cituşi de puţin, domnule Hargrave! am exclamat eu retrăgîndu-mi repede mîna.

— Cum? Vreţi să negaţi? a replicat el arătînd zîmbind spre tabla de şah.

— Nu, nu, i-am răspuns, dîndu-mi seama cît de ciudată trebuie să pară purtarea mea. În partida asta m-ai învins.

— Atunci vreţi să mai încercaţi încă o dată?

— Nu.

— Îmi recunoaşteţi superioritatea?

— Da... ca şahist.

M-am ridicat ca să mă apuc din nou de lucrul de mînă.

— Unde e Annabella? a întrebat Hargrave pe un ton grav după ce şi-a învîrtit privirile prin odaie.

— A ieşit cu lordul Lowborough, i-am răspuns eu pentru că mă privea ca şi cum de la mine ar fi aşteptat o lămurire.

— Şi nu s-a întors încă? a zis el pe un ton grav.

— Bănuiesc că nu.

— Dar unde e Huntingdon? a reluat el, din nou după ce cercetă din ochi încăperea.

— A ieşit cu Grimsby... după cum ştii, i-a răspuns Hattersley înăbuşindu-şi un chicot care tocmai îi scăpase cînd îşi încheia propoziţia.

Oare de ce-a rîs? De ce Hargrave a făcut această legătură între ei? Va să zică era adevărat? Oare ăsta era secretul înspăimîntător pe care dorise să mi-l dezvăluie? Trebuie să aflu adevărul — şi încă repede. M-am ridicat imediat şi am ieşit s-o caut pe Rachel şi să-i cer să-mi explice vorbele acelea; dar domnul Hargrave s-a ţinut după mine pînă în anticameră şi înainte să pot deschide uşa cealaltă, şi-a pus uşor mîna pe clanţă.

— Îmi daţi voie să vă spun ceva, doamnă Huntingdon? m-a întrebat el pe un ton potolit şi cu privirile lăsate în jos.

— Dacă e ceva care să merite a fi auzit, i-am replicat eu străduindu-mă din răsputeri să par liniştită, pentru că de fapt tremuram din tot trupul.

Cu un gest liniştit a împins un scaun către mine. Eu mi-am sprijinit doar mina pe el şi l-am rugat pe domnul Hargrave să continue.

— Nu vă alarmaţi. Ceea ce doresc să vă spun e un lucru de nimic în sine ; şi vă voi lăsa să trageţi singură concluziile. Spuneţi că Annabella nu s-a întors încă ?

— Da, da — dă-i drumul ! i-am spus eu pierzindu-mi răbdarea pentru că mă temeam ca nu cumva calmul pe care mi-l impusesem să mă părăsească înainte de sfirşitul dezvăluirilor lui, indiferent în ce-ar fi constat ele.

— Şi aţi auzit, a reluat el, că Huntingdon a ieşit cu Grimsby ?

— Şi ce-i cu asta ?

— L-am auzit pe acesta din urmă spunindu-i soţului dumneavoastră — sau mă rog, individului care se intitulează astfel...

— Dă-i înainte, domnule !

S-a înclinat în semn de supunere şi a continuat :

— L-am auzit spunindu-i : „Ai să vezi că am să izbutesc. Cei doi s-au dus pe malul apei ; am să-i găsesc eu acolo şi am să-i spun lui că doresc să-i vorbesc despre nişte lucruri cu care n-are rost s-o necăjim pe doamna lui ; şi ea o să spună că se poate întoarce şi singură în casă ; şi pe urmă eu am să-mi cer scuze, ştii, chestii dintr-astea, şi am să-i strecor ei o vorbă să vină în grădina cu arbuşti. Pe el am să-l ţin pe loc vorbindu-i despre treburile alea pe care le-am pomenit şi despre orice altă chestie care mi-o mai trece prin cap ; am să-l fac să zăbovească pentru a căsca gura la copaci, la cimpuri şi la orice alte lucruri pe care le-oi mai putea născoci."

Domnul Hargrave s-a oprit şi s-a uitat la mine.

Fără să fac vreun comentariu sau să-i mai pun vreo întrebare, am ţişnit afară din odaie şi din casă. Chinul îndoielii şi al aşteptării devenise de nesuportat : nu voiam să-mi bănuiesc pe nedrept soţul, pe baza acuzaţiilor aduse de acest domn şi nici nu voiam să-i acord încredere fără s-o merite — trebuia neapărat să aflu pe dată adevărul. Am alergat pînă la parcul cu arbuşti. Nici nu ajunsesem bine acolo cînd graba ce mă făcuse să-mi pierd respiraţia, mi-a fost stăvilită de sunetul unor glasuri.

— Am zăbovit prea mult; el o să se întoarcă, s-a auzit glasul ladyei Lowborough.

— În nici un caz, iubito! a sunat răspunsul lui. Dar poţi să traversezi în goană pajiştea şi să intri în casă în cea mai mare taină. Eu am să te urmez după o vreme.

Au început să-mi tremure genunchii; mi se învîrtea capul; eram gata să leşin. Ea nu trebuia în nici un caz să mă vadă în starea asta. M-am ascuns printre arbuşti şi m-am rezemat de un copac ca s-o las să treacă.

— Ah, Huntingdon! îi zise ea pe un ton de repros, oprindu-se în locul în care stătusem eu cu el în seara anterioară... Aici ai sărutat-o pe femeia aceea! a reluat ea uitîndu-se înapoi către umbra aruncată de frunzişul copacului.

Apropiindu-se, el răspunse rîzînd nepăsător:

— Mde, iubito, n-am avut încotro. Ştii bine că trebuie să păstrez aparenţele în privinţa ei, cît mai mult timp cu putinţă. Parcă eu nu te-am văzut de zeci de ori sărutîndu-l pe imbecilul ăla de bărbat al tău? Şi ce, eu mă plîng vreodată?

— Dar, spune-mi, sper că n-o mai iubeşti? zise ea lăsîndu-şi mîna pe braţul lui şi privindu-l drept în ochi (acum îi vedeam limpede fiindcă luna strălucea din plin pe feţele amîndurora printre ramurile copacului ce mă adăpostea pe mine).

— Cîtuşi de puţin, îţi jur pe ce am mai sfînt! îi răspunse el sărutîndu-i obrajii îmbujoraţi.

— Dumnezeule mare! Trebuie să plec! strigă ea smulgîndu-se brusc din braţele lui şi îndepărtîndu-se.

El se afla exact în faţa mea; dar n-aveam putere în momentul acela să-l înfrunt. Mi se lipise limba de cerul gurii, eram gata să mă prăbuşesc şi aproape că mă miram că nu-mi aude bătăile inimii pe deasupra vaierelor vîntului şi a foşnetului scos din cînd în cînd de frunzele ce cădeau.

Mi se părea că simţurile mă înşeală şi mă părăsesc, dar am văzut silueta soţului meu trecînd pe dinaintea mea şi printre sunetele care mi se învălmăşeau în urechi l-am auzit limpede strigînd în timp ce privea spre pajişte:

— Uite că trece zevzecul! Fugi, Annabella, fugi! Aşa... intră în casă! Ah, n-a văzut nimic! Bravo, Grimsby, reţine-l cît poţi!

Şi în timp ce se îndepărta i-am auzit pînă şi rîsul.

„Acum Domnul să mă aibă în pază!" am murmurat eu căzînd în genunchi printre ierburile ude şi buruienile care mă înconjurau şi ridicînd ochii spre cerul scăldat în lumina lunii, printre frunzişul rar de deasupra. Totul se înfăţişa acum neclar şi tremurător ochilor mei tulburi. Inima mea pîrjolită, gata să plesnească, se străduia să-şi reverse chinul în urechile Domnului, dar nu putea să-i dea expresia rugăciunii. M-a măturat o pală de vînt care, împrăştiind frunzele moarte ca nişte speranţe năruite în jurul meu, mi-a răcorit fruntea şi a părut să-mi mai învioreze puţin trupul prăbuşit. Am început să respir mai uşor, vederea mi s-a limpezit, am putut să disting luna care strălucea pură şi norii uşori care împestriţau cerul senin şi întunecat; apoi am zărit stelele nemuritoare care clipeau către mine.

Înviorată şi întărită, dacă nu chiar liniştită, m-am ridicat şi m-am întors în casă. O parte din forţa şi curajul pe care abia le recăpătasem, m-au părăsit — mărturisesc — cînd am intrat înăuntru şi am lăsat afară prospeţimea vîntului şi splendoarea cerului. Tot ce vedeam şi auzeam părea să-mi facă rău la inimă: holul, lampa, scara, uşile diferitelor încăperi, conversaţia mondenă şi rîsetele din salon. Cum aveam să mai pot îndura viaţa mea în viitor? În casa asta, printre oamenii ăştia — cum o să mai suport să trăiesc? Chiar atunci a intrat în hol John şi, văzîndu-mă, mi-a spus că a fost trimis să mă caute, adăugînd că servise ceaiul şi stăpînul casei voia să ştie dacă vin şi eu.

— Roag-o pe doamna Hattersley să fie amabilă să facă ea onorurile casei, John, i-am răspuns. Spune că nu mă simt prea bine astă-seară şi că rog să fiu scuzată.

M-am retras în sufrageria mare şi goală unde totul era tăcere şi întuneric, cu excepţia suspinelor vîntului de afară şi a slabelor raze ale lunii care străbăteau printre obloane şi perdele. Am început să mă plimb

cu pași repezi în sus și-n jos, lăsîndu-mă în voia gîndurilor mele amare. Vai, cît de tare se schimbaseră lucrurile față de seara trecută ! S-ar părea că aceea fusese ultima licărire de fericire în viața mea. Vai, ce prostuță orbită fusesem, ca să mă arăt atît de fericită ! Acum înțelegeam de ce Arthur mă primise în mod atît de ciudat cînd se afla în grădină : avîntul de pasiune fusese destinat ibovnicei, iar tresărirea de groază nevestei. Și iarăși acum puteam înțelege mai bine discuția dintre Hattersley și Grimsby. Fără îndoială, ei vorbeau de dragostea lui pentru Annabella și nu pentru mine.

Am auzit deschizîndu-se ușa de la salon. Niște pași ușori și iuți au ieșit din anticameră, au traversat holul și au urcat scările. Era Milicent, biata Milicent, care venea să vadă ce fac. Nimănui altcuiva nu-i păsa de mine ; dar ea era bună. Pînă atunci nu vărsasem nici o lacrimă, acum însă m-au năpădit, revărsîndu-se slobode. Astfel, ea mi-a făcut bine, chiar fără să se apropie de mine. Am auzit-o cum — dezamăgită de căutările ei — a coborît mai încet decît urcase. Oare avea să intre aici și să mă descopere ? Nu, se întoarse în direcție opusă și reintră în salon. M-am bucurat, pentru că nu știam, dacă dădeam ochii cu ea, ce să-i spun. În tulburarea și desperarea mea n-aveam nevoie de nici o confidentă. Nu meritam nici o confidentă și nu voiam să am nici una. Îmi luasem povara asupra mea, așa că trebuia s-o port singură.

Cînd s-a apropiat ora obișnuită pentru culcare, mi-am șters ochii, am încercat să-mi dreg glasul și să-mi liniștesc mintea. Trebuia să-l văd pe Arthur în acea seară și să-i vorbesc ; dar aveam s-o fac fără agitație. Nu trebuia să urmeze nici un fel de scenă — nici un lucru de care să se poată plînge sau lăuda în fața prietenilor lui — nici un lucru de care să poată rîde împreună cu iubita. În timp ce musafirii se retrăgeau în camerele lor am deschis ușurel ușa și cum el tocmai trecea, l-am făcut semn să intre.

— Ce se întîmplă cu tine, Helen ? m-a întrebat el. De ce n-ai putut să vii la ceai ? Și ce naiba faci aici, pe întuneric ? Ce te supără, femeia lui Dumnezeu ? Arăți ca un strigoi ! continuă el cercetîndu-mi fața cu ajutorul luminării.

— Ce importanţă mai are pentru tine? i-am răspuns. S-ar părea că nu mai ai nici un fel de stimă pentru mine; şi nici eu nu am nici un fel de stimă pentru tine.

— Oho! Dar ce naiba mai e şi asta? mormăi el.

— Te-aş părăsi chiar mîine — am continuat — şi n-aş mai reveni niciodată sub acest acoperiş dacă n-ar fi vorba de copilul meu...

Am făcut o pauză pentru că mi se tulburase glasul.

— Ei, fir-ar să fie, dar ce naiba mai e şi asta, Helen! strigă el. La ce naiba faci aluzie?

— Ştii tu perfect. Să nu mai pierdem vremea cu explicaţii inutile. Dar te rog să-mi spui...

Începu să jure, pe un ton vehement, că habar n-are de nimic şi insistă să afle ce babă cu limba otrăvită l-a ponegrit, ce minciuni infame am făcut prostia să cred.

— Nu-ţi mai bate gura degeaba cu jurăminte false şi nu-ţi mai chinui creierii ca să înăbuşi adevărul cu minciuni — sună răspunsul meu glacial. N-am avut încredere în mărturia vreunei alte persoane. Am fost astă-seară în grădina cu arbuşti şi am văzut totul cu ochii mei şi am auzit totul cu urechile mele.

Asta fu de ajuns. Strivi între dinţi o exclamaţie de consternare şi spaimă. Mormăind: „Am dat-o dracului!", îşi lăsă luminarea pe scaunul cel mai apropiat şi se retrăgîndu-se cu spatele la perete, mă înfruntă cu braţele încrucişate:

— Ei şi atunci? întrebă el cu o insolenţă calmă pe care i-o dădeau pe de o parte neruşinarea şi pe de altă parte situaţia desperată în care se afla.

— Doar atît, i-am răspuns. Îmi dai voie să-mi iau copilul şi ce-a mai rămas din averea mea şi să plec?

— Unde să pleci?

— În orice loc în care el va fi ferit de influenţa ta nefastă, iar eu voi fi eliberată de prezenţa ta şi tu de a mea.

— Nu.

— Atunci îmi dai voie să-mi iau copilul fără să-mi iau banii?

— Nu, nici măcar pe tine nu te las să pleci, chiar şi fără copil. Ce crezi că am de gînd să ajung subiectul de

bîrfă al ținutului, doar așa, pentru capriciile tale exagerate?

— Atunci înseamnă că trebuie să rămîn aici ca să fiu urîtă și disprețuită. Dar de azi înainte sîntem soț și soție numai cu numele.

— Prea bine.

— Sînt mama copilului tău și menajera ta și nimic mai mult. Așa că nu e nevoie să-ți mai dai osteneala de aici înainte să simulezi o dragoste pe care n-o simți: nu-ți voi mai cere nici un fel de mîngîieri care nu-și au izvorul în inimă, nici nu ți le voi oferi pe ale mele și nici nu le voi mai îndura din partea-ți. Refuz să fiu batjocorită cu pojghița găunoasă a mîngîierilor conjugale cînd miezul lor l-ai oferit alteia!

— Mă rog, cum vrei. Doamna mea, vom vedea care dintre noi se va plictisi cel dintîi.

— Dacă mă voi plictisi de ceva, mă voi plictisi să trăiesc în aceeași lume cu tine. Cînd te vei plictisi și tu de purtările tale păcătoase și vei dovedi că te căiești cu adevărat, te voi ierta și poate voi încerca să te iubesc din nou, deși asta nu va fi deloc ușor.

— Hm! Și între timp ai să te apuci să mă vorbești de rău, cu doamna Hargrave, și ai să-i scrii epistole lungi cît toate zilele mătușii Maxwell, ca să te plîngi de ticălosul prăpădit cu care te-ai măritat?

— N-am să mă plîng nimănui. Pînă acum m-am luptat din răsputeri ca să ascund viciile tale în ochii tuturor și ca să-ți atribui virtuți pe care nu le-ai avut niciodată; de acum trebuie să-ți porți singur de grijă.

L-am lăsat mormăind tot felul de vorbe urîte și m-am dus la etaj.

— Nu prea arăți bine, coniță, mi-a zis Rachel iscodindu-mă cu profundă îngrijorare.

— E prea adevărat, Rachel, i-am zis eu răspunzînd mai degrabă privirii triste decît cuvintelor ei.

— Știam eu adevărul, pentru că altfel n-aș fi pomenit de un asemenea lucru.

— Dar nu te mai necăji în privința asta, i-am zis eu sărutîndu-i obrajii palizi și istoviți de vreme. Sînt în stare să îndur totul mai ușor decît îți închipui.

— Da, da, totdeauna aţi fost 'mneavoastră pentru „îndurat". Dar dacă aş fi eu în locul 'mneavoastră n-aş mai îndura. M-aş lăsa mai moale şi aş plînge pînă m-aş răcori! Şi aş şi vorbi niţel, zău aşa — i-aş zice eu ce înseamnă să...

— De vorbit i-am vorbit, i-am răspuns eu. I-am spus destule.

— Atuncea aş plînge, a insistat ea. N-aş arăta aşa de albă la faţă şi aşa de liniştită, simţind că-mi plesneşte inima tot ţinînd-o în frîu.

— Am plîns, — i-am răspuns, zîmbind în ciuda tristeţii mele. Acuma sînt liniştită, crede-mă, doică, aşa că te rog nu mă tulbura din nou. Să nu mai vorbim despre asta şi te rog să nu pomeneşti nimic servitorilor. Ei, acuma poţi să te duci. Noapte bună şi nu-ţi strica liniştea pentru mine. Am să dorm bine — dacă am să pot.

În ciuda acestei hotărîri, patul mi s-a părut atît de insuportabil încît înainte de ora două m-am sculat şi aprinzînd o lumînare, m-am aşezat în faţa secreterului, ca să relatez evenimentele serii trecute. Era o ocupaţie mai bună decît să zac în pat, chinuindu-mi creierul cu amintirile unui trecut îndepărtat şi cu prevestiri referitoare la viitorul înspăimîntător. Mi-am găsit o uşurare în descrierea împrejurărilor care mi-au nărui liniştea, precum şi a micilor detalii neînsemnate legate de descoperirea lor. Chiar dacă în noaptea asta aş fi izbutit să dorm puţin, acest somn n-ar fi contribuit prea mult ca să-mi liniştească mintea şi să mă pregătească pentru a da piept cu încercările zilei următoare — sau cel puţin aşa-mi închipui. Şi totuşi, acum cînd termin de scris, constat că mă doare capul cumplit; şi uitîndu-mă în oglindă mă sperii de faţa mea istovită şi răvăşită.

Rachel a venit să mă îmbrace şi zice că-şi dă seama ce noapte nefericită am petrecut. Milicent a trecut chiar adineauri pe la mine să mă întrebe cum mă mai simt. I-am spus că sînt mai bine, dar ca să-mi scuz înfăţişarea am recunoscut că am avut o noapte de insomnie. Ce n-aş da să treacă mai repede ziua asta! Mă cuprind fiorii la gîndul că trebuie să cobor la micul dejun. Cum am să dau ochii cu ei toţi? Şi totuşi să nu uit că nu eu sînt cea

vinovată : n-am nici un motiv să mă tem. Iar dacă ei mă disprețuiesc nu pot să am decit milă pentru nebunia lor și dispreț pentru disprețul lor.

CAPITOLUL III

SEARA. MICUL DEJUN A TRECUT cu bine, am fost calmă și rece tot timpul. Am răspuns liniștită la toate întrebările privitoare la sănătatea mea. Și tot ce era neobișnuit în înfățișarea sau comportarea mea, a fost în general pus pe seama indispoziției trecătoare ce mă silise să mă retrag devreme în seara anterioară. Însă cum am să pot să fac față celor zece sau douăsprezece zile care mai trebuie să treacă pină la plecarea musafirilor ? Dar la urma urmei de ce să aștept cu atita nerăbdare plecarea lor ? După ce se vor duce de aici, cum am să rezist la lunile sau anii vieții mele viitoare în tovărășia acestui om ? E dușmanul meu cel mai rău, pentru că nimeni n-a putut să mă lovească atit de dureros ca el. Ah ! Cînd mă gîndesc cit de pătimaș, cit de prostește l-am iubit, cit de nebunește m-am încrezut în el, cit de statornic am trudit și m-am străduit, și m-am rugat, și m-am luptat pentru binele lui ; și cu cită cruzime mi-a călcat dragostea în picioare, mi-a înșelat încrederea, mi-a batjocorit rugăciunile și lacrimile și strădaniile în apărarea lui, cum mi-a zdrobit speranțele, mi-a nimicit cele mai frumoase sentimente ale tinereții și m-a sortit unei vieți de tristețe fără speranță — în măsura în care o poate face un bărbat — nu mai e suficient să spun că nu-mi mai iubesc soțul : îl urăsc ! Cuvîntul mă înfruntă și mă privește drept în față ca o mărturisire vinovată, însă e adevărat : îl urăsc ! Il urăsc !

Domnul Hargrave m-a necăjit toată ziua cu politețea lui gravă, compătimitoare și (după părerea lui) discretă — de fapt dacă ar fi mai puțin discretă m-ar supăra în mai mică măsură, pentru că atunci aș putea să-i dau peste nas.

Dar în realitate izbutește să pară de o amabilitate și de o atenție atît de profunde încît nu-l pot repezi fără să fiu cu nepoliticoasă și aparent ingrată. Uneori mi se pare că ar trebui să-i acord puțin credit pentru sentimentele alese pe care le simulează atît de bine ; dar apoi iarăși mi se pare că e de datoria mea — în împrejurările deosebite în care mă aflu — să am anumite bănuieli împotriva lui. Se prea poate ca amabilitatea lui să fie cel puțin în parte sinceră și totuși impulsul cel mai pur al recunoștinței față de el nu trebuie să mă îndemne să uit de mine. Să-mi amintesc de partida aceea de șah, de expresiile pe care le-a folosit cu acel prilej și de înfățișarea pe care-o avea, stîrnindu-mi pe bună dreptate indignarea — și e de ajuns ca să fiu ferită de primejdie. Am făcut bine că am așternut totul pe hîrtie.

Am impresia că pîndește ocazia ca să-mi vorbească între patru ochi. Dar am avut grijă să-l dezamăgesc. Nu că m-aș teme cît de cît de ceea ce-ar putea să spună, dar am și așa destule necazuri fără să mai adaug și ofensatoarele lui consolări, condoleanțe sau cine știe ce altceva ar putea să încerce ; și, de dragul lui Milicent, nu vreau să mă cert cu el. Dimineață s-a scuzat că nu poate să plece la vînătoare cu ceilalți domni, sub pretextul că trebuie să-și scrie corespondența. Dar în loc să se retragă în acest scop în bibliotecă, a trimis să i se aducă secreterul în salonașul de dimineață unde ședeam eu împreună cu Milicent și lady Lowborough. Ele se apucaseră de un lucru de mînă ; iar eu, nu atît pentru a mă distra, ci mai degrabă pentru a evita conversația, mă înarmasem cu o carte. Milicent a văzut că doresc să stau liniștită, așa că m-a lăsat în pace. Annabella, fără doar și poate, a văzut și ea acest lucru ; dar asta n-a constituit pentru ea un motiv de a-și ține gura sau de a-și stăpîni veselia. Așadar, a sporovăit neîncetat adresîndu-mi-se aproape exclusiv mie și cu cea mai mare siguranță și familiaritate, devenind tot mai animată și mai prietenoasă, pe măsură ce răspunsurile mele erau tot mai reci și mai scurte. Domnul Hargrave și-a dat seama că abia mai pot suporta situația. Ridicînd ochii de pe hîrtie a răspuns el în locul meu la întrebările și observațiile ei, și a încercat să abată atențiile Annabellei de la mine că-

tre el; dar degeaba. Poate credea că mă doare capul şi nu pot face efortul de a vorbi — sau observase că însufleţirea şi locvacitatea ei mă supără, lucru de care mi-am putut da seama prin încăpăţînarea malițioasă cu care persista în atitudinea sa. În cele din urmă am izbutit totuşi să pun capăt lucrurilor trîntindu-i în poală cartea pe care încercasem s-o citesc şi pe a cărei primă pagină scrisesem în grabă următoarele cuvinte :

„Îţi cunosc prea bine caracterul şi purtările ca să mai simt vreo prietenie adevărată pentru tine şi întrucît nu posed talentul tău pentru disimulare nu mă pot preface cîtuşi de puţin în această privinţă. Aşadar, mă văd silită să te rog ca de aici înainte să înceteze între noi orice raporturi de familiaritate. Şi dacă voi continua totuşi să te tratez în mod politicos ca şi cum ai fi o femeie care să merite consideraţie şi respect, te rog să înţelegi că o fac din simpatie pentru verişoara ta Milicent şi nu pentru tine".

Citind aceste rînduri, se făcu roşie ca para focului şi-şi muşcă buzele. Rupînd pe ascuns pagina, o mototoli şi o aruncă în foc după care se ocupă de răsfoitul cărţii şi, sau se prefăcu sau chiar începu să citească. Peste puţină vreme Milicent îşi anunţă intenţia de a se duce în camera copiilor şi mă întrebă dacă nu vreau s-o însoţesc.

— Annabella ne va scuza, zise ea, pentru că e ocupată cu cititul.

— Ba nu, nu vă pot scuza, strigă Annabella ridicîndu-şi brusc ochii şi trîntind cartea pe masă. Vreau să vorbesc un minut cu Helen. Milicent, tu poţi să te duci, o să te urmeze şi ea. (Milicent pleacă.) Vrei să-mi acorzi o întrevedere, Helen ? continuă ea.

Neruşinarea ei mă uluia pur şi simplu ; şi totuşi m-am supus şi am urmat-o în bibliotecă. Închis uşa şi s-a dus pînă la cămin.

— Cine ţi-a spus asta ? m-a întrebat ea.

— Nimeni. Nu sînt chiar atît de proastă încît să nu pot vedea şi singură lucrurile.

— A, eşti bănuitoare ! a zis ea zîmbind, cu o licărire de speranţă. Pînă atunci temeritatea ei aducea foarte tare a desperare ; acum părea în mod evident uşurată.

— Dacă aş fi bănuitoare — i-am replicat — ţi-aş fi descoperit de mult infamia. Nu, lady Lowborough, nu pe suspiciuni îmi întemeiez acuzaţia.

— Atunci pe ce ţi-o întemeiezi ? zise ea trîntindu-se într-un fotoliu şi întinzîndu-şi picioarele spre cămin, cu un efort vizibil de a părea calmă.

— Îmi place să mă plimb sub clar de lună, în tot atît de mare măsură cît şi ţie, i-am răspuns ţintind-o cu privirea. Şi grădina cu arbuşti este întîmplător unul din locurile mele preferate.

S-a împurpurat iarăşi la faţă, extrem de tare, şi a tăcut muşcîndu-şi degetul şi uitîndu-se la flăcări. Am privit-o cîteva minute cu un sentiment de satisfacţie răuvoitoare ; apoi, îndreptîndu-mă spre uşă am întrebat-o calmă dacă mai are ceva de spus.

— Da, da ! a strigat ea în grabă, ridicîndu-se din fotoliul în care stătea tolănită. Vreau să ştiu dacă ai să-i spui lordului Lowborough ?

— Şi ce-ar fi dacă i-aş spune ?

— Mă rog, dacă eşti dispusă să dai în vileag toată povestea, bineînţeles că nu te pot opri, dar dacă o faci, o să fie o tevatură îngrozitoare... Iar dacă n-o faci, am să te consider fiinţa cea mai generoasă de pe lume... şi dacă există cît de cît ceva cu care te-aş putea ajuta... afară doar de...

Aici şovăi.

— Afară doar de a renunţa la legătura ta vinovată cu soţul meu, bănuiesc că vrei să spui, i-am zis eu.

A făcut o pauză, evident descumpănită şi uluită, cuprinsă totodată de o mînie pe care nu îndrăznea să şi-o manifeste pe faţă.

— Nu pot renunţa la ceea ce mi-e mai scump decît viaţa, mormăi ea în grabă, cu glas scăzut. Iar apoi ridicîndu-şi brusc capul şi aţintindu-şi asupra mea ochii strălucitori, continuă cu multă seriozitate : — Dar, Helen... sau doamnă Huntingdon, sau cum vei fi vrînd să te numesc — îi vei spune sau nu ? Dacă eşti generoasă din fire iată un prilej potrivit de a-ţi dovedi mărinimia. Dacă eşti mîndră, iată-mă pe mine — rivala ta — gata să recunosc că-ţi sînt îndatorată pentru un act de cea mai nobilă îngăduinţă.

— N-am să-i spun.

— N-ai să-i spui ! strigă ea încîntată. Atunci te rog să accepţi mulţumirile mele sincere !

A sărit în sus şi mi-a întins mîna. Am refuzat să i-o string.

— Te rog să nu-mi mulţumeşti : nu de dragul tău mă abţin. Şi nici nu e vorba de un act de îngăduinţă. N-am nici cea mai mică dorinţă de a dezvălui în public ruşinea voastră. Mi-ar părea rău să-l necăjesc pe soţul tău cu această informaţie.

— Dar lui Milicent ? Ei o să-i spui ?

— Nu, dimpotrivă, am să mă străduiesc din răsputeri să ascund totul de ea. Tare n-aş vrea ca Milicent să cunoască infamia şi neruşinarea rudei sale !

— Foloseşti cuvinte aspre, doamnă Huntingdon, dar totuşi te iert.

— Şi acum, lady Lowborough — am continuat eu — dă-mi voie să te sfătuiesc să părăseşti această casă cît mai curînd posibil. Îţi dai, probabil, seama că rămînerea ta aici îmi este extrem de dezagreabilă şi nu spun acest lucru de dragul domnului Huntingdon, (am adăugat eu observînd cum îi mijeşte pe faţă un zîmbet malițios de triumf). Din partea mea, n-ai decît să ţi-l iei dacă-ţi place, dar e penibil pentru mine să-mi maschez mereu sentimentele adevărate în ceea ce te priveşte şi să mă străduiesc să menţin aparenţele politeţii şi respectului faţă de o persoană pentru care nu am nici măcar cea mai mică umbră de stimă. Şi pentru că, dacă rămîi mai departe, va fi imposibil ca purtarea voastră să rămînă încă multă vreme un secret pentru singurele două persoane din casă, care n-o cunosc încă. Şi, spre folosul soţului tău, Annabella, ba chiar spre propriul tău folos, aş dori — chiar te sfătuiesc în mod serios şi te rog, să rupi imediat această legătură nepermisă şi să revii la datoria ta atîta vreme cît o mai poţi face, înainte ca îngrozitoarele consecinţe...

— Da, da, bineînţeles, a zis ea întrerupîndu-mă cu un gest enervat. Dar, Helen, nu pot pleca înainte de momentul stabilit pentru sfîrşitul vizitei. Ce pretext aş putea să inventez pentru un asemenea lucru ? Indiferent dacă aş propune să mă întorc singură — lucru de care Lowborough

nici n-ar vrea să audă — sau să-l iau cu mine, această împrejurare ar stîrni suspiciuni — şi cînd vizita noastră e atît de aproape de sfîrşit — de fapt nu mai am de stat decît vreo săptămînă — cu siguranţă că-mi mai poţi suporta prezenţa o vreme! Nu te voi mai supăra cituşi de puţin cu impertinenţe amicale.

— Ei bine, nu mai am altceva să-ţi spun.

— I-ai pomenit de aceste lucruri lui Huntingdon? m-a întrebat ea în momentul cînd părăseam biblioteca.

— Cum îndrăzneşti să-i rosteşti numele în prezenţa mea? a fost singurul răspuns pe care i l-am dat.

De atunci, nu s-au mai schimbat între noi alte cuvinte decît cele cerute de decenţă sau de absoluta necesitate.

CAPITOLUL IV

19 OCTOMBRIE. PE MĂSURĂ CE lady Lowborough îşi dă seama că nu are de ce să se teamă din partea mea şi pe măsură ce se apropie momentul plecării, devine tot mai îndrăzneaţă şi mai insolentă. Nu-şi face nici un fel de scrupule să-l vorbească soţului meu cu o familiaritate afectuoasă în prezenţa mea — dacă nu mai e altcineva de faţă — şi ţine grozav de mult să-şi etaleze interesul pentru sănătatea şi bunăstarea lui sau pentru orice îl priveşte, ca şi cum ar vrea să contrasteze solicitudinea ei amabilă cu indiferenţa mea glacială. Iar el o răsplăteşte cu asemenea zîmbete şi priviri, cu asemenea vorbe şoptite sau insinuări rostite cu îndrăzneală, sublinîind că e conştient de bunătatea ei şi de felul cum îl neglijez eu — încît mă face să mi se urce tot sîngele la cap oricît aş încerca să mă stăpînesc. De fapt aş vrea să nu ţin seamă de toate acestea, să fiu surdă şi oarbă la tot ce se întîmplă între ei, deoarece, cu cît mă arăt mai sensibilă la ticăloşia lor, cu atît mai triumfătoare se arată ea în izbînda ei şi cu atît mai mult se măguleşte el cu gîndul că-l iubesc şi acum, cu multă devoţiune, în ciuda indiferenţei mele simulate. În asemenea împrejurări, am fost uneori împinsă

să-l dovedesc contrariul prefăcîndu-mă că încurajez avansurile lui Hargrave. Dar asemenea idei le izgonesc pe dată din mintea mea ; apoi îl urăsc de zece ori mai mult pentru că m-a adus într-un asemenea hal ! Dumnezeu să mă ierte pentru asta şi să-mi ierte şi toate gîndurile păcătoase ! În loc să fiu mai smerită şi să mă simt mai purificată de nenorocirile prin care trec simt că ele îmi prefac firea în fiere. Asta trebuie să fie şi vina mea ca şi a celor care mi-au făcut rău. Nici un creştin adevărat n-ar putea să nutrească sentimente atît de crîncene ca ale mele împotriva lui şi a ei — în special împotriva ei. Pe el simt încă şi acum că l-aş mai putea ierta — la cel mai mic semn de remuşcare. Dar pe ea — cuvintele nu izbutesc să-mi exprime scîrba.

E bine că Annabella pleacă mîine, pentru că nu i-aş putea suporta uşor prezenţa nici măcar o zi în plus. Azi-dimineaţă s-a sculat mai devreme ca de obicei. Cînd am coborît la gustare am găsit-o singură în încăperea pentru micul dejun.

— A, Helen ! Tu eşti ? a zis ea întorcîndu-se.

Văzînd-o, am tresărit în mod involuntar, la care ea a dat drumul unui scurt hohot de rîs făcînd remarca :

— Am impresia că amîndouă sîntem dezamăgite.

M-am apropiat de masă şi am început să mă ocup de veselă şi de tacîmuri.

— E ultima zi cînd mai eşti silită să-mi suporţi prezenţa, mi-a zis ea aşezîndu-se la masă. A, iată pe cineva care nu se va bucura de acest lucru ! murmură ea mai mult ca pentru sine cînd Arthur intră în odaie.

Îi strînse mîna şi-i spuse bună dimineaţa ; apoi, uitîndu-se cu dragoste în ochii el şi ţinîndu-i încă mîna într-a lui îi şopti pe un ton patetic :

— Ultima... ultima zi !

— Da, zise ea cu oarecare asprime. Şi eu m-am sculat devreme ca să profit din plin de ea — te aştept singură aici de o jumătate de oră, dar tu, leneş ce eşti...

— Mde, am crezut că şi eu m-am sculat destul de devreme, însă (şi aici îşi coborî cît mai mult glasul) vezi că nu sîntem singuri...

— Nu sîntem niciodată singuri, îi răspunse ea.

Dar acum eram ca şi singuri, fiindcă eu mă aflam la fereastră şi priveam norii, luptîndu-mă să-mi stăpînesc mînia.

Au mai schimbat între ei o mulţime de vorbe pe care din fericire nu le-am auzit. Numai că Annabella a avut neobrăzarea să vină şi să se aşeze lîngă mine, ba chiar să-şi pună mîna pe umărul meu şi să-mi spună în şoaptă :

— Helen, n-ar trebui să-ţi pară rău că mi-l cedezi, fiindcă-l iubesc mai mult decît ai putea tu să-l iubeşti vreodată.

Asta m-a scos din sărite. I-am luat mîna şi i-am aruncat-o cît colo cu o expresie de scîrbă şi de indignare pe care nu mi-am putut-o stăpîni. Uimită şi aproape îngrozită de această izbucnire neaşteptată s-a retras în tăcere. Mi-aş fi dat drumul la furie şi aş fi spus mai multe, dar chicotitul înăbuşit al lui Arthur m-a făcut să mă trezesc la realitate. Am strivit între dinţi invectivele pe care voiam să le adresez şi i-am întors spatele cu dispreţ, regretînd că i-am oferit lui Arthur un asemenea prilej de distracţie. Mai rîdea cînd şi-a făcut apariţia domnul Hargrave. N-aş şti să spun dacă nu cumva fusese martor la această scenă, întrucît uşa era întredeschisă cînd a intrat. Şi-a salutat cu răceală atît gazda cît şi verişoara, iar mie mi-a adresat o privire destinată să exprime cea mai profundă compătimire amestecată cu o înaltă stimă şi admiraţie.

— Oare cîtă supunere îi datorezi omului acestuia ? m-a întrebat el cu glas scăzut în timp ce stătea lîngă mine, la fereastră, prefăcîndu-se a comenta starea vremii.

— Nici una, i-am răspuns.

Şi întorcîndu-mă imediat la masă m-am apucat să pregătesc ceaiul. El m-a urmat şi ar fi început cine ştie ce discuţie cu mine, dar ceilalţi oaspeţi începeau să se adune, aşa că eu nu i-am mai acordat altă atenţie afară de faptul că i-am servit.

După micul dejun, hotărîtă să-mi petrec cît mai puţin din ziua respectivă în tovărăşia lady-ei Lowborough, m-am retras pe neobservate în bibliotecă ferindu-mă de societate. Domnul Hargrave m-a urmat acolo sub pretextul că ar căuta o carte. La început, umblînd prin rafturi, a ales un volum. Apoi, fără o vorbă, dar deloc timid, s-a apropiat

de mine și a rămas în picioare lîngă scaunul meu, cu mîna sprijinită pe spetează. Mi-a spus cu dulceață în glas :

— Va să zică, vă considerați, în sfîrșit, liberă ?

— Da — i-am răspuns fără să mă mișc și fără să-mi ridic ochii de pe carte — liberă să fac orice în afară de a păcătui împotriva lui Dumnezeu și a propriei mele conștiințe.

A urmat o pauză.

— Prea bine, mi-a zis el. Cu condiția să nu aveți o conștiință exagerat de gingașă și ca ideile dumneavoastră despre Dumnezeu să nu fie prea severe ; ați putea presupune că ați supăra acea Ființă binevoitoare dacă ați face fericirea unei persoane gata să moară pentru a dumneavoastră ? Dacă ați ridica o inimă devotată din chinurile purgatoriului pînă la fericirea divină ?

A rostit aceste vorbe pe un ton scăzut, serios și indulgător, aplecîndu-se asupra mea. Mi-am înălțat capul și înfruntîndu-i, cu fermitate, privirea, i-am răspuns calmă :

— Domnule Hargrave, ții neapărat să mă ofensezi ?

La asta nu se aștepta. A făcut o pauză pentru a-și reveni de pe urma șocului. Apoi îndreptîndu-și ținuta și luîndu-și mîna de pe speteaza scaunului meu, mi-a răspuns cu o tristețe mîndră :

— N-a fost în intenția mea.

N-am făcut decît să arunc o privire către ușă, cu o ușoară mișcare a capului, apoi am revenit la lectură. El s-a retras imediat. A fost mai bine decît dacă i-aș fi răspuns în acel spirit pătimaș către care mă împingea primul meu îndemn. Vai, ce bine este să poți să-ți stăpînești firea ! Trebuie să mă străduiesc să cultiv această calitate neprețuită !

În cursul dimineții am plecat cu trăsura la conacul Grove împreună cu cele două doamne, pentru a-i oferi lui Millicent prilejul de a-și lua rămas bun de la mama și sora ei. Ele o convinseră să petreacă restul zilei cu ele, doamna Hargrave promițînd s-o aducă înapoi seara și să rămînă la noi pînă a doua zi cînd se destrăma grupul. Așadar, lady Lowborough și cu mine am avut plăcerea de a ne întoarce împreună cu trăsura. O vreme am păstrat amîndouă tăcere, eu privind pe fereastră, iar ea stînd re-

zemată în colţul ei. Dar nu aveam de gînd să renunţ la comoditatea mea de dragul ei; cînd m-am plictisit să mai stau aplecată înainte, cu vîntul rece şi aspru în faţă, şi uitîndu-mă la gardurile roşietice şi la ierburile ude şi încîlcite de pe marginea lor, m-am lăsat păgubaşă şi m-am rezemat şi eu de canapea. Atunci, cu neruşinarea ei obişnuită, însoţitoarea mea a făcut cîteva încercări de a încropi o conversaţie; dar monosilabele „da" sau „nu", sau „hm" au fost tot ce a putut obţine de la mine. În cele din urmă, cînd mi-a cerut părerea despre o chestiune cu totul neînsemnată, i-am răspuns :

— Lady Lowborough, de ce ţii neapărat să vorbeşti cu mine? Bănuiesc că ştii ce gîndesc despre dumneata.

— Mă rog, dacă vrei să te arăţi atît de înverşunată împotriva mea, n-am încotro, mi-a replicat ea; dar eu una nu am de gînd să fiu bosumflată pe nimeni.

Curînd călătoria noastră s-a sfîrşit. De îndată ce s-a deschis uşa de la trăsură ea o sărit jos şi a traversat parcul pentru a ieşi în întîmpinarea domnilor care tocmai se întorceau din pădure. Bineînţeles că eu n-am urmat-o.

Dar încă nu terminase cu obrăzniciile: după cină, m-am retras ca de obicei în salon şi ea m-a însoţit; Numai că eu îi aveam cu mine pe cei doi copilaşi, şi le-am acordat lor întreaga mea atenţie, hotărîtă fiind să-i ţin alături pînă veneau domnii din sufragerie sau pînă cînd sosea Milicent cu mama ei. Dar micuţa Helen s-a plictisit curînd de joacă şi a insistat să se ducă să se culce. În timp ce şedeam pe canapea, ţinînd-o pe genunchi şi avîndu-l pe micuţul Arthur alături (se juca uşurel cu părul moale, cînepiu al fetiţei), lady Lowborough a venit, foarte calmă, şi s-a aşezat de cealaltă parte.

— Mîine, doamnă Huntingdon — mi-a spus ea — vei fi izbăvită de prezenţa mea, ceea ce fără îndoială te va bucura foarte mult, după cum e şi firesc. Dar ştii că ţi-am făcut un mare serviciu?... Să-ţi spun în ce constă?

— Mă voi bucura să aud ce serviciu mi-ai făcut, i-am zis eu, hotărîtă să-mi păstrez calmul, pentru că

mi-am dat seama după tonul pe care-l adoptase că voia neapărat să mă provoace.

— Ei bine — a reluat ea — n-ai observat o schimbare salutară la domnul Huntingdon? Nu vezi ce om sobru şi cumpătat a devenit? Ştiu bine că tu ai urmărit, cu regret, năravurile urîte pe care le deprinsese; şi ştiu că te-ai străduit din răsputeri să-l izbăveşti de ele, dar fără succes. I-am spus, în puţine cuvinte, că nu pot suporta să-l văd degradîndu-se astfel şi că voi înceta să... mă rog, n-are importanţă ce I-am spus, dar vezi bine că am izbutit să-l fac să se îndrepte. Şi pentru asta ar trebui să-mi mulţumeşti.

M-am ridicat şi am sunat să chem dădaca.

— Dar — a continuat Annabella — nu doresc nici un fel de mulţumiri. Recunoştinţa pe care ţi-o cer este să-l porţi de grijă cît sînt eu plecată; vezi ca nu cumva — arătîndu-te aspră cu el sau neglijîndu-l — să-l împingi înapoi către vechile năravuri.

Era să-mi vină rău de mînie, însă în uşă s-a ivit Rachel. I-am făcut semn arătîndu-i copilul, pentru că nu eram sigură că o să-mi pot stăpîni glasul.

— Vrei, Helen? a continuat Annabella.

I-am aruncat o privire care a veştejit zîmbetul maliţios de pe faţa ei — sau cel puţin l-a stăvilit o clipă — şi am plecat. În anticameră l-am întîlnit pe domnul Hargrave. A văzut că nu sînt într-o dispoziţie bună pentru conversaţie, aşa că m-a lăsat să trec fără o vorbă. Dar cînd, după cîteva minute de izolare în bibliotecă, am izbutit să-mi revin şi mă pregăteam să mă întorc pentru a le întîmpina pe doamna Hargrave şi pe Millicent (pe care tocmai le auzisem venind jos şi intrînd în salon), l-am găsit tot acolo, zăbovind în încăperea slab luminată şi în mod evident aşteptîndu-mă.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe cînd treceam, îmi îngăduiţi să vă spun o vorbă?

— Ce mai este? Te rog spune repede!

— Azi-dimineaţă v-am ofensat; şi nu pot trăi ştiindu-vă supărată.

— Atunci pleacă şi nu mai păcătui, i-am replicat îndepărtîndu-mă.

— Nu, nu! mi-a zis el postîndu-se în fața mea. Nu vă supărați, dar trebuie neapărat să obțin iertarea dumneavoastră. Vă părăsesc mîine și s-ar putea să nu mai am niciodată prilejul de a vă vorbi. Am greșit uitînd cine sînt — și uitînd cine sînteți. Dar permiteți-mi să vă implor să vă uitați și să iertați izbucnirea mea de îngîmfat și să vă gîndiți la mine ca și cum vorbele acelea n-ar fi fost rostite niciodată; pentru că, vă rog să mă credeți, le regret din suflet; iar a pierde stima dumneavoastră este o pedeapsă prea severă pentru mine și n-o pot îndura.

— Uitarea nu poate fi cumpărată la simpla dorință; și nici nu pot acorda stimă tuturor celor care o doresc, dacă ei nu dovedesc că și o merită.

— Voi considera că-mi voi petrece cum se cuvine viața străduindu-mă s-o merit, dacă veți binevoi doar să-mi iertați această greșeală... Vreți?

— Da.

— Da! Dar o spuneți cu prea multă răceală. Dați-mi mîna și atunci vă voi crede. Nu vreți? Atunci, doamnă Huntingdon, înseamnă că nu m-ați iertat!

— Ba da — uite mîna și împreună cu ea, iertarea!

Mi-a strîns cu înfocare mîna rece, dar n-a spus nimic și s-a dat la o parte pentru a mă lăsa să intru în încăperea unde între timp se adunase întreaga societate. Domnul Grimsby era așezat aproape de ușă; văzîndu-mă intrînd urmată imediat de Hargrave rînji la mine pe cînd treceam prin dreptul lui și-mi aruncă o ocheadă plină de subînțeles, care mi se păru insuportabilă. L-am înfruntat cu privirea pînă cînd el a întors morocănos capul — dacă nu chiar rușinat, cel puțin stînjenit pentru moment. Între timp Hattersley îl luase de braț pe Hargrave și-i șoptea ceva la ureche — vreo glumă grosolană, fără doar și poate, întrucît ascultătorul nici n-a rîs, nici n-a răspuns, ci doar strîmbînd ușor din buze s-a desprins din strînsoarea lui și s-a îndreptat spre mamă-sa care tocmai îi spunea lordului Lowborough cît de multe motive are să fie mîndră de fiul ei.

Slavă Domnului, mîine pleacă toți.

CAPITOLUL V

20 DECEMBRIE 1824. SE APROPIE A treia aniversare a „fericitei" noastre căsnicii. Se împlinesc două luni de cînd oaspeții noștri ne-au lăsat să ne bucurăm în tihnă de propria noastră societate. Și am acum nouă săptămîni de experiență în privința acestei noi faze a vieții conjugale: două persoane care trăiesc împreună ca stăpîn și stăpînă ai casei și ca tată și mamă ai unui copilaș atrăgător și vesel, cu convingerea că nu mai există între ei dragoste, prietenie sau simpatie. Pe cît pot, mă străduiesc să trăiesc pașnic cu el: îl tratez cu o politețe ireproșabilă, renunț la comoditatea mea în favoarea lui, oricînd acest lucru se poate realiza în mod rezonabil, și-l consult pe un ton de om de afaceri în privința treburilor domestice, cedînd judecății lui chiar atunci cînd îmi dau seama că ele sînt inferioare alor mele.

Cît despre el, în primele două săptămîni a fost posac și deprimat — măcinat, bănuiesc, de gîndurile legate de plecarea scumpei lui Annabella — și deosebit de țîfnos cu mine: tot ce făceam era prost; eram împietrită, aspră și insensibilă; fața mea acră și palidă era de-a dreptul respingătoare; glasul meu îi dădea fiori; nu știa cum o să poată sta toată iarna lîngă mine; aveam să-l omor milimetru cu milimetru. Din nou i-am propus despărțirea, dar a zis că nu se poate: nu-i plăcea gîndul de a deveni subiectul de discuție al bîrfelor din vecinătate. Nu voia să se spună că este o asemenea brută încît nevastă-sa n-a mai putut trăi cu el. Nu: trebuia să facă orice ca să mă poată suporta.

— Adică vrei să spui că eu trebuie să fac totul pentru a te putea suporta — i-am răspuns eu — pentru că atîta vreme cît îmi îndeplinesc funcțiile de intendent și de menajeră, atît de conștiincios și de bine, fără plată și fără mulțumiri, nu-ți dă mîna să te desparți de mine. Dar voi ceda altcuiva aceste îndatoriri cînd sclavia mea va deveni insuportabilă.

Eram convinsă că dacă-l mai poate ține ceva în frîu, atunci numai o asemenea amenințare o mai putea face.

Cred că era foarte dezamăgit că nu simt mai profund loviturile săgeţilor lui ofensatoare, pentru că ori de cîte ori spunea ceva menit să-mi rănească sentimentele, îmi iscodea faţa cu privirile şi apoi bodogănea împotriva „inimii mele de marmoră" sau împotriva „insensibilităţii mele brutale". Dacă aş fi plîns amarnic şi m-aş fi văicărit că l-am pierdut afecţiunea, poate că ar fi catadicsit să mă compătimească şi mi-ar fi acordat o vreme favorurile lui, doar pentru a-şi mai alina singurătatea şi a se consola de absenţa iubitei lui Annabella, pînă cînd avea s-o poată reîntîlni sau să-i găsească o înlocuitoare mai potrivită. Slavă Domnului că nu sînt chiar atît de slabă din fire! Am fost odinioară înnebunită de o afecţiune prostească, abrutizantă, care mă făcea să mă agăţ de el în ciuda nemerniciei sale, dar acum a trecut aproape în întregime — zdrobită pe deplin şi ofilită. Şi el nu are cui să mulţumească pentru asta decît lui şi viciilor lui.

La început (bănuiesc, supunîndu-se poruncilor alesei inimii sale) s-a abţinut admirabil de la băutură. Dar în cele din urmă a cedat tentaţiei depăşind uneori cam mult măsura. Cînd este sub influenţa stimulatoare a vinului, uneori se înflăcărează şi încearcă să facă pe bruta. Atunci eu nu-mi dau deloc osteneala să-mi stăpînesc dispreţul şi dezgustul. Cînd se află sub influenţa deprimantă a urmărilor băuturii, îşi deplînge suferinţele şi greşelile, aruncînd asupra mea vina şi pentru unele şi pentru celelalte. Ştie că băutura îi dăunează sănătăţii şi-i face mai mult rău decît bine; dar zice că eu îl împing la beţie prin purtarea mea nefirească şi nefeminină; asta o să-l ducă, în cele din urmă, la ruină, dar toate sînt numai din „vina" mea. Şi atunci mă văd silită să mă apăr uneori prin amarnice incriminări reciproce. Dar ăsta este un gen de nedreptate pe care nu-l pot îndura cu răbdare. Oare nu m-am străduit din greu şi vreme îndelungată pentru a-l salva tocmai de la acest viciu? Nu m-aş chinui oare şi acum în acelaşi scop dacă ar sluji la ceva? Dar o pot face gudurîndu-mă pe lîngă el şi alintîndu-l cînd ştiu că mă dispreţuieşte? E oare vina mea că mi-am pierdut influenţa asupra lui sau că el a renunţat, din propria lui voinţă, la orice drept pe care-l avea la respectul şi sentimentele mele? Să caut

oare să ajung la o împăcare cu el cînd simt că-l detest şi că el mă dispreţuieşte ? Cînd el continuă să corespondeze cu lady Lowborough, după cum ştiu prea bine ? Nu, niciodată, niciodată ! Nici în ruptul capului ! N-are decît să se omoare cu băutura, n-am nici o vină.

În momentul de faţă mă bucur de un răgaz temporar din partea lui : a plecat împreună cu Hargrave la o mare partidă de vînătoare, undeva, într-un ţinut îndepărtat, şi probabil nu se va întoarce decît mîine seară, cel mai devreme. Vai, şi cînd mă gîndesc ce simţeam altădată cînd lipsea de acasă !

Domnul Hargrave mai stă şi acum la conacul Grove. Domnul Hargrave ne vizitează destul de des şi nu arareori Arthur se duce călare pînă la el acasă. Nu cred că vreunul dintre aceşti aşa-zişi prieteni se omoară cu dragostea pentru celălalt. Dar asemenea relaţii îi ajută să-şi treacă timpul mai uşor, şi eu sînt foarte doritoare ca ele să continue, întrucît mă cruţă de cîteva ceasuri de stînjeneală şi neplăcere în tovărăşia lui Arthur şi îi oferă şi lui o ocupaţie mai bună decît cufundarea prostească în plăcerile şi poftele simţurilor. Singura obiecţie pe care o am împotriva prezenţei domnului Hargrave în ţinut este faptul că teama de a-l întîlni la conacul Grove mă împiedică s-o văd pe sora lui atît de des cît aş dori ; altfel, în ultima vreme el s-a purtat faţă de mine cu o corectitudine atît de desăvîrşită încît aproape că am şi uitat de comportarea lui anterioară. Bănuiesc că se străduieşte „să-mi cîştige stima". Dacă va continua să se poarte în felul ăsta s-ar putea s-o şi cîştige ; dar apoi ce se va întîmpla ? În clipa în care va încerca să ceară ceva mai mult, o va pierde din nou.

10 februarie. E un lucru foarte supărător şi te amărăşte cumplit cînd cineva îţi aruncă în obraz tocmai sentimentele bune şi intenţiile frumoase. Începeam să mă mai înduplec faţă de nenorocitul meu tovarăş de viaţă — să-l compătimesc situaţia, lipsită de consolările resurselor intelectuale şi ale unei conştiinţe curate în faţa lui Dumnezeu ; începusem să mă gîndesc că ar fi de datoria mea

să-mi sacrific mîndria și să-mi reînnoiesc încă o dată eforturile de a-i face căminul plăcut și de a-l readuce pe calea virtuții. Și asta nu prin false mărturisiri de dragoste și nici prefăcîndu-mă că am remușcări, ci doar atenuînd răceala obișnuită a manierelor mele și transformîndu-mi politețea glacială în amabilitate, ori de cîte ori se ivea prilejul. Și nu numai că începeam să gîndesc astfel, dar mă și apucasem să-mi pun gîndurile în aplicare — dar care a fost rezultatul? Reacția n-a stîrnit nici măcar o scînteie de bunătate, de căință, ci doar o iremediabilă proastă dispoziție și reavoință și o tiranie pretențioasă care sporea tot mai mult pe măsură ce se lăsa pradă năravurilor și deprinderilor lui; de asemenea, o licărire ascunsă de triumf ori de cîte ori detecta în comportarea mea vreun semn de înduplecare sau îmblînzire — ceea ce mă făcea de fiecare dată să înghet la loc prefăcîndu-mă iarăși în marmoră. Iar azi-dimineață și-a desăvîrșit opera: cred că împietrirea a fost dusă atît de departe încît nimic nu m-ar mai putea face să mi se topească din nou inima.

Micuțul meu Arthur stătea în picioare între genunchii lui taică-su jucîndu-se încîntat cu rubinul strălucitor de la inelul acestuia. Simțind un îndemn brusc și imperios de a-mi salva fiul de influența lui molipsitoare, l-am luat în brațe și l-am scos din odaie. Supărat de această îndepărtare neașteptată, copilul a început să facă bot și să plîngă. Iată un nou junghi pentru inima mea și așa destul de chinuită. N-am vrut să-i dau drumul din brațe. Ducîndu-l cu mine în bibliotecă, am închis ușa, și îngenunchind pe podea alături de el l-am îmbrățișat, l-am sărutat și am plîns pe umărul lui cu dragoste pătimașă. Fiind mai degrabă speriat decît potolit de această manifestare a mea, a început să se zbată pentru a-mi scăpa din brațe și a strigat tare după taică-su. L-am lăsat slobod, și niciodată n-am vărsat lacrimi mai fierbinți ca atunci. Auzindu-l strigătele, taică-su a venit în odaie. Imediat m-am îndepărtat ca nu cumva să-mi vadă emoția și s-o interpreteze greșit. M-a înjurat și a luat cu el copilul care între timp se liniștise.

E groaznic ca scumpul meu micuț să-l iubească pe el mai mult decît pe mine. Și e groaznic că, atunci cînd nu trăiesc pentru altceva decît pentru bunăstarea și educația fiului meu, să-mi văd influența distrusă de un om a cărui afecțiune egoistă este mai dăunătoare decît ar putea să fie cea mai rece indiferență sau cea mai aspră tiranie. Dacă eu — pentru binele lui — refuz să-i fac voia în privința cine știe cărui fleac, el se adresează lui taică-su, iar acesta — în ciuda indolenței lui egoiste — întotdeauna își dă osteneala de a împlini dorințele copilului. Dacă îndrăznesc să-i țin în frîu dorințele băiatului sau să-l privesc cu asprime pentru cine știe ce neascultare copilărească, el știe că celălalt părinte îi va zîmbi și-i va ține partea în pofida mea. Astfel, nu numai că trebuie să mă lupt împotriva celor moștenite de copil de la taică-su, nu numai că trebuie să descopăr și să dezrădăcinez germenii tendințelor sale rele și să combat influența și exemplul său prost dar, mai mult decît atît, el îmi contracarează strădaniile intense, în avantajul copilului, distruge efectul pe care-l am asupra minții lui fragede și-mi răpește pînă și dragostea lui. Altă speranță nu am pe pămînt decît acest copil, și se pare că el simte o plăcere diabolică de a mă priva de ea.

CAPITOLUL VI

20 DECEMBRIE 1825. A MAI TRECUT încă un an ; sînt sătulă de viața asta. Și totuși, nu pot dori s-o părăsesc : oricîte necazuri se năpustesc asupra mea, nu pot dori să plec și să-mi las odorul singur în această lume întunecată și ticăloasă, fără un prieten care să-l călăuzească prin labirinturile ei întortocheate și istovitoare, să-l prevină împotriva miilor de capcane și să-l apere de primejdiile care-l învăluie din toate părțile. Știu bine că nu sînt potrivită a-i fi unicul tovarăș în viață ; dar pe de altă parte, nu există altcineva care să-mi ia

locul. Am o fire prea gravă ca să pot face față, așa cum trebuie, distracțiilor lui și să particip la jocurile sale copilărești așa cum ar trebui să facă o guvernantă sau o mamă, și adesecri izbucnirile lui de veselie zgomotoasă mă tulbură și mă îngrijorează: văd în ele spiritul și temperamentul tatălui său și tremur cînd mă gîndesc la consecințe. Prea adesea potolesc bucuriile nevinovate pe care ar trebui să le împărtășesc. Tatăl lui, dimpotrivă, n-are nici un fel de povară sau tristețe care să-i apese mintea, nu e răscolit de nici un fel de temeri sau scrupule în privința bunăstării viitoare a fiului său. Și în special seara, cînd băiatul îl vede cel mai des și un timp mai îndelungat, tatăl e întotdeauna deosebit de jovial și cu inima deschisă. E gata să rîdă și să glumească cu orice — în afară de mine — iar eu sînt deosebit de tăcută și de tristă. De aceea, bineînțeles, copilul e nebun după tăticul lui aparent vesel, amuzant și dispus să-i facă toate chefurile, și e oricînd bucuros să schimbe tovărășia mea cu a lui. Asta mă tulbură profund: nu atîta de dragul afecțiunii fiului meu (deși o prețuiesc extrem de mult și deși simt că am dreptul la ea și știu că am făcut foarte mult pentru a o cîștiga), cît pentru acea influență asupra lui pe care — în propriul lui folos — m-aș strădui s-o capăt și s-o păstrez și de care, taica-su se bucură să mi-o răpească, doar din dușmănie și spirit de răzbunare, dintr-un egoism fără noimă. Nu se slujește de ea decît pentru a mă chinui pe mine și a-l distruge pe copil. Singura mea consolare este că petrece relativ puțin timp acasă, și în lunile cît stă la Londra sau în altă parte am șanse de a recupera terenul pierdut și de a răsturna, prin bunătate, răul pe care l-a produs prin purtarea lui intenționat ticăloasă. Dar pe de altă parte, e o suferință cumplită să-l vezi — la întoarcerea lui — străduindu-se din răsputeri să-mi submineze truda și să-l transforme pe micuțul meu nevinovat, afectuos și cuminte, într-un băiat egoist, neascultător și îndărătnic. În felul acesta pregătește terenul pentru acele vicii pe care le-a cultivat cu atîta succes în propria sa fire pervertită.

Din fericire toamna trecută n-au fost invitaţi la Grossdale nici unul din „prietenii" lui Arthur: în schimb, s-a deplasat el să-i viziteze pe unii dintre ei. Aş da nu ştiu ce să facă întotdeauna la fel, şi tare aş dori ca prietenii lui să fie destul de numeroşi şi de iubitori ca să-l păstreze lîngă el în tot cursul anului. Domnul Hargrave — spre necazul meu — n-a plecat cu el; dar cred că am terminat cu acest gentleman.

Timp de şapte sau opt luni s-a purtat atît de remarcabil şi a fost atît de diplomat încît am uitat aproape complet să mai fiu prudentă, de fapt chiar începusem să-l consider prieten şi să-l tratez ca atare, cu anumite restricţii (care de altfel nu mi se păreau absolut necesare); cînd, profitînd de amabilitatea mea naivă s-a gîndit că ar putea îndrăzni să depăşească limitele moderaţiei şi decenţei pe care şi le impusese atîta vreme. Asta s-a întîmplat într-o seară de la sfîrşitul lunii mai. Mă plimbam prin parc, iar el trecînd călare pe acolo şi dînd cu ochii de mine, şi-a luat inima în dinţi, s-a apropiat şi descălecînd şi-a lăsat armăsarul la poartă. Asta era prima dată cînd îndrăznea să intre în curte, de cînd rămăsesem singură — fără a fi însoţit de mama sau sora lui sau fără a avea măcar scuza că-mi aduce un mesaj din partea lor. Dar a izbutit să adopte o manieră atît de calmă şi de degajată, să manifeste o prietenie atît de respectuoasă şi de bine stăpînită încît, deşi m-am arătat puţin surprinsă, n-am fost nici alarmată, nici ofensată de libertatea neobişnuită pe care şi-a luat-o. S-a plimbat împreună cu mine pe sub frasini şi pe malul apei şi mi-a vorbit cu multă însufleţire, bun-gust şi inteligenţă despre tot felul de lucruri, înainte de a începe eu să mă gîndesc cum să scap de el. Apoi, după o pauză, în cursul căreia am rămas amîndoi cu privirile aţintite la apa liniştită şi albastră a lacului (eu învîrtind în minte diverse soluţii pentru a-l îndepărta în mod politicos, iar el — fără îndoială — meditînd asupra altor lucruri la fel de străine de priveliştile şi de sunetele încîntătoare pe care le percepeau simţurile lui) a început deodată, pe un ton deosebit, scăzut, potolit şi dulce, dar foarte clar, să-mi declare, în termenii cei mai puţin echivoci, dragostea lui statornică şi pasionată. Numai că eu l-am retezat vorbele şi l-am respins cu atîta

fermitate şi hotărîre şi cu un asemenea amestec de indignare dispreţuitoare, de compătimire şi milă încît s-a retras uluit, umilit şi descumpănit. Cîteva zile mai tîrziu am aflat că a plecat la Londra. S-a întors însă după vreo două luni — şi nu s-a ţinut întotdeauna departe de mine, numai că s-a comportat într-un mod atît de deosebit încît agera lui soră n-a putut să nu observe schimbarea.

— Ce i-ai făcut lui Walter, doamnă Huntingdon? m-a întrebat ea într-o dimineaţă cînd mă aflam în vizită la Grove şi el tocmai părăsise odaia după ce schimbase cu mine cîteva cuvinte de o politeţe glacială. În ultima vreme, doamnă Huntingdon, văd că e extrem de ceremonios, aşa că nu pot înţelege ce i s-a întîmplat, decît doar dacă nu cumva l-ai ofensat de moarte. Spune-mi despre ce e vorba ca să pot să slujesc de mediator şi să vă împac.

— N-am făcut nimic anume pentru a-l ofensa, i-am răspuns eu. Dacă e ofensat, cel mai bine ar fi să spună singur care e pricina.

— Am să-l întreb — strigă micuţa zăpăcită, ţîşnind de la locul ei şi scoţîndu-şi capul pe fereastră. E chiar aici, în grădină. Walteeer!

— Nu, nu, Esther! Dacă o faci, mă superi foarte tare. Şi am să te părăsesc imediat şi n-am să mai revin luni de zile, dacă nu chiar ani de-a rîndul.

— M-ai strigat, Esther? întrebă fratele ei de afară, apropiindu-se de fereastră.

— Da. Am vrut să te rog...

— La revedere, Esther, i-am zis eu luîndu-i mîna şi strîngîndu-i-o cu asprime.

— Am vrut să te rog — a continuat ea — să-mi aduci un trandafir pentru doamna Huntingdon.

Walter se îndepărtă.

— Doamnă Huntingdon! exclamă Esther după aceea întorcîndu-se către mine şi ţinîndu-mi strîns mîna — sînt pur şi simplu uimită de dumneata: eşti la fel de supărată, de distantă şi de rece ca şi el. Iar eu sînt hotărîtă ca pînă ce pleci să vă fac să fiţi la fel de buni prieteni ca odinioară.

— Esther, cum poţi să fii aşa nepoliticoasă! strigă doamna Hargrave care şedea în fotoliu împletind cu un

aer grav. Vai de mine, dar n-ai să înveţi niciodată să te porţi ca o lady!

— Bine, mămico, dar chiar tu ai spus...

Însă domnişoara fu redusă la tăcere de maică-sa, care ridică un deget şi scutură sever din cap.

— Ce zici ce dificilă e? îmi şopti ea.

Dar pînă să pot să adaug şi eu mustrările mele, domnul Hargrave reapăru la fereastră ţinînd în mînă un splendid trandafir bătut.

— Poftim, Esther, ţi-am adus trandafirul, zise el întinzîndu-i-l.

— Dă-i-l chiar tu, prostule! strigă ea trăgîndu-se repede îndărăt dintre noi.

— Doamna Huntingdon preferă să-l primească din mîinile tale, replică el pe un ton foarte grav, dar coborînd vocea ca să nu-l audă maică-sa. Soră-sa luă trandafirul şi mi-l dădu.

— Doamnă Huntingdon, fratele meu vă oferă acest trandafir împreună cu respectele lui şi speră ca în curînd să ajungă să se înţeleagă mai bine cu dumneavoastră. E bine aşa, Walter? adăugă obrăznicuţa apropiindu-se de el şi cuprinzîndu-l cu braţele aplecat peste pervazul ferestrei. Sau ar fi trebuit oare să-l spun că-ţi pare rău că ai fost aşa de ţîfnos? Sau că speri că-ţi va ierta greşeala?

— Prostuţă mică ce eşti! Habar n-ai despre ce vorbeşti, răspunse el foarte serios.

— Chiar că aşa e: nu ştiu nimic!

— Haide, Esther, — se amestecă doamna Hargrave care, măcar că nici ea nu era deloc lămurită în privinţa înstrăinării produsă între noi, îşi dădea cel puţin seama că purtarea fiicei sale era cu totul necorespunzătoare — insist să părăseşti încăperea!

— Vai, vă rog, nu, doamnă Hargrave, pentru că am să plec eu, i-am zis, şi imediat mi-am luat rămas bun.

Cam la o săptămînă după aceea, domnul Hargrave şi-a adus sora în vizită la mine. La început şi-a păstrat obişnuitul său aer rece, distant, pe jumătate majestuos, pe jumătate melancolic şi în general jignit. Dar de data asta Esther n-a făcut nici un comentariu în această privinţă.

Era evident că fusese dresată să se comporte mai frumos. A stat de vorbă cu mine, a rîs şi s-a zbenguit cu micuţul Arthur, tovarăşul ei de joacă îndrăgit şi iubitor. Dar, oarecum spre neplăcerea mea, Arthur a tras-o afară din odaie pentru a alerga prin hol şi apoi în grădină. M-am ridicat ca să înteţesc focul. Domnul Hargrave m-a întrebat dacă mi-e frig şi a închis uşa — o amabilitate cu totul nelalocul ei pentru că intenţia mea fusese să mă duc în urma zgomotoşilor tovarăşi de joacă. Apoi şi-a permis să se apropie şi el de cămin şi m-a întrebat dacă ştiu cumva că domnul Huntingdon se află acum la conacul lordului Lowborough şi că probabil va mai rămîne o vreme acolo.

— Nu ştiam, dar n-are nici o importanţă, i-am răspuns cu nepăsare.

Şi dacă obrajii mei străluceau ca focul, asta se datora mai degrabă întrebării care mi se pusese decît informaţiei pe care o transmitea.

— Şi n-aveţi nimic împotrivă ? m-a întrebat el.

— Nimic, dacă lordului Lowborough îi face plăcere societatea lui.

— Va să zică nu mai aveţi nici un pic de dragoste pentru el ?

— Nu.

— Ştiam asta — ştiam că aveţi un spirit prea nobil şi o fire prea pură ca să mai puteţi păstra pentru o persoană atît de falsă şi de coruptă alte sentimente decît cele de indignare şi silă dispreţuitoare.

— Dar nu e prietenul dumitale ? l-am întrebat întorcîndu-mi privirile de la foc către faţa lui, poate cu o uşoară undă a acelor sentimente pe care le atribuia altuia.

— A fost — mi-a răspuns el cu aceeaşi gravitate calmă dinainte — dar, vă rog, să nu mă nedreptăţiţi presupunînd că aş fi în stare să continui să ofer prietenia şi stima mea unui om care a putut, într-un mod atît de infam şi de neleguiuit, să părăsească şi să rănească o fiinţă extraordinar de... Mă rog, n-am să mai spun nimic în această privinţă. Dar, rogu-vă, nu vă gîndiţi niciodată la răzbunare ?

— Răzbunare ? Nu ! La ce-ar servi ? Pe el nu l-ar face mai bun şi nici pe mine mai fericită.

— Nu știu cum să vă vorbesc, doamnă Huntingdon, a reluat el zîmbind. Nu sînteți decît pe jumătate femeie — natura dumneavoastră trebuie să fie pe jumătate omenească și pe jumătate angelică. O asemenea bunătate îmi impune respect, dar mă și sperie ; nici nu știu cum s-o interpretez.

— Atunci, domnule, mă tem că trebuie să fii mult mai rău decît ești, dacă eu — o muritoare de rînd — îți sînt, după propria dumitale mărturisire, în atît de mare măsură superioară. Și întrucît între noi există atît de puțină simpatie și înțelegere, cred că fiecare din noi ar face mai bine să-și caute un tovarăș mai potrivit.

Și ducîndu-mă imediat la fereastră am început să mă uit după băiețel și după vesela lui prietenă.

— Nu, susțin cu convingere că eu sînt muritorul de rînd, mi-a replicat domnul Hargrave. Nu vreau să cred că aș fi mai rău decît semenii mei. Însă — iarăși susțin cu tărie — dumneavoastră, doamnă, trebuie să credeți că nu e nimeni ca dumneavoastră. Apoi schimbînd tonul m-a întrebat cu gravitate : — Dar sînteți fericită ?

— La fel de fericită ca și alții.

— Chiar atît de fericită cît ați dori să fiți ?

— Nimeni nu are parte de așa ceva pe lumea asta.

— Un lucru știu, însă — mi-a zis el cu un oftat profund și trist : Sînteți infinit mai fericită decît mine.

— Atunci îmi pare tare rău pentru dumneata, i-am răspuns fără voia mea.

— Serios ? Nu se poate, pentru că dacă ar fi așa, atunci v-ați bucura să-mi aduceți o alinare.

— Și chiar astfel aș și proceda dacă aș putea s-o fac fără să-mi dăunez mie sau altcuiva.

— Și dumneavoastră puteți crede că aș avea cît de cît dorința să vă fac vreun rău ? Nu, dimpotrivă, tînjesc mai mult după fericirea dumneavoastră decît după a mea. Sînteți tare nenorocită în momentul de față, doamnă Huntingdon, a continuat el scrutîndu-mi, cu îndrăzneală, chipul. Nu vă plîngeți deloc, dar eu văd — și simt — și știu că sînteți nenorocită — și că așa veți rămîne cîtă vreme mențineți zidurile acelea de gheață în jurul inimii dumneavoastră încă atît de caldă. Și eu sînt nenorocit. Dacă ați avea măcar bunăvoința de a-mi zîmbi, m-ați face fericit.

Aveţi încredere în mine şi veţi fi şi dumneavoastră fericită pentru că vă pot aduce fericirea — şi o voi face chiar şi împotriva voinţei dumneavoastră ! a mormăit el printre dinţi.

— Dar am un fiu, domnule Hargrave, iar dumneata ai o mamă, i-am zis eu retrăgîndu-mă de la fereastră pentru că mă urmărise pînă acolo.

— Dar nu e nevoie ca ei să ştie, a început el.

Însă înainte ca vreunul dintre noi să mai poată spune ceva, au reintrat în odaie Esther şi Arthur. Fata s-a uitat la chipul împurpurat şi emoţionat al fratelui ei, şi apoi la chipul meu care bănuiesc că era şi el destul de împurpurat şi emoţionat, deşi din motive cu totul diferite. Probabil ea socotea că ne-am certat îngrozitor şi era evident nedumerită şi tulburată de această împrejurare. Dar fie din politeţe, fie din teamă să nu-şi supere fratele, n-a făcut nici o aluzie la asta. S-a aşezat pe canapea şi potrivindu-şi zulufii aurii revărsaţi din belşug pe umeri, a început imediat să vorbească despre grădină şi despre micuţul ei tovarăş de joacă şi a continuat să sporovăiască după obiceiul ei pînă cînd frate-su i-a spus că s-a făcut ora de plecare.

Luîndu-şi rămas bun, Walter mi-a zis :

— Dacă am vorbit cu prea multă căldură, vă rog să mă iertaţi, pentru că altfel n-am să mi-o scuz eu niciodată.

Esther a zîmbit şi mi-a aruncat o privire. Eu n-am făcut decît să mă înclin, şi pe faţa ei s-a putut citi deziluzia. I s-a părut o răsplată prea slabă pentru concesia mărinimoasă făcută de Walter, şi eu, ca prietenă, am dezamăgit-o. Biata copilă, ce puţin cunoaşte lumea în care trăieşte !

Domnul Hargrave n-a mai avut prilejul de a mă întîlni între patru ochi timp de cîteva săptămîni. Dar cînd m-a revăzut, maniera lui arăta mai puţină mîndrie şi multă melancolie înduioşătoare. Vai, ce tare m-a necăjit ! În cele din urmă m-am văzut obligată să încetez aproape cu desăvîrşire vizitele mele la conacul Grove, chiar cu riscul de a o ofensa profund pe doamna Hargrave şi de a o supăra foarte tare pe biata Esther care îmi preţuieşte cu adevărat

societatea, întrucît alta mai bună nu are, și care n-ar trebui, de fapt, să sufere pentru vina fratelui ei. Dar acest dușman neobosit nu era încă învins : pîrea să stea veșnic la pîndă. Adeseori îl vedeam călărind alene pe lîngă proprietatea mea și privind iscoditor în jurul lui. Sau dacă nu-l vedeam eu, îl vedea Rachel. Femela aceea cu ochii ageri a ghicit repede cum stau lucrurile între noi și pîndind mișcările lui Walter, din punctul ei înalt de observație aflat în camera copilului, îmi strecura o vorbă dacă mă vedea pregătindu-mă de plimbare cînd avea vreun motiv să creadă că el se află prin preajmă sau să i se pară, că mă va întîlni sau ajunge din urmă pe drumul pe care voiam să-l parcurg. Atunci îmi amînam plimbarea sau mă limitam în ziua respectivă la parc și la grădină ori, dacă drumul propus era important — cum ar fi fost o vizită la cineva bolnav sau necăjit — o luam pe Rachel cu mine și atunci nu mai eram deranjată de insistențele lui.

Dar, într-o zi blîndă și însorită de la începutul lui noiembrie tocmai mă aventurasem de una singură ca să vizitez școala din sat și pe vreo cîțiva dintre țăranii sărmani ; la întoarcere, am început să mă alarmez auzind tropotul unor copite apropiindu-se din urmă într-un trap rapid. Nu era prin preajmă nici un pîrleaz sau vreun gol între garduri prin care să fi putut fugi pe cîmp, așa că am mers liniștită, mai departe, spunîndu-mi în sinea mea : „La urma urmei s-ar putea să nu fie el. Și chiar de e și mă supără cu ceva, sînt hotărîtă să fie pentru ultima oară, dacă există vreo putere a cuvintelor și privirilor împotriva neobrăzării și a unui sentimentalism atît de dulceag și de inepuizabil ca al lui".

Calul m-a ajuns curînd din urmă și călărețul a strîns frîul ca să rămînă în dreptul meu. Era domnul Hargrave. M-a salutat cu un zîmbet destinat să fie blînd și melancolic, dar satisfacția lui triumfătoare că, în sfîrșit, m-a prins, strălucea atît de puternic dinlăuntrul lui, încît spectacolul n-a fost deloc izbutit. După ce i-am răspuns foarte scurt la salut și după ce m-am interesat de doamnele de la conacul Grove, am întors capul și am mers mai departe.

Numai că el m-a urmat și și-a ținut calul pe lîngă mine. Era evident că avea intenția să mă însoțească tot drumul.

„Mă rog! La urma urmei nu-mi pasă cine știe ce. Dacă ai chef să-ți mai dau o dată peste nas, n-ai decît — mi-am zis în sinea mea. Ei, haide domnule, să vedem ce mai urmează ?"

Această întrebare, deși nerostită, nu a rămas multă vreme fără răspuns. După cîteva observații făcute în treacăt în privința unor subiecte indiferente, a început pe un ton solemn următorul apel la sentimentele mele umane :

— Doamnă Huntingdon, în aprilie se vor împlini patru ani de cînd v-am văzut prima dată — probabil că dumneavoastră ați și uitat împrejurarea respectivă, dar eu nu pot să n-o țin minte. V-am admirat atunci din adîncul inimii, dar n-am îndrăznit să vă iubesc. În toamna următoare am cunoscut, în atît de mare măsură, perfecțiunile dumneavoastră încît mi-a fost imposibil să nu mă îndrăgostesc, deși n-am îndrăznit să mă manifest pe față. De mai bine de trei ani trec printr-un adevărat martiriu. De pe urma chinului, a emoțiilor înăbușite, a dorințelor arzătoare, dar zadarnice, a durerii tăcute, a speranțelor zdrobite și a afecțiunii călcate în picioare am suferit mai mult decît vă pot spune sau decît vă puteți închipui — și dumneavoastră ați fost cauza lor — și încă nu întrutotul nevinovată. Îmi irosesc tinerețea ; perspectivele mele se întunecă ; viața mea e un pustiu fără speranță ; nu cunosc odihna nici ziua nici noaptea ; am ajuns să fiu o povară pentru mine și pentru alții și dumneavoastră m-ați putea salva printr-un simplu cuvînt — printr-o singură privire, dar nu vreți s-o faceți — așa e ?

— În primul rînd că nu te cred, i-am răspuns. În al doilea rînd, dacă vrei să fii atît de necugetat, eu nu te pot împiedica.

— Dacă pretindeți — mi-a răspuns el cu seriozitate — că socotiți nechibzuință cele mai bune, mai puternice și mai divine impulsuri ale naturii noastre — nu vă pot crede. Știu că nu sînteți o ființă chiar atît de impietrită și de glacială cum vreți să vă arătați — odinioară ați avut o inimă și i-ați oferit-o soțului dumneavoastră. Cînd ați constatat că e întrutotul nevrednic de ea, ați luat-o înapoi. Nu cumva vreți să susțineți că l-ați iubit pe destrăbălatul

acela pus pe desfătări și cu mintea lipsită de noblețe, că l-ați iubit atît de profund și cu atîta devotament încît nu mai puteți iubi niciodată pe altcineva ? Știu că există în firea dumneavoastră sentimente care nu au fost încă niciodată scoase la lumină. Și mai știu că în starea dumneavoastră actuală — neglijată, singură și părăsită — sînteți, și e normal să fiți, nenorocită. Dar stă în puterea dumneavoastră să înălțați două ființe omenești, din mlaștina suferinței, pe culmile indescriptibilei beatitudini pe care n-o poate da decît dragostea generoasă, nobilă și altruistă (pentru că dacă ați vrea m-ați putea iubi). N-aveți decît să-mi spuneți că mă disprețuiți și mă detestați, dar — întrucît mi-ați dat exemplul dumneavoastră cînd e vorba de a spune lucrurile pe șleau — vă voi răspunde că nu vă cred ! Numai că nu vreți s-o faceți ! Preferați ca și dumneavoastră și eu să fim nefericiți.

— Mă iubești cu adevărat ? l-am întrebat pe un ton foarte serios, oprindu-mă locului și privindu-l calm drept în față.

— Mai încape vorbă ? a strigat el.

— Mă iubești sincer ? l-am întrebat din nou.

S-a luminat la față : a crezut că se află doar la un pas de victorie. A început o expunere pătimașă privitoare la seriozitatea și căldura afecțiunii lui, numai că eu l-am retezat-o cu o altă întrebare :

— Dar nu cumva e o dragoste egoistă ? Afecțiunea dumitale e suficient de dezinteresată ca să fii în stare să-ți jertfești propriile plăceri pentru ale mele ?

— Mi-aș da și viața ca să vă fiu de folos.

— N-am nevoie de viața dumitale — dar ai suficientă înțelegere și compătimire adevărată pentru necazurile mele încît să te pot convinge să faci un efort pentru a mi le alina chiar cu riscul unei mici neplăceri pentru dumneata ?

— Puneți-mă la încercare și veți vedea !

— Dacă așa stau lucrurile — atunci să nu mai abordezi niciodată acest subiect. Căci abordîndu-l, vei spori cumplit povara acestor suferințe pe care cu atîta bunătate le-ai deplîns.

Şi-a muşcat buza şi o vreme a rămas tăcut, cu privirile în pămînt.

— Atunci trebuie să vă părăsesc, a zis el în cele din urmă, privindu-mă insistent. Trebuie să vă părăsesc. Nu mai pot să trăiesc aici şi să păstrez mereu tăcerea în privinţa subiectului care-mi absoarbe toate gîndurile şi dorinţele.

— Pe vremuri, după cîte ştiu, veneai foarte rar acasă. N-o să-ţi facă deloc rău să mai lipseşti o vreme — dacă e cu adevărat necesar.

— Dacă e cu adevărat posibil, a mormăit el. Şi chiar puteţi să fiţi atît de rece trimiţîndu-mă de aici? Doriţi cu adevărat acest lucru?

— Fără doar şi poate. Dacă nu mă poţi vedea fără să mă chinui aşa cum ai făcut-o în ultima vreme, atunci aş prefera să-ţi spun adio şi să nu te mai văd niciodată.

Nu mi-a răspuns dar, aplecîndu-se puţin în şa, mi-a întins mîna. Am ridicat ochii către chipul lui şi am citit pe el atîta suferinţă autentică încît indiferent dacă era vorba de o dezamăgire amarnică, de mîndrie rănită, de dragoste mîhnită sau, poate în mai mare măsură, de o mînie înflăcărată — n-am putut să nu-i string mîna cu sinceritatea cu care mi-aş fi luat rămas bun de la un prieten. El mi-a strîns-o tare de tot şi imediat a dat pinteni calului şi s-a îndepărtat în galop. Curînd după aceea am aflat că a plecat la Paris, unde se află şi acum; şi cu cît va sta mai mult acolo cu atît va fi mai bine pentru mine.

CAPITOLUL VII

25 DECEMBRIE 1826. A CINCEA ANIVERSARE a nunţii mele şi, sper, ultima pe care o mai petrec sub acest acoperămînt. Hotărîrea mea e luată, planul meu e alcătuit şi parţial l-am şi pus în aplicare. Conştiinţa nu mă mustră, dar pe măsură ce intenţiile mele se maturizează, vreau să mai înşel timpul în aceste seri lungi de iarnă expunîndu-mi pledoaria pentru propria mea satis-

facție — o ocupație destul de sumbră, dar avînd aerul că ar fi utilă. Și întrucît e îndeplinită ca o îndatorire, îmi va veni mai bine la socoteală decît una plăcută.

În septembrie, liniștitul conac Grassdale a fost din nou înviorat și înveselit de un grup de doamne și domni (ca să zicem așa), de fapt aceiași indivizi ce fuseseră invitați și cu doi ani înainte, la care se mai adăugau încă vreo doi-trei musafiri, printre care doamna Hargrave și fiica ei mai mică. Domnii și cu lady Lowborough au fost invitați pentru plăcerea stăpînului casei, celelalte doamne, bănuiesc, pentru a salva aparențele și pentru a mă ține pe mine în frîu, făcîndu-mă să mă port cu reținere și politețe. Dar doamnele n-au rămas decît trei săptămîni, iar bărbații — cu două excepții — peste două luni, căci gazda lor ospitalieră nu voia deloc să se despartă de ei și să rămînă singur cu intelectul lui strălucit, cu conștiința lui nepătată și cu soția lui iubită și iubitoare.

În ziua sosirii ladyei Lowborough am urmat-o pînă în camera ei și i-am spus de la obraz că dacă voi avea motiv să bănuiesc că mai continuă legătura ei vinovată cu domnul Huntingdon, voi socoti că este de datoria mea să-i informez soțul despre această împrejurare — sau cel puțin să-i stîrnesc bănuielile — indiferent cît de penibil ar fi acest lucru și oricît de îngrozitoare ar fi consecințele. La început a tresărit surprinsă de această declarație atît de neașteptată și rostită pe un ton atît de hotărît deși calm. Dar revenindu-și într-o clipă mi-a răspuns cu răceală că dacă voi vedea vreun lucru cît de cît condamnabil sau suspect în comportarea ei, îmi dă mînă liberă să-i spun totul lordului. Dorind să mă arăt mulțumită de această asigurare, am părăsit-o. Într-adevăr, de atunci n-am văzut nimic condamnabil sau suspect în purtarea ei față de stăpînul casei. Pe de altă parte, trebuia să am grijă de ceilalți oaspeți așa că nu i-am supravegheat îndeaproape — deoarece, ca să mărturisesc adevărul, mă temeam să nu văd ceva deosebit între ei.

Dar temerilor mele li s-a pus capăt într-un mod la care nu mă așteptam. Într-o seară, cam la vreo două săptămîni după sosirea musafirilor, mă retrăsesem în bibliotecă. Mă cuibărisem în nișa de la fereastră și priveam spre

apus unde colinele, din ce în ce mai întunecate, se conturau în lumina gălbuie a înserării, care se amesteca și se estompa către partea de sus a cerului — mai senină, de un albastru palid. Deodată am auzit pe cineva apropiindu-se cu pași grăbiți ; era lordul Lowborough — încăperea aceasta fiind refugiul său favorit. A trîntit ușa cu o violență neobișnuită și și-a aruncat pălăria de pe cap, fără să-i pese unde va cădea. Oare ce i s-o fi întîmplat ? Era palid ca o fantomă ; privea țintă în podea ; strîngea din dinți, iar pe fruntea lui strălucea roua chinurilor cumplite. Era limpede că în sfîrșit ajunsese să-și cunoască nenorocirea !

Nedîndu-și seama că mă aflu acolo a început să se plimbe în sus și în jos prin cameră într-o stare de agitație cumplită, frîngîndu-și mîinile și suspinînd. M-am mișcat puțin ca să-l atrag atenția că nu e singur. Dar el era prea preocupat ca să mă bage în seamă. Poate că în momentul în care se afla cu spatele la mine aș fi putut să traversez încăperea și să mă strecor neobservată afară. M-am ridicat pentru a încerca acest lucru, dar tocmai atunci m-a observat. A tresărit și o clipă a încremenit. Apoi și-a șters fruntea scăldată în sudoare și a înaintat către mine cu un fel de stăpînire nefirească. Cu glas profund, aproape cavernos mi-a spus :

— Doamnă Huntingdon, mîine va trebui să vă părăsesc.

— Mîine ? am repetat. Nu te întreb pricina...

— Atunci înseamnă că o cunoașteți — și totuși puteți fi atît de calmă ! a reluat el holbîndu-se la mine cu adîncă mirare dar, după cît mi s-a părut, nu și fără un fel de resentiment crincen.

— Sînt de atîta vreme la curent cu... (m-am oprit la timp și apoi am continuat) cu firea și comportarea soțului meu, încît nimic nu mă mai șochează.

— De cîtă vreme sînteți la curent cu acest lucru ? m-a întrebat el lăsîndu-și pumnul să cadă pe masa de alături și privindu-mă intens drept în ochi.

M-am simțit ca un criminal.

— Nu de prea multă vreme, i-am răspuns.

— Va să zică aţi ştiut! a strigat el cu aprigă vehemenţă — şi totuşi mie nu mi-aţi spus! I-aţi ajutat să mă înşele!

— Milord, nu i-am ajutat să te înşele.

— Atunci de ce nu mi-aţi spus?

— Pentru că ştiam c-o să-ţi pricinuiască o mare durere. Speram că ea se va întoarce la îndatoririle ei şi atunci nu mai era nevoie să-ţi torturez inima cu asemenea...

— Vai, Doamne! De cîtă vreme se petrec aceste lucruri? De cînd durează, doamnă Huntingdon?... Vă rog să-mi spuneţi... Trebuie neapărat să ştiu! exclamă el cu o nerăbdare intensă şi înspăimîntătoare.

— De vreo doi ani, cred.

— Dumnezeule mare! Şi în tot timpul ăsta m-a păcălit!

Îmi întoarse spatele înăbuşindu-şi un geamăt chinuit şi începu să măsoare iarăşi camera, în lung şi-n lat. Mă durea cumplit inima pentru el şi voiam să încerc să-l consolez, dar nu ştiam deloc cum s-o fac.

— E o femeie ticăloasă, i-am spus. Te-a păcălit şi te-a înşelat într-un mod josnic. Nu merită regretele dumitale, după cum n-a meritat nici afecţiunea dumitale. Nu-i mai îngădui să-ţi mai facă rău. Ţine-te departe de ea, fă abstracţie de ea şi rămîi singur.

— Şi dumneavoastră, doamnă — mi-a spus el sever, oprindu-se locului şi înfruntîndu-mă cu priviri aspre — şi dumneavoastră mi-aţi făcut rău tăinuindu-mi josnic acest lucru.

Sentimentele mele s-au schimbat brusc. Ceva s-a revoltat în sinea mea şi m-a îndemnat să resping această reacţie faţă de înţelegerea şi compătimirea mea pornite din inimă, şi să mă apăr printr-o severitate corespunzătoare. Din fericire însă nu am cedat acestui îndemn. I-am văzut tortura sufletească în momentul în care, pocnindu-se peste frunte, s-a întors brusc spre fereastră şi ridicînd ochii către cerul placid a murmurat pătimaş:

— O, Doamne, ce bine ar fi să pot muri!

Am simţit că ar fi într-adevăr un lucru josnic dacă aş mai turna măcar o picătură de amărăciune în acest pahar care era gata să se reverse. Şi totuşi mă tem că a

fost mai multă răceală decît blîndețe în tonul liniștit al răspunsului meu:

— Aș putea să aduc multe scuze în favoarea mea, scuze pe care unii le-ar accepta drept justificate, dar nu voi încerca să le enumăr...

— Le cunosc, s-a pripit el să spună. Veți zice că nu era treaba dumneavoastră... Că ar fi trebuit să-mi port singur de grijă... că propria mea orbire m-a aruncat în acest abis infernal, așa că nu am nici un drept să țin de rău pe altcineva pentru că m-a crezut capabil de mai multă înțelepciune de cîtă avea de fapt...

— Recunosc că am greșit, am continuat eu fără să țin seamă de această violentă întrerupere. Dar indiferent dacă pricina greșelii mele a constituit-o lipsa de curaj sau o amabilitate prost înțeleasă, socot că dumneata mă învinovățești cu prea multă severitate. Acum două săptămîni, chiar în momentul în care a sosit, i-am spus doamnei Lowborough că, negreșit, voi socoti de datoria mea să te informez, dacă va mai continua să te înșele. Mi-a dat mînă liberă s-o fac dacă voi vedea ceva condamnabil sau suspect în purtarea ei — dar n-am văzut nimic. Drept care am fost convinsă că și-a schimbat atitudinea.

Lordul Lowborough continua să se uite pe fereastră în timp ce-i vorbeam și nu mi-a răspuns, dar — simțind ca un junghi amintirile pe care le-au stîrnit cuvintele mele — a bătut din picior, a scrîșnit din dinți și a încruntat din sprîncene ca cineva care suferă o intensă durere fizică.

— A fost o greșeală, a fost o greșeală! mormăi el într-un tîrziu. Nu există nici o scuză pentru asta — nici un fel de compensație — fiindcă nimic nu poate răscumpăra anii acela de credulitate blestemată — nimic nu le poate șterge amintirea! Nimic, nimic! repetă el într-o șoaptă a cărei amărăciune desperată făcea imposibil orice resentiment împotriva lui.

— Cînd am judecat singură toate lucrurile, am găsit că am fost într-adevăr vinovată. Dar acum nu pot decît să regret că n-am văzut lucrurile în această lumină și mai înainte și că — după cum spui dumneata — nimic nu mai poate readuce trecutul.

Ceva din glasul meu sau din însuflețirea acestui răspuns păru să-i schimbe atitudinea. Întorcîndu-se spre

mine şi cercetîndu-mi, cu atenţie, chipul în lumina slabă din bibliotecă îmi zise pe un ton mai blînd decît pînă atunci :

— Bănuiesc că şi dumneavoastră aţi suferit.

— Am suferit mult, la început.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Acum doi ani. Şi peste încă doi ani şi dumneata vei fi la fel de calm cum sînt eu acum — şi mult, mult mai fericit, sper, întrucît dumneata eşti bărbat şi eşti liber să faci ce-ţi place.

O clipă faţa lui fu străbătută de o umbră de zîmbet, deşi era un zîmbet tare amar.

— N-aţi fost prea fericită în ultima vreme ? mă întrebă el cu un fel de efort de a-şi recăpăta stăpînirea de sine şi cu hotărîrea de a renunţa să-şi mai discute propria nenorocire.

— Fericită ? i-am îngînat eu vorbele, aproape iritată de o asemenea întrebare. Cum aş fi putut să fiu fericită, cu un asemenea soţ ?

— Am observat cu o schimbare în înfăţişarea dumneavoastră, faţă de primii ani ai căsătoriei — a continuat el. I-am mărturisit această constatare şi lui... ticălosului aceluia (a mormăit el printre dinţi), dar mi-a zis că propria dumneavoastră fire e cea care vă subminează frumuseţea ; că vă îmbătrîneşte şi vă urîţeşte înainte de vreme şi că acum căminul lui a ajuns să fie la fel de trist şi de antipatic ca o chilie de mînăstire. Zîmbiţi, doamnă Huntingdon ? Nimic nu vă mişcă ? Ce n-aş da să am şi eu o fire la fel de calmă ca a dumneavoastră !

— Firea mea n-a fost calmă iniţial. Am învăţat să par astfel datorită unor lecţii aspre şi datorită unor eforturi repetate.

În acest moment intră ca o furtună în bibliotecă domnul Hattersley.

— Hei, Lowborough ! începu el — dar se întrerupse. A ! Vă rog să mă iertaţi, exclamă el dînd cu ochii de mine, nu ştiam că e şi doamna aici. Nu te pierde cu firea, băiete, continuă el dîndu-i lordului Lowborough un pumn în spate care-l făcu pe acesta să se tragă înapoi cu un aer de dezgust şi supărare, greu de descris. Ia vino, că vreau să-ţi vorbesc...

— N-ai decît să-mi vorbeşti aici.

— Dar nu sînt sigur că ceea ce vreau să-ţi spun, ceea ce trebuie să-ţi spun, va fi foarte agreabil şi pentru doamna.

— Atunci nu va fi agreabil nici pentru mine, îi zise lordul dînd să plece din odaie.

— Ba da, strigă Hattersley urmărindu-l pînă în hol. Dacă în pieptul tău mai bate o inimă de bărbat — continuă el coborîndu-şi puţin glasul, dar nu suficient pentru a mă împiedica să aud fiecare cuvînt pe care-l rostea, deşi între noi se afla uşa pe jumătate închisă — socot că trebuia să te răzbuni. Stai, opreşte-te! Lasă-mă să-ţi explic... Am venit să-ţi ofer serviciile mele, pentru că deşi Huntingdon e prietenul meu, e un păcătos fără pereche, şi în această împrejurare eu sînt de partea ta. Ştiu ce-ţi trebuie ca să pui lucrurile la punct: schimbă un glonte cu el, apoi ai să te simţi liniştit. Haide, dă-mi mîna şi nu mai vedea lucrurile chiar aşa în negru. Stabileşte locul şi data şi restul aranjez eu.

Glasul, mai scăzut şi mai ponderat al lordului Lowborough, răspunse:

— Aceasta este tocmai remediul pe care şi inima mea — sau diavolul din ea — mi l-a sugerat: să-l întîlnesc pe teren şi să nu plec fără vărsare de sînge.

— Exact! Ei, atunci...

— Nu! strigă lordul cu glas hotărît şi apăsat. Deşi îl urăsc din inimă şi m-aş bucura de orice nenorocire ce i s-ar întîmpla — am să-l las în plata Domnului. Şi cu toate că-mi urăsc propria viaţă şi pe asta am s-o las tot pe seama Celui ce mi-a dat-o.

— Bine, dar vezi că în cazul ăsta... începu Hattersley să pledeze.

— Refuz să te ascult! exclamă tovarăşul lui. Nu mai vreau să ascult nici un cuvînt!

— Atunci înseamnă că eşti un prost, fără şira spinării, şi mă spăl pe mîini de tine, mormăi cel ce-l ispitea, răsucindu-se pe călcîie şi îndepărtîndu-se.

— Bravo, bravo, lord Lowborough! i-am strigat eu repezindu-mă afară din bibliotecă şi strîngîndu-i mîna

care frigea, tocmai cînd el dădea să urce scările. Încep să cred că lumea asta nu te merită!

Neînțelegînd această izbucnire bruscă, se întoarse către mine cu o privire sumbră și uluită, aproape năucă; dar curînd fața lui se lumină de o expresie mai blîndă și, înainte de a-mi putea retrage mîna, el mi-o strînse cu multă căldură și în ochi îi scînteiară sentimente sincere în timp ce murmură:

— Domnul să ne aibă în pază pe amîndoi!

— Amin! i-am răspuns eu.

Și astfel ne-am despărțit.

M-am întors în salon unde fără îndoială prezența mea era așteptată de mai toată lumea și poate chiar dorită de vreo două persoane. În anticameră se afla domnul Hattersley care ironiza lașitatea lordului Lowborough în fața unui auditoriu select, alcătuit din domnul Huntingdon, care stătea rezemat alene de masă și jubila încîntat — și din domnul Grimsby care se învîrtea pe acolo frecîndu-și mîinile, bucuros și chicotind cu o satisfacție drăcească.

În salon am găsit-o pe lady Lowborough, în mod evident pradă unei stări de spirit deloc de invidiat, și luptîndu-se din greu să-și ascundă tulburarea afectînd o veselie exagerată și o vioiciune neobișnuită, cu totul neindicată în împrejurările respective, cu atît mai mult cu cît le dăduse celorlalți să înțeleagă că soțul ei a primit de acasă vești neplăcute din care pricină trebuia să plece imediat.

— Sînt necăjită și supărată — continuă ea — pentru că socot că e de datoria mea să-l însoțesc pe lord și bineînțeles că-mi pare foarte rău să mă despart atît de brusc și atît de repede de toate prietenele mele drăgălașe.

— Și totuși, Annabella — zise Esther care ședea lîngă ea — în viața mea nu te-am văzut mai bine dispusă.

— Tocmai, draga mea. Vreau să profit cît mai mult de societatea voastră fiindcă se pare că e ultima seară cînd mă voi mai putea bucura de ea pînă Dumnezeu știe cînd. Și doresc ca, la plecare, să vă las tuturor o impresie bună. Se uită de jur împrejur și constatînd că mătușa ei o fixează cu privirea scrutîndu-i atent chipul, se ridică brusc și continuă:

— Aşa că am să vă cînt ceva, nu mătuşico ? Ce zici, doamnă Huntingdon ? Ce spuneţi, doamnelor şi domnilor? Ei bine, am să fac tot posibilul ca să vă distrez.

Ea şi cu lordul Lowborough ocupau camerele de lîngă dormitorul meu. Nu ştiu cum şi-a petrecut ea noaptea, dar eu am rămas trează mai tot timpul şi am auzit paşii lui greoi măsurînd camera de toaletă, vecină cu dormitorul meu. O dată l-am auzit oprindu-se şi aruncînd pe fereastră ceva cu o exclamaţie vehementă. Iar dimineaţa, după plecarea lor, pe pajiştea de sub fereastră s-a găsit un briceag cu lama ascuţită. De asemenea, în cămin s-a găsit un brici rupt în două şi înfipt în cenuşa de pe grătar, stricat în parte de fierbinţeala ultimilor tăciuni. Iată cît de puternică fusese ispita de a-şi pune capăt vieţii lui nenorocite şi iată cît de fermă fusese hotărîrea lui de a se împotrivi acestei ispite.

În timp ce stăteam şi-i ascultam paşii îl plîngeam de milă. Pînă atunci mă gîndisem prea mult la mine şi prea puţin la el : acum îmi uitasem de propriile mele necazuri şi mă gîndeam numai la ale lui — la afecţiunea lui fierbinte irosită într-un mod atît de mizerabil, la credinţa devotată şi atît de sălbatic înşelată, la... Nu, nu voi încerca să enumăr toate nenorocirile lui — dar îi uram pe nevasta lui şi pe soţul meu mai intens ca oricînd şi nu atîta de dragul meu cît pentru lord.

Au plecat dis-de-dimineaţă, înainte de a fi coborît altcineva în afară de mine, şi tocmai cînd ieşeam din cameră lordul Lowborough se ducea să-şi ocupe locul în trăsură, în care doamna lui se şi instalase ; iar Arthur (sau mai degrabă domnul Huntingdon), a avut insolenţa să iasă în halat ca să-şi ia rămas bun de la „prietenul" lui.

— Cum, Lowborough, pleci ? Ei bine, îţi spun la revedere !

Şi zîmbind, îi întinse mîna.

Celălalt l-ar fi doborît de bună seamă la pămînt dacă domnul Huntingdon nu s-ar fi retras instinctiv din faţa pumnului său osos care tremura de furie şi era atît de strîns încît încheieturile i se vedeau albe şi strălucitoare prin piele. Privindu-l cu o expresie lividă din pricina furiei şi a urii, lordul Lowborough mormăi, printre dinţii

strînși, un blestem, pe care cu siguranță nu l-ar fi rostit dacă ar fi fost destul de calm ca să-și aleagă cuvintele, apoi se îndepărtă.

— Iată o manieră cu totul necreștinească — zise ticălosul. Dar eu n-aș renunța niciodată la un vechi prieten de dragul unei neveste. Dacă vrei, poți s-o iei pe a mea, asta mi se pare un gest elegant — ce altceva mai frumos aș putea face ca să te despăgubesc ?

Dar Lowborough ajunsese la ultima treaptă și acum traversa holul. Domnul Huntingdon, aplecîndu-se peste balustradă îi strigă :

— Omagiile mele iubitoare Annabellei ! Vă doresc la amîndoi drum bun !

Apoi se retrase rîzînd în camera lui.

Ulterior declară că-i pare bine de plecarea ei.

— Era al dracului de voluntară și de pretențioasă. Acum am să fiu iarăși eu însumi și am să mă simt mai la largul meu.

CAPITOLUL VIII

ÎN ACEASTĂ EPOCĂ DE GRELE ÎNCERCĂRI, principala mea sursă de neliniște o constituia fiul meu pe care tatăl lui și prietenii acestuia se delectau să-l încurajeze toate viciile pe care le poate manifesta un copilaș și să-l inițieze în tainele tuturor năravurilor ticăloase pe care le putea dobîndi. Într-un cuvînt, una din distracțiile lor frecvente era „să facă din el un bărbat". Și cred că nu e nevoie să spun prea multe pentru a-mi justifica spaima în privința lui și hotărîrea de a-l izbăvi, cu orice risc, din mîinile unor asemenea dascăli. La început am încercat să-l țin în permanență lîngă mine sau în camera lui și i-am dat lui Rachel instrucțiuni speciale să nu-l lase niciodată să coboare la desert atîta vreme cît rămîneau în sufragerie acești „gentlemeni" ; dar, degeaba ; aceste ordine ale mele erau imediat contramandate și anulate de tatăl lui. Nu voia — zicea el — să-l lase pe micuț

să se plictisească de moarte cu o dolcă bătrînă și cu o mamă de o prostie încăpățînată. Așadar, micuțul cobora în fiecare seară, în ciuda supărării mamei lui, și învăța să bea vin ca și tăticul lui, să înjure ca domnul Hattersley și să-și impună voința ca un bărbat trimițîndu-și mama la dracu cînd ea încerca să-l împiedice. Văzîndu-l pe acest băiețel drăgălaș cum face asemenea lucruri, cu naivitatea lui ștrengărească, și auzindu-l cum rostește asemenea vorbe cu glasul acela firav de copil, ei se distrau grozav, socotind că e vorba de un lucru tare amuzant, pe cînd pentru mine era o durere și un chin de nedescris. Și după ce făcea pe toată lumea de la masă să moară de rîs, îi cuprindea pe toți cu privirea, încîntat, și adăuga rîsul lui strident hohotelor lor. Dar dacă ochii lui albaștri și strălucitori se opreau asupra mea, lumina lor pierea o clipă și atunci îmi zicea cu oarecare îngrijorare :

— Mămico, tu de ce nu rîzi ? Tăticule, fă-o tu să rîdă, că ea niciodată nu vrea.

Așadar, eram silită să rămîn printre aceste brute pîndind primul prilej de a-mi smulge copilașul din mijlocul lor, în loc să-i părăsesc imediat după ce se strîngea masa, așa cum aș fi făcut întotdeauna în alte împrejurări. El nu se dădea dus niciodată și adeseori trebuia să-l iau de acolo cu de-a sila, motiv pentru care mă socotea foarte crudă și nedreaptă ; uneori taică-su insista să-l las pe Arthur cu el. Atunci îl părăseam pe băiețel printre amabilii lui prieteni și mă retrăgeam ca să mă las pradă amărăciunii și deznădejdii sau pentru a-mi stoarce creierii să găsesc un remediu pentru acest rău.

Aici însă trebuie să-i recunosc din nou domnului Hargrave un merit, mărturisind că pe el nu l-am văzut niciodată făcînd haz de comportarea copilului și nici nu l-am auzit rostind vreo vorbă prin care să-i încurajeze obrăznicille. Odată, cînd Arthur se purtase deosebit de rău și domnul Huntingdon și cu oaspeții lui se arătaseră deosebit de mojici și de agresivi față de mine, domnul Hargrave s-a sculat deodată de la locul lui, cu o înfățișare severă și hotărîtă, l-a ridicat pe copilaș de pe genunchii lui taică-su unde ședea pe jumătate amețit de băutură, cu capul aplecat șmecherește într-o parte, rîzînd de mine și

aruncindu-mi vorbe al căror înțeles nici nu-l prea știa. Domnul Hargrave l-a scos din odaie și ducindu-l în hol mi-a ținut ușa deschisă, mi-a făcut o plecăciune cind m-am retras și a închis ușa în urma mea. În momentul în care mă îndepărtam, conducindu-mi fiul aiurit și dezorientat, l-am auzit pe domnul Hargrave certindu-se cu stăpinul casei, care era beat mort.

...Lucrurile nu mai pot continua astfel. Copilul meu nu trebuie lăsat pradă corupției. Ar fi mult mai bine să trăiască în sărăcie și izolare, cu o mamă fugară, decit în lux și bogăție, cu un asemenea tată. S-ar putea ca acești oaspeți să nu rămînă prea multă vreme la noi, dar oricum, aveau să se întoarcă. Iar *el*, cel mai periculos dintre toți, cel mai cumplit dușman al copilului, avea să rămînă. Mă gîndeam să-mi iau odorul, să mă urc în diligența care duce la M., să fug în portul S., să traversez Atlanticul și să-mi găsesc un cămin liniștit și umil în Noua Anglie, unde aveam să ne întreținem din truda miinilor mele. Paleta și șevaletul, dragii mei tovarăși de joacă de odinioară, trebuiau acum să-mi devină niște tovarăși de muncă foarte serioși.

După plecarea lordului Lowborough m-am instalat în bibliotecă, un loc sigur de retragere în orice oră a zilei. Nici unul dintre gentlemenii noștri nu avea nici cea mai mică dorință să-și afirme gustul pentru literatură, cu excepția domnului Hargrave. Iar el, în momentul de față, se arăta foarte mulțumit de lectura ziarelor și periodicelor. Și dacă, din întîmplare, intra în această încăpere, eram sigură că o va părăsi de îndată ce va da cu ochii de mine, fiindcă în loc să se arate mai puțin rece și distant, dimpotrivă, se îndepărtase tot mai mult de mine după plecarea mamei și surorilor lui. Era exact ceea ce doream. Așadar, aici mi-am instalat șevaletul și aici lucram la pînzele mele, din zori și pînă în amurg, cu foarte mici întreruperi. Dar, contrar așteptărilor mele, în a treia dimineață, domnul Hargrave băgă capul pe ușa bibliotecii. Își ceru scuze că mă deranjează, spuse că a venit doar să ia o carte. După ce o găsi, catadicsi să arunce o privire la tabloul meu. Fiind un om de gust avu ceva de spus și în această privință ca și în altele și după ce făcu unele comentarii, cu

destulă modestie, fără să se prea mult încurajat de mine, se apucă să discute pe larg problema artei în general. Neprimind nici o încurajare nici în această privință, abandonă subiectul, dar nu plecă.

— Doamnă Huntingdon, văd că nu ne mai oferiți decît în prea mică măsură bucuria prezenței dumneavoastră — a remarcat el după o scurtă pauză în cursul căreia eu am continuat să-mi amestec și să-mi potrivesc culorile. Și de fapt nici nu mă mir de atitudinea dumneavoastră, fiindcă, fără doar și poate, v-ați plictisit de noi toți pînă în măduva oaselor. Chiar și mie îmi e atît de rușine de tovarășii mei și sînt atît de sătul de conversația și de îndeletnicirile lor fără noimă, — acum că nu mai e nimeni care să-i mai țină în frîu, de vreme ce dumneavoastră ne-ați lăsat în plata Domnului — încît cred că mă voi retrage curînd din mijlocul lor — probabil în mai puțin de o săptămînă — și mi-e greu să cred că veți regreta plecarea mea...

A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic.

— Probabil — a adăugat el zîmbind — singurul dumneavoastră regret în această privință va fi că nu-i iau cu mine și pe ceilalți tovarăși ai mei. Uneori mă măgulesc cu gîndul că deși mă aflu în mijlocul lor, nu sînt chiar ca ei. Dar e firesc ca dumneavoastră să vă bucurați că scăpați de mine. Se prea poate să fie un motiv de regret pentru mine, dar nu vă pot ține de rău pentru asta.

— Nu mă voi bucura de plecarea dumitale, întrucît știi să te porți ca un gentleman — i-am zis eu socotind că s-ar cuveni să-i recunosc purtarea frumoasă — dar trebuie să mărturisesc că mă voi bucura să le spun adio celorlalți, oricît de lipsită de ospitalitate ar putea să pară această atitudine a mea.

— Nimeni nu vă poate condamna pentru o asemenea mărturisire, îmi răspunse el cu gravitate. Nici măcar gentlemenii cu pricina. Am să vă spun — a continuat el — îndemnat parcă de o hotărîre pe care o lua chiar atunci — ce s-a vorbit în sufragerie aseară după ce ne-ați părăsit. Poate că nu vă veți supăra, fiindcă arătați multă filozofie în anumite privințe — adăugă el cu un rîs puțin ironic. Vorbeau despre lordul Lowborough și încîntătoarea lui Dulcinee. Ei nu fac un secret din motivul plecării ei neașteptate; o cunosc atît de bine încît, cu toate că e

rudă cu mine, n-am putut s-o apăr... Să fiu al dracului! (mormăi el în treacăt) dacă n-am să mă răzbun pentru asta ! Dacă afurisitul e în stare să facă de rușine familia de ce trebuie neapărat să trîmbițeze acest lucru pe față, dinaintea oricărui ticălos sau mocofan pe care-l cunoaște ?... Vă cer iertare, doamnă Huntingdon. Ei bine, vorbeau despre aceste lucruri și unii dintre ei făcură observația că devreme ce ea locuiește separat de soțul ei, domnul Huntingdon ar putea s-o revadă oricînd dorește. Însă el zise :

— Vă mulțumesc din suflet, dar deocamdată m-am cam săturat de ea ; n-am să-mi dau osteneala s-o revăd decît dacă vine ea la mine.

— Atunci ce ai de gînd să faci, Huntingdon, după plecarea noastră ? îl întrebă Ralph Hattersley. Ai de gînd să revii pe calea cea bună și să te arăți un soț cumsecade, un tată cumsecade și așa mai departe — cum fac și eu cînd scap de tine și de toți acești diavoli zgomotoși pe care-i numești prietenii tăi ? Cred că ar cam fi timpul ; soția ta e mult prea bună pentru tine, după cum bine știi... Și Hattersley a mai adăugat cîteva laude la adresa dumneavoastră pentru care cred că nu mi-ați mulțumi dacă le-aș repeta și nu i-ați mulțumi nici lui dacă ați ști ce a spus. Mai ales că le-a proclamat cu glas tare, fără nici un fel de delicatețe sau discernămînt, în fața unui auditoriu în care simpla menționare a numelui dumneavoastră era o adevărată profanare, — el fiind un om total incapabil să vă înțeleagă sau să vă aprecieze adevăratele calități. Între timp, Huntingdon ședea și-și bea vinul fără o vorbă sau se uita zîmbind în pahar și nu voia nici să-l întrerupă nici să-i răspundă, pînă cînd Hattersley a strigat :

— Mă auzi sau nu, omule ?

— Da, dă-i drumul înainte ! îi zise Huntingdon.

— Am terminat, îi răspunse celălalt. Voiam doar să știu dacă ai de gînd să-mi asculți sfatul.

— Care sfat ?

— Să începi o viață nouă, ticălos fără pereche ce ești — strigă Ralph — să-i ceri iertare nevestii și să fii băiat bun pe viitor.

— Nevestii ? Care nevastă ? N-am nici o nevastă — îi răspunse Huntingdon ridicînd cu nevinovăție ochii din

pahar — sau dacă am cumva, ascultaţi-mă pe mine, domnilor, o preţuiesc atît de mult încît oricare dintre voi, care-o place, n-are decît s-o ia ! Pe legea mea, o dau oricui şi pe deasupra îi mai acord şi binecuvîntarea mea.

— Şi atunci, doamnă Huntingdon, eu... Hm, adică cineva l-a întrebat dacă vorbeşte serios, la care el a jurat în mod solemn că spune adevărul adevărat şi că nu trebuie să existe nici o îndoială în această privinţă. Ce părere aveţi de asta, doamnă Huntingdon ? mă întrebă domnul Hargrave după o scurtă pauză, în timpul căreia simţeam că-mi scrutează cu atenţie faţa, deşi eu mă întorsesem într-o parte.

I-am replicat calm :

— Părerea mea este că ceea ce el apreciază atît de puţin, nu va mai rămîne multă vreme proprietatea lui.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că inima dumneavoastră se va frînge şi că veţi muri din pricina comportării detestabile a unui ticălos infam ca el ?

— Cituşi de puţin ; inima mea e prea bine călită ca să se mai frîngă aşa de uşor, şi am de gînd să trăiesc cît mai mult cu putinţă.

— Atunci îl veţi părăsi ?

— Da.

— Cînd şi cum ? m-a întrebat el cu nerăbdare.

— Cînd voi fi gata şi cum... cum voi putea aranja cît mai bine lucrurile.

— Dar băiatul dumneavoastră ?

— Copilul îl iau cu mine.

— Dar Huntingdon n-o să-i dea voie.

— N-am să-i cer voie.

— A, va să zică plănuiţi o fugă secretă ! Dar cu cine, doamnă Huntingdon ?

— Cu fiul meu — şi eventual cu dădaca lui.

— Singuri şi neocrotiţi de nimeni ! Dar unde vă puteţi duce ? Ce puteţi face ? O să vă urmărească şi o să vă aducă înapoi.

— În privinţa asta mi-am alcătuit destul de bine planurile şi mi-am luat toate precauţiile. Să mă văd scăpată de la Grassdale şi mă voi socoti în siguranţă.

Domnul Hargrave a făcut un pas către mine, m-a privit drept în faţă şi a tras aer în piept ca să-mi vorbească.

Dar privirea lui, aprinderea din obraji şi sclipirile din ochi au făcut să-mi fiarbă sîngele în vine. I-am întors brusc spatele şi luîndu-mi pensula am început să mă ocup de pînză mea cu energie cam prea exagerată pentru binele tabloului.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe un ton solemn şi amar, sînteţi crudă. Sînteţi crudă cu mine şi crudă cu dumneavoastră.

— Domnule Hargrave, te rog să nu uiţi ce mi-ai făgăduit.

— Dar trebuie să vorbesc... Îmi plesneşte inima dacă nu vorbesc ! Am tăcut prea multă vreme — şi acum trebuie neapărat să mă ascultaţi ! a strigat el îndrăznind să-mi taie retragerea către uşă. Mi-aţi spus că nu-i datoraţi nici un fel de credinţă şi supunere soţului dumneavoastră. El declară pe faţă că e sătul de dumneavoastră şi cu aerul cel mai calm din lume se arată dispus să vă cedeze oricărui bărbat care vrea să vă ia. Sînteţi gata să-l părăsiţi. Nimeni n-o să creadă că plecaţi singură. Toată lumea o să zică : „L-a părăsit, în sfîrşit, şi ce e de mirare ? Prea puţini oameni pot s-o condamne şi încă şi mai puţini să-l compătimească pe el. Dar cine o însoţeşte în fuga ei ?" Aşadar, n-o să vă laude nimeni virtutea (dacă o numiţi astfel) ; pînă şi cei mai buni prieteni ai dumneavoastră nu vor crede în ea. Şi nici nu merită să fie crezută, decît de cei care suferă — din pricina efectelor ei — chinuri atît de cumplite, încît ştiu prea bine că e o realitate. Dar ce puteţi face singură în această lume rece şi aspră ? Dumneavoastră, o femeie tînără şi lipsită de experienţă, crescută ca o floare delicată şi cu totul...

— Într-un cuvînt, ai vrea să mă sfătuieşti să rămîn unde mă aflu, l-am întrerupt. Ei bine, am să mă mai gîndesc.

— Ba nu, trebuie neapărat să-l părăseşti ! strigă el cu toată seriozitatea. Dar nu singură ! Helen, dă-mi voie să te ocrotesc eu !

— Niciodată ! Atîta vreme cît cerul mă mai lasă să gîndesc — i-am replicat eu smulgîndu-mi mîna pe care îndrăznise să mi-o apuce şi să mi-o strîngă într-ale lui.

Dar acum era pornit ; trecuse bariera. Era stîrnit şi hotărît să rişte totul pentru victorie.

— Nu se poate să mă refuzi ! a exclamat el vehement. Şi apucîndu-mi amîndouă mîinile mi le-a ţinut foarte strîns, apoi a îngenuncheat şi a ridicat ochii către mine, cu o privire pe de o parte rugătoare, iar pe de altă parte imperioasă. Acum nu mai ai nici un motiv : nu faci decît să înfrunţi poruncile cerului. Cerul m-a destinat să-ţi fiu ocrotitor şi să-ţi aduc alinare... Iar tu mă respingi şi mă alungi...

— Dă-mi drumul, domnule Hargrave ! i-am strigat eu cu severitate.

Dar el n-a făcut decît să-mi strîngă mai tare mîinile.

— Dă-mi drumul ! am repetat, tremurînd de indignare.

Aşa cum stătea îngenuncheat, faţa lui era cam în dreptul ferestrei. Văzîndu-l că priveşte într-acolo am tresărit. Chipul lui s-a luminat de o licărire de triumf malițios. Întorcînd capul am zărit o umbră care tocmai se retrăgea după colţ.

— Grimsby — mi-a zis Hargrave pe un ton apăsat. O să povestească ce a văzut şi lui Huntingdon şi tuturor celorlalţi, cu toate înflorituriile pe care le va socoti de cuviinţă. El n-are pic de dragoste pentru dumneata, doamnă Huntingdon, n-are pic de respect pentru sexul frumos, nici o încredere în virtute şi nici o admiraţie pentru imaginea ei. O să relateze această poveste într-o versiune care nu va lăsa nici un fel de îndoială în privinţa reputaţiei dumitale, în minţile celor care o vor auzi. Frumosul dumitale renume s-a dus. Şi nimic din ceea ce aş putea spune eu sau din ce ai putea spune dumneata nu va fi în stare să-l redobîndească. Dar dă-mi, te rog, puterea de a te ocroti şi pe urmă arată-mi-l pe ticălosul care ar mai îndrăzni să te jignească !

— Nimeni n-a îndrăznit vreodată să mă jignească aşa cum mă jigneşti dumneata acum ! i-am zis eu eliberîndu-mi, în cele din urmă, mîinile din strînsoarea lui şi îndepărtîndu-mă de el.

— Eu nu te jignesc ! a strigat el. Dimpotrivă, te venerez. Eşti îngerul meu, zeiţa mea ! Îmi aştern puterile la picioarele dumitale — şi trebuie să le accepţi şi le vei accepta negreşit ! a exclamat el impetuos ridicîndu-se

bruse în picioare. Te voi consola și te voi apăra ! Și dacă conștiința dumitale te va mustra pentru asta, spune că te-am silit eu, că n-ai avut încotro și că a trebuit să cedezi !

În viața mea n-am avut dinaintea ochilor un bărbat într-o stare de tulburare mai cumplită. Văzîndu-l că se repede spre mine am apucat în grabă cuțitul de ras paleta și m-am apărat cu el. Asta l-a uluit : a rămas locului și m-a privit cu uimire. Bănuiesc că aveam o înfățișare la fel de fioroasă și de hotărîtă ca și a lui. M-am apropiat de clopoțel și am pus mîna pe șnur. Asta l-a domolit și mai mult. Făcînd un gest pe jumătate autoritar pe jumătate rugător a încercat să mă împiedice să sun.

— Atunci nu te apropia de mine ! i-am spus și el s-a îndepărtat. Și ascultă-mă, te rog... Nu-mi placi — am continuat cu pe tonul cel mai hotărît și mai apăsat pe care-l puteam folosi, pentru a da mai multă vigoare vorbelor mele. Și dacă aș fi divorțată de soțul meu, sau chiar de-ar fi mort, tot nu m-aș mărita cu dumneata. Ei, și cu asta nădăjduiesc că ești mulțumit !

Furia îl făcu să se albească la față.

— Sînt mulțumit — a răspuns el amărît, dar pe un ton apăsat — să știu că ești femeia cu inima cea mai rece, mai nefirească și mai nerecunoscătoare pe care am văzut-o vreodată !

— Nerecunoscătoare, domnule ?

— Nerecunoscătoare.

— Nu, domnule Hargrave ; nu e adevărat. Pentru tot binele pe care mi l-ai făcut vreodată sau pe care ai dorit vreodată să-l faci, îți mulțumesc din inimă. Pentru tot răul pe care mi l-ai făcut și pentru cel pe care ai fi vrut să-l faci îl rog pe Dumnezeu să te ierte și să-ți hărăzească gînduri mai frumoase.

În acest moment ușa s-a deschis de perete și în cadrul ei au apărut domnii Huntingdon și Hattersley. Acesta din urmă a rămas în hol ocupîndu-se de curățitul puștii cu vergeaua. Domnul Huntingdon a intrat în odaie și s-a așezat cu spatele la foc cercetîndu-ne pe domnul Hargrave și pe mine — dar în special pe el cu un zîmbet insuportabil, plin de subînțelesuri, insuportabil mai ales pentru

că era însoţit de neruşinarea expresiei lui impertinente şi de un clipit viclean şi malițios din ochi.

— Ce e, domnule? zise Hargrave interogativ cu aerul unui om pregătit să se pună în defensivă.

— Ce e, domnule? îi replică la rîndul lui stăpînul casei.

— Walter, voiam să ştim dacă eşti liber să vii cu noi la vînătoare de fazani, se amestecă de afară Hattersley. Haide! Altceva nu cred să mai cadă în bătaia puştii decît cel mult vreo două pisicuţe; de asta garantez eu.

Walter nu răspunse, ci se duse la fereastră ca să-şi adune gîndurile. Arthur scoase un uşor fluierat şi-l urmări din ochi. Obrajii lui Hargrave se împurpurară de furie. Dar după o clipă se întoarse calm spre noi şi spuse pe un ton nepăsător:

— Am venit aici să-mi iau rămas bun de la doamna Huntingdon şi să-i spun că mîine trebuie să plec.

— Pha! Dar ce repede ai luat hotărîrea! Îmi dai voie să te întreb ce te face să pleci atît de curînd?

— Nişte treburi, răspunse domnul Hargrave respingînd rînjetul neîncrezător al domnului Huntingdon cu o privire de dispreţ sfidător.

— Prea bine, sună răspunsul.

Domnul Hargrave se îndepărtă. Drept care, domnul Huntingdon, ridicîndu-şi pulpanele hainei şi rezemîndu-se cu umărul de poliţa căminului se întoarse către mine şi adresîndu-mi-se cu glas scăzut, aproape în şoaptă, dădu drumul unui şuvoi de insulte dintre cele mai grosolane şi mai ordinare pe care le putea concepe imaginaţia sau rosti buzele cuiva.

N-am încercat să-l întrerup; dar îmi fierbea sîngele în vine şi după ce a terminat i-am răspuns:

— Dacă acuzaţia dumitale, domnule Huntingdon, ar fi adevărată, cum de ai îndrăzneala să mă ţii de rău?

— Te-a pocnit în pălărie, pe legea mea, strigă Hattersley rezemîndu-şi puşca de perete. Şi, păşind înăuntru îşi luă preţiosul prieten de braţ şi încercă să-l tragă de acolo. Haide, flăcăule, mormăi el. Fie că e adevărat, fie că e minciună, ştii bine să nu ai nici un drept s-o ţii de rău—

şi nici pe el, mai ales după ceea ce-ai spus aseară. Aşa că hai să plecăm.

Dar vorbele acestea conţineau o aluzie şi nişte implicaţii ascunse pe care nu le puteam suporta.

— Cum adică, domnule Hattersley, îndrăzneşti să mă suspectezi ? i-am zis eu ieşindu-mi complet din fire.

— Aş, de unde, nu suspectez pe nimeni. E-n regulă, totul e-n regulă. Aşa că vino odată, măi Huntingdon, canalie ce eşti !

— Vezi că ea nu poate nega ? strigă gentilomul care fusese interpelat astfel, rînjind cu un amestec de furie şi de triumf. N-ar putea nega nici dacă întreaga ei viaţă ar atîrna de asta !

Şi mormăind şi alte vorbe insultătoare se duse în hol şi-şi luă pălăria şi puşca de pe masă.

— Mi-e scîrbă să mă justific în faţa ta ! i-am strigat eu. Dar dumneata — şi aici m-am întors către Hattersley — dacă îndrăzneşti să-ţi menţii vreo îndoială în această privinţă, întreabă-l pe domnul Hargrave.

La aceasta au izbucnit amîndoi deodată într-un rîs mitocănesc care m-a înfiorat din cap pînă-n picioare.

— Unde e domnul Hargrave ? Am să-l întreb chiar eu ! am zis eu înaintînd către ei.

Înăbuşindu-şi o nouă izbucnire de veselie, domnul Hattersley mi-a arătat uşa de afară. Era întredeschisă. Cumnatul lui stătea chiar la intrare.

— Domnule Hargrave, vrei să ai bunătatea să intri puţin ? l-am rugat eu.

S-a întors şi m-a privit cu gravitate şi uimire.

— Te rog, pofteşte încoace ! am repetat eu, pe un ton atît de hotărît încît n-a putut sau n-a vrut să se împotrivească. Cam în silă, a urcat cele cîteva trepte şi a înaintat vreo cîţiva paşi pînă în mijlocul holului.

— Te rog să le spui acestor domni — am continuat eu — acestor bărbaţi, dacă am cedat sau nu insistenţelor dumitale.

— Nu vă înţeleg, doamnă Huntingdon.

— Ba mă înţelegi foarte bine, domnule şi fac apel la onoarea dumitale de gentleman (dacă o ai), să spui adevărul. Am cedat sau nu ?

— Nu, spuse el printre dinți și se întoarse cu spatele.

— Vorbește tare, domnule, că altfel n-au să te poată auzi. Am consimțit la cererea dumitale ?

— N-ați consimțit.

— Nu, aș putea să jur că n-a consimțit pentru că altfel n-ai fi atît de negru la față — interveni domnul Hattersley.

— Huntingdon, sînt dispus oricînd să-ți dau satisfacție ca între gentlemeni, zise domnul Hargrave adresîndu-se stăpînului casei pe un ton calm, dar cu un rînjet plin de amărăciune.

— Du-te naibii ! îi răspunse acesta scuturînd enervat din cap.

Hargrave se retrase cu un aer de dispreț glacial și-i zise :

— Dacă vei fi cumva dispus să trimiți un martor știi unde să mă găsești.

Niște înjurături și blesteme mormăite fură singurul răspuns la această comunicare.

— Ei, Huntingdon, acuma vezi limpede totul ! zise Hattersley.

— Mie nu-mi pasă ce vede sau ce-și închipuie el — am intervenit eu. Dumneata, domnule Hattersley, dacă îmi vei auzi numele ponegrit sau calomniat, mi-l vei apăra ?

— Fără doar și poate.

M-am îndepărtat imediat și m-am închis în bibliotecă.

Domnul Hargrave a plecat într-adevăr a doua zi dimineață. Nu l-am mai văzut de atunci. Ceilalți au mai zăbovit vreo două sau trei săptămîni. M-am ținut departe de ei și mi-am văzut de treburile mele, lucrînd cu ardoare aproape neîntreruptă pînă în ziua de azi. Curînd, am pus-o pe Rachel la curent cu planurile mele, încredințînd urechilor ei toate motivele și intențiile mele. Și, spre surpriza mea, mai mult decît agreabilă, nu mi-a fost deloc greu s-o conving să-mi împărtășească punctul de vedere. E o femeie prudentă și înțeleaptă, dar îl urăște atît de tare pe stăpînul casei și-și iubește atît de tare stăpîna și pe odorașul acesteia, încît după cîteva exclamații, vreo două obiecții slabe și nenumărate lacrimi și lamentări la gîndul că sînt silită să fac un asemenea pas, mi-a aprobat pe deplin hotărîrea și a consimțit să mă ajute din toate puterile ei.

Dar, cu o singură condiţie — şi anume, să-i dau voie să împartă cu mine exilul. Altfel s-a arătat de neînduplecat, socotind o adevărată nebunie să plec singură cu Arthur. Cu o mărinimie înduioşătoare s-a oferit, smerită, să mă ajute cu puţina ei agoniseală, nădăjduind că-i voi „ierta" îndrăzneala, dar spunînd că, într-adevăr ar fi foarte fericită dacă aş vrea să-i fac favoarea s-o accept drept împrumut.

Fireşte că nici prin cap nu putea să-mi treacă un asemenea lucru. Slavă Domnului, am adunat o mică comoară proprie şi pregătirile mele sînt atît de înaintate încît întrezăresc perspectiva apropiată a unei eliberări rapide. Să las numai vitregia şi furtunile iernii să se mai potolească în oarecare măsură şi apoi, într-o bună dimineaţă, cînd domnul Huntingdon va coborî la micul dejun, se va trezi singur la masă.

Sînt perfect conştientă de urmările nefaste pe care aproape sigur că le va avea pasul ce mă pregătesc să-l întreprind. Şi totuşi nu şovăi cîtuşi de puţin în hotărîrea mea, fiindcă nu uit niciodată de fiul meu. Chiar azi-dimineaţă — în timp ce eu îmi vedeam de ocupaţia mea obişnuită, el şedea la picioarele mele şi se juca liniştit cu nişte resturi de pînză pe care le aruncasem pe covor. Dar mintea lui era năpădită de alte gînduri pentru că după un timp şi-a ridicat privirile melancolice către mine şi m-a întrebat pe un ton grav :

— Mămico, de ce eşti afurisită ?

— Dar cine ţi-a spus că sînt afurisită, dragul meu ?

— Rachel.

— Nu se poate, Arthur, sînt sigură că Rachel n-a putut să spună una ca asta.

— Ei bine, atunci, probabil că tăticu, îmi răspunse el gînditor. După ce mai medită o vreme adăugă : — Sau cel puţin am să-ţi spun eu cum am ajuns să ştiu : cînd sînt cu tăticu, dacă zic că mă cheamă mămica sau că mămica spune că nu trebuie să fac cutare lucru pe care îmi zice el să-l fac, el întotdeauna spuse : „Mămica să se ducă la dracu" — şi Rachel zice că numai oamenii afurisiţi se duc la dracu. Aşa că, vezi mămico, de aia socot eu că trebuie să fii afurisită — şi tare aş vrea să nu fii...

— Păi nici nu sînt, scumpul meu copilaş. Astea sînt vorbe urîte şi oamenii afurisiţi le zic adeseori despre alţii mult mai de treabă decît ei. Vorbele astea nu-l pot face pe oameni afurisiţi şi nici nu arată că le merită. Dumnezeu ne va judeca după propriile noastre gînduri şi fapte nu după ce zic alţii despre noi. Şi te rog, Arthur, cînd mai auzi rostindu-se asemenea vorbe să nu le repeţi niciodată. E păcat să spui asemenea lucruri despre alţii, pentru că se întorc împotriva ta.

— Atuncea tăticu e afurisit, îmi zise el cu regret.

— Tăticu greşeşte dacă spune asemenea lucruri şi tu vei greşi şi mai rău dacă-l vei imita, acuma că ştii cum stau lucrurile.

— Ce înseamnă a imita ?

— A face ca el.

— Dar el ştie ce-ar trebui să facă ?

— Poate că da. Numai că asta nu te priveşte pe tine.

— Dacă nu se poartă ca lumea, ar trebui să-i spui, mămico.

— I-am spus.

Micul moralist a făcut o pauză şi a căzut pe gînduri. Zadarnic m-am străduit să-i abat atenţia de la acest subiect.

— Îmi pare rău că tăticu e afurisit, mi-a spus el în cele din urmă.

Şi zicînd acestea a izbucnit în lacrimi.

L-am consolat cu speranţa că poate tăticul lui o să se schimbe şi o să se îndrepte înainte de a muri — dar oare nu e timpul să-l izbăvesc pe copil de un asemenea părinte ?

CAPITOLUL IX

10 IANUARIE 1827. ASEARĂ, ÎN TIMP ce scriam cele de mai sus, şedeam în salonaş. Domnul Huntingdon era de faţă, dar credeam că doarme pe canapeaua de lîngă mine. Însă, fără ştirea mea, se trezise, şi îndemnat de cine ştie ce curiozitate josnică, privea de

cîtăva vreme — n-am idee exact de cîtă vreme — peste umărul meu. Mi-am dat seama de asta cînd, lăsîndu-mi pana deoparte şi pregătindu-mă să închid caietul, şi-a pus deodată mîna peste el şi mi-a spus :

— Cu voia ta, draga mea, am să arunc şi eu o ochire prin el.

Mi l-a smuls cu forţa şi, apropiindu-şi un scaun de masă, s-a aşezat să-l cerceteze în linişte. Întorcea foaie după foaie ca să găsească o explicaţie a lucrurilor pe care le citise. Din nefericire pentru mine, tocmai în seara aceea s-a întîmplat să fie mai puţin băut decît era de obicei la o oră atît de tîrzie.

Bineînţeles că nu l-am lăsat să continuie în linişte ceea ce se apucase să facă. Am încercat în repetate rînduri să-i smulg din mînă caietul dar el îl ţinea cu mult prea multă îndîrjire. L-am ocărît cu asprime şi dispreţ pentru comportarea lui josnică şi dezonorantă, dar spusele mele n-au avut nici un efect asupra lui. În cele din urmă am stins amîndouă luminările, dar el n-a făcut decît să se răsucească spre foc şi, aţiţînd flăcările, pentru a-i sluji drept lumină şi-a continuat calm cercetările. Mă gîndeam în mod serios să iau o cană cu apă şi să sting şi lumina aceea. Dar curiozitatea lui era prea puternic stîrnită pentru a fi potolită astfel, şi cu cît mi-aş fi manifestat mai mult dorinţa de a-l împiedica să citească, cu atît s-ar fi hotărît mai mult să persiste în îndeletnicirea lui ; şi pe urmă era şi prea tîrziu.

— Pare o lectură foarte interesantă, draga mea, mi-a zis el ridicînd capul şi întorcîndu-se spre locul unde stăteam, frîngîndu-mi mîinile, chinuită de o furie fără cuvinte. Dar e mult prea lungă. Am s-o savurez pe îndelete altă dată. Între timp însă am să te rog să nu te superi, draga mea, şi să-mi dai cheile.

— Care chei ?

— Cheile de la dulapul tău, de la scrin, de la secreter şi de la toate celelalte lucruri pe care le ai, mi-a zis el ridicîndu-se şi întinzînd mîna.

— Nu le am la mine, i-am răspuns.

De fapt cheia de la secreterul meu era în momentul acela în broască, iar celelalte erau legate de ea.

— Atunci va trebui să trimiţi după ele, mi-a zis el. Şi dacă drăcoaica aia bătrînă de Rachel nu mi le predă imediat, mîine va trebui să se care cu toate boarfele ei.

— Ea nu ştie unde sînt cheile, i-am răspuns, întinzînd liniştită mîna către ele şi scoţîndu-le din broască, fără să fiu observată, după cît am crezut. Eu ştiu unde sînt, dar nu ţi le voi da pînă nu-mi explici de ce-ţi trebuiesc.

— Şi eu ştiu unde sînt, mi-a zis el apucîndu-mi brusc mîna în care le strîngeam şi smulgîndu-mi-le cu brutalitate.

Apoi a luat una dintre lumînări şi a aprins-o de la flăcările din cămin.

— Şi acum — a rînjit el — trebuie să procedăm la o confiscare de bunuri. Dar mai întîi să aruncăm o privire în atelierul pictorului.

Şi vîrînd cheile în buzunar a intrat în bibliotecă. L-am urmat, fie cu ideia vagă de a-l împiedica să distrugă ceva, fie doar pentru a asista la dezastru — nu ştiu prea bine de ce. Materialele mele pentru pictură erau aşezate toate laolaltă, pe masa din colţ, şi acoperite cu o pînză. Curînd a dat cu ochii de ele şi lăsînd jos luminarea s-a apucat pe îndelete să le arunce pe foc — paletă, culori, punguţe, creioane, pensule, lacuri, — pe toate le-am văzut mistuite de foc — uleiul şi terebentina ridicîndu-se pe coş cu şuierături şi zgomote — după cum am văzut şi cuţitele de paletă frîngîndu-se în două. Apoi a tras clopoţelul.

— Benson, ia de aici lucrurile astea — a zis domnul Huntingdon arătînd către şevalet, pînze şi tambur. Şi pune fata din casă să aprindă focul cu ele. Stăpîna n-o să mai aibă nevoie de ele.

Benson a căscat gura mare şi s-a uitat la mine.

— Ia-le de aici, Benson, i-am zis eu şi stăpînul lui a mormăit o înjurătură.

— Şi ăsta, şi toate, conaşule ? a întrebat servitorul uimit, despre tabloul încă neterminat.

— Şi ăla, şi toate ! i-a răspuns stăpînul.

Lucrurile respective au fost îndepărtate.

Apoi domnul Huntingdon s-a dus sus. N-am făcut nici o încercare de a-l urma şi am rămas aşezată în fotoliu, mută, fără o lacrimă în ochi şi aproape nemişcată. S-a

întors peste vreo jumătate de oră şi apropiindu-se de mine mi-a ţinut lumînarea în preajma obrajilor şi mi-a scrutat ochii cu o privire şi cu un rînjet prea ofensatoare ca să fie suportate. Cu un gest brusc am trîntit lumînarea pe podea.

— Oho ! a mormăit el dîndu-se înapoi. E afurisită ca un diavol ! A mai văzut vreodată cineva asemenea ochi ? Strălucesc prin întuneric ca ai unei pisici. Vai, dar ce dulceaţă de femeie eşti !

Şi zicînd acestea a ridicat de jos lumînarea şi sfeşnicul. Întrucît lumînarea nu numai că se stinsese, dar se şi rupsese în două, a sunat clopoţelul ca să i se aducă alta.

— Benson, stăpîna dumitale a rupt lumînarea. Adu alta.

— Frumos te mai dai în spectacol, am remarcat eu după ce servitorul plecă.

— N-am zis că am rupt-o eu, nu-i aşa ? mi-a replicat el. Apoi mi-a aruncat cheile în poală spunînd : — Poftim ! Ai să constaţi că n-ai pierdut altceva decît banii şi bijuteriile pe care le aveai — şi cîteva mici fleacuri pe care am socotit că e mai bine să le iau în posesia mea ca nu cumva spiritul tău mercantil să fie ispitit să le prefacă în aur. Ţi-am lăsat în pungă vreo cîteva lire care sper că-ţi vor ajunge pînă la sfîrşitul lunii. În orice caz, dacă vei mai avea nevoie de altele, am să te rog să fii atît de bună să-mi înmînezi un cont arătîndu-mi cum le-ai cheltuit. În viitor am să-ţi ofer o mică alocaţie lunară pentru propriile tale cheltuieli. Şi nu e nevoie să-ţi mai baţi capul cu preocupările şi interesele mele. Am să-mi caut un administrator, draga mea. N-am să te mai expun ispitei. Cît despre treburile domestice, doamna Greaves va trebui să fie foarte atentă la ţinerea socotelilor. Trebuie să adoptăm un plan complet nou...

— Ce mare descoperire ai făcut, domnule Huntingdon ? Am încercat cumva să te înşel ?

— S-ar părea că nu în chestiuni de bani, dar e mai bine să te feresc de ispită.

Tocmai atunci a intrat Benson cu lumînările şi a urmat un scurt răstimp de tăcere. Eu şezînd liniştită pe scaun, iar el stînd în picioare, cu spatele la foc şi triumfînd în tăcere.

— Aşa va să zică — mi-a spus el în cele din urmă — ai avut de gînd să mă faci de rîs — nu-i aşa ? fugind de acasă, apucîndu-te de pictură şi susţinîndu-te din munca mîinilor tale, nu ? Şi ai avut de gînd să-mi răpeşti şi fiul, să-l creşti în aşa fel încît să devină un împuţit de negustor yankeu sau un prăpădit de pictor fără o para chioară în buzunar ?

— Da, ca să nu devină un „gentleman" cum e tatăl lui.

— Ce bine că nu ţi-al putut păstra secretul ! Ha-ha ! E foarte bine că femeile nu se pot abţine să nu pălăvrăgească — dacă n-au un prieten cu care să vorbească trebuie să-şi şoptească tainele peştilor sau să le scrie în nisip sau mai ştiu eu unde. Şi e încă şi mai bine că astă-seară n-am băut chiar aşa de mult — dacă stau să mă gîndesc — pentru că altfel poate că aş fi moţăit mai departe şi nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mă uit ce face scumpa mea nevestică. Sau poate că mi-ar fi lipsit înţelepciunea ori puterea de a pune piciorul în prag ca un bărbat, aşa cum am făcut-o.

Lăsîndu-l să se felicite singur mai departe, m-am ridicat pentru a-mi recupera manuscrisul, pentru că acum mi-am amintit că rămăsese pe masa din salonaş, şi m-am hotărît ca, dacă e posibil, să-mi cruţ umilinţa de a-l vedea iarăşi în mîinile lui. Pentru mine era insuportabilă ideea ca el să se amuze pe seama gîndurilor şi amintirilor mele tainice. Deşi, bineînţeles, n-ar fi găsit scrise acolo prea multe lucruri bune despre el ; aş prefera să-l ard decît să-i dau posibilitatea să citească ce am scris cînd eram atît de proastă încît să-l iubesc !

— Şi apropo — mi-a strigat el în timp ce plecam din odaie — ai face mai bine să-i spui iscoadei ăleia blestemate şi bătrîne de Rachel să se ferească vreo două zile din calea mea. I-aş plăti chiar acum simbria şi aş trimite-o şi mîine la plimbare, dar ştiu bine că e în stare să facă mai mult rău dacă pleacă din casă decît dacă rămîne.

În timp ce mă îndepărtam, a continuat să-mi blesteme şi să-mi insulte prietena şi slujitoarea credincioasă cu epitete pe care nu le pot repeta pentru a nu pîngări hîrtia. M-am dus la ea de îndată ce mi-am ascuns jurnalul şi i-am spus cum ni s-a năruit planul. S-a arătat la fel

de necăjită și de îngrozită ca și mine — chiar mai mult decît am fost eu în seara aceea, pentru că atunci eram pe de o parte năucită de lovitură, iar pe de altă parte emoționată și susținută de furia mea amarnică.

CAPITOLUL X

20 MARTIE. ÎNTRUCÎT ACUM AM scăpat de domnul Huntingdon pentru un sezon, am început să-mi mai vin în fire. M-a părăsit la începutul lui februarie. Și în momentul în care a plecat am respirat din nou și am simțit că-mi recapăt energia. Nu cu speranța scăpării — a avut grijă să nu-mi lase nici o șansă pentru asta — ci cu hotărîrea de a mă adapta cît mai bine împrejurărilor existente. În sfîrșit, aveam posibilitatea să mă bucur de Arthur.

La început am avut multă bătaie de cap ca să-l dezbăr de năravurile rele cu care-l deprinsese taică-său. Dar am reușit; limbajul vulgar îi pîngărește rareori buzele și am izbutit să-l dezgust aproape total de orice fel de băutură amețitoare — dezgust pe care sper că nici măcar taică-său sau prietenii acestuia nu vor izbuti să i-l învingă. Mai înainte avea pentru ele o pasiune nefirească la o ființă atît de tînără, și amintindu-mi de nefericitul meu tată — precum și de al lui — mă temeam de consecințele unor asemenea gusturi. Dar dacă i-aș fi limitat cantitatea obișnuită de vin pe care o bea sau i-aș fi interzis să guste din băutură, asta n-ar fi făcut decît să-i sporească pofta și să-i facă să considere vinul mai mult ca oricînd o încîntare. Așadar, îi dădeam tot atît cît obișnuia taică-său să-i ofere — ba chiar mai mult decît dorea să bea, numai că în fiecare pahar îi strecuram în taină o cantitate oarecare de sare vomitivă doar atît cît să-i producă în mod inevitabil grețuri și deprimare, fără să-i facă un rău prea mare. Constatînd că băutura îi aduce întotdeauna asemenea consecințe dezagreabile, curînd s-a plictisit de ea, dar cu cît se ferea mai tare de această tratație zilnică, cu atît insistam eu mai mult să i-o ofer, pînă cînd sila lui a

crescut, prefăcîndu-se într-o totală oroare. Cînd a ajuns cu totul dezgustat de orice fel de vin, i-am permis, chiar la rugămintea lui, să încerce rachiul amestecat cu apă, apoi gin cu apă. Pentru că micul bețivan le cunoștea pe toate și eu eram hotărîtă să i le fac pe toate la fel de odioase. Asta am realizat acum. Și întrucît el declară că gustul, mirosul sau simpla vedere a oricăreia dintre ele sînt suficiente pentru a-i face greață, am renunțat să-l mai necăjesc cu ele, doar din cînd în cînd, în chip de amenințare cînd face vreo poznă :

— Arthur, dacă nu ești cuminte am să-ți dau un pahar cu vin !

Dacă, atunci cînd s-o întoarce domnul Huntingdon va persista în a-și face copilul să-și urască și să-și disprețuiască mama, am să-mi izbăvesc fiul din mîinile lui. Am născocit un alt plan la care s-ar putea recurge într-un asemenea caz și dacă aș putea să obțin consimțămîntul și ajutorul fratelui meu, nu m-aș îndoi de reușită. Vechiul conac unde ne-am născut și el și eu și unde a murit mama noastră nu e locuit în momentul de față, dar pe cît cred nu a căzut încă în ruină. Dacă l-aș putea convinge să aranjeze vreo două camere ca să poată fi bune de locuit și să mi le închirieze ca și cum aș fi o străină, aș putea sta acolo cu copilul meu sub un nume de împrumut și m-aș putea totuși întreține din pictură. La început el mi-ar împrumuta banii necesari pe care eu ar urma să-i dau înapoi. Aș trăi într-o independență modestă și într-o izolare strictă, întrucît casa se află într-un loc singuratic și împrejurimile nu sînt prea populate, iar el ar urma să aranjeze vînzarea tablourilor mele. În capul meu am alcătuit planul în toate amănuntele. Nu mai e necesar decît să-l conving pe Frederick să-mi împărtășească părerea. O să vină curînd să mă vadă și atunci am să-i fac propunerea după ce mai întîi îl voi fi lămurit asupra împrejurărilor într-o măsură suficientă ca să găsească o scuză pentru acest plan.

După cîte cred, el știe despre situația mea mult mai multe lucruri decît i-am spus eu. Îmi dau seama de asta după aerul de tristețe tandră care predomină în scrisorile lui, precum și după faptul că pomenește atît de rar de soțul meu și că în general manifestă un fel de amărăciune

ascunsă dacă totuşi e obligat să aducă vorba despre el. De asemenea, deduc acest lucru din faptul că nu vine niciodată să mă vadă cînd domnul Huntingdon e acasă. Totuşi în nici o împrejurare el nu şi-a exprimat făţiş dezaprobarea pentru soţul meu sau compătimirea pentru mine. Şi iarăşi, n-a pus întrebări de nici un fel şi nici n-a spus vreodată ceva ca să mă stimuleze să-i fac confidenţe. Dacă ar fi făcut-o, probabil că nu l-aş fi ascuns mai nimic. Poate că se simte jignit de rezerva manifestată de mine. E o fiinţă ciudată fratele meu — şi regret că nu ne cunoaştem mai bine. Înainte de căsătoria mea petrecea o lună pe an la Staningley; dar, de la moartea tatălui nostru nu l-am mai văzut decît o dată, cînd m-a vizitat timp de cîteva zile în perioada absenţei domnului Huntingdon. De data asta va trebui să stea mai multe zile şi între noi va trebui să existe mai multă sinceritate şi cordialitate decît a existat vreodată din copilăria noastră comună şi pînă acum: inima mea se agaţă mai mult ca oricînd de el, iar sufletul meu s-a săturat de singurătate.

16 aprilie. A venit şi a plecat. N-a vrut să stea mai mult de două săptămîni. Timpul a trecut repede, dar a fost o perioadă foarte, foarte fericită şi mi-a făcut mult bine. Probabil că am o dispoziţie proastă întrucît nenorocirile m-au acrit şi m-au amărît îngrozitor. Începeam pe nesimţite, să ascund în inima mea sentimente foarte neprietenoase faţă de semenii mei — în special faţă de cei aparţinînd sexului tare. Dar e o mare consolare să vezi că printre ei există măcar unul demn de a fi stimat şi de a i se acorda încredere. Şi fără îndoială că trebuie să mai existe mulţi alţii, deşi eu nu i-am cunoscut niciodată — cu excepţia, poate, a bietului lord Lowborough; dar nici el n-a fost prea grozav la vremea lui. Ce-ar fi ajuns Frederick dacă ar fi trăit şi el în mijlocul lumii acesteia şi şi-ar fi frecat coatele încă din copilărie cu bărbaţi ca aceştia pe care-i cunosc eu? Şi ce va ajunge Arthur, dată fiind firea lui blîndă şi molatică, dacă nu-l voi mîntui de asemenea tovarăşi? I-am pomenit lui Frederick de temerile mele şi am abordat subiectul planului de salvare chiar în seara

următoare sosirii lui, cînd l-am prezentat pe fiul meu unchiului său.

— Îţi seamănă, Frederick, în unele din dispoziţiile lui — i-am spus. Uneori mi se pare că seamănă cu tine mai mult decît cu taică-său şi mă bucur foarte tare de asta.

— Mă flatezi, Helen, mi-a răspuns el, mîngîind părul moale şi buclat al copilului.

— Nu. Nu ţi se va părea deloc că e un compliment, cînd îţi voi spune că aş fi preferat să-i semene lui Benson mai curînd decît lui taică-său.

Frederick a ridicat puţin din sprîncene, dar n-a zis nimic.

— Ştii ce fel de om e domnul Huntingdon ? l-am întrebat.

— Cred că am o vagă idee.

— Dar ai oare o idee atît de clară încît să poţi să auzi — fără surprindere sau dezaprobare — că meditez la un proiect de a evada împreună cu copilaşul către vreun azil tainic unde vom putea trăi în tihnă fără să-l mai vedem vreodată pe domnul Huntingdon ?

— Chiar aşa ?

— Dacă lucrurile nu sînt limpezi pentru tine — am continuat eu — am să-ţi mai spun cîte ceva despre el.

Apoi i-am schiţat un mic tablou al comportării sale generale, i-am făcut o relatare mai amănunţită asupra felului cum se purta cu băiatul lui, i-am explicat temerile mele în privinţa acestuia şi hotărîrea mea de a-l izbăvi de influenţa tatălui său.

Frederick s-a arătat cum nu se poate mai indignat împotriva domnului Huntingdon şi foarte mîhnit pentru mine. Totuşi planul meu i se părea nesăbuit şi greu de pus în practică. Socotea că temerile mele în privinţa lui Arthur sînt disproporţionate faţă de împrejurările date şi a ridicat atîtea obiecţii împotriva proiectelor mele şi a născocit atîtea metode mai blînde pentru ameliorarea situaţiei mele, încît m-am văzut silită să intru într-o mulţime de alte amănunte pentru a-l convinge că soţul meu este cu totul incorigibil, şi că nimic nu l-ar putea determina să renunţe la fiul lui indiferent ce s-ar alege de mine, întrucît el era la fel de hotărît ca băiatul să nu-l părăsească, precum eram şi eu să nu-l părăsesc pe băiat. Şi că de fapt

nu exista nici o altă soluție mai bună decît aceasta — afară doar de fuga din țară, care fusese intenția mea inițială. Pentru a evita această ultimă alternativă, în cele din urmă Frederick a consimțit să aranjeze o aripă a vechiului conac Wildfell, pentru a putea fi locuit — ca un loc de refugiu în caz de nevoie. Dar și-a exprimat speranța că nu mă voi folosi de această perspectivă decît dacă împrejurările vor face lucrul acesta cu adevărat necesar. M-am grăbit să-i făgăduiesc că-l voi asculta. Pentru că deși dacă era vorba de propriile mele interese, o asemenea sihăstrie părea să fie un adevărat paradis în comparație cu situația mea actuală, totuși, de dragul prietenelor și prietenilor mei, și al celor apropiați mie — pentru Milicent și Esther, surorile mele sufletești, pentru bieții țărani de pe moșia Grassdale și mai presus de toate, de dragul mătușii mele — voi rămîne aici dacă va fi cît de cît cu putință.

20 iulie. Doamna Hargrave și cu fiica ei s-au întors de la Londra. Esther e plină de impresii și simțăminte după primul ei sezon monden în capitală. Deocamdată însă nu și-a dăruit inima nimănui și nici nu s-a logodit. Mama ei a izbutit să-i găsească o partidă excelentă și chiar l-a determinat pe gentlemanul în cauză să-și depună inima și averea la picioarele fetei; numai că Esther a avut îndrăzneala și curajul de a refuza aceste nobile daruri. Era un bărbat de familie bună și cu proprietăți vaste, dar obrăznicuța susținea că era bătrîn ca tata Noe, urît ca dracu și antipatic ca... o persoană al cărei nume nu-l vom pomeni.

— Realitatea este că totuși mi-a fost destul de greu, mi-a povestit ea. Mama a fost teribil de dezamăgită de eșecul proiectului ei și s-a supărat rău de tot pe mine pentru încăpățînarea cu care m-am împotrivit voinței ei. Mai e supărată și acum. Dar ce să fac? Și chiar și Walter e atît de grav ofensat de capriciile și curiozitățile mele absurde — cum le denumește el — încît mă tem că nu mă va ierta niciodată — nici nu credeam înainte că ar putea să se arate atît de aspru cum a fost în ultima vreme. Dar Milicent m-a implorat să nu cedez și sînt sigură, doamnă Huntingdon, că dacă l-ai fi văzut pe bărbatul pe

care voiau să mi-l vire pe gît, şi dumneata m-ai fi sfătuit să nu-l accept.

— Asta aş fi făcut-o indiferent dacă l-aş fi văzut sau nu — i-am răspuns. Pentru mine e de ajuns faptul că ţi-e antipatic.

— Ştiam eu că aşa vei zice. Deşi mama afirma că vei fi pur şi simplu şocată de neascultarea mea — nici nu-ţi închipui ce morală îmi ţine — că sînt nesupusă şi ingrată, că mă opun dorinţelor ei, că nu fac pe placul fratelui meu şi că am să ajung să fiu o povară pentru ea. Uneori încep să mă tem că pînă la urmă o să-mi înfrîngă rezistenţa. Am o voinţă puternică, dar de asta nu duce lipsă nici ea şi cînd spune asemenea vorbe aspre şi grele mă aduce într-o asemenea stare încît sînt aproape înclinată să fac ce-mi porunceşte ea şi apoi să-mi frîng inima şi să zic: „Ei, mamă, uite ce s-a întîmplat din vina ta!"

— Te rog din suflet să n-o faci! i-am zis eu. Supunerea aceasta ar fi pur şi simplu o ticăloşie şi cu siguranţă că ar aduce cu sine pedeapsa pe care o merită. Ţine-te tare, şi curînd mămica ta o să renunţe la insistenţele ei. Pînă şi domnul în cauză va înceta să te mai piseze dacă va vedea că e respins cu fermitate.

— A, nu! Mama o să-i obosească şi o să-i plictisească pe toţi din jur înainte de a ajunge ea să fie istovită de eforturile pe care le face. Cît despre domnul Oldfield ea şi i-a dat să înţeleagă că l-am refuzat propunerea nu din cauză că persoana lui mi-ar fi dezagreabilă, ci pur şi simplu pentru că sînt necoaptă şi zăpăcită şi în momentul de faţă nu mă pot împăca sub nici o formă cu gîndul căsătoriei; dar ea n-are nici cea mai mică îndoială că pînă în sezonul viitor îmi voi băga minţile în cap şi speră că închipuirile mele de fetişcană fără minte vor trece. Aşadar, m-a adus acasă pentru a mă învăţa să ajung la un sentiment corespunzător al îndatoririlor mele pentru vremea cînd va sosi iarăşi momentul. Ba chiar cred că nu va mai face cheltuielile necesare pentru a mă duce din nou la Londra decît dacă voi capitula. Nu-i dă mîna să mă ia în capitală numai pentru desfătări şi prostii — zice ea — şi nu chiar orice gentilom bogat va fi dispus să mă ia de nevastă, fără avere, indiferent ce părere straşnică voi fi avînd eu despre propriile mele farmece.

— Mde, Esther, te compătimesc. Şi totuşi, repet, ţine-te tare. Decît să te căsătoreşti cu un bărbat care nu-ţi place, care ţi-e antipatic, ai putea la fel de bine să te vinzi chiar acum că roabă. Dacă mama şi fratele tău au o purtare aspră faţă de tine, ştii bine că-i poţi părăsi, dar nu uita că de un soţ eşti legată pe viaţă.

— Dar nu-i pot părăsi decît dacă mă mărit; şi nu mă pot mărita dacă nu mă vede nimeni. La Londra am văzut vreo doi gentlemeni care ar fi putut să-mi placă, dar nu erau fiii cei mai mari din familiile respective şi mama nu mi-a permis să-i cunosc mai bine — în special pe unul, care cred că mă cam plăcea, dar ea a pus toate piedicile posibile în calea unei apropieri între noi. Ce zici, enervant, nu?

— Nu mă îndoiesc că astea sînt gîndurile şi sentimentele tale, dar dacă te-ai fi măritat cu el n-ar fi fost imposibil să găseşti ulterior mai multe motive de a-ţi muşca mîinile decît dacă l-ai fi luat pe domnul Oldfield. Cînd îţi spun să nu te căsătoreşti fără dragoste, nu te sfătuiesc nici să te măriţi numai şi numai din dragoste — mai există şi multe, multe alte lucruri care trebuie luate în consideraţie. Nu-ţi acorda nimănui nici inima, nici mîna pînă cînd nu vei avea motive serioase de a o face. Şi dacă ar fi ca un asemenea prilej să nu se ivească niciodată, consolează-te cu gîndul că deşi trăind de una singură s-ar putea să nu ai prea multe bucurii, cel puţin nu vei avea nici necazuri şi supărări. Căsătoria ar putea să-ţi schimbe viaţa în bine, dar în adîncul sufletului meu mă tem că are mult mai multe şanse de a produce un rezultat contrar.

— Asta e şi părerea lui Milicent. Însă dă-mi, te rog voie să spun că eu gîndesc altfel. Dacă m-aş socoti sortită să rămîn fată bătrînă aş înceta să-mi mai preţuiesc viaţa. Gîndul de a trăi mai departe, an după an, la Grove — fiind doar o pacoste pentru mama şi pentru Walter şi o povară care face umbră degeaba pămîntului (acum cînd ştiu în ce lumină ar privi ei lucrurile) este de-a dreptul insuportabil. În asemenea situaţii aş prefera să fug cu majordomul.

— Recunosc că situaţia ta e cu totul deosebită. Dar trebuie să ai răbdare, draga mea. Nu fă nimic în pripă. Nu uita că n-ai încă nici nouăsprezece ani şi că vor mai

trece încă mulți ani pînă să se poată spune despre tine că ești fată bătrînă. Nici n-ai de unde să știi ce soartă îți rezervă providența. Și între timp nu uita că ai dreptul la ocrotirea și sprijinul mamei și fratelui tău, chiar dacă ei nu se arată prea dispuși să ți le acorde.

— Dumneata ești atît de gravă, doamnă Huntingdon, mi-a răspuns Esther după o pauză. Cînd Milicent și-a exprimat aceleași păreri pesimiste în privința căsătoriei am întrebat-o dacă e fericită. Mi-a zis că este, dar eu n-am prea crezut-o. Iar acum mă văd silită să-ți pun și dumitale aceeași întrebare.

— E o întrebare puțin cam impertinentă — am rîs eu — ca o fetișcană s-o pună unei femei măritate și cu atîția ani mai mare decît ea, așa că n-am să-ți răspund.

— Vă rog să mă iertați, stimată doamnă, mi-a zis ea și s-a aruncat rîzînd în brațele mele pentru a mă săruta cu afecțiune. Dar am simțit o lacrimă pe gît cînd și-a lăsat capul pe pieptul meu și a continuat, cu un amestec ciudat de amărăciune și ușurință, de timiditate și îndrăzneală: — Știu că nu ești atît de fericită cum vreau eu să fiu deoarece îți petreci jumătate din viață singură la Grassdale în timp ce domnul Huntingdon umblă prin lume și se distrează unde și cum vrea. Eu voi ține ca soțul meu să nu aibă alte bucurii decît cele pe care le împarte cu mine. Și dacă cea mai mare bucurie a lui nu va fi plăcerea tovărășiei mele... atunci... o să fie foarte rău pentru el! Asta-i tot!

— Dacă asta aștepți tu de la căsnicie, Esther, atunci trebuie într-adevăr să fii foarte atentă cu cine te mărîți — sau mai degrabă să eviți acest pas.

CAPITOLUL XI

1 SEPTEMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON încă nu și-a făcut apariția. Poate că va rămîne în mijlocul prietenilor lui pînă la Crăciun. Iar la primăvară va pleca din nou. Dacă-și va urma acest plan atunci voi putea rămîne foarte bine la Grassdale. Chiar și o ceată de

prieteni în timpul sezonului de vînătoare poate fi suportată dacă micuțul Arthur ajunge să fie atît de ferm atașat de mine. Dar mă tem că sînt speranțe vane! Și totuși pînă cînd va sosi o asemenea perioadă de grele încercări mă voi abține să mă mai gîndesc la azilul meu tihnit din scumpul conac al copilăriei.

Domnul și doamna Hattersley se află de două săptămîni la Grove. Și întrucît domnul Hargrave lipsește și acum vremea e iar deosebit de frumoasă, n-a trecut nici o zi fără să-mi văd prietenele — pe Milicent și pe Esther — fie acolo, fie aici. Nu de mult, cînd domnul Hattersley le adusese la Grassdale cu faitonul, am avut o discuție de cîteva minute cu acest domn, în timp ce doamnele se jucau cu copiii, în grădină.

— Doamnă Huntingdon? Vrei să mai auzi cîte ceva despre soțul dumitale? m-a întrebat domnul Hattersley.

— Nu, doar dacă poți să-mi spui pe cînd să-l aștept întoarcerea...

— Asta nu pot să-ți spun... Dar sper că nu ții să se întoarcă? mi-a zis el rînjind cu gura pînă la urechi.

— Nu.

— Cred că o duci mai bine fără el. În ceea ce mă privește m-am săturat pînă-n gît de hazul lui. I-am spus că mă voi rupe de el dacă nu se îndreaptă. Așadar, l-am părăsit — vezi deci că sînt un om mai cumsecade decît mă socoți dumneata.

— E o hotărîre pe care ar fi trebuit s-o iei de multă vreme.

— Mde, nu am încă nici treizeci de ani. Sper că nu e prea tîrziu, nu?

— Nu, nu e niciodată prea tîrziu ca să te îndrepți, atîta vreme cît ai înțelepciunea de a dori acest lucru și puterea de a-ți pune planul în aplicare.

— Ei, ca să-ți spun adevărul, m-am gîndit și înainte de foarte multe ori la asta, dar, la urma urmei, Huntingdon reprezintă o societate a dracului de simpatică — nici nu-ți poți închipui ce băiat de viață este pînă nu se îmbată. În fundul inimilor noastre avem cu toții simpatie pentru el, deși nu-l putem respecta.

— Dar ai vrea să fii și dumneata ca el?

— Nu, aş prefera să fiu cu însumi, chiar aşa ticălos cum sînt.

— Nu vei putea rămîne astfel, ai să decazi din ce în ce şi ai să te abrutizezi din zi în zi, ajungînd să-i semeni tot mai mult.

Mi-a fost imposibil să nu zîmbesc văzîndu-i mutra pe jumătate supărată, pe jumătate încurcată cînd a auzit acest mod, cam neobişnuit, de a-i vorbi.

— Te rog să nu te supere faptul că ţi-am vorbit atît de deschis, i-am zis. Motivele care mă îndeamnă s-o fac sînt dintre cele mai frumoase. Dar spune-mi, te rog, ai dori ca fiii dumitale să semene cu domnul Huntingdon — sau chiar cu dumneata ?

— Drace, nu !

— Ai vrea ca fiica dumitale să te disprețuiască, sau cel puțin să nu păstreze nici urmă de respect pentru dumneata şi nici un pic de afecțiune care să nu fie amestecată cu cel mai amarnic regret ?

— A, nu ! Asta n-aş putea suporta.

— Şi, în sfîrşit, ai vrea ca soția dumitale să fie pe punctul de a dori s-o înghită pămîntul cînd aude pomenindu-ți-se numele ? Şi să urască pînă şi sunetul glasului dumitale şi să fie cuprinsă de fiori cînd te apropii ?

— Asta n-o să se întîmple niciodată. Ea mă place oricum, indiferent ce fac.

— Imposibil, domnule Hattersley ! Dumneata iei supunerea cuminte a lui Milicent drept afecțiune.

— Ei, fir-ar să...

— Stai, nu izbucni aşa cînd auzi asemenea lucruri. Nu vreau să spun că nu te iubeşte : ştiu bine că te iubeşte chiar mult mai mult decît meriți. Dar sînt absolut sigură că dacă te vei purta mai frumos te va iubi şi mai mult. Iar dacă te vei purta mai rău te va iubi din ce în ce mai puțin pînă ce întreaga ei afecțiune se va preschimba în teamă, aversiune şi amărăciune, dacă nu cumva chiar într-o tainică ură amestecată cu dispreț. Dar, să lăsăm baltă povestea cu afecțiunea... Ai dori să fii tiranul vieții ei, să-i răpeşti orice rază de soare şi s-o faci cumplit de nenorocită ?

— Bineînţeles că nu. Nu fac acest lucru şi n-am să-l fac niciodată.

— Şi totuşi l-ai făcut în mult mai mare măsură decît îţi închipui.

— Ei, aş, aş ! Fleacuri ! Ea nu e fiinţa susceptibilă şi speriată şi roasă de îngrijorare pe care ţi-o închipui ! E o femeie supusă, paşnică şi afectuoasă. Uneori s-ar putea să fie mai posacă, dar în general e liniştită şi calmă şi e gata să ia lucrurile aşa cum sînt.

— Dar gîndeşte-te cum era ea acum cinci ani cînd ai luat-o de nevastă şi cum e astăzi.

— Ştiu ; pe atunci era o fetişcană durdulie, cu o faţă frumuşică, trandafirie şi albă. Acum e doar o mînă de femeie, biata de ea, ofilindu-se şi topindu-se ca un bulgăre de zăpadă — dar să fiu al dracului dacă asta e vina mea !

— Dar atunci care e cauza ? În nici un caz nu vîrsta, pentru că n-are decît douăzeci şi cinci de ani.

— Păi, sănătatea ei firavă e de vină şi — dă-o dracului, doamnă, unde vrei să ajungi ? Şi copiii, fireşte, care se întrec în a scoate sufletul din ea.

— Nu, domnule Hattersley, copiii îi aduc mai multă bucurie decît supărare. Sînt copii drăguţi şi buni din fire...

— Da, asta ştiu. Domnul să-i aibă în pază !

— Atunci de ce să arunci vina pe ei ?... Am să-ţi spun eu ce este : de vină sînt frămîntările mute şi îngrijorarea permanentă din pricina dumitale, amestecate, bănuiesc, cu un fel de teamă legată de propria ei sănătate. Cînd te porţi bine ea nu se poate bucura pe deplin. N-are nici un fel de siguranţă, nici un fel de încredere în judecata şi principiile dumitale. În schimb, se teme neîncetat de sfîrşitul unei fericiri atît de scurte. Cînd te porţi rău are mult mai multe pricini de spaimă şi de tristeţe. Îndurînd răbdătoare răul, uită că e datoria noastră să ne mustrăm semenii pentru greşelile şi păcatele lor. Întrucît dumneata eşti gata să iei tăcerea ei drept indiferenţă, vino cu mine şi am să-ţi arăt vreo două din scrisorile ei. Sper că nu e vorba de un abuz de încredere întrucît dumneata eşti, în faţa oamenilor — jumătatea ei.

A venit după mine în bibliotecă. Am căutat două din scrisorile lui Milicent şi i le-am înmînat. Una era expe-

diată de la Londra și fusese scrisă într-o perioadă cînd el își făcuse îngrozitor de cap și se destrăbălase cumplit. Cealaltă fusese scrisă la țară într-un interval mai liniștit. Prima era încărcată de tristețe și de îngrijorare; nu-l acuza, dar regreta profund legătura lui cu tovarășii săi de desfrîu, îi ocăra pe domnul Grimsby și pe ceilalți și insinua lucruri cumplite împotriva domnului Huntingdon, aruncînd în spinarea altora vina pentru purtările proaste ale soțului ei. Cea de-a doua scrisoare era plină de speranță și de bucurie și totuși arăta că e conștientă de faptul că această fericire nu va dura și că inima îi tremură din această pricină. Ridica în slăvi bunătatea lui, dar cu o dorință evidentă, deși exprimată doar pe jumătate, ca aceste calități să se bazeze pe o temelie mai solidă decît îndemnurile firești ale inimii. Se mai manifesta acolo și o spaimă cumplită față de prăbușirea acestei clădiri înălțată astfel pe nisip — prăbușire care s-a și produs curînd după aceea, lucru de care Hattersley a fost cu siguranță conștient în timp ce citea.

Aproape imediat după ce a început prima scrisoare am avut plăcerea neașteptată de a-l vedea roșind. Dar s-a întors cu spatele la mine și și-a terminat lectura la fereastră. În timp ce citea cea de a doua scrisoare l-am văzut de vreo două ori ridicînd mîna și ștergîndu-și în grabă fruntea și ochii. Oare lăcrima? După ce a terminat, a trecut un răstimp în cursul căruia și-a dres glasul, a privit pe fereastră și apoi, după ce a fredonat un crîmpei dintr-o arie la modă, s-a răsucit pe călcîie, mi-a înapoiat scrisorile și mi-a strîns mîna în tăcere.

— Numai Dumnezeu știe ce ticălos blestemat am fost ! mi-a zis el scuturîndu-mi mîna cu multă căldură. Dar să vezi dumneata dacă n-am să mă îndrept și dacă n-am să-mi răscumpăr greșelile. Să mă ia Aghiuță dacă n-am să fac astfel !

— Nu te blestema, domnule Hattersley.

— Bine ! Unde e Milicent ?

— Uite-o acolo, tocmai se apropie de noi împreună cu sora ei.

Domnul Hattersley a deschis ușa și a ieșit în întîmpinarea lor. L-am urmat și eu la o oarecare distanță. Spre uimirea nevestei sale, a ridicat-o în brațe și a sărutat-o fierbinte. Apoi, punîndu-și amîndouă mîinile pe umerii ei i-a împărtășit, bănuiesc, esența planurilor mari pe care le avea, pentru că deodată ea l-a cuprins cu brațele pe după gît și a izbucnit în lacrimi exclamînd:

— Da, da, te rog, Ralph! O să fim atît de fericiți! Vai, cît de bun ești!

— Nu, nu eu sînt, a zis el întorcîndu-se și împingîndu-și soția către mine. Ei trebuie să-i mulțumești, pentru că totul e numai și numai opera ei.

Milicent s-a repezit să-mi mulțumească, cu inima plină de recunoștință. Am negat că aș fi îndreptățită la un asemenea sentiment, spunîndu-i că soțul ei se arătase înclinat către îndreptare chiar înainte de a adăuga și eu firimitura aceea de îndemnuri și încurajare și că eu nu făcusem decît ceea ce ar fi putut — și ar fi trebuit să facă ea singură.

— A, nu! strigă ea, sînt sigură că eu nu-l puteam influența cu nimic. N-aș fi făcut decît să-l plictisesc cu eforturile mele stîngace de a-l convinge, dacă aș fi întreprins această încercare.

— Nu m-ai pus niciodată la încercare, Milly, zise el.

Curînd după aceea își luară rămas bun de la mine. Acum s-au dus să-i viziteze pe tatăl lui Hattersley. După aceea vor trece pe la casa lor de la țară. Nădăjduiesc că hotărîrile lui frumoase nu se vor prăbuși iarăși și că biata Milicent nu va fi din nou dezamăgită. Ultima ei scrisoare era plină de fericirea momentului respectiv și de așteptări plăcute pentru viitor. Dar deocamdată nu s-a ivit nici un fel de ispită deosebită care să pună la încercare virtutea lui. De aici înainte însă, fără îndoială că ea se va arăta mai puțin timidă și rezervată și el va fi mai cald și mai înțelept.

Așadar, cu siguranță că speranțele ei sînt întemeiate. Și am și eu astfel, cel puțin un punct luminos pe care să-mi reazim gîndurile.

CAPITOLUL XII

10 OCTOMBRIE. DOMNUL HUNTINGdon s-a întors acum vreo trei săptămîni. Nu-mi voi da osteneala să descriu înfățișarea lui, comportarea și discuțiile lui sau sentimentele mele față de el. Dar încă din ziua sosirii sale m-a uluit anunțîndu-mi intenția de a face rost de o guvernantă pentru micuțul Arthur. I-am spus că lucrul acesta este inutil, ca să nu spun ridicol, în momentul de față. Socoteam că sînt pe deplin capabilă să fac față sarcinii educației lui — cel puțin încă vreo cîțiva ani de aici încolo. Educația copilului era singura plăcere și îndeletnicire a vieții mele. Și întrucît îmi răpise posibilitatea de a mă mai ocupa și de altceva, fără îndoială că putea să-mi lase măcar asta.

Mi-a spus că nu sînt femeia potrivită pentru a educa un copil sau pentru a sta în preajma lui. Îl adusesem pe băiat — zicea el — într-o asemenea stare încît devenise un simplu automat. Prin rigiditatea mea îi frînsesem tăria de caracter și aveam să înghet pînă și ultima rază de soare din inima lui și să-l transform într-o ființă la fel de uscată și de mohorîtă ca și mine dacă mi se mai lăsa multă vreme pe mînă odrasla. Și, ca de obicei, și biata Rachel a avut parte de porția ei de ocări. N-o poate suferi pe Rachel pentru că știe că ea îl judecă așa cum merită.

După care a încheiat spunîndu-mi că n-are rost să-mi mai bat capul cu această chestiune, întrucît a și angajat o guvernantă care o să vină săptămîna viitoare. Așadar, tot ce aveam de făcut era să pregătesc casa pentru primirea ei. Era o veste cam uluitoare. Mi-am permis să întreb de numele și de adresa ei, de cine a fost recomandată sau cum a ajuns s-o aleagă.

— E o tînără foarte evlavioasă și merituoasă, mi-a zis el. Nu trebuie să ai nici o teamă. Dacă nu mă înșel, o cheamă Myers. Și mi-a fost recomandată de o bătrînă văduvă de condiție bună, o doamnă ce se bucură de o frumoasă reputație. Personal n-am văzut-o și deci nu ți-aș putea-o descrie.

Tonul pe care a rostit toate acestea era serios și calm, dar exista un demon al ironiei în ochii lui pe care și-l ferea de mine și mi s-a părut că acest lucru nu prevestește nimic bun. Totuși m-am gîndit la refugiul din comitatul X și n-am mai ridicat nici un fel de alte obiecții.

Cînd a sosit domnișoara Myers nu mă simțeam deloc dispusă s-o primesc cordial. Înfățișarea ei nu era destinată să producă o impresie favorabilă, iar manierele și purtarea ei nu erău menite să îndepărteze prejudecățile pe care mi le formasem împotriva ei. Calitățile îi erau foarte limitate, iar intelectul ei nu se ridica deasupra mediocrului. Avea o voce frumoasă și cînta ca o privighetoare, acompaniindu-se destul de bine la pian. Dar acestea erau singurele ei talente. Chipul ei trăda o fire vicleană și înclinată spre înșelăciune, și parcă la fel și glasul ei. Părea să se teamă de mine și tresărea dacă mă apropiam brusc de ea. Avea o purtare respectuoasă și serviabilă, chiar pînă la slugărnicie. La început a încercat să mă lingușească și să se gudure pe lîngă mine, dar am pus curînd capăt acestor manifestări. Afecțiunea pentru micuțul el elev era forțată și m-am văzut silită să-i reproșez faptul că îi face toate voile și că-l laudă în mod nemeritat. În orice caz n-a izbutit să cîștige inima copilului. Smerenia ei consta în faptul că din cînd în cînd scotea cîte un oftat, își ridica ochii în tavan și rostea cîteva vorbe fățarnice. Mi-a spus că e fiică de preot și că a rămas orfană încă din copilărie, dar a avut marele noroc de a obține un post într-o familie foarte evlavioasă. Apoi mi-a vorbit cu atîta recunoștință despre bunătatea de care s-a bucurat din partea membrilor acestei familii, încît am început să-mi fac reproșuri pentru gîndurile mele lipsite de indulgență și pentru purtarea mea neprietenoasă, și, o vreme m-am arătat mai blîndă. Dar asta n-a durat mult. Cauzele antipatiei mele erau prea raționale și suspiciunile mele prea bine întemeiate. Știam că e de datoria mea să fiu cu ochii în patru pînă cînd toate aceste bănuieli aveau să fie ori îndepărtate, ori confirmate.

Am întrebat de numele și de adresa acelei familii bune și evlavioase. A pomenit un nume foarte banal și o localitate necunoscută și îndepărtată dar mi-a spus că fa-

milia respectivă se află acum în Europa şi că ea nu-l cunoaşte adresa actuală. N-am văzut-o niciodată vorbind prea mult cu domnul Huntingdon ; dar el intra adeseori în încăperea rezervată lecţiilor ca să vadă ce progrese face micuţul Arthur cu noua lui educatoare, şi asta se întîmpla tocmai cînd nu eram eu acolo. Seara, domnişoara Myers şedea cu noi în salon şi cînta la pian şi din gură pentru plăcerea lui — sau a noastră după cum pretindea ea — şi se arăta foarte atentă şi prevenitoare cu dorinţele lui, deşi de vorbit vorbea numai cu mine (de fapt el se afla rareori într-o stare potrivită pentru conversaţie). Dacă domnişoara Myers ar fi fost altfel decît era, prezenţa ei între noi mi s-ar fi părut o mare uşurare, deşi mi-ar fi fost tare ruşine că o persoană decentă să-l vadă pe soţul meu aşa cum era adeseori.

Lui Rachel nu i-am pomenit nimic de bănuielile mele. Dar ea, întrucît a trăit jumătate de veac pe acest tărîm al păcatelor şi tristeţilor, a învăţat să fie bănuitoare. De la început mi-a spus că n-o poate suferi pe guvernanta cea nouă şi curînd am constatat că o supraveghează la fel de atentă ca şi mine. Şi m-am bucurat de acest lucru pentru că ţineam mult să aflu adevărul ; atmosfera de la Grassdale părea să mă înăbuşe şi nu puteam trăi decît gîndindu-mă la Wildfell Hall.

În cele din urmă, într-o dimineaţă Rachel a venit în camera mea cu asemenea veşti încît pînă să termine ea de vorbit hotărîrea mea a şi fost luată. În timp ce mă îmbrăca i-am explicat intenţiile mele, i-am spus de ce ajutor aş avea nevoie din partea ei, ce lucruri de-ale mele să-mi pună în bagaje şi ce să păstreze pentru ea, întrucît nu aveam alte mijloace de a o răsplăti, şi de a o despăgubi pentru această concediere bruscă, după îndelungatul ei serviciu credincios. Era un lucru pe care-l regretam profund, dar nu-l puteam evita.

— Şi tu ce-ai să te faci, Rachel ? am întrebat-o, ai să te întorci acasă, ori ai să-ţi cauţi altă slujbă ?

— Casa mea e la 'mneata, coniţă, alta n-am, mi-a răspuns. Şi dacă te părăsesc pe 'mneata nu mă mai bag la stăpîn cît trăiesc.

— Dar acum nu-mi dă mina să mai trăiesc ca o lady, i-am răspuns eu.

— Ce contează ! mi-a replicat ea foarte tulburată. Tot o să ai nevoie de cineva ca să-ţi facă curăţenie şi să-ţi spele şi să-ţi gătească, nu ? Şi eu pot face toate astea. Şi nu te mai gîndi la simbrie, că am şi eu cîţiva bani puşi deoparte şi dacă nu mă iei ar trebui din ăştia să-mi găsesc pe undeva casă şi masă sau să trudesc printre străini. Nu sint deprinsă cu asta aşa că te rog, coniţă, să faci cum crezi.

Glasul îi tremura în timp ce vorbea, şi în ochi i se iviseră lacrimi.

— Mi-ar plăcea grozav, Rachel, şi ţi-aş da drept leafă atîţia bani cît mi-ar permite mijloacele — cît aş da oricărei femei la toate pe care aş angaja-o. Dar nu vezi că ar însemna să te trag cu mine în prăpastie cînd tu n-ai făcut nimic ca să meriţi un asemenea tratament ?

— Aş, fleacuri ! a exclamat ea.

— Şi pe urmă modul meu de viaţă, în viitor, va diferi atît de mult de cel din trecut şi de toate lucrurile cu care ai fost deprinsă...

— Da, ce crezi coniţă, că eu nu pot să îndur ce îndură stăpîna mea ? Vai de mine şi de mine, da' doar n-oi fi aşa de mîndră şi cu nasul pe sus cum vrei să zici ! Şi pe urmă ce faci cu micuţul meu stăpîn, ţie-l Dumnezeu sănătos ! Şi apoi nu sînt chiar aşa de bătrînă încît să nu mă pot deprinde cu mîncarea proastă şi cu munca grea, dacă e vorba să-i ajut şi să-i alin pe cei pe care i-am iubit ca pe odraslele mele — că sînt cam prea bătrînă ca să-mi mai treacă prin minte să-i las pe ei la ananghie şi în primejdie, iar eu să pornesc de una singură printre străini...

— Atunci n-o vei face, Rachel ! i-am strigat eu îmbrăţişîndu-mi credincioasa prietenă. O să mergem împreună şi o să vezi dacă ţi se potriveşte viaţa mea cea nouă.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, scumpa mea ! a strigat ea la rîndu-i răspunzîndu-mi cu o îmbrăţişare şi mai afectuoasă. Numai să ne vedem odată scăpate din casa asta ticăloasă !

Cu poşta din dimineaţa aceea i-am trimis lui Frederick cîteva rînduri aşternute în grabă pe hîrtie. Îl imploram

să-mi pregătească locuința pentru a mă putea primi imediat, pentru că probabil, aveam să vin și eu cam la o zi după primirea acestei scrisori și-i spuneam, în cîteva cuvinte, pricina hotărîrii mele bruște. Apoi am scris trei scrisori de adio : prima lui Esther Hargrave, în care-i spuneam că am constatat că mi-e imposibil să mai rămîn la Grassdale și să-mi las fiul sub protecția tatălui lui. Și, întrucît era extrem de important ca nici el, nici cunoștințele lui să nu cunoască viitoarea noastră adresă, nu aveam s-o dezvălui nimănui decît fratelui meu, prin intermediul căruia speram să întrețin corespondența cu prietenii mei. Apoi i-am dat adresa lui Frederick și am rugat-o insistent să scrie cît mai des, i-am repetat cîteva din sfaturile mele anterioare cu privire la propriile ei interese, apoi cu multă afecțiune i-am spus adio.

Cea de a doua scrisoare i-am adresat-o lui Milicent Avea cam același conținut, dar era ceva mai intimă după cum se și cuvenea, dată fiind prietenia noastră mai îndelungată, experiența ei mai bogată, precum și cunoașterea mai bună de către ea a situației mele.

Cea de a treia scrisoare i-am trimis-o mătușii — alcătuirea ei era o chestiune mult mai dificilă și mai penibilă și tocmai de aceea am lăsat-o la urmă. Dar n-aveam încotro, trebuia să-i dau unele lămuriri cu privire la pasul ieșit din comun pe care-l făceam. Și trebuia să i-o trimit repede pentru că, fără doar și poate, ea și cu unchiul aveau să audă de ceea ce se întîmplase și mai mult ca sigur că domnul Huntingdon avea să apeleze de îndată la ei pentru a afla unde sînt. Mi-am exprimat nădejdea că și ea și unchiul mă vor ierta pentru pasul făcut, că dacă ar ști tot adevărul, sigur nu m-ar ține de rău. De asemenea, am spus că doresc din tot sufletul să nu se necăjească din pricina mea, că voi fi foarte mulțumită să-mi petrec viața în sihăstrie consacrîndu-mă educației fiului meu și învățîndu-l să evite greșelile ambilor săi părinți.

Aceste lucruri le-am făcut ieri. Două zile întregi m-am ocupat de pregătirile pentru plecarea care trebuia făcută cu maximum de prudență și în mare taină. O, de-ar veni odată dimineața și de ne-am vedea pornite la drum ! Astă-

seară, cum nu mai aveam altceva de făcut decît să aştept, să sper şi să tremur, am început să fiu atît de agitată încît nu mai ştiam ce să mă fac. Am coborît la cină, dar mi-a fost imposibil să înghit ceva. Domnul Huntingdon a observat aceasta.

— Ei, ce-ai mai păţit? mi-a zis el cînd pauza dintre felul al doilea şi al treilea i-a dat răgazul de a privi în jur.

— Nu mă simt prea bine, i-am răspuns eu. Cred că trebuie să mă odihnesc puţin. Sper că n-o să-mi duci prea mult lipsa?

— Cituşi de puţin. Dacă-ţi laşi liber scaunul o să fie la fel de bine, poate chiar un pic mai bine, — a mormăit el în timp ce părăseam încăperea.

Rachel m-a îndemnat să mă duc imediat să mă odihnesc ca să-mi adun puterile pentru călătoria de mîine, întrucît trebuia să plecăm înainte de revărsatul zorilor. Dar în starea de agitaţie în care mă aflam nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Nu putea fi vorba nici să stau jos sau să mă plimb prin cameră numărînd orele şi minutele care mă despărţeau de clipa plecării, cu urechile ciulite şi tremurînd la fiecare zgomot ca nu cumva să ne descopere cineva şi să ne trădeze. Am luat o carte şi am încercat să citesc. Ochii îmi rătăceau pe paginile ei, dar era cu neputinţă să-mi concentrez gîndurile asupra conţinutului. Atunci de ce să nu recurg la expedientul dintotdeauna şi să adaug şi acest ultim eveniment la cronica pe care o scriu? Am redeschis caietul şi am aşternut pe hîrtie relatarea de mai sus — cu oarecare dificultate la început. Dar treptat, treptat mintea mea a devenit mai calmă şi mai limpede. Astfel, au trecut cîteva ore. Se apropie momentul. Îmi simt pleoapele grele şi trupul istovit. Îmi voi încredinţa cauza în mîinile Domnului, apoi mă voi culca pentru a prinde măcar un ceas sau două de somn. Şi pe urmă...

Micuţul Arthur doarme dus. E linişte în toată casa. E imposibil ca cineva să stea la pîndă. Cuferele noastre au fost legate de Benson, transportate, în taină, pe scara de din dos după lăsarea întunericului, şi trimise cu o căruţă la staţia de poştă de la M. Am legat de ele bilete cu numele de doamna Graham, pe care intenţionez să-l adopt de

aici înainte. Pe mama o chema Graham ca domnișoară și de aceea cred că am oarecare drepturi la acest nume și îl prefer oricărui alt nume, în afară de al meu pe care nu îndrăznesc să mi-l reiau.

CAPITOLUL XIII

24 OCTOMBRIE. SLAVĂ DOMNULUI, în sfîrșit sînt slobodă și în siguranță !...

Ne-am trezit devreme, ne-am îmbrăcat repede și fără zgomot, am coborît încet și în vîrful picioarelor pînă în hol unde Benson ne aștepta cu luminarea în mînă pentru a ne deschide ușa și a o încuia la loc în urma noastră. A trebuit să mai împărtășim secretul nostru încă unei persoane din pricina cuferelor și a altor lucruri. Toate slugile cunoșteau prea bine purtarea stăpînului lor și, fie Benson, fie John ar fi fost gata oricînd să mă slujească. Dar întrucît Benson era un om mai serios și mai în vîrstă și pe deasupra și foarte bun prieten cu Rachel, bineînțeles că am îndrumat-o s-o aleagă pe el ca ajutor și om de încredere în această împrejurare, în măsura necesară. Nădăjduiesc doar ca bietul om să nu aibă necazuri din această pricină, și aș da nu știu ce să-l pot răsplăti pentru serviciul riscant pe care mi l-a adus cu atîta bunăvoință. I-am strecurat în palmă două lire ca amintire, în momentul în care el ținea ușa deschisă și ne lumina drumul, la plecare, cu lacrimi în ochii lui cinstiți și cu o față gravă pe care puteai citi ușor tot felul de urări de bine. Vai, din păcate nu-i puteam oferi mai mult : abia dacă-mi rămîneau destui bani pentru cheltuielile probabile ale călătoriei.

Ah, cum mai tremuram de bucurie cînd s-a închis portița în urma noastră și am ieșit din parc ! Apoi, m-am oprit o clipă să trag adînc în piept o înghițitură din aerul acela răcoros și înviorător și să mai arunc casei o ultimă privire. Era liniște și întuneric peste tot. Nu licărea nici o lumină în ferestre. Nici o dîră de fum nu întuneca stelele ce străluceau deasupra ei pe cerul înghețat. Luin-

du-mi adio pentru totdeauna de la conacul acela — martorul atitor dureri şi necazuri — m-am bucurat că nu l-am părăsit mai devreme pentru că acum nu mai încăpea nici o îndoială în privinţa înţelepciunii unei asemenea măsuri — nici o umbră de remuşcare pentru omul pe care-l lăsam acolo. Nimic nu-mi putea tulbura bucuria decît cel mult teama de a fi descoperită. Fiecare pas pe care-l făceam ne îndepărta tot mai mult de această primejdie.

Lăsasem conacul Grassdale cu multe mile în urmă noastră înainte ca soarele rotund şi roşu să răsară pentru a saluta izbăvirea noastră, şi dacă s-o fi întîmplat cumva ca vreun locuitor din împrejurimi să ne zărească pe bancheta de sus a diligenţei, nu cred că ar fi putut să ne desluşească feţele. Întrucît am intenţia de a trece drept văduvă, mi s-a părut recomandabil să pătrund în noua locuinţă îmbrăcată în doliu. Aşadar, mi-am pus o rochie simplă de mătase neagră, pelerina, un voal negru (cu care mi-am înfăşurat cu grijă faţa în prima parte a călătoriei) şi o pălărie neagră de mătase, pe care am fost silită s-o împrumut de la Rachel întrucît eu n-aveam aşa ceva. Fireşte că nu era chiar după ultima modă, dar în împrejurările de faţă asta conta mult prea puţin. Arthur era îmbrăcat în hainele sale cele mai simple şi înfăşurat într-un şal grosolan de lînă. Iar Rachel se înfofolise într-o manta cenuşie, cu glugă, din vremuri mai bune. Avea înfăţişarea unei bătrînici simple şi cumsecade, mai degrabă decît a unei cameriste.

Vai, ce încîntare era să ne vedem astfel cocoţate, străbătînd drumul lat şi însorit, cu briza proaspătă a dimineţii bătîndu-ne în faţă, înconjurate de un ţinut necunoscut! Natura ne zîmbea — ne zîmbea vesel şi luminos, acele prime raze ale soarelui dînd tuturor lucrurilor un luciu galben. Îmi ţineam în braţe copilaşul iubit — aproape la fel de fericit ca şi mine — şi aveam alături pe prietena mea credincioasă. În urma mea lăsasem o închisoare şi deznădejdea, care se îndepărtau din ce în ce, cu fiecare tropăit al copitelor — apropiindu-mă tot mai mult de libertate şi de speranţă. Nu m-am putut abţine să nu-i mulţumesc cu glas tare lui Dumnezeu pentru mîntuirea mea, şi

nici să-i uimesc din cînd în cînd pe ceilalți pasageri izbucnind uneori pe neașteptate în rîs.

Dar călătoria a fost foarte lungă și pînă la sfîrșitul ei am ajuns cu toții să obosim cumplit. Abia tîrziu, noaptea, am ajuns în orașul L. și mai aveam încă vreo șapte mile pînă la destinație. Nu exista nici o diligență și nu s-a putut face rost de nici un alt mijloc de transport decît un car grosolan — și încă și asta cu mare greutate, căci jumătate din locuitorii orașului se culcaseră. Această ultimă etapă a călătoriei noastre a fost tare sumbră și tristă, mai ales că ne era frig și eram istoviți. Ședeam pe cuferele noastre și n-aveam de ce ne ține sau de ce ne sprijini și carul înainta încet de tot, aproape tîrîndu-se pe drumurile proaste de pe dealuri, zdruncinîndu-ne cumplit. Dar Arthur dormea în poala lui Rachel și noi două am făcut tot ce-am putut pentru a-l ocroti de aerul rece al nopții.

În cele din urmă am început să urcăm pe o alee foarte abruptă și pietroasă despre care, în ciuda întunericului, Rachel a spus că-și amintește perfect. Umblase adeseori pe ea ținîndu-mă pe mine în brațe, fără să se gîndească vreodată că va reveni după atîția ani și în asemenea împrejurări ca cele de față. Întrucît Arthur se trezise din pricina zdruncinăturilor și a opririlor, am coborît cu toții din car și am pornit-o pe jos. Nu mai aveam mult de mers. Dar dacă Frederick nu primise scrisoarea mea? Sau dacă nu avusese timp să pregătească odăile pentru primirea noastră? Dacă vor fi întunecate, umede și neprimitoare? Dacă, după toată truda noastră, n-o să avem nici mîncare, nici foc și nici mobilă?

În cele din urmă în fața noastră s-a înălțat clădirea aceea întunecată și sumbră. Aleea ne-a condus la intrarea din dos. Am pătruns în curtea părăsită și, cu sufletul la gură, pline de spaimă, am cercetat hardughia ruinată. Oare totul nu era decît beznă și pustiu? Ba nu: o slabă licărire roșie ne-a salutat de la o fereastră unde obloanele și cercevelele fuseseră reparate. Ușa era zăvorîtă, dar după ce am bătut și am așteptat, și după ce-am purtat o discuție cu un glas de la o fereastră de sus, am fost primiți de-o bătrînă care fusese angajată să aerisească și să aranjeze

casa pînă la sosirea noastră. Ne-a condus într-o încăpere micuță, dar destul de confortabilă, fosta bucătărie auxiliară a conacului, pe care acum Frederick o transformase în bucătărie. Bătrîna ne-a adus o lumînă, a ințețit focul și ne-a pregătit o masă simplă ca să ne mai întremăm puțin. Între timp, ne-am descotorosit de hainele de călătorie și am cercetat în grabă noua noastră locuință. În afară de bucătărie, mai erau două dormitoare, un salonaș mărișor și altul mai mic pe care l-am destinat să-mi devină atelier de pictură. Toate încăperile erau bine aerisite și în stare destul de bună după cît se părea, numai că aveau doar cîteva mobile vechi, majoritatea din stejar masiv, vopsit în negru — mobilele originale care existaseră acolo și pe care fratele meu le păstrase ca pe niște relicve în reședința lui actuală, iar acum le transportase înapoi în mare grabă.

Bătrîna ne-a adus cina în salonaș și mi-a spus pe un ton plin de respectul cuvenit :

— Stăpînul trimite salutări doamnei Graham și spune că a pregătit camerele cît a putut de bine față de scurtul răgaz pe care l-a avut și că o să-și îngăduie plăcerea de a vă face o vizită mîine pentru a primi alte porunci din partea dumneavoastră.

M-am bucurat să urc scara severă, de piatră, și să mă întind în patul sumbru, de modă veche, lîngă micuțul meu Arthur. El adormi într-o clipă. Dar eu, cu toate că eram istovită, am rămas trează din pricina surescitării și a gîndurilor agitate pînă cînd zorii au început să se lupte cu întunericul. Dar cînd a venit, somnul a fost dulce și odihnitor și deșteptarea a fost cum nu se poate mai încîntătoare. Micuțul Arthur m-a trezit cu sărutările lui tandre. Așadar, se afla acolo, ferit de primejdie întrucît îl țineam strîns în brațe și era la o mare depărtare de nevrednicul său tată ! Lumina puternică a zilei inunda încăperea pentru că soarele se înălțase pe cer, deși aburii toamnei îl întunecau cînd și cînd cu sulurile lor.

Ceea ce vedeai în casă ori afară nu era de natură să te înveselească prea mult. Camera mare și goală, cu mobila ei veche și neprietenoasă, geamurile mici și zăbrelite dezvăluind cerul cenușiu și posomorit de deasupra și pustie-

tatea de jos, unde pereţii întunecaţi, de piatră, şi poarta de fier, iarba şi bălăriile crescute de-a valma şi plantele perene cu forme nefireşti erau singurele lucruri care mai puteau spune că acolo fusese odată o grădină. Iar cîmpiile sterpe şi fără viaţă din depărtare ar fi putut să mi se pară destul de triste în alte împrejurări, dar acum fiecare lucru în parte mi se părea că răspunde la sentimentul meu îmbucurător de speranţă şi de libertate. Vîsurile nedeslușite ale trecutului îndepărtat şi perspectivele luminoase ale viitorului păreau să mă întîmpine din toate colţurile. Fără îndoială că m-aş fi bucurat în mai multă linişte de toate dacă între casa mea actuală şi cea dinainte ar fi stat valurile mării întinse, dar desigur că şi în acest loc singuratic aş fi putut rămîne necunoscută. Şi pe urmă, îl mai aveam aici şi pe fratele meu care să-mi înveselească singurătatea făcîndu-mi din cînd în cînd cîte o vizită.

A venit în dimineaţa aceea. De atunci am mai avut cîteva întrevederi cu el. Dar trebuie să aibă multă grijă cînd şi cum vine. Nici măcar servitorii lui sau cei mai buni prieteni nu trebuie să afle de vizitele sale la Wildfell Hall — decît în cazuri în care e firesc pentru un proprietar să-şi viziteze chiriaşa necunoscută — ca nu cumva să se iște bănuieli împotriva mea, fie cu privire la adevărata mea situaţie, fie cine ştie ce clevetiri răuvoitoare.

Mă aflu aici de aproape două săptămîni şi cu excepţia unei singure griji tulburătoare — teama neîncetată de a nu fi descoperită — sînt destul de confortabil instalată în noul meu cămin. Frederick mi-a adus toată mobila necesară şi toate lucrurile trebuincioase pentru pictură. Rachel mi-a vîndut mai toate hainele într-un oraş îndepărtat şi m-a înzestrat cu o garderobă mai potrivită pentru situaţia mea actuală. În salonaş am un pian de ocazie şi o bibliotecă destul de bine garnisită. Iar cealaltă cameră a căpătat o înfăţişare destul de profesională. Muncesc din răsputeri pentru a-i restitui fratelui meu toate cheltuielile pe care le-a făcut pentru mine. Nu că ar fi cît de cît nevoie de aşa ceva, dar asta e plăcerea mea. O să savurez în mult mai mare măsură truda mea, cîştigurile mele, masa mea frugală şi economia gospodăriei cînd am să ştiu că plătesc

totul, în mod cinstit, şi că puţina mea agonisită îmi aparţine în mod legitim. Şi mai ales, cînd voi şti că nimeni nu suferă pentru nesocotinţa mea — cel puţin pe plan material. Am să-l oblig să primească pînă şi ultimul gologan pe care i-l datorez — dacă o voi putea face fără să-l jignesc prea mult. Am cîteva tablouri gata, pentru că i-am spus lui Rachel să pună în bagaje tot ce posedam. Şi ea şi-a îndeplinit misiunea făcînd chiar exces de zel, pentru că, printre altele, a adus şi un portret al domnului Huntingdon pictat de mine în primul an de căsnicie. M-a umplut de groază în momentul cînd l-am scos din cufăr şi am privit ochii aceia aţintiţi asupra mea cu veselia lor batjocoritoare ca şi cum ar fi jubilat încă de puterea de a-mi stăpîni soarta, rîzînd de eforturile mele de a scăpa.

Vai, cîtă deosebire între sentimentele pe care le aveam cînd am pictat acest portret şi cele pe care le am acum cînd îl privesc! Cît mă străduisem şi mă luptasem ca să dau la iveală o lucrare — după cum gîndeam eu atunci — demnă de original! De cîtă bucurie şi nemulţumire am avut parte de pe urma strădaniilor mele! Bucurie pentru că izbutisem să redau asemănarea, şi nemulţumire pentru că nu-l făcusem destul de frumos. Acum nu mai văd nici un pic de frumuseţe în el — nimic plăcut în expresia lui. Şi totuşi, chipul lui e mult mai frumos şi mult mai plăcut — ar trebui mai degrabă să spun, mult mai puţin respingător — decît acum. Pentru că aceşti şapte ani au produs o schimbare aproape la fel de mare în el ca şi în sentimentele mele în privinţa lui. Dar rama e destul de frumoasă, aşa că o să poată sluji pentru un alt tablou. N-am distrus portretul, aşa cum avusesem intenţia la început. L-am pus de-o parte — bănuiesc că nu fiindcă aş fi păstrat, cu tandreţe, vreo amintire a afecţiunii din trecut şi nici ca un memento al nesăbuinţei mele de pe vremuri. Am făcut-o mai ales pentru a putea compara trăsăturile şi expresia fiului meu pe măsură ce va creşte, avînd astfel posibilitatea să judec cît de mult sau cît de puţin seamănă cu tatăl lui.

S-ar părea că domnul Huntingdon se străduieşte din răsputeri să-mi descopere refugiul. S-a dus personal la

Staningley căutînd o compensaţie pentru plîngerile lui şi aşteptînd să afle ceva despre victimele sale, dacă nu cumva chiar să le găsească acolo. Şi a spus atîtea minciuni şi cu atîta calm, fără să roşească măcar un pic, încît unchiul meu a ajuns aproape să-l creadă şi susţine cu tărie că ar trebui să mă întorc la soţul meu şi să mă împac cu el. În schimb, mătuşa mea e mai înţeleaptă. Firea ei este mai calmă şi mai prudentă şi ea cunoaşte prea bine atît caracterul domnului Huntingdon cît şi pe al meu pentru a se lăsa înşelată de cine ştie ce minciuni pe care le-a putut inventa acesta. Dar domnul Huntingdon nu mă vrea pe mine înapoi. Vrea doar copilul meu şi le dă să înţeleagă rudelor mele că dacă eu prefer să trăiesc despărţită de el, îmi va îngădui acest capriciu şi mă va lăsa în pace, ba chiar îmi va oferi o alocaţie rezonabilă, cu condiţia să-i dau imediat fiul. Dar n-am de gînd să-mi vînd copilul pentru aur chiar dacă acesta ar fi necesar pentru a ne feri, şi pe el şi pe mine, să nu murim de foame. Ar fi mai bine pentru el să piară împreună cu mine decît să trăiască împreună cu tatăl lui.

Frederick mi-a arătat o scrisoare pe care a primit-o de la acest din urmă gentleman, înţesată de atîtea manifestări de îndrăzneală fără ruşine şi fără scrupule, încît ar putea să uimească pe oricine nu-l cunoaşte. Dar sînt convinsă că nimeni n-a ştiut să-i răspundă mai bine decît fratele meu. Nu mi-a relatat în amănunt conţinutul scrisorii sale de răspuns, mi-a spus doar atît că n-ar şti unde m-am ascuns. A lăsat mai degrabă să se înţeleagă că habar n-are de refugiul meu, zicînd că e inutil să i se adreseze lui sau oricărei alte rude de-ale mele pentru informaţii în această privinţă, fiindcă, după cît se părea, fusesem adusă într-un asemenea hal încît îmi ţineam secretă ascunzătoarea pînă şi faţă de oamenii cei mai apropiaţi. Dar — îi scrisese — chiar dacă ar fi cunoscut-o sau chiar dacă ar afla vreodată de ea, cu siguranţă că domnul Huntingdon ar fi ultima persoană din lume căreia ar avea de gînd să-i comunice această informaţie ; iar pe de altă parte, n-are rost să se mai ostenească tocmindu-se pentru obţinerea copilului întrucît el (Frederick) socotea că-şi cunoaşte destul de bine sora pentru a

putea să declare că oriunde va fi fiind ea şi indiferent de situaţia în care s-ar afla, nici un fel de considerent n-ar putea-o convinge să renunţe la odrasla ei.

30 octombrie. Din păcate, amabilii mei vecini nu vor să mă lase în pace. Prin cine ştie ce mijloace au izbutit să-mi descopere ascunzătoarea, şi m-am văzut silită să suport vizitele a trei familii diferite, toate mai mult sau mai puţin pornite să afle cine sînt, ce fac, de unde vin şi de ce mi-am ales un asemenea cămin. Societatea lor îmi este de prisos, ca să nu spun altfel, iar curiozitatea lor mă supără şi mă îngrijorează. Dacă o satisfac, s-ar putea să ajung la distrugerea fiului meu, iar dacă sînt prea misterioasă nu voi face decît să le stîrnesc suspiciunile, să dau naştere la tot felul de închipuiri şi să-i aţîţ să facă eforturi şi mai mari — şi poate astfel să ajung să mi se ducă faima din parohie în parohie pînă va ajunge la urechile cuiva care va duce vestea stăpînului de la conacul Grassdale.

Oamenii se aşteaptă probabil, să le întorc vizita, însă, interesîndu-mă, am aflat că aceste familii locuiesc prea departe ca să pot merge cu Arthur pînă acolo. Aşadar, vor trebui să mă aştepte zadarnic o vreme, fiindcă nu pot suporta gîndul de a-l părăsi decît cel mult ca să mă duc la biserică. Şi nici acest lucru încă n-am îndrăznit să-l fac deoarece — se prea poate să fie doar o slăbiciune de femeie fără minte, dar trăiesc cu asemenea spaimă permanentă de a nu-mi fi răpit, încît nu mă simt niciodată în largul meu cînd nu-l am alături de mine. Şi mă tem ca aceste spaime să nu-mi tulbure în atît de mare măsură evlavia, încît să mă împiedice să profit într-un fel de prezenţa la liturghie. Totuşi, vreau să fac această încercare duminica viitoare şi mă voi sili să-l las pe băieţel cîteva ceasuri în grija lui Rachel. Va fi o sarcină dificilă, dar cu siguranţă nu e vorba chiar de o imprudenţă. Şi preotul a trecut pe la mine ca să mă ocărască pentru că am neglijat să mă supun regulilor obişnuite ale cultului. Nu am avut prea bine cum să mă justific aşa că i-am promis că dacă toate vor merge bine, mă va vedea în strana mea duminica viitoare. Nu vreau să fiu socotită necredincioasă. Şi pe urmă, ştiu

că ducîndu-mă din cînd în cînd în locașul de rugăciune aș putea să-mi găsesc în mare măsură alinarea și să profit de pe urma prezenței mele acolo. Dar asta cu condiția să am destulă credință și curaj pentru a-mi liniști gîndurile așa cum se cuvine într-o asemenea ocazie solemnă, interzicîndu-le să stăruie neîncetat în jurul absenței copilului meu și în jurul eventualității îngrozitoare de a nu-l mai găsi acasă la întoarcerea mea.

3 noiembrie. Am mai cunoscut pe cîțiva dintre vecini. Gentlemanul distins și amorezul numărul unu din parohia aceasta și din împrejurimi (cel puțin după propria lui apreciere) este un tînăr...

Aici se încheia jurnalul. Restul paginilor fuseseră rupte. Vai, cîtă cruzime! Tocmai cînd era vorba să pomenească de mine! Pentru că nu mă îndoiesc că de preaplecatul tău servitor avea de gînd să pomenească, deși, bineînțeles, nu în termeni prea măgulitori. De asta sînt convins atît din citirea acelor cîtorva cuvinte, cît și din amintirea înfățișării și a întregii ei purtări față de mine curînd după ce-am cunoscut-o. Mă rog! Îi puteam ierta ușor prejudecățile împotriva mea și ideile severe privitoare la sexul nostru, în general, cînd am văzut la ce specimene strălucite i se limitase experiența.

În privința mea însă, ea și-a constatat de mult greșeala și poate chiar a căzut în altă greșeală, în extrema opusă. Pentru că dacă la început părerea ei despre mine fusese mai proastă decît meritam, eram convins că acum meritele mele erau inferioare opiniei ei despre mine. Poate că filele următoare din jurnal fuseseră rupte pentru a evita să-mi jignească sentimentele, poate că fuseseră înlăturate de teama de a nu-mi ațîța prea mult îngîmfarea. În orice caz, aș fi dat nu știu ce să pot citi totul — să fiu martor la schimbarea ei treptată și să urmăresc evoluția stimei și prieteniei lui Helen pentru mine — precum și a altor sentimente mai calde, eventual să fi putut vedea cîtă dragoste cuprindea simpatia ei și cum o cucerise acest sîmțămînt în ciuda hotărîrilor ei virtuoase și a eforturilor mari de a... Dar nu, n-aveam dreptul să citesc aceste lucruri și făcuse bine că mi le ascunsese.

CAPITOLUL XIV

EI, HALFORD, CE PĂRERE AI DE toate astea ? In timp ce citeai jurnalul ai încercat vreodată sentimentele pe care le trăiam eu în timpul lecturii lui ? Mai mult ca sigur că nu. Dar, n-am de gînd să bat cîmpii acum despre asta. Voi recunoaşte doar următorul lucru — oricît de puţin onorabil va fi fiind pentru natura umană şi în special pentru mine : că prima parte a relatării a fost pentru mine mai penibilă decît ultima. Nu pentru că aş fi fost cît de cît nesimţitor la chinurile doamnei Huntingdon sau impasibil la suferinţele ei. Dar, trebuie să mărturisesc că am simţit un fel de mulţumire egoistă urmărind sila acestei doamne faţă de soţul ei izbutind pînă la urmă să-şi ucidă afecţiunea.

Tot citind se făcuse aproape opt dimineaţa.

Odată cu prima geană de lumină m-am ridicat şi m-am dus cu manuscrisul la fereastră, dar deocamdată era încă imposibil să-l citesc la lumina zilei. Am consacrat o jumătate de oră toaletei de dimineaţă, apoi m-am întors la jurnalul doamnei Huntingdon. Cu oarecare dificultate m-am putut descurca. Cu un interes profund şi cu multă nerăbdare am devorat restul relatării. Cînd s-a sfîrşit, şi cînd mi-a trecut regretul faţă de încheierea ei bruscă, am deschis fereastra şi am scos capul afară ca să profit de adierea răcoroasă şi să sorb aerul curat al dimineţii. Era o dimineaţă splendidă. Roua îngreuna firele de iarbă, rîndunelele ciripeau în jurul meu, ciorile croncăneau şi vacile mugeau în depărtări. Frigul timpuriu şi razele soarelui se amestecau în aerul dulce al zorilor. Dar nu mă gîndeam la asta. Mă copleşea un amestec năvalnic de emoţii de tot felul în timp ce priveam absent chipul plăcut al naturii. Curînd însă, acest haos de gînduri şi pasiuni s-a limpezit, lăsînd locul la două sentimente distincte : o bucurie nespusă că adorata mea Helen era exact aşa cum doream eu să fie, adică avînd un caracter luminos şi nepătat, ca şi soarele la care nu mă puteam uita. Pe de altă parte, încercam ruşine şi remuşcări profunde pentru propria mea purtare.

Imediat după micul dejun m-am dus repede la Wildfell Hall. De ieri încoace Rachel crescuse infinit în stima mea. Eram gata s-o salut ca pe o veche prietenă. Dar toate imboldurile binevoitoare mi-au fost stăvilite de aerul neîncrezător și rece cu care m-a primit. Fata bătrînă își luase rolul de paznic al stăpînei, bănuiesc, și fără îndoială vedea în mine un alt domn Hargrave, cu atît mai primejdios cu cît stăpîna îi acorda mai multă stimă și încredere.

— Conița nu poate primi pe nimeni astăzi, domnule — că e cam bolnăvioară, mi-a răspuns ea la întrebarea : „Ce face doamna Graham ?“

— Dar trebuie neapărat s-o văd, Rachel, i-am zis eu împingînd ușa cu mîna ca nu cumva să mi-o trîntească în nas.

— Zău că nu se poate, domnule, mi-a răspuns ea adoptînd o expresie și mai împietrită decît înainte.

— Fii te rog așa de bună s-o anunți că am venit.

— N-are nici un rost, domnule Markham. V-am zis doar că e bolnăvioară.

Tocmai cînd mă pregăteam să iau fortăreața cu asalt și să dau buzna înăuntru, s-a deschis ușa și micuțul Arthur a apărut cu nebunaticul său tovarăș de joacă — cățelul. Puștiul m-a apucat cu amîndouă mîinile și m-a tras, zîmbitor, înăuntru.

— Mămica zice să poftești în casă, domnule Markham, iar mie mi-a zis să mă duc afară să mă joc cu Rover.

Rachel s-a retras oftînd, eu am intrat în salonaș și am închis ușa. Acolo, în fața căminului, se afla silueta aceea înaltă și grațioasă, sleită de atîtea necazuri. Am aruncat jurnalul pe masă și am privit-o drept în ochi. Fața ei chinuită și palidă era întoarsă către mine. Ochii ei limpezi și negri s-au ațintit asupra mea cu o privire atît de serioasă și de intensă încît m-am simțit vrăjit.

— Te-ai uitat puțin prin el ? a murmurat ea.

Vraja se rupsese.

— L-am citit din scoarță-n scoarță, i-am zis eu înaintînd — și aș vrea să știu dacă mă ierți — dacă mă poți ierta ?

Nu mi-a răspuns, dar ochii ei au scînteiat și pe buzele ei, pe obraji s-a ivit o ușoară roșeață. Cînd m-am apropiat,

ea s-a întors brusc și s-a dus la fereastră. Nu de mînie, eram pe deplin convins, ci doar pentru a-și ascunde sau a-și stăpîni emoțiile. Așadar, am îndrăznit s-o urmez și să stau acolo lîngă ea — dar nu să-i și vorbesc. Mi-a întins mîna, fără a-și întoarce capul și a murmurat cu un glas pe care încerca zadarnic să-l liniștească :

— Dar dumneata poți să mă ierți ?

Mi s-a părut un abuz de încredere să duc la buze mîna aceea de culoarea crinului, așa că n-am făcut decît s-o string cu oarecare gingășie. I-am răspuns zîmbind :

— Nu prea. Ar fi trebuit să-mi spui toate astea mai demult. Dar probabil că n-ai încredere în mine.

— Vai, nu, a strigat ea grăbindu-se să mă întrerupă. Nu ăsta a fost motivul ! N-a fost vorba de lipsă de încredere în dumneata. Dar dacă ți-aș fi spus ceva din povestea mea, ar fi trebuit să ți-o spun toată, pentru a-mi justifica purtarea. Și era normal să dau înapoi de la o asemenea destăinuire. Oare mă vei ierta ? Am greșit foarte, foarte tare, știu bine. Însă ca de obicei, am cules roadele amare ale propriei mele greșeli.

Amar era într-adevăr tonul de suferință — reprimată de o fermă hotărîre — cu care rostise aceste vorbe. Acum însă i-am dus mîna la buze și i-am sărutat-o cu fervoare în repetate rînduri, pentru că lacrimile mă împiedicau să-i dau vreun alt răspuns. Ea a îngăduit aceste mîngîieri pătimașe, fără împotrivire și fără resentimente. Apoi îndepărtîndu-se brusc de mine a măsurat de cîteva ori camera în lung și-n lat. Știam, după încruntarea frunții și după vehemența cu care-și strîngea buzele și-și frămînta mîinile, că în sinea ei se dădea o luptă violentă, deși tăcută, între rațiune și pasiune. În cele din urmă s-a oprit în fața căminului gol și întorcîndu-se spre mine mi-a spus liniștită — dacă se poate numi liniștită starea ei care era în mod vădit rezultatul unui efort nemăsurat de mare :

— Și acum, Gilbert, trebuie să mă părăsești — nu în clipa asta, dar în curînd — și nu trebuie să mai revii niciodată aici.

— Niciodată, Helen ? Tocmai cînd te iubesc mai mult ca oricînd ?

— Tocmai din acest motiv nu trebuie să ne mai revedem. Socoteam că această întîlnire e necesară — sau cel

puțin m-am străduit să mă conving singură de acest lucru — pentru ca împreună să ne cerem unul altuia iertare pentru trecut. Dar nu există nici o scuză pentru noi întîlniri. Voi părăsi această locuință de îndată ce voi avea mijloacele să-mi caut un alt adăpost. Relațiile dintre noi trebuie să se oprească aici.

— Să se oprească aici ! am repetat eu ca un ecou.

Și apropiindu-mă de polița înaltă și sculptată a căminului mi-am rezemat mîna de ornamentele ei ample și mi-am lăsat fruntea pe ea cuprins de o desperare mută și tristă.

— Nu trebuie să mai vii niciodată aici, a reluat ea. Glasul îi tremura puțin, însă mi s-a părut că întreaga ei atitudine e supărător de calmă, dată fiind sentința îngrozitoare pe care o pronunța. Fără doar și poate că știi de ce-ți spun acest lucru — a continuat ea. Și fără îndoială îți dai seama că e mai bine să ne despărțim chiar acum. Dacă mi-e greu să ne luăm rămas bun, tu ar trebui să mă ajuți... A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic. — Îmi făgăduiești că nu vei mai veni niciodată ?... Dacă nu-mi promiți și dacă vei reveni, mă vei alunga de aici, înainte de a ști unde să-mi găsesc un alt loc de refugiu — sau cum să-l caut...

— Helen, i-am zis eu înfruntînd-o cu nervozitate, nu sînt în stare să discut problema despărțirii noastre definitive cu atîta calm și nepăsare ca tine. Pentru mine nu e o chestiune oarecare, ci una de viață și de moarte !

A tăcut. Buzele ei palide tremurau, își prindea mereu, cu degetele, lănțișorul de care atîrna ceasul micuț de aur — singurul lucru de valoare pe care-și permisese să și-l păstreze. Spusesem niște vorbe aspre și nedrepte. Dar n-am avut de lucru și am adăugat și altele mai rele.

— Bine, Helen — am început eu pe un ton blînd și scăzut, fără să am curajul s-o privesc în ochi — dar omul ăla nu e soțul tău. În ochii lui Dumnezeu el și-a călcat în picioare orice drept asupra ta...

Helen mi-a apucat brațul și mi l-a strîns cu o energie uluitoare.

— Gilbert, te rog ! a strigat ea pe un ton care ar fi străpuns pînă și o inimă de piatră. Pentru numele lui Dum-

nezeu, te rog nu mai încerca să aduci asemenea argumente ! Nici diavolul n-ar putea să mă tortureze în felul ăsta !

— N-am să te chinui, n-am să te chinui ! i-am zis eu punîndu-mi mîna peste a ei.

Eram aproape la fel de speriat de vehemenţa ei pe cît eram de ruşinat de propria mea atitudine.

— În loc să te porţi ca un prieten adevărat — a continuat ea îndepărtîndu-se de mine şi trîntindu-se în jilţul vechi — şi să mă ajuţi cu toate puterile tale, tu laşi întreaga povară pe umerii mei. Şi nu te mulţumeşti numai cu atîta, ci te străduieşti din răsputeri să lupţi împotriva mea — cînd ştii bine că eu...

Aici s-a oprit şi şi-a ascuns faţa în batistă.

— Iartă-mă, Helen ! am implorat-o eu. N-am să mai rostesc nici o vorbă în această privinţă. Dar oare nu ne putem revedea totuşi ca prieteni ?

— N-o să meargă, mi-a răspuns ea clătinînd trist din cap. Apoi mi-a aruncat o privire de reproş blînd care părea să spună : „Probabil că ştii asta la fel de bine ca şi mine".

— Atunci ce trebuie să facem ? am strigat eu pe un ton pătimaş. Dar imediat am adăugat cu o voce mai liniştită : — Voi face tot ce vei dori. Numai te rog să nu spui că e ultima noastră întîlnire.

— Şi de ce nu ? Nu ştii că de fiecare dată cînd ne vom întîlni, gîndul la despărţirea definitivă va deveni din ce în ce mai dureros ? Nu simţi că fiecare întîlnire ne face să ţinem unul la altul mai mult decît înainte ?

Această ultimă frază a rostit-o repede şi aproape în şoaptă şi privirile lăsate în jos şi felul cum îi ardeau obrajii arătau cît se poate de limpede că, ea cel puţin, simţise acest lucru. Nu era mai deloc prudent să faci o asemenea mărturisire sau să adaugi — aşa cum a făcut ea imediat :

— Acum am puterea să-ţi spun : pleacă ! Altădată s-ar putea ca lucrurile să nu mai stea aşa.

Numai că eu n-am fost atît de josnic încît să încerc să profit de sinceritatea ei.

— Dar ne putem scrie — i-am propus eu cu timiditate. Sper că nu-mi vei refuza această consolare ?

— Putem afla veşti unul despre celălalt prin mijlocirea fratelui meu.

— Fratele tău !

M-a cuprins un val de remuşcări şi de ruşine. Ea nu aflase de răul pe care i-l făcusem cu miinile mele. Iar eu n-am avut curajul să-i vorbesc despre asta.

— Fratele tău n-o să ne ajute, i-am zis. El o să vrea să punem capăt oricăror legături.

— Probabil că ar avea dreptate, presupun. Ca prieten al amindurora o să ne dorească binele, şi mie şi ţie. Şi orice prieten ne-ar spune că este şi in interesul şi de datoria noastră, să uităm unul de altul, deşi se prea poate ca noi inşine să nu ne dăm seama de realitate. Dar nu te teme, Gilbert — a adăugat ea — zimbind trist din pricina vădítei mele dezamăgiri — există prea puţine şanse să te uit. Nu vreau să spun că mesajele noastre ar trebui transmise prin Frederick, ci doar că fiecare ar putea să afle, prin intermediul lui, cum o duce celălalt. Mai mult decit atit n-ar trebui să se intimple. Pentru că tu eşti tinăr, Gilbert, şi ar trebui să te insori — ceea ce vei şi face cindva, deşi acum se prea poate să ţi se pară cu neputinţă. Şi cu toate că mi-ar veni cam greu să-ţi spun să mă uiţi, ştiu că ar fi drept s-o faci, atit pentru propria ta fericire, cit şi pentru fericirea viitoarei tale soţii. Aşadar, trebuie să doresc acest lucru şi-l voi dori, a adăugat ea cu hotărire.

— Dar şi tu eşti tinără, Helen — i-am răspuns eu cu multă insufleţire — şi cind ticălosul ăla destrăbălat işi va fi incheiat călătoria prin lume, imi vei acorda mina ta. Voi aştepta pină atunci.

Numai că ea n-a vrut să-mi lase nici această speranţă. Independent de răul de a miza in planurile noastre pe moartea unei alte persoane, ea susţinea că asta e o nebunie. Mulţi bărbaţi, avind năravurile domnului Huntingdon, trăiseră destul ca să ajungă la o bătrineţe inaintată.

— Iar dacă eu — adăugă ea — sint tinără ca ani, sint in schimb imbătrinită in mihnire. Dar chiar de nu m-ar ucide necazurile inainte ca viciul să-l distrugă pe el, gindeşte-te bine : dacă el n-ar ajunge decit la vreo cincizeci de ani, tu ai putea să aştepţi douăzeci sau cincisprezece ani — intr-o vagă nesiguranţă şi indoială — atita vreme cit eşti in floarea tinereţii şi a bărbăţiei — şi in cele din urmă să te insori cu o femeie ofilită şi istovită cum voi fi eu, fără ca măcar să mă fi văzut de azi şi pină atunci ?

Nu, n-ai face-o, a continuat ea întrerupîndu-mi protestele şi declaraţiile de statornicie neabătută. Sau chiar dacă ai face-o n-ar trebui s-o faci. Crede-mă, te rog, Gilbert, în chestiunea asta mă pricep mai bine decît tine. Tu mă crezi rece şi împietrită la inimă şi ai dreptul s-o faci, dar...

— Asta nu-i adevărat, Helen.

— Mă rog, nu-i nimic. Ai avea dreptul s-o faci dacă aş vrea — dar nu mi-am petrecut singurătatea în totală trîndăvie şi nu-ţi vorbesc acum sub imboldul momentului aşa cum faci tu. M-am gîndit şi m-am tot gîndit la toate aceste lucruri. Am dezbătut aceste probleme în sinea mea şi am meditat pe îndelete la trecutul nostru şi la prezent şi la drumul nostru în viitor. Şi, te rog, din suflet, să mă crezi că am ajuns în cele din urmă la concluzia justă. Te rog să ai încredere în cuvintele mele, şi peste cîţiva ani vei vedea că am avut dreptate — măcar că în momentul de faţă nici eu nu-mi dau prea bine seama de asta. (Ultimele vorbe le-a murmurat oftînd şi şi-a lăsat capul în mîini.) Şi te rog nu mai discuta în contradictoriu cu mine. Tot ceea ce-ai putea să spui s-a mai spus de către propria mea inimă şi a fost combătut şi respins de raţiunea mea. În gura ta ele sună de zece ori mai dureros şi dacă ai şti cît de mult mă dor sînt convinsă că ai înceta imediat.

— Am să plec... peste o clipă, dacă asta îţi poate aduce alinare... şi n-am să mă mai întorc niciodată ! i-am zis eu pe un ton crîncen şi apăsînd pe fiece cuvînt. Dar, dacă nu trebuie să ne mai întîlnim niciodată şi nici să sperăm că ne vom mai întîlni, e oare o crimă să schimbăm între noi cîte un gînd, pe calea scrisului ?

— Nu, nu e o crimă ! a strigat ea într-o izbucnire de bucurie. Şi eu m-am gîndit la asta, Gilbert, dar mi-a fost frică să pomenesc un asemenea lucru pentru că mă temeam că nu mă vei înţelege — chiar şi acum mă tem — mă tem că orice prieten ataşat ne-ar spune că amîndoi ne amăgim cu iluzia că vom păstra o legătură spirituală fără speranţa sau perspectivele de a merge mai departe !

— Lasă-i în pace pe prietenii noştri ataşaţi. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu-i lăsa să ne dezbine ! am strigat eu cu spaimă ca nu cumva să socoată de datoria ei să refuze şi această ultimă consolare ce ne mai rămăsese.

— Dar aici nu putem întreţine nici un fel de corespondenţă, a zis ea. Şi odată plecată intenţia mea era ca noul sălaş să rămînă necunoscut, atît ţie cit şi celorlalţi. Dar ascultă — a zis ea, şi zîmbitoare a ridicat un deget ca să stăvilească replica mea nerăbdătoare : — Peste şase luni vei afla de la Frederick locul exact unde mă aflu. Şi dacă vei mai păstra şi atunci dorinţa de a-mi scrie — te rog mult să-mi scrii şi-ţi voi răspunde.

— Peste şase luni !

— Da, ca să-l dau înfierbîntării tale timp să se liniştească şi să pun la încercare sinceritatea şi statornicia dragostei tale. Şi acum, cred că s-au rostit destule vorbe între noi. De ce nu ne putem despărţi ? — a exclamat ea, după o pauză, ridicîndu-se brusc de pe scaun cu mîinile strînse într-un gest hotărît.

Am socotit că e de datoria mea să plec fără întîrziere. M-am apropiat şi i-am întins mîna pentru a-mi lua rămas bun ; ea mi-a strîns-o în tăcere. Dar acest gînd al despărţirii definitive era de-a dreptul insuportabil. Părea că-mi alungă şi ultima picătură de sînge din inimă. Îmi simţeam tălpile parcă lipite de podea.

— Nu ne vom mai revedea niciodată ? am murmurat eu cu sufletul chinuit.

O clipă am rămas locului şi am privit-o drept în ochi, iar în clipa următoare am strîns-o la piept. Parcă crescusem împreună într-o îmbrăţişare din care nimeni şi nimic nu ne putea desface. N-a rostit alte cuvinte decît : „Domnul să te aibă în pază !" şi „Du-te... du-te !" Dar în timp ce vorbea mă ţinea atît de strîns încît n-aş fi putut să mă supun dorinţei sale, decît smulgîndu-mă de acolo. În cele din urmă însă, ne-am desprins unul de altul şi eu am fugit.

Îmi amintesc că l-am văzut pe micuţul Arthur alergînd pe aleea din grădină ca să-mi iasă în întîmpinare şi că eu am sărit peste zid ca să-l evit — că apoi am ţinut-o tot într-o goană pe povîrnişul dealului sărind peste gardurile de piatră şi gardurile vii care-mi stăteau în cale, pînă cînd am pierdut cu totul din vedere vechiul conac şi am ajuns la poalele colinei. Tot ca prin vis îmi amintesc de ceasurile îndelungi în care am plîns cu lacrimi amare şi am suspinat, precum şi de rătăcirile melancolice şi medita-

tive prin valea însingurată, de vîntul de apus vîjîind printre copacii înalţi şi de pîrîiaşul bolborosind în albia lui plină de pietre. Mai tot timpul ochii mei priveau în gol către umbrele întunecate şi încîlcite ce se jucau pe iarba înso-rită de la picioarele mele unde din cînd în cînd cădeau frunze. Dar inima mea era departe, sus, pe deal, în camera aceea întunecată unde plîngea singură şi părăsită ea, cea pe care n-o puteam consola, pe care n-aveam voie s-o revăd pînă cînd ani de suferinţă nu ne vor fi doborît pe amîndoi.

Poţi fi sigur că în ziua aceea am făcut prea puţină treabă. Ferma a fost lăsată pe seama ţăranilor. Dar un lucru tot trebuie să fac... Să-l văd neapărat pe Frederick Lawrance şi să-i cer scuze pentru fapta aceea nenorocită. Cu dragă inimă aş fi amînat pînă a doua zi. Dar dacă între timp ar fi dat totul în vileag surorii lui? Nu, nu, trebuia neapărat să-i cer scuze chiar astăzi şi să-l implor să se arate îngăduitor faţă de mine. Am amînat totuşi această datorie pînă spre seară, cînd m-am mai liniştit şi cînd — o, minunată însuşire a naturii umane! — cîţiva germeni firavi de speranţă nedesluşită au început să încol-ţească în inima mea.

Odată sosit la Woodford, locuinţa tînărului bolernaş, nu mi-a fost deloc uşor să obţin permisiunea de a-l vedea. Servitorul, care mi-a deschis uşa, mi-a spus că stăpînul lui e foarte bolnav şi lăsa impresia că nu crede să mă poată primi. Numai că eu nu m-am dat bătut. Am aşteptat, calm, în hol să fiu anunţat. Dar domnul Lawrance a transmis, politicos, că nu poate primi pe nimeni: are febră şi nu vrea să fie deranjat.

— N-am să-l deranjez prea mult, am zis eu. Trebuie să-l văd! Doresc să-i vorbesc într-o chestiune deosebit de importantă.

— Am să-i spun, domnule, mi-a răspuns servitorul.

Am străbătut holul şi l-am urmat pînă aproape de uşa încăperii în care se afla stăpînul lui — pentru că se pare că nu stătea în pat. Servitorul s-a întors spunînd că domnul Lawrance speră că voi avea amabilitatea să-i las un bileţel întrucît în momentul de faţă nu poate să se ocupe de nici un fel de treabă.

— Dar dacă te poate primi pe dumneata, mă poate primi şi pe mine, i-am zis.

Drept care, trecînd pe lîngă valetul uluit am bătut tare, cu îndrăzneală, la uşă, am deschis-o, am intrat şi am închis-o în urma mea. Camera era spaţioasă şi frumos mobilată — foarte confortabilă pentru un holtei. Pe grătarul lustruit se înălţau flăcările roşii ale unui foc plăcut. Un ogar cam bătrîior, deprins cu trîndăvia şi cu traiul bun se lăfăia dinaintea lui pe covoraşul gros şi moale; pe un colţ al covoraşului, lîngă canapea şedea un copoi de rasă privind melancolic la stăpînul lui. Bolnavul avea o înfăţişare foarte interesantă, stînd întins acolo, în eleganta lui haină de casă, cu o batistă de mătase legată în jurul tîmplelor. Faţa lui de obicei palidă era îmbujorată de fierbinţeală. Şedea cu o mînă lăsată alene pe speteaza canapelei. Ţinea un volumaş cu care — pare-se — încercase zadarnic să-şi alunge plictiseala. Dar l-a scăpat din mînă, surprins şi indignat, văzîndu-mă că intru şi mă postez în faţa lui, pe covoraş. S-a înălţat între perne şi m-a privit îndelung. Pe faţa lui se citeau în egală măsură scîrba, spaima, furia şi uluiala.

— Domnule Markham, nu mă aşteptam la una ca asta! mi-a zis el şi în timp ce vorbea i-a dispărut pînă şi ultima picătură de sînge din obraz.

— Ştiu, i-am răspuns. Te rog să stai liniştit un minut ca să-ţi spun de ce-am venit.

— Te rog să-ţi scurtezi cît poţi povestea, mi-a zis el punînd mîna pe clopoţelul de argint aflat pe măsuţa de lîngă el — fiindcă altfel voi fi silit să strig după ajutor. În starea în care mă aflu nu-ţi pot suporta brutalităţile şi nici prezenţa.

Şi într-adevăr, prin porii feţei lui a început să ţîşnească sudoarea, brobonindu-i fruntea palidă, ca nişte picături ca de rouă.

— Ştii, Lawrance, i-am zis eu, adevărul este că nu m-am purtat frumos faţă de tine în ultima vreme — în special ultima dată. Şi am venit să... mă rog, în două vorbe, să-mi exprim regretul pentru ceea ce-am făcut şi să-ţi cer iertare... Dacă nu vrei să mi-o acorzi (am adăugat eu în grabă întrucît nu mi-a plăcut mutra pe care a făcut-o) n-are importanţă... Eu unul mi-am făcut datoria...

— Da, e foarte uşor — mi-a răspuns el cu un zîmbet care aducea mai degrabă a rînjet — să mă insulţi şi să mă pocneşti în cap fără nici un motiv, apoi să vii să-ţi ceri scuze ; dar mă rog...

— Am uitat să-ţi spun că totul s-a datorat unei greşeli, am mormăit eu. Ţi-aş fi prezentat nişte scuze foarte elegante, dar tu m-ai enervat atît de rău cu... mă rog, sigur că e vina mea. Realitatea este că n-am ştiut că eşti fratele doamnei Graham şi am văzut şi am auzit cîteva lucruri menite să-mi stîrnească bănuieli. Dă-mi, te rog, voie să-ţi spun că un pic de sinceritate şi de încredere din partea ta ar fi putut să le îndepărteze. Şi, în sfîrşit, întîmplarea m-a făcut să surprind o parte dintr-o discuţie a ta cu ea, care m-a făcut să cred că-am dreptul să te urăsc...

— Şi cum ai ajuns să ştii că sînt fratele ei ? m-a întrebat el cu oarecare nelinişte.

— Mi-a spus chiar ea. Mi-a spus totul. Ştia că poate să se încreadă în mine. Dar nu trebuie să te tulburi din pricina asta, domnule Lawrence, pentru că n-am s-o mai văd niciodată !

— Niciodată ? Dar ce, a plecat ?

— Nu, dar şi-a luat adio de la mine. Şi eu am făgăduit să nu mă mai apropii de casa aceea atîta vreme cît ea locuieşte acolo.

Îmi venea să plîng din pricina gîndurilor amare stîrnite de întorsătura pe care o luase discuţia. Dar n-am făcut decît să string din pumni şi să bat cu piciorul în covor. În schimb, pe faţa gazdei mele s-a citit o vădită uşurare.

— Ai făcut foarte bine ! mi-a spus el pe un ton de aprobare fără rezerve, iar faţa lui s-a luminat ca şi cum s-ar fi revărsat soarele asupra ei. Cît despre greşeala respectivă, îmi pare rău pentru noi amîndoi că s-a întîmplat aşa. Poate că-mi vei putea ierta lipsa de sinceritate, dar te rog să nu uiţi, că în ultima vreme n-ai mai avut încredere în mine...

— Da, da, aşa e... Nimeni nu mă poate ocărî mai rău decît mă ocărăsc eu singur, în adîncul inimii mele, sau cel puţin nimeni nu poate regreta mai sincer decît mine fapta săvîrşită.

— Hai să lăsăm asta, mi-a răspuns el cu un uşor zîmbet. Să uităm toate cuvintele neplăcute rostite de am-

bele părţi, precum şi faptele neplăcute, să dăm uitării toate lucrurile pe care avem motive să le regretăm. Ai ceva împotrivă să-mi strîngi mîna — sau ai prefera să n-o faci ?

Cînd mi-a întins-o am văzut-o tremurînd de slăbiciune şi a căzut înainte de a avea eu timp s-o prind şi s-o string cu o căldură pe care el nu avea forţa s-o transmită la rîndul lui.

— Vai, ce fierbinte şi uscată ţi-e mîna, Lawrance ! Eşti într-adevăr bolnav şi eu ţi-am înrăutăţit starea cu toată vorbăria asta.

— A, nu, e un fleac. Doar o răceală prinsă din pricina ploii.

— Şi asta-i tot opera mea.

— N-are nici o importanţă. Dar spune-mi, i-ai pomenit surorii mele de povestea asta ?

— Ca să-ţi mărturisesc adevărul, n-am avut curajul s-o fac. Însă cînd îi vei povesti tu, vrei să ai amabilitatea să-i spui că regret profund şi că...

— A, n-ai nici o teamă ! N-am să spun nimic împotriva ta atîta vreme cît îţi vei respecta hotărîrea de a te ţine departe de ea. Va să zică, spui că n-a auzit de boala mea ?

— Cred că nu.

— Mă bucur foarte mult de asta pentru că tot timpul m-a chinuit teama ca nu cumva să-i spună cineva că sînt pe moarte sau într-o stare desperată şi ea să se dea de ceasul morţii că nu poate afla veşti de la mine, nici să-mi vină în ajutor, nici să mă viziteze. Trebuie să fac în aşa fel încît să-i dau de veste — a continuat el dus pe gînduri — pentru că altfel cu siguranţă că o să audă cine ştie ce poveste. Mulţi s-ar bucura s-o informeze, doar aşa, ca să vadă cum primeşte ea ştirea. Şi atunci s-ar putea expune la noi clevetiri.

— Îmi pare rău că nu i-am spus eu. Dacă n-ar fi promisiunea pe care am făcut-o, i-aş spune acum...

— A, nu, în nici un caz ! Nici nu mă gîndesc la asta. Dar dacă aş scrie un bileţel — fără să pomenesc de tine, Markham, ci doar relatîndu-i, pe scurt, povestea cu boala mea, arătîndu-i de ce n-am mai vizitat-o, dacă aş scrie adresa prefăcîndu-mi slova — mi-ai face hatîrul de a o strecura la poştă în drum spre casă ? Pentru că într-un

asemenea caz nu îndrăznesc să mă încred în nici unul dintre servitori.

Am consimțit cu dragă inimă, și imediat i-am adus secreterul. Nu prea era nevoie să-și prefacă scrisul întrucît bietul om părea să întîmpine dificultăți serioase pentru a scrie cît de cît citeț. Cînd a terminat biletul am socotit că a sosit momentul să mă retrag și mi-am luat rămas bun, după ce l-am întrebat dacă există vreun lucru pe care l-aș putea face pentru el — mare sau mic — ca să-i mai alin suferința și să repar răul ce i-l pricinuisem.

— Nu, mi-a zis el. Și așa ai făcut destul de mult în acest sens. Ai făcut mult mai mult pentru mine decît ar fi putut face cel mai iscusit doctor. Căci mi-ai luat de pe suflet două mari poveri : îngrijorarea în privința surorii mele și regretul profund în privința ta. Sînt convins că acum îmi voi reveni curînd. Mai poți face încă un lucru pentru mine, și anume, să vii să mă vizitezi din cînd în cînd — fiindcă, vezi, sînt tare singur și părăsit aici. Și îți promit că intrarea nu-ți va mai fi îngreunată în nici un fel.

Mi-am dat cuvîntul c-o voi face și am plecat după ce ne-am strîns cordial mîna. În drum spre casă am pus la poștă scrisoarea, rezistînd foarte bărbătește îndemnului lăuntric de a adăuga totodată și vreun cuvînt din partea mea.

CAPITOLUL XV

UNEORI M-AM SIMȚIT FOARTE ispitit să-mi lămuresc mama și sora în privința caracterului și situației reale ale persecutatei locatare de la Wildfell Hall. La început am și regretat în mare măsură că am omis să cer acestei doamne, permisiunea de a o face. Dar chibzuind mai bine, am socotit că dacă mama și sora mea ar ști cum stau lucrurile, ele n-ar mai rămîne multă vreme o taină pentru familiile Millward și Wilson și cum părerea mea despre caracterul Elizei Millward era de acum formată, știam că dacă prinde cît de cît firul afacerii va găsi mijloacele să-l informeze pe domnul Huntingdon despre

...ocul unde se afla soţia sa. Aşadar, aveam să aştept cu răbdare pînă cînd vor fi trecut cele şase luni, apoi, după ce fugara îşi va fi găsit un alt cămin, iar eu voi avea îngăduinţa de a-i scrie, o voi reabilita de toate aceste defăimări josnice. Între timp, devenisem insuportabil de posac şi de mizantrop la gîndul că toată lumea nutreşte gînduri nedemne despre presupusa doamnă Graham şi ar fi gata să le dea glas dacă ar îndrăzni. Biata maică-mea era pur şi simplu speriată. Rose şi Fergus mă evitau. Şi bine făceau, căci în împrejurările date nu eram o companie potrivită pentru ei.

Doamna Huntingdon n-a plecat de la Wildfell Hall decît după vreo două luni de la întrevederea noastră. În tot acest timp nu şi-a făcut niciodată apariţia la biserică şi nici eu nu m-am apropiat de casa ei. Ştiam doar că se mai află acolo din răspunsurile laconice ale fratelui ei la numeroasele şi feluritele întrebări pe care i le puneam. Am fost vizitatorul lui statornic şi atent în tot cursul bolii şi convalescenţei sale. Asta nu numai datorită interesului pe care i-l purtam sau dorinţei de a-l inveseli şi de a-l compensa într-un fel pentru „brutalitatea" mea de altădată, ci şi din pricina ataşamentului meu crescînd faţă de el şi a faptului că-mi plăcea din ce în ce mai mult societatea lui. Asta se datora în parte, cordialităţii lui faţă de mine, dar mai ales legăturii lui de rudenie cu adorata mea Helen. Ţineam la el din această pricină mai mult decît aş fi vrut să arăt. Simţeam o plăcere tainică să string degetele acelea subţiri şi albe, atît de uluitor de asemănătoare cu ale ei, să urmăresc schimbările de pe faţa lui palidă şi frumoasă, să-i observ mlădierile glasului, descoperind asemănări de care mă miram că nu mă izbiseră pînă atunci. De fapt, uneori mă irita pentru că se ferea să-mi vorbească despre sora lui.

Nu s-a însănătoşit chiar atît de repede cum se aşteptase. Abia la vreo două săptămîni după împăcarea noastră a putut să încalece din nou. Şi primul drum pe care l-a făcut a fost la Wildfell Hall ca să-şi vadă sora. Cea mai gravă consecinţă a fost o revenire a bolii fiindcă de fapt în afară de locatarii de la conac şi de mine n-a mai ştiut nimeni altcineva de această vizită. Sînt convins că nu fusese în intenţia lui să-mi pomenească nici mie de ea, deoarece

cînd m-am dus a doua zi să-l văd şi am remarcat că nu arată atît de bine cît ar fi trebuit, mi-a răspuns că a răcit umblînd prea tîrziu pe afară în seara anterioară.

— N-ai să poţi să-ţi mai vezi sora dacă nu te îngrijeşti şi nu te păzeşti, i-am zis cu puţin supărat de această împrejurare — mai mult de dragul ei, decît din compătimire faţă de el.

— Am şi văzut-o, mi-a spus el calm.

— Ai văzut-o ? am strigat eu uimit.

— Da.

Apoi mi-a spus ce considerente îl îndemnaseră să întreprindă această acţiune primejdioasă şi ce precauţii luase în vederea ei.

— Şi ce făcea ? l-am întrebat cu sufletul la gură.

— Ca de obicei, a sunat răspunsul lui laconic, deşi trist.

— Ca de obicei — adică nu prea fericită şi cam firavă.

— Nu e chiar bolnavă, mi-a răspuns el, şi nu mă îndoiesc că în scurtă vreme îşi va recăpăta şi curajul. Dar au copleşit-o aceste grele încercări neîncetate. Vai, ce ameninţător arată norii aceia, a schimbat el vorba întorcîndu-se spre fereastră. Mă tem că înainte de lăsarea întunericului o să avem o ploaie cu trăsnete — şi tocmai acum cînd sînt în toi cu strînsul recoltei. Tu ai terminat ?

— Nu. Dar, spune, Lawrence, a pomenit... sora ta a pomenit de mine ?

— M-a întrebat dacă te-am văzut în ultima vreme.

— Şi ce altceva a mai spus ?

— Nu-ţi pot reproduce tot ce-a spus, mi-a răspuns el cu un uşor zîmbet, pentru că am vorbit o mulţime, deşi am stat destul de puţină vreme acolo. Dar conversaţia noastră s-a învîrtit în special în jurul proiectului ei de plecare, pe care am rugat-o să-l amîne pînă cînd voi avea mai multă putere s-o ajut să-şi caute un alt cămin.

— Dar n-a mai zis nimic despre mine ?

— N-a zis prea mult despre tine, Markham. Chiar dacă ar fi fost dispusă s-o facă, eu n-aş fi încurajat-o. Însă, din fericire, lucrurile n-au stat aşa. Mi-a pus doar cîteva întrebări în privinţa ta şi a părut mulţumită de răspunsurile mele scurte, arătîndu-se astfel mai înţeleaptă decît prie-

tenul el. Şi pot să-ţi mai spun că părea mult mai îngrijorată ca nu cumva să te gîndeşti prea des la ea decît că ai putea s-o uiţi.

— Avea dreptate.

— Dar mă tem că îngrijorarea ta în privinţa ei se prezintă exact invers.

— Nu, nu-i aşa. Vreau să fie fericită. Dar nu vreau să mă uite cu totul. Ştie că e imposibil s-o uit. Şi are dreptate să dorească să nu păstrez prea multe amintiri în privinţa ei. N-aş vrea să mă regrete prea mult. Dar nu prea îmi închipui că o să fie foarte nefericită din pricina mea, pentru că ştiu că nu sînt demn de asta, decît prin faptul că o apreciez atît de mult.

— Şi nici unul din voi nu e demn de o inimă frîntă — şi nici de toate suspinele şi lacrimile şi gîndurile triste care au fost irosite de voi amîndoi şi mă tem că vor mai fi şi în viitor. Mă tem că în momentul de faţă, fiecare din voi are despre celălalt o părere mai frumoasă decît merită. Sentimentele surorii mele sînt, fireşte, la fel de puternice ca şi ale tale. Însă ea are înţelepciunea şi tăria sufletească să lupte împotriva lor. Şi sînt convins că nu-şi va găsi odihnă pînă cînd nu-şi va fi scos complet din minte... Şi aici a şovăit.

— Persoana mea, am zis eu.

— Aş dori ca şi tu să te străduI în acelaşi sens, a continuat el.

— Ţi-a spus că asta e intenţia ei ?

— Nu, n-am abordat această chestiune. Nu era nevoie, deoarece n-aveam nici o îndoială că asta e hotărîrea ei.

— Să mă uite ?

— Da, Markham ! De ce nu ?

— Mde, mă rog — atîta i-am zis cu glas tare. Însă în sinea mea i-am răspuns : „Nu, Lawrence, în privinţa asta te înşeli, ea nu e hotărîtă să mă uite. Ar fi nedrept să dea uitării o persoană atît de profund şi de afectuos devotată ei, o persoană care-i poate aprecia în atît de mare măsură meritele şi care-i poate înţelege toate gîndurile, aşa cum sînt eu. Ar fi o greşeală din partea mea să dau uitării o femeie ca ea, de vreme ce-am iubit-o sincer şi am cunoscut-o atît de bine".

Dar n-am mai spus nimic în această privință. Am abordat imediat un nou subiect de conversație și curind mi-am luat rămas bun de la prietenul meu, simțind pentru el mai puțină cordialitate decit de obicei. Poate că n-aveam dreptul să fiu supărat pe el, și totuși eram.

La mai puțin de o săptămînă l-am intilnit întoreîndu-se dintr-o vizită la familia Wilson. Mi-am luat inima în dinți să-i fac un serviciu, chiar dacă era împotriva sentimentelor lui. Făceam asta pentru că nu puteam îngădui ca o asemenea femeie să devină cumnata doamnei Huntingdon. Nu puteam suporta gîndul ca el să fie atras, prin înșelătorie, într-o căsnicie cu o femeie atît de nepotrivită pentru un cămin tihnit. Mă tem că și el avea unele bănuieli în privința aceasta. Dar era atît de lipsit de experiență și atît de mare era puterea de atracție a respectivei domnișoare, incit suspiciunile nu-l tulburaseră prea multă vreme. Sînt convins că singurele motive serioase ale șovăielilor lui, care-l împiedicaseră deocamdată să o ceară de nevastă, fuseseră rudele și în special mama ei, pe care el n-o putea suferi. Dacă ar fi locuit la o oarecare depărtare ar fi putut, eventual, să treacă peste această obiecție, dar treaba nu era deloc ușoară cînd se aflau doar la cîteva mile de Woodford.

— Lawrence, văd că ai fost în vizită la familia Wilson, i-am zis eu mergînd pe lîngă poneiul lui.

— Da, mi-a răspuns el evitîndu-mi privirea. Mi s-a părut că e o datorie de politețe să profit de primul prilej ca să le mulțumesc pentru amabilele lor atenții, fiindcă în tot cursul bolii mele s-au interesat mereu și cu multă insistență de mine.

— Toate astea sînt opera domnișoarei Wilson.

— Și chiar de-ar fi așa — mi-a răspuns el roșind destul de vizibil — să fie oare ăsta un motiv ca să nu le mulțumesc cum se cuvine ?

— E un motiv ca să n-o ceri de nevastă !

— Dacă nu te superi, vrei să lăsăm baltă subiectul ăsta ? mi-a zis el cu o neplăcere fățișă.

— Nu, Lawrence, cu îngăduința ta o să-l continui. Și pentru că tot vorbim despre asta, am să-ți spun un lucru pe care n-ai decît să-l crezi sau nu, după cum îți va fi

vola. Dar te rog să nu uiţi că nu-mi stă în obicei să rostesc neadevăruri şi că în cazul de faţă n-aş avea nici un motiv ca să deformez adevărul...

— Ei, Markham, despre ce-i vorba ?

— Domnişoara Wilson o urăşte pe sora ta. Ar fi oarecum firesc ca, neştiind de înrudirea dintre voi, să-i poarte o oarecare duşmănie, dar nici o femeie de treabă sau binevoitoare n-ar fi capabilă să manifeste răutatea aceea aspră, împietrită şi rău intenţionată faţă de o rivală închipuită, pe care am observat-o la ea.

— Vai, Markham !

— Da, şi credinţa mea este că Eliza Millward şi cu ea, chiar dacă n-au fost ele sursa zvonurilor care au circulat, în orice caz le-au încurajat şi sînt principalele vinovate de răspîndirea lor. Bineînţeles, ea n-a dorit să-ţi amestece numele în această treabă, dar cea mai mare plăcere a ei a fost, şi mai este încă, s-o ponegrească atît cît poate pe sora ta, fără să rişte prea mult să-şi dea în vileag propria răutate !

— Nu pot crede una ca asta, m-a întrerupt însoţitorul meu, cu obrajii arzînd de indignare.

— Mă rog, întrucît n-o pot dovedi, trebuie să mă mulţumesc să-ţi spun că aşa stau lucrurile. Dar cum dacă ar fi adevărat, nu te-ai însura cu domnişoara Wilson, fă bine să fii prudent pînă cînd te vei încredinţa că lucrurile stau altfel.

— Markham, dar eu nu ţi-am spus niciodată că am intenţia s-o iau de nevastă pe domnişoara Wilson, mi-a răspuns el trufaş.

— Nu, dar indiferent dacă vrei tu sau nu, ea are intenţia să te ia de bărbat.

— Ţi-a spus ea ?

— Nu, dar...

— Atunci n-ai nici un drept să faci o asemenea afirmaţie în privinţa ei.

Şi-a îmboldit căluţul, dar eu am pus mîna pe coama lui hotărît să-l ţin în loc.

— Stai o clipă, Lawrence, şi dă-mi voie să-ţi explic. Şi te rog să nu fii atît de — nu ştiu cum să spun — inaccesibil, cum eşti. Ştiu ce gîndeşti despre Jane Wilson.

Şi sînt convins că ştiu cît de greşite sînt opiniile tale. Ţi se pare că e deosebit de încîntătoare, elegantă, înţeleaptă şi rafinată. Nu-ţi dai seama că e egoistă, împietrită la inimă, ambiţioasă, ipocrită, cochetă şi superficială...

— Destul, Markham, destul !

— Nu. Dă-mi voie să termin. Tu nu ştii că dacă te-ai însura cu ea căminul tău ar fi lipsit de orice rază de soare, de orice bucurie şi mîngîiere. Şi în cele din urmă ţi s-ar frînge inima cînd ai constata că eşti legat de o persoană atît de incapabilă să-ţi împărtăşească gusturile, sentimentele, ideile, atît de lipsită de sensibilitate, de simţăminte bune şi de adevărată nobleţe sufletească.

— Ai terminat ? m-a întrebat calm prietenul meu.

— Da. Ştiu că mă urăşti pentru impertinenţa mea dar nu-mi pasă, dacă ea va izbuti totuşi să te ferească de această greşeală fatală.

— Bravo ! mi-a răspuns el cu un zîmbet cam glacial. Îmi pare bine că ai scăpat de propriile tale necazuri sau că ai uitat de ele în atare măsură încît să te poţi ocupa atît de intens de treburile altora şi să-ţi baţi capul în mod, atît de inutil, cu calamităţile închipuite sau posibile ale vieţii lor viitoare.

Ne-am despărţit — din nou cu oarecare răceală. Şi totuşi n-am încetat să rămînem prieteni. Avertismentul meu bine intenţionat, deşi ar fi putut să fie rostit cu mai multă chibzuială şi, pe de altă parte, primit cu mai multă recunoştinţă, şi-a produs totuşi, în oarecare măsură, efectul dorit. Lawrence nu şi-a mai repetat vizitele la familia Wilson şi cu toate că în discuţiile noastre ulterioare nici el, nici eu n-am mai pomenit numele lui Jane — am motive să cred că el mi-a rumegat bine vorbele şi s-a interesat în alte părţi, cu destul curiozitate, deşi în mod discret în privinţa frumoasei domnişoare, a comparat în sinea lui modul în care i-o descrisesem eu cu propriile lui observaţii despre ea şi cu ceea ce a auzit de la alţii. În cele din urmă a ajuns la concluzia că, ţinînd seama de toate considerentele, ar fi fost mult mai bine ca ea să rămînă domnişoara Wilson de la Ryecote Farm decît să se transforme în doamna Lawrence de la Woodford Hall. De asemenea, sînt convins că în scurtă

vreme a învățat destule pentru a-și privi cu o tainică uimire afecțiunea anterioară și pentru a se felicita că a avut norocul să scape. Dar acest lucru nu mi l-a mărturisit niciodată nici pe față, nici prin aluzii; nu mi-a mulțumit niciodată pentru rolul pe care-l jucasem în izbăvirea lui — ceea ce nu era deloc surprinzător pentru cineva care-l cunoștea atît de bine ca mine.

Cît despre Jane Wilson, bineînțeles că ea a fost dezamăgită și amărîtă cînd s-a trezit deodată neglijată și în cele din urmă părăsită de fostul ei admirator. Oare am greșit năruindu-i astfel speranțele pe care le nutrea? Cred că nu.

CAPITOLUL XVI

ÎNTR-O DIMINEAȚĂ DE PE LA ÎNceputul lui noiembrie, curînd după micul dejun, pe cînd redactam niște scrisori de afaceri, Eliza Millward a venit în vizită la sora mea. Rose nu avea nici discernămîntul și nici malițla necesare pentru a o privi pe mica diavoliță în aceeași lumină în care o vedeam eu, așa că prietenia lor dăinuia dăinuia încă. În momentul sosirii ei nu era altcineva în odaie decît Fergus și cu mine. Maică-mea și cu soră-mea lipseau amîndouă „în scopuri domestice". Dar eu nu aveam de gînd să mă dau peste cap pentru a o distra pe Eliza, chiar dacă altcineva ar fi fost înclinat s-o facă. Am onorat-o doar cu un salut nepăsător și binețeles cu cîteva cuvinte, apoi mi-am văzut de scris, lăsîndu-l pe fratele meu să fie mai politicos dacă are chef. Numai că Eliza voia să mă tachineze.

— Vai, ce plăcere să te găsesc acasă, domnule Markham! mi-a zis ea cu un zîmbet malițios și ipocrit. În ultima vreme te văd atît de rar... Nu mai treci deloc pe la casa parohială. Pot să-ți spun că tata e profund jignit, a adăugat ea pe un ton jucăuș privindu-mă drept în față cu un rîs impertinent, și așezîndu-se cam în coasta secreterului meu, dincolo de colțul mesei.

— În ultima vreme am avut o mulţime de treburi, i-am spus cu fără să-mi ridic ochii de pe scrisoare.

— Serios ? Cineva spunea că în ultimele luni ţi-ai neglijat în mod ciudat treburile.

— Atunci cineva a greşit, pentru că în special în ultimele două luni am trudit cu deosebită sîrguinţă.

— A ! Mă rog, bănuiesc că nimic nu e mai bun decît activitatea intensă pentru a consola inimile rănite. Te rog să mă ierţi, domnule Markham, dar nu arăţi deloc bine şi toată lumea spune că de-o bucată de vreme eşti atît de melancolic şi posac încît aproape am impresia că te roade cine ştie ce grijă tainică. Înainte — zise ea cu timiditate — aş fi putut îndrăzni să te întreb despre ce e vorba şi cum aş putea să te consolez. Dar acum nu mai am curajul să fac un asemenea lucru.

— Eşti foarte amabilă, domnişoară Eliza. Cînd voi socoti că poţi face ceva pentru a mă consola, am să-mi iau inima în dinţi şi am să ţi-o spun.

— Vai, te rog ! Bănuiesc că n-am voie nici măcar să încerc să ghicesc ce te necăjeşte ?

— Nu e nevoie, pentru că ţi-o voi spune eu. Ceea ce mă necăjeşte cel mai tare în momentul de faţă este o anumită domnişoară, stă în coasta mea şi mă împiedică să-mi termin scrisoarea şi să mă apuc, după aceea, de treburile zilnice.

Înainte ca ea să poată răspunde acestor vorbe nepoliticoase, a intrat în odaie Rose. Domnişoara Eliza s-a ridicat s-o salute şi s-au aşezat amîndouă lîngă foc unde stătea în picioare flăcăul acela trîndav, Fergus, sprijinit cu un umăr de colţul căminului, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile în buzunarele de la pantaloni.

— Ei, Rose, am să-ţi împărtăşesc o veste — sper că n-ai auzit-o pînă acum fiindcă indiferent dacă e bună, rea sau aşa şi aşa, întotdeauna omului îi face plăcere s-o audă. E vorba de biata doamnă Graham...

— Sst, sst ! a şoptit Fergus pe un ton grav şi solemn. Nu pomenim niciodată de ea. Numele ei nu se rosteşte niciodată.

Şi, ridicînd ochii, l-am prins uitîndu-se pe furiş la mine şi ducînd un deget la frunte. Apoi, clipind şiret

către domnișoara Millward, clătinînd trist din cap, i-a șoptit:

— O idee fixă — dar nu pomeni de asta — vorbește de orice altceva numai de asta nu.

— Mi-ar părea rău să jignesc sentimentele cuiva, a răspuns ea aproape în șoaptă. Atunci, poate altădată.

— Vorbește pe șleau, domnișoară Eliza! i-am zis eu necatadicsind să bag în seamă bufoneriile lui frate-meu. În prezența mea poți să spui, fără frică, orice.

— Ei bine, mi-a răspuns ea, poate ați aflat că soțul doamnei Graham nu e de fapt mort și că ea fugise de la el?

Am tresărit și am simțit că-mi ard obrajii, însă m-am aplecat asupra scrisorii și am continuat s-o împăturesc în timp ce ea vorbi mai departe:

— Dar poate n-ați știut că acum s-a întors la el și că, în sfîrșit, s-au împăcat. Gîndește-te numai — a reluat ea întorcîndu-se spre Rose care era uluită — ce zevzec trebuie să fie bărbatul ăla!

— De unde deții această informație, domnișoară Eliza? am întrebat-o eu întrerupînd exclamațiile surorii mele.

— Dintr-o sursă demnă de încredere, domnule.

— De la cine, dacă-mi îngădui să te întreb?

— De la unul din servitorii conacului Woodford.

— O! Nu știam că ești în termeni atît de intimi cu personalul de serviciu al domnului Lawrence.

— N-am auzit-o direct de la servitor. Dar el i-a spus-o în taină servitoarei noastre, Sarah, și Sarah mi-a spus-o mie.

— În mare taină, bănuiesc. Și dumneata ne-o comunici, tot în mare taină, nouă. Dar eu îți pot spune că povestea nu prea stă în picioare și că nu e adevărată decît cel mult pe jumătate.

În timp ce vorbeam am terminat de pecetluit scrisorile, le-am pus și adresele, cu mîna cam nesigură, în ciuda tuturor sforțărilor de a-mi păstra calmul și în ciuda convingerii mele ferme că doamna Graham nu se întorsese de bună voie la soțul ei și nici nu se împăcase cu el. Poate că servitorul acela cu gură mare, neștiind

ce s-a întîmplat cu ea, şi-a închipuit că s-a împăcat cu bărbatu-său, iar frumoasa noastră vizitatoare luase totul drept certitudine, adăugîndu-i amănunte, încîntată să aibă prilejul de a mă chinui. Dar exista o şansă — o şansă slabă, ca cineva s-o fi trădat şi ea să fi fost răpită cu forţa. Hotărît să aflu adevărul, oricît de grav va fi fost, am pus repede scrisorile în buzunar şi mormăind ceva în legătură cu poşta, am părăsit încăperea, m-am repezit în curte şi am început să strig să mi se aducă repede calul. Nefiind nimeni pe acolo, l-am tras chiar eu afară din grajd, i-am pus în grabă şaua şi frîul, am încălecat şi am pornit-o în galop către Woodford. L-am găsit pe stăpînul conacului plimbîndu-se gînditor prin parc.

— Sora ta a plecat ? au fost primele cuvinte pe care le-am rostit, strîngîndu-i mîna, în loc să-l întreb ca de obicei de sănătate.

— Da, a plecat, mi-a răspuns el atît de calm încît mi-a înlăturat pe dată temerile.

— Bănuiesc că n-am voie să aflu unde e ? l-am întrebat eu descălecînd şi lăsîndu-mi calul pe mîna grădinarului care fiind singurul servitor prin apropiere fusese chemat de stăpînul lui să-mi ducă bidiviul în grajd.

Prietenul meu m-a luat cu un gest grav de braţ şi conducîndu-mă prin grădină mi-a răspuns la întrebare :

— E la conacul Grassdale din comitatul X.

— Unde ? ! am strigat eu tresărind.

— La conacul Grassdale.

— Dar cum de s-a întîmplat una ca asta ? am întrebat şi mi s-a tăiat respiraţia. Cine a trădat-o ?

— S-a dus de bună voie.

— Imposibil, Lawrence ! Nu se poate să fi fost atît de nebună ! am exclamat eu apucîndu-l cu vehemenţă de braţ de parcă aş fi vrut să-l silesc să-şi retragă cuvintele.

— Ba da, aşa a făcut — a confirmat el cu acelaşi aer calm dinainte. Şi nu fără motiv — a adăugat, retrăgîndu-şi cu un gest blînd braţul din strînsoarea mea. Domnul Huntingdon e bolnav.

— Şi va să zică ea s-a dus să-l îngrijească ?

— Da.

— N-are pic de minte ! am exclamat cu fără voia mea şi Lawrence a ridicat ochii spre mine cu un aer de repros. E pe moarte, nu ?

— Nu cred, Markham.

— Şi cîte alte infirmiere mai are ? Cîte alte doamne îl mai îngrijesc ?

— Nici una. Era singur, pentru că altfel nu s-ar fi dus ea acolo.

— Ah, fir-ar să fie ! E de necrezut !

— Ce anume ? Că l-au părăsit toţi şi toate ?

N-am încercat să-i răspund pentru că nu eram sigur dacă nu cumva tocmai acest lucru mă scotea din minţi. Aşadar, am continuat să merg mai departe, pe alee, într-o tăcere chinuită şi stringîndu-mi fruntea în mîini. Apoi deodată oprindu-mă şi întorcîndu-mă spre însoţitorul meu am exclamat enervat :

— Dar de ce a făcut ea pasul ăsta nechibzuit ? Ce diavol a îndemnat-o ?

— Nimic altceva decît simţul datoriei.

— Prostii !

— Ştii, Markham, la început cam aşa îmi venea şi mie să spun. Te asigur că nu datorită sfatului meu s-a dus, întrucît îl detest pe individul acela cu tot atîta aprindere ca şi tine — afară doar de faptul că îndreptarea lui mi-ar aduce mult mai multă bucurie decît moartea lui. Dar eu n-am făcut altceva decît s-o informez de boala lui (datorată căderii de pe cal în timpul unei vînători) şi să-i spun că nefericita aceea de domnişoară Myers l-a părăsit cu cîtăva vreme în urmă.

— Mare greşeală ! Acum, cînd o va avea pe ea acolo, o să-i ţină tot felul de discursuri mincinoase, o să-i facă promisiuni făţarnice, ea o să-l creadă, şi atunci situaţia ei o să fie de zece ori mai rea decît înainte.

— S-ar părea că în momentul de faţă nu există un temei prea serios pentru asemenea temeri — mi-a zis el scoţînd din buzunar o scrisoare. Din relatarea pe care am primit-o azi dimineaţă aş zice că...

Era scrisul ei ! Dintr-un îndemn irezistibil am întins mîna şi cuvintele : „Dă-mi-o s-o citesc", mi-au scăpat fără voie de pe buze. Era evident că el nu prea voia să-mi

îndeplinească rugămintea, dar în timp ce şovăia l-am smuls-o din mină. Revenindu-mi însă în fire, după o clipă, m-am grăbit să i-o înapoiez.

— Poftim, ia-o, — i-am zis — dacă nu vrei s-o citesc.

— Ba nu, mi-a răspuns, poţi s-o citeşti dacă îţi face plăcere.

Am citit-o şi ai şi tu Halford posibilitatea să afli ce scria în ea :

Grassdale, 4 noiembrie

Dragă Frederick,

Ştiu că trebuie să fii nerăbdător să afli veşti de la mine, aşa că-ţi voi spune tot ce am de spus. Domnul Huntingdon e foarte bolnav, dar nu e pe moarte şi nici ameninţat de o primejdie imediată. În momentul de faţă e ceva mai bine decît atunci cînd am venit eu. Am găsit casa într-o stare jalnică : doamna Greaves, Benson şi toate celelalte slugi cumsecade plecaseră şi cele care veniseră să le ia locul erau o adunătură de oameni nepăsători şi dezordonaţi, ca să nu zic mai rău. Dacă mai rămîn aici va trebui neapărat să-i schimb. O infirmieră de profesie — o bătrînă aspră şi posacă — fusese angajată să-l îngrijească pe bietul bolnav. Suferă cumplit şi nu are curajul necesar pentru a suporta totul cu demnitate. Rănile propriu-zise pricinuite de accidentul lui nu sînt grave şi după cum zice doctorul, ar fi un fleac pentru un om cumpătat. Dar fiind vorba de el, lucrurile stau cu totul altfel. În seara sosirii mele, cînd am intrat în odaia lui, zăcea într-un fel de delir. Nu m-a băgat în seamă pînă cînd nu i-am vorbit, şi atunci m-a confundat cu altcineva.

— Tu eşti, Alice, te-ai întors ? a murmurat el. De ce m-ai părăsit ?

— Eu sînt, Arthur, eu, Helen, soţia ta.

— Soţia mea ! a zis el tresărind. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai pomeni de ea ! N-am nici o soţie. S-o ia dracu' ! a strigat el după o clipă. Şi pe tine la fel ! De ce-ai făcut asta ?

N-am mai rostit nici o vorbă. Dar observînd că el stă cu privirile aţintite către picioarele patului, m-am dus şi m-am aşezat acolo punînd lumina în aşa fel încît să-mi

cadă pe faţă pentru că voiam totuşi să mă recunoască. Multă vreme m-a privit în tăcere, la început cu nişte ochi fără expresie, apoi cu o intensitate crescîndă, ciudată, pînă la fixitate. În cele din urmă m-a speriat ridicîndu-se brusc în cot şi întrebînd într-o şoaptă îngrozită, cu privirile încă aţintite asupra mea :

— Cine-i acolo ?

— Helen Huntingdon, i-am zis eu ridicîndu-mă încetişor şi aşezîndu-mă într-un loc unde să fiu mai puţin vizibilă.

— Probabil că înnebunesc, a strigat el. Sau, ştiu eu ? Poate delirez. Dar oricine-ai fi, părăseşte-mă... Nu pot suporta faţa aceea albă şi ochii aceia ! Pentru numele lui Dumnezeu, trimite-mi pe altcineva care nu arată astfel !

Am ieşit imediat şi am trimis-o pe infirmieră. Dar a doua zi dimineaţă am intrat din nou în camera lui. Luînd locul infirmierei, la căpătîiul lui, l-am păzit şi l-am servit timp de cîteva ceasuri, stînd cît mai puţin dinaintea ochilor lui. L-am vorbit numai cînd era absolută nevoie şi încă şi atunci în şoaptă. La început mi s-a adresat ca şi cum aş fi fost infirmiera, dar cînd am străbătut încăperea pentru a ridica jaluzelele, aşa cum mă rugase, a zis :

— Nu, nu e infirmiera. E Alice. Rămîi cu mine, te rog ! Hîrca aia bătrînă o să mă bage în mormînt.

— Sigur că o să stau cu tine, i-am spus.

Şi după aceea mă striga mereu Alice sau altfel, tot nume necunoscute mie. M-am străduit din răsputeri să nu zic nimic temîndu-mă că o contrazicere ar putea să-l tulbure prea rău. Dar cînd mi-a cerut un pahar cu apă şi-a murmurat : «Mulţumesc, scumpo !», nu m-am mai putut stăpîni şi i-am zis răspicat :

— Nu mi-ai spune astfel dacă m-ai recunoaşte.

— O ! strigă el tresărind de parcă l-ar fi înţepat o viespe. Nu cumva vrei să spui că eşti cu adevărat ea !

— Ba da ! Dar nu e nevoie să te fereşti astfel de mine ca şi cum ţi-aş fi cel mai mare duşman. Am venit să-ţi port de grijă şi să fac ceea ce n-a vrut să facă nici una dintre iubitele tale !

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă mai tortura! Nu înțeleg nimic din toată povestea asta! A fost un vis...!

— Nu, Arthur, n-a fost un vis; te-ai purtat în așa hal încît m-ai silit să te părăsesc. Dar am aflat că ești bolnav și singur și m-am întors să te îngrijesc. Nu trebuie să-ți fie teamă ci, dimpotrivă, să ai încredere în mine. Căci nimănui nu-i mai pasă de tine. Dar acum n-are rost să-ți fac reproșuri.

— Ce-ai făcut cu băiatul meu?

— E bine sănătos și-l vei putea vedea cînd te vei liniști, nu acum.

— Unde e?

— E bine.

— E aici?

— Oriunde ar fi, nu-l vei vedea pînă ce nu-mi vei fi promis să-l lași în grija și sub protecția mea și să-mi dai voie să-l iau de aici cînd voi vrea și să-l duc unde voi dori dacă mai tîrziu voi socoti necesar să-l duc din nou de aici. Dar despre astea vom vorbi mîine. Acum trebuie să stai liniștit.

— Nu, dă-mi voie să-l văd acum. Dacă trebuie neapărat să-ți promit toate astea, o să-ți promit.

— Nu...

— Jur pe Dumnezeu! Haide acuma, dă-mi voie să-l văd.

— Dar nu pot avea încredere în jurămintele și promisiunile tale. Vreau o înțelegere scrisă și semnată în prezența unui martor. Dar nu astăzi, ci mîine.

— Ba nu! Astăzi, acum! a insistat el.

Era într-un asemenea hal de agitație, ținea atît de mult să i se îndeplinească imediat dorința, încît m-am gîndit că poate e mai bine să i-o satisfac pe dată deoarece am văzut că altfel n-o să-și poată găsi liniștea. Dar eram hotărîtă să nu scap din vedere interesele fiului meu. Și întrucît redactasem, în termeni limpezi, pe o foaie de hîrtie, promisiunea pe care doream s-o obțin de la domnul Huntingdon, i-am citit-o cu glas tare și l-am obligat s-o semneze în prezența lui Rachel. M-a rugat foarte mult să nu dau în vileag, în fața servitoarei, lipsa

mea de încredere în cuvîntul lui. I-am spus că-mi pare rău, dar cum de atîtea ori abuzase de încrederea mea, trebuia să suporte consecințele. A pretextat că nu poate ține pana în mînă.

— Atunci va trebui să așteptăm pînă cînd vei fi în stare s-o faci, i-am zis.

A zis că totuși va încerca, dar pe urmă a protestat că nu vede să scrie. I-am arătat cu degetul unde urma să semneze, dar a zis că n-are puterea să alcătuiască literele.

— În cazul ăsta înseamnă că ești prea bolnav ca să-l poți vedea pe copil, i-am zis eu.

Văzîndu-mă atît de neînduplecată, într-un tîrziu a semnat. I-am poruncit lui Rachel să-l aducă pe băiat.

S-ar putea ca toate astea să ți se pară o dovadă de cruzime din partea mea, dar știam că nu trebuie să ratez ocazia și să jertfesc viitorul fiului meu unor presupuse sentimente ale unui astfel de tată. Micuțul Arthur nu-și uitase părintele, dar treisprezece luni de absență, în cursul cărora nu mai auzise de el, îl făcuseră cam sfios. Cînd a fost poftit în încăperea întunecoasă unde zăcea bolnavul, atît de schimbat față de cum fusese altădată, cu fața aprinsă și cu ochii strălucind de febră — s-a lipit de mine și a rămas țintuit locului privindu-și tatăl cu o expresie mai degrabă de spaimă decît de bucurie.

— Vino, încoace, Arthur! îi zise acesta întinzînd mîna către el.

Copilul se apropie și atinse cu un gest timid mîna aceea fierbinte, dar fu gata să se dea înapoi speriat, cînd taică-su îl apucă deodată de braț și-l trase lîngă pat.

— Mă mai cunoști? îl întrebă domnul Huntingdon, scrutîndu-i cu atenție chipul.

— Da.

— Cine sînt?

— Tata.

— Te bucuri că mă vezi?

— Da.

— Nu-i adevărat! răspunse părintele său dezamăgit, slăbindu-și strînsoarea și fulgerîndu-mă cu o privire răzbunătoare.

Arthur, astfel eliberat, se trase îndărăt către mine și-și puse mîna într-a mea. Taică-su spuse că l-am făcut pe copil să-l urască și mă înjură cumplit.

În clipa în care a început să vorbească astfel, l-am trimis pe copil afară din odaie. Cînd s-a mai oprit să răsufle, l-am asigurat, pe un ton calm, că greșește: că niciodată nu încercasem să vîr în mintea copilului vreo prejudecată împotriva lui.

— Într-adevăr, aș fi dorit să te uite — i-am spus — și în special să uite lecțiile pe care i le-ai dat. Din această pricină, precum și de teama de a nu mi se afla adresa, recunosc că nu i-am prea vorbit despre tine. Dar bănuiesc că nimeni nu mă poate ține de rău pentru asta.

Bolnavul răspunse doar printr-un geamăt puternic, răsucindu-și capul pe pernă, în culmea nervozității.

— Cred că am și ajuns în iad! strigă el. Setea asta blestemată îmi preface pînă și inima în scrum! Oare nimeni nu vrea...

Înainte de a-și fi încheiat propoziția îi și turnasem un pahar dintr-o băutură răcoritoare, ce se afla pe masă. O bău cu lăcomie, dar în timp ce îndepărtam paharul mormăi:

— Aranjează-mi perna și așternutul ăsta blestemat.

Ceea ce am și făcut.

— Ei, acum, mai dă-mi un pahar din lăturile alea.

M-am supus.

— E încîntător, nu-i așa? m-a întrebat el cu un rînjet în timp ce-i țineam paharul la buze — nu sperai într-un asemenea moment fericit?

— Să mai rămîn cu tine? l-am întrebat eu punînd paharul la loc pe masă, sau să ți-o trimit pe infirmieră?

— Ești admirabil de drăguță și de îndatoritoare! Dar m-ai înnebunit cu felul tău de a fi!

— Bine, atunci te las, i-am zis și m-am retras. În ziua aceea nu l-am mai deranjat cu prezența mea.

A doua zi, de dimineață, doctorul a prescris să i se ia sînge. După aceea s-a mai potolit și s-a simțit mai liniștit. Am petrecut o jumătate din zi în camera lui, fără ca prezența mea să-l mai tulbure... Acum, Frederick, cred că aș putea să-mi închei scrisoarea. Din amănuntele

pe care ți le-am dat poți să judeci singur în ce stare se află pacientul meu, precum și care e situația mea și ce perspective am. Dă-mi de veste cît mai curînd, eu am să-ți scriu din nou ca să-ți spun cum o mai ducem. Acum, cînd prezența mea este tolerată, ba chiar solicitată în camera bolnavului, o să am cam puțin timp liber, ca să mă ocup de băiețel. Nu merge să-l las mereu cu Rachel, și nu îndrăznesc să-l încredințez nici o clipă vreuneia dintre celelalte slugi; pe de altă parte, nici nu-l pot lăsa singur. Dacă starea tatălui său se va înrăutăți, am s-o rog pe Esther Hargrave să aibă grijă de el o vreme, cel puțin pînă voi fi pus din nou ordine în gospodărie. Dar prefer să-l țin sub ochii mei.

Mă aflu într-o situație destul de ciudată: mă străduiesc din răsputeri să-l ajut pe bărbatul meu să se vindece și să se îndrepte, dar dacă izbutesc, ce-am să fac? Datoria, bineînțeles — dar cum?...

Rămîi cu bine, dragul meu Frederick,
Helen Huntingdon"

— Ei, ce părere ai de scrisoare? m-a întrebat Lawrence în timp ce eu o împătuream în tăcere.

— Mie mi se pare — i-am răspuns — că strică orzul pe gîște, dacă nu chiar mai rău. Lawrence dragă, îmi dai voie să păstrez scrisoarea asta? Vezi bine că nu mi-a pomenit nici măcar o dată numele în tot cuprinsul ei — și nici n-a făcut măcar vreo aluzie, cît de vagă, la mine. Așadar, nu văd ce supărare sau ce rău ar fi dacă aș păstra-o.

— Dar atunci de ce dorești s-o ții?

— Păi, n-a fost scrisă de mîna ei? Cuvintele astea nu au fost concepute de mintea ei și multe din ele rostite de buzele ei?

— Bine, mă rog, mi-a zis el.

Am păstrat-o. Așa se face, Halford, că ți-ai cunoscut în mod atît de amănunțit cuprinsul.

— Și cînd îi vei scrie — i-am zis eu lui Lawrence — te rog să ai bunătatea s-o întrebi dacă îmi îngăduie să le spun mamei și surorii mele adevărul cu privire la situația ei, măcar atît cît e necesar pentru a-i face pe vecini

să înțeleagă cît de nedrepți au fost cu ea. Nu cer mesaje tandre, dar întreab-o acest lucru; spune-i că este cea mai mare favoare pe care mi-ar putea-o face. Și mai spune-i... Nu, nu-i mai spune nimic... Vezi bine că-i știu adresa și aș putea să-i scriu și eu, dar am suficient bun simț ca să mă abțin.

— Bine, Markham, am să fac atîta lucru pentru tine.

— Și de îndată ce primești un răspuns ai să-mi dai de veste?

— Dacă toate merg bine, am să vin personal și am să-ți spun imediat ce-am aflat.

CAPITOLUL XVII

CINCI SAU ȘASE ZILE MAI TÎRZIU, domnul Lawrence ne-a făcut onoarea de a ne vizita. Și cînd am rămas singur cu el — ceea ce am aranjat imediat, a scos din buzunar o altă scrisoare de la sora lui.

Singurul răspuns cu privire la rugămintea mea era următorul:

„Domnul Markham are libertatea să facă toate destăinuirile referitoare la mine, pe care le va crede de cuviință. Să știe însă că dorința mea este să se spună cît mai puțin cu putință în legătură cu acest subiect. Nădăjduiesc că se simte bine; dar te rog spune-i că nu trebuie să se mai gîndească la mine."

Dragă Halford, îți pot oferi cîteva extrase din restul scrisorii, pentru că mi s-a permis s-o păstrez și pe asta — poate ca un antidot împotriva oricăror speranțe primejdioase.

„Starea domnului Huntingdon este cu siguranță mai bună, dar el e încă deprimat și slăbit de pe urma bolii grave și a regimului sever pe care e obligat să-l țină —

regim diametral opus tuturor deprinderilor sale anterioare. E de-a dreptul deplorabil să vezi cum viața lui din trecut i-a ruinat atît de grav constituția solidă pe care o avea și i-a dezechilibrat întregul organism. Dar doctorul zice că acum poate fi socotit în afară de primejdie, cu condiția să se țină și de aici înainte de restricțiile necesare. Unele băuturi întăritoare trebuie să i se dea, ca un stimulent, numai că ele trebuie diluate cu înțelepciune și folosite cît mai chibzuit. Și tocmai acest lucru e foarte greu să-l obțin de la el. La început, teama lui cumplită de moarte îmi ușurase în mare măsură sarcina. Dar treptat-treptat, simțind că suferințele lui cumplite se mai alină și părîndu-i-se că primejdia se îndepărtează, e din ce în ce mai nesupus. Pe de altă parte, acuma a început să-i revină și pofta de mîncare. Dar și în această privință, deprinderea unor ani îndelungați de necumpătare se întoarce împotriva lui. Eu îl supraveghez și-l țin din scurt pe cît pot și adeseori mă aleg cu ocări și înjurături. Uneori izbutește, prin vicleșuguri, să-mi înșele vigilența, după cum alteori îmi sfidează, în mod fățiș, voința. Acum s-a împăcat cu faptul că-l îngrijesc și nu e niciodată mulțumit dacă nu stau la căpătîiul lui. Mă văd silită să fiu cam rece cu el uneori, pentru că altfel m-ar transforma într-o sclavă. Și știu că ar fi o slăbiciune de neiertat dacă de dragul lui aș renunța la toate celelalte lucruri. Am de supraveghează personalul de serviciu și mai trebuie să mă ocup și de micuțul Arthur — precum și de propria mea sănătate. Nu stau să-l veghez noaptea, deoarece socot că infirmiera angajată în acest scop e mai pricepută decît mine. Și totuși, foarte rar mă pot bucura de o noapte de odihnă, și niciodată nu pot fi sigură că o voi avea. Pacientul meu nu se jenează deloc să strige după mine la orice oră din zi, ba chiar și în toiul nopții, cînd simte nevoia de prezența mea. Și dacă o dată îmi pune răbdarea la încercare prin pretențiile lui nesăbuite, prin scîifoseli, plîngeri sau reproșuri, altădată mă deprimă arătîndu-se supus și blînd ca un mielușel și înfiorîndu-se cumplit cînd temerile pun prea tare stăpînire pe el. Dar toate astea le pot ierta ușor. Știu că ele se datorează slăbiciunii trupului și tulburării nervilor. Ceea ce mă

supără cel mai tare, este faptul că din cînd în cînd face cîte o încercare de a manifesta o tandrețe afectuoasă care nu-mi inspiră încredere și la care n-am puterea să-i răspund. Nu că l-aș urî: suferințele lui și îngrijirea mea atentă i-ar da dreptul să pretindă oarecare duioșie din partea mea — chiar și afecțiune, dacă ar fi liniștit și sincer, dacă s-ar mulțumi să lase lucrurile așa cum sînt. Dar, cu cît încearcă mai mult să mă împace, cu atît mă dau mai mult înapoi din fața lui și din fața viitorului.

— Helen, ce ai de gînd să faci cînd mă voi însănătoși? m-a întrebat azi-dimineață. Ai să fugi iarăși?

— Asta depinde numai și numai de purtarea ta.

— A, purtarea mea o să fie cu totul alta.

— Dacă voi constata că e necesar să te părăsesc, Arthur, nu voi „fugi". Știi bine că am făgăduiala ta că pot să plec oricînd vreau și să-mi iau și băiatul cu mine.

— Dar n-ai să ai nici un motiv s-o faci.

Au urmat apoi o serie întreagă de declarații frumoase pe care le-am curmat cu destulă răceală.

— Va să zică nu vrei să mă ierți? m-a întrebat el.

— Ba da, te-am și iertat. Dar știu bine că nu mă mai poți iubi cum mă iubeai altădată — și mi-ar părea chiar foarte rău dacă ai face-o, pentru că n-aș mai putea să-ți răspund în același fel. Așadar, mai bine să lăsăm baltă acest subiect și să nu mai revenim niciodată. Îmi voi face datoria față de tine, te voi îngriji și atît.

Am văzut-o de două ori pe Esther Hargrave.

E o fată încîntătoare, dar vioiciunea ei e la pămînt din pricina insistențelor necruțătoare ale mamei sale în favoarea pretendentului pe care ea îl respinge. Această mamă pare hotărîtă să-i amărască cumplit viața fetei dacă nu se supune dorințelor ei.

— Mămica face tot ce-i stă în putință — mi-a zis ea — ca să mă simt o povară, un bolnav pentru întreaga familie și totodată fiica cea mai nerecunoscătoare, egoistă și neascultătoare care a existat vreodată. Pînă și Walter e sever, rece și arogant ca și cum m-ar urî. Cred că aș fi cedat imediat dacă aș fi știut din capul locului cît de mult o să mă coste această împotrivire. Dar acum, mai mult

sau mai puțin din încăpățînare, sînt hotărîtă să rezist pînă la capăt!

— Un motiv prost pentru o hotărîre bună, i-am răspuns. Dar în orice caz știu că de fapt ai și motive mai înțelepte pentru perseverența ta. Te sfătuiesc să nu le pierzi încă din vedere.

— În privința asta poți să-mi acorzi tot creditul. Uneori o amenințe pe mama că am să fug în lume și că am să-mi dezonorez familia cîștigîndu-mi singură existența, dacă mă mai torturează mult. Atunci izbutesc s-o mai sperii un pic. Dar dacă lor nu le pasă, zău că sînt hotărîtă s-o fac!

— Fii cuminte și mai ai puțină răbdare — i-am zis eu — și cu siguranță că vor veni și vremuri mai bune. Biata fată! Ce n-aș da să se ivească un bărbat vrednic de o asemenea nevastă! Tu n-ai vrea-o, Frederick?"

Dacă lectura acestei scrisori m-a umplut de îngrijorare și de spaimă pentru viitorul lui Helen și al meu, avea totuși și o fărîmă de consolare: puteam s-o reabilitez în ochii tuturor vecinilor și cunoscuților. Familiile Millward și Wilson trebuiau să vadă cu ochii lor soarele răzbătînd printre nori. Propriile mele rude aveau să vadă același lucru — rudele și prietenii ale căror suspiciuni îmi strecuraseră atîta fiere și pelin în suflet. Pentru a realiza acest lucru era suficient să arunc sămînța, ea avea să răsară curînd, prefăcîndu-se într-o plantă puternică și frumoasă. Știam că vreo cîteva vorbe strecurate mamei și surorii mele vor fi de ajuns pentru a răspîndi vestea pe tot cuprinsul meleagurilor învecinate, fără alte eforturi din parte-mi.

Rose a fost încîntată. Și de îndată ce i-am spus tot ce-am socotit de cuviință — prefăcîndu-mă că nici nu știu mai multe — într-o clipă s-a repezit să-și pună pălăria și șalul și s-a grăbit să le ducă familiilor Millward și Wilson veștile bune — bune, bănuiesc eu, numai pentru ea și pentru Mary Millward (acea fată serioasă și înțeleaptă, a cărei valoare fusese atît de repede sesizată și prețuită de doamna Graham, în ciuda înfățișării ei

neinteresante; şi care, în ceea ce o priveşte, fusese în stare să vadă şi să aprecieze adevăratul caracter şi adevăratele calităţi ale doamnei respective).

Întrucît s-ar putea să nu mai am prilejul de a pomeni de ea, ar fi poate mai bine să-ţi spun acum că între timp se logodise în taină cu Richard Wilson. Acest tînăr foarte studios învăţase la Cambridge, unde conduita exemplară şi sîrguinţa lui plină de perseverenţă, îl dusese departe. La vremea potrivită, a ajuns primul — şi de fapt singurul — diacon al reverendului Millward; într-adevăr, vîrsta înaintată a acestui gentleman l-a silit, în cele din urmă, să recunoască faptul că obligaţiile întinsei sale parohii au ajuns să depăşească energia cu care se lăuda de atîtea ori. Tocmai asta era lucrul pe care-l aşteptau şi cei doi îndrăgostiţi fideli şi răbdători. Cînd a venit vremea, au fost cununaţi, spre uimirea lumii mărunte în care trăiau şi care de multă vreme îi destinase pe amîndoi vieţii solitare de celibatari.

Continuau să locuiască la casa parohială, doamna împărţindu-şi timpul între tatăl ei, între soţ, şi enoriaşi — iar mai tîrziu şi între copiii lor din ce în ce mai numeroşi. Cînd Dumnezeu îl strînsese la el pe reverendul Millward, încărcat de ani, reverendul Wilson îi urmase la casa parohială de la Lindenhope, spre marea satisfacţie a sătenilor.

Dacă te interesează şi soarta pe care a avut-o după aceea sora doamnei respective, îţi pot spune doar atît că acum vreo doisprezece sau treisprezece ani ea a scutit perechea fericită de prezenţa ei, căsătorindu-se cu un negustor bogat de la L. Nu-l invidiez deloc pe acesta pentru tîrgul făcut. Mă tem că ea îi face viaţa destul de dificilă, dacă nu chiar imposibilă, deşi, din fericire, el e prea mărginit ca să-şi dea seamă de proporţiile nenorocirii sale. Personal, am prea puţin de a face cu ea. Nu ne-am mai văzut de mulţi ani. Dar sînt convins că n-a uitat şi n-a iertat nici pe fostul ei iubit, nici pe doamna care l-a făcut să se căiască pentru pasiunea lui prostească de adolescent.

Cît despre sora lui Richard Wilson, întrucît nu izbutise cu nici un chip să recîştige afecţiunea domnului Lawrence sau să-şi găsească vreun alt tovarăş de viaţă

bogat şi elegant cum dorea ea, a rămas nemăritată. După moartea mamei ei şi-a retras prezenţa luminoasă de la ferma Ryecote, găsind că îi era cu neputinţă să mai îndure năravurile necioplite ale cinstitului ei frate Robert şi ale vrednicei sale neveste. Aşadar, s-a stabilit în oraşul X., reşedinţa comitatului, unde a trăit şi bănuiesc că mai trăieşte încă într-o sărăcie cu luciu; a rămas rece, avară şi incomodă, nefăcînd nici un bine altora şi prea puţin sieşi. Îşi petrece vremea cu lucrul de mînă şi cu bîrfelile. Se referă adeseori la „fratele ei, preotul" şi la „cumnata ei, soţia preotului", dar niciodată la fratele ei, fermierul, şi la cumnata ei, soţia fermierului. Are relaţii cu atîţia oameni cîţi poate vedea fără prea multă cheltuială, dar nu iubeşte pe nimeni şi nu e iubită de nimeni — rămînînd o fată bătrînă împietrită, trufaşă şi severă.

CAPITOLUL XVIII

DEŞI DOMNUL LAWRENCE SE ÎNSĂNĂTOŞISE pe deplin continuam să-l vizitez la fel de des. Vorbeam rareori despre doamna Huntingdon; şi totuşi nu ne întîlneam niciodată fără a pomeni de ea, întrucît nicidecum nu căutam societatea lui Lawrence decît în speranţa de a afla cîte ceva despre Helen. Începeam întotdeauna să vorbesc despre alte lucruri şi aşteptam mai întîi să văd dacă nu va deschide el primul discuţia. Dacă n-o făcea, atunci întrebam în treacăt : „Ai mai avut veşti de la sora ta în ultima vreme ?", dacă zicea : „Nu", atunci discuţia cădea baltă. Dacă zicea : „Da", îmi luam inima în dinţi şi întrebam : „Ce mai face ?", dar niciodată : „Cum se simte soţul ei ?", chiar dacă ardeam de dorinţa de a şti acest lucru. Asta pentru că nu eram destul de ipocrit ca să manifest vreo nerăbdare de a-l şti însănătoşit, dar nici destul de curajos ca să îndrăznesc să-mi exprim făţiş dorinţa unui rezultat contrar. Dar doream oare acest lucru ?... Mă tem că trebuie să mă recunosc vinovat ; totuşi, întrucît mi-ai auzit mărturisirea, trebuie

să-mi auzi și justificarea — cel puțin cîteva din scuzele prin care încercam să-mi liniștesc conștiința.

În primul rînd, vezi bine că viața lui aducea numai rău altora și nici un fel de bine lui însuși; cu toate că aș fi dorit s-o văd încheindu-se, nu i-aș fi vrut sfîrșitul chiar dacă acest lucru ar fi depins de mine. Pe de altă parte, aș fi dat nu știu cît ca Helen să fie liberă.

După două săptămîni, Lawrence mi-a pus în mînă scrisoarea surorii lui. Am citit-o în tăcere și i-am înapoiat-o fără nici un fel de comentariu sau observație. Acest procedeu i-a convenit atît de mult, încît de atunci încoace să procedeze întotdeauna în același fel. Îi era mult mai ușor decît să relateze conținutul lor.

În prima din aceste scrisori Helen spunea că boala domnului Huntingdon se înrăutățise, din pricină că acesta continua să bea fără măsură. În zadar îl ținea ea de rău, în zadar îi turna apă în vin. Argumentele și rugămințile ei erau luate în rîs, iar cînd descoperi că ea îi turna apă în vinul de Porto aruncă furios sticla pe fereastră. Jură că n-o să se mai lase înșelat ca un copil și-i porunci majordomului, sub amenințarea concedierii imediate, să-i aducă o sticlă din cel mai tare vin aflător în pivniță. Afirmă că s-ar fi făcut de mult bine dacă ar fi fost lăsat în voia lui, dar că ea voia neapărat să-l țină în acea stare de slăbiciune ca să-l ducă de nas cum dorea ea. În concluzie, luă paharul într-o mînă și sticla în cealaltă și nu se lăsă pînă n-o goli. Rezultatul imediat al acestei „imprudențe", cum îi spunea ea cu multă blîndețe, îl constituiră simptomele alarmante care-i înrăutățiră boala. Tocmai din această pricină întîrziase ea să-i scrie fratelui ei. Toate manifestările anterioare ale bolii lui reveniseră cu o virulență sporită: rana superficială, pe jumătate vindecată, se deschisese din nou; se produsese o inflamație internă care, dacă nu era tratată bine, avea să ducă la un sfîrșit fatal. Binelnțeles că această revenire a bolii, îl făcu pe Huntigdon și mai irascibil.

Scrisoarea următoare informa că boala se agrava repede și că teama de moarte a bietului bolnav era și mai îngrijorătoare decît starea de nervi pe care i-o provocau durerile. Nu toți prietenii săi îl părăsiseră; dom-

nul Hattersley, auzind de primejdia în care se afla, venise tocmai din îndepărtatul său conac, din nordul țării, ca să-l vadă. Îl însoțise și nevasta-sa, atît din plăcerea de a-și vedea prietena de care fusese despărțită atîta vreme, cît și pentru a-și vizita mama și sora.

Doamna Huntingdon și-a exprimat bucuria de a o revedea pe Milicent și s-a arătat încîntată să constate că e atît de fericită și că se simte atît de bine. *„Milicent se află acum la conacul Grove,* continua scrisoarea, *dar vine adeseori să mă vadă. Domnul Hattersley își petrece o mare parte din timp la căpătîiul lui Arthur. Dînd dovadă de mai multe sentimente frumoase decît l-aș fi crezut în stare, manifestă deosebit de multă înțelegere și bunăvoință față de nefericitul său prieten și se arată mult mai doritor să-l consoleze decît e capabil s-o facă. Uneori încearcă să glumească și să rîdă cu el, dar degeaba, uneori se străduiește să-l înveselească vorbindu-i despre vremurile de demult. Dar asta nu face decît să-l arunce în ghearele unei tristeți și mai profunde decît înainte. Atunci, Hattersley e foarte încurcat și nu mai știe ce să spună decît cel mult să sugereze, cu multă sfială, că ar fi bine să chemăm preotul. Însă Arthur nici nu vrea să audă de una ca asta. Uneori domnul Hattersley își oferă serviciile pentru a le înlocui pe ale mele, dar Arthur nu vrea să mă lase să plec. Capriciul acela ciudat ia proporții din ce în ce mai mari pe măsură ce forțele îi scad — ideea fixă de a mă avea veșnic lîngă patul lui. Nu-l părăsesc mai niciodată, decît cel mult ca să mă odihnesc, un ceas-două în odaia de alături, cînd e liniștit. Dar chiar și atunci las ușa întredeschisă ca să știe că mă poate chema oricînd. Mă aflu lîngă el chiar și acum în timp ce scriu. Și, tare mă tem, îl supără faptul că mă vede ocupată.*

„În boala lui Arthur s-a produs o schimbare. M-a chemat lîngă el, cu o mutră atît de stranie și de agitată încît m-am speriat.

— Asta a fost criza, Helen! mi-a spus el încîntat. Am simțit o durere infernală aici — însă a trecut; nu m-am mai simțit atît de ușurat de cînd am căzut la pat — a trecut, pe legea mea!

Şi mi-a strîns mîna şi mi-a sărutat-o cu recunoştinţă. Dar constatînd că nu-i împărtăşesc bucuria, mi-a zvîrlit-o cît colo şi m-a ocărît amarnic pentru răceala şi insensibilitatea mea. Cum îi puteam oare răspunde? Îngenunchind lîngă patul lui i-am luat mîna şi i-am apăsat-o pe buzele mele — pentru prima dată de la despărţirea noastră — şi i-am spus, atît cît îmi îngăduiau lacrimile, că nu asta mă făcuse să tac; ci mai degrabă teama că brusca încetare a durerii era un simptom îngrijorător. Am trimis imediat după doctor. Îl aşteptăm cu nerăbdare. Acum Arthur a scăpat de dureri — trupul lui e ca şi mort faţă de orice senzaţie, pe cînd înainte suferinţele erau cumplite.

Cele mai negre temeri ale mele se împlinesc: a început paralizia. Doctorul spune că nu mai e nici o speranţă; nu există cuvinte prin care să-ţi pot descrie spaima şi chinul lui. Nu mai sînt în stare să scriu.“

Scrisoarea următoare era şi mai tulburătoare. Arthur îşi vedea sfîrşitul apropiindu-se repede. Acum nimic nu-l mai putea alina; încercările stîngace ale lui Hattersley de a-l consola erau zadarnice. Lumea nu mai conta pentru el: viaţa şi toate lucrurile interesante, grijile mărunte şi bucuriile efemere, nu mai însemnau nimic. A-i vorbi despre trecut însemna să-l torturezi cu remuşcări vane; a te referi la viitor însemna să-i sporeşti chinul; şi totuşi a tăcea însemna să-l laşi pradă propriilor lui regrete şi temeri.

„Nu-i pot fi de nici un folos, scria Helen într-o altă scrisoare, refuză să se lase mîngîiat de vorbele mele. Şi totuşi, se agaţă de mine cu o insistenţă necruţătoare — cu un fel de desperare copilărească, parcă eu l-aş putea salva de la soarta de care se teme. Mă ţine zi şi noapte lîngă el. Chiar şi acum în timp ce scriu, îmi ţine mîna stîngă în mîna lui; uneori stă liniştit, cu faţa palidă întoarsă spre mine; alteori, îmi apucă braţul cu violenţă — şi pe frunte îi apar broboane mari de sudoare gîndindu-se la ceea ce vede sau crede că vede dinaintea ochilor. Dacă-mi retrag o clipă mîna, se supără:

— Rămîi cu mine, Helen ; lasă-mă să te țin așa. Mi se pare că în felul ăsta nici un rău nu mă poate atinge. O, draga mea, moartea este atît de îngrozitoare ! N-o pot îndura ! Tu nu știi, Helen, n-ai cum să-ți închipui ce este, n-o ai dinaintea ochilor. După ce mă vor îngropa, tu te vei întoarce la rosturile tale și vei fi la fel de fericită ca întotdeauna, și lumea întreagă o să meargă înainte, agitată și veselă, ca și cum nici n-aș fi fost. În schimb eu...

Apoi a izbucnit în lacrimi.

— N-are rost să te necăjești din pricina asta, i-am răspuns. Te vom urma cu toții, Arthur, căci nici un om nu e nemuritor.“

Peste două zile a sosit o altă scrisoare. Lawrence mi-a întins-o fără nici un comentariu. Iată conținutul ei :

5 decembrie

„În cele din urmă i-a sosit sfîrșitul. Am stat toată noaptea lîngă el, cu mîna în mîna lui, văzînd cum i se schimbau trăsăturile feții și ascultîndu-i respirația gata să i se oprească dintr-o clipă într-alta. Tăcea de multă vreme și credeam că n-o să mai scoată nici o vorbă, cînd deodată a murmurat cu glas slab, dar deslușit :

— Roagă-te pentru mine, Helen !

— Păi asta și fac — mă rog în fiecare ceas și în fiecare minut, Arthur !

Buzele lui s-au mișcat, dar n-au scos nici un sunet. Apoi înfățișarea i s-a tulburat. Și din cuvintele incoerente sau frînturile de cuvinte care-i scăpau de pe buze am bănuit că nu mai era conștient. Mi-am tras ușor mîna dintr-a lui cu intenția de a mă furișa afară să sorb o gură de aer curat, pentru că îmi venea să leșin de istovire. Însă o mișcare a degetelor lui și o șoaptă extrem de slabă — «Nu mă părăsi !» — m-au chemat imediat înapoi. I-am luat din nou mîna și i-am ținut-o pînă cînd s-a stins din viață ; apoi am leșinat. Nu de desperare, ci de istovire. Pînă atunci izbutisem să mă țin tare, dar acum n-am mai rezistat. Ah, Frederick ! Nimeni nu-și poate închipui chinurile — fizice și morale — ale lui Arthur.

Trupul său va fi încredințat joi mormîntului întunecat de care avea atîta groază. Dar sicriul trebuie închis

cît mai curînd cu putinţă. Dacă vrei să asişti la înmormîntare, vino repede, pentru că am nevoie de ajutor.

Helen Huntingdon"

CAPITOLUL XIX

CITIND ACESTE RÎNDURI N-AVEAM nici un motiv să-mi ascund de Frederick Lawrence bucuria şi speranţele, întrucît nu vedeam de ce m-aş fi ruşinat de ele. Singura mea bucurie era că sora lui a fost în sfîrşit izbăvită de truda ei copleşitoare şi chinuitoare — iar singura speranţă era că-şi va reveni la timp de pe urma acestor suferinţe şi că va avea posibilitatea să se odihnească în pace şi tihnă, tot restul vieţii. Simţeam o milă cumplită pentru nefericitul ei soţ (deşi îmi dădeam pe deplin seama că el îşi provocase singur suferinţa şi moartea). Aveam o compătimire profundă pentru durerile ei şi eram tare îngrijorat de consecinţele acestor necazuri ce o hărţuiseră, ale îngrozitoarelor nopţi de veghe în preajma unui cadavru viu — pentru că eram convins că ea n-a făcut aluzie nici măcar la jumătate din suferinţele pe care a trebuit să le îndure.

— Lawrence, te duci la ea? l-am întrebat cu înapoindu-i scrisoarea.

— Da, imediat.

— Perfect, atunci te las ca să te pregăteşti de plecare !

— Mi-am şi făcut pregătirile, în timp ce tu citeai scrisoarea şi înainte de venirea ta. Trăsura trage chiar acum la scară.

Aprobîndu-l, în sinea mea, promptitudinea, mi-am luat ziua bună de la el şi m-am retras. Mi-a aruncat o privire scrutătoare cînd ne-am strîns mîinile la despărţire. Dar indiferent ce va fi căutat el în expresia feţei mele, n-a văzut acolo altceva decît cea mai decentă gravitate.

Oare îmi uitasem dragostea fierbinte, speranţele încăpăţînate ? Părea un fel de sacrilegiu să mă întorc acum la ele, dar de uitat nu le uitasem. Totuşi, reflectam la aceste lucruri — cu un simţămînt sumbru al acestor per-

spective, al șubrezeniei speranțelor și al inutilității acestei afecțiuni — cînd am încălecat și am pornit încet spre casă.

Doamna Huntingdon era liberă acum. Nu mai era o crimă să mă gîndesc la ea — dar oare ea se gîndise vreodată la mine? În tot cursul corespondenței sale cu fratele ei — prietenul nostru comun — cum îmi spunea chiar ea — nu pomenise de mine decît o singură dată — și numai atunci cînd fusese obligată. Luat în sine, faptul sugera, destul de convingător, că mă și uitase. Dar ăsta nu era lucrul cel mai grav. Aveam un fel de convingere sumbră că realitățile înfiorătoare pe care le văzuse și le simțise, împăcarea cu bărbatul pe care-l iubise odinioară, suferințele cumplite și moartea lui, aveau, într-un tîrziu, să șteargă din mintea ei orice rămășițe ale dragostei trecătoare pentru mine. S-ar putea ca ea să-și revină de pe urma acestor grozăvii, în atît de mare măsură încît să-și refacă sănătatea, să-și recapete calmul și chiar veselia — dar niciodată și acele simțăminte care, de aici înainte, aveau să i se pară un capriciu, un vis van și iluzoriu. Cu atît mai mult cu cît nu era nimeni care să-i amintească de existența mea — nici un mijloc de a o asigura de ardoarea mea statornică, acum cînd eram atît de departe unul de celălalt, cînd delicatețea îmi interzicea s-o văd sau să-i scriu, cel puțin cîteva luni de aici înainte. Și cum puteam să-mi asigur sprijinul fratelui ei? Cum puteam să sfărîm crusta aceea înghețată de rezervă sfioasă? Poate că el ar dezaproba și acum pasiunea mea, la fel de mult ca și altădată; poate că m-ar socoti prea sărac — sau de origină prea proastă ca să constitui o partidă potrivită pentru sora lui. Da, și pe urmă mai era și o altă barieră: fără doar și poate, exista o diferență ca de la cer la pămînt între rangul și situația doamnei Huntingdon, stăpîna conacului Grassdale, și cele ale doamnei Graham, pictorița, chiriașa modestă de la Wildfell Hall. Cum m-ar judeca lumea, rudele și cunoștințele ei, dacă i-aș cere mîna? O asemenea pedeapsă aș putea-o înfrunta, dacă aș fi sigur că mă iubește. Dar altfel aș fi oare în stare s-o fac? Și, în sfîrșit, răposatul ei soț, cu egoismul lui dintotdeauna, se prea poate să-și fi făcut în așa fel testamentul încît

s-o împiedice să se recăsătorească. Aşadar, vezi bine că aveam suficiente motive de desperare.

Şi totuşi, cu destulă nerăbdare, am aşteptat întoarcerea domnului Lawrence de la Grassdale, nerăbdare care sporea pe măsură ce se prelungea absenţa lui. A lipsit cam vreo zece sau douăsprezece zile. Cînd s-a întors, în sfîrşit, nu mi-a spus despre ea decît atît: că o istovisera cu totul eforturile şi jertfirea de sine, că bărbatu-său aproape c-o tîrîse cu el pînă-n pragul mormîntului. Mi-a mai zis că e încă tare zdruncinată şi deprimată de tristul lui sfîrşit şi de împrejurările în care s-a produs. Dar nici un cuvînt referitor la mine — nici o informaţie măcar dacă numele meu a ieşit vreodată de pe buzele ei sau a fost rostit în prezenţa lui. Fireşte, n-am pus nici un fel de întrebări în această privinţă. Degeaba m-am străduit, n-am putut să mă hotărăsc s-o fac, deoarece după cum ştii, eram convins că Lawrence se împotriveşte ideii unei căsătorii între mine şi sora lui.

Am văzut că nu prea dorea să i se mai pună întrebări referitoare la vizita lui şi am văzut, de asemenea, cu acel simţ ascuţit al geloziei stîrnite sau al orgoliului aţîţat — sau mai ştiu eu cum să numesc acest simţămînt — că oarecum se ferea de interogatoriul ce-l ameninţa şi că a scăpat de el. Bineînţeles, fierbeam de furie, dar mîndria m-a obligat să-mi înăbuş sentimentele şi să afişez un calm stoic în tot cursul întrevederii. Şi bine am făcut, pentru că — trecînd în revistă toată povestea, acum cînd am judecata mai limpede — trebuie să recunosc că ar fi fost absurd şi nepotrivit să mă fi certat cu el într-o asemenea împrejurare. De asemenea, trebuie să mărturisesc că în adîncul inimii mele îi nedreptăţeam: adevărul este că el mă simpatiza destul de mult, dar îşi dădea pe deplin seama că o căsătorie între doamna Huntingdon şi mine ar fi fost ceea ce numeşte lumea o mezalianţă. Şi nu-i stătea în fire să sfideze lumea; în special într-un asemenea caz, întrucît rîsul lumii sau părerea ei proastă ar fi fost mult mai îngrozitoare pentru el dacă se îndreptau împotriva surorii lui decît dacă ar fi suferit el de pe urma lor. Dacă ar fi crezut că e o căsătorie necesară pentru fericirea amîndurora sau a unuia dintre

noi, sau dacă ar fi știut cu cîtă pasiune o iubeam, s-ar fi purtat altfel. Dar văzîndu-mă atît de rece și de stăpînit, n-avea nici un rost să discute astfel de lucruri. După o scurtă conversație pe teme neutre, am plecat, suferind toate chinurile mîndriei rănite și ale prieteniei lovite, pe lîngă toate cele stîrnite de teama că fusesem cu adevărat dat uitării. Helen suferea din cauza deprimării, iar eu nu aveam voie s-o consolez sau s-o ajut — mi se interzicea chiar și s-o asigur de compătimirea mea, pentru că transmiterea unui asemenea mesaj, prin domnul Lawrence, devenise o imposibilitate.

Ce trebuia să fac? Să aștept ca ea să mă bage în seamă, ceea ce bineînțeles n-avea s-o facă decît cel mult prin vreun mesaj amabil încredințat fratelui ei, și pe care mai mult ca sigur că n-avea să mi-l predea. Și atunci — o, ce gînd îngrozitor! — Helen avea să creadă că m-am răcit de ea și m-am schimbat. Aveam totuși să aștept pînă ce vor trece cele șase luni de la despărțirea noastră (ceea ce se va întîmpla pe la sfîrșitul lui februarie) după care îi voi trimite o scrisoare.

Zece săptămîni însemnau o așteptare tare lungă — dată fiind starea de nesiguranță chinuitoare în care mă aflam — dar, curaj! Trebuia să îndur totul. Între timp aveam să continui să-l văd din cînd în cînd pe Lawrence, deși nu atît de des ca mai înainte, și aveam să revin ca de obicei cu întrebările referitoare la sora lui.

Așa am și făcut: răspunsurile pe care le primeam se mărgineau aproape întotdeauna, în mod supărător, doar la politețe: sora lui o ducea cam ca de obicei; nu se plîngea, dar tonul ultimei ei scrisori trăda o mare depresiune sufletească; zicea că se simte mai bine; și, în sfîrșit, zicea că s-a însănătoșit și că e foarte ocupată cu educația fiului ei, cu administrarea proprietății răposatului ei soț și cu punerea în ordine a treburilor acestuia. Acum nu se mai oferea să-mi arate scrisorile surorii lui și nici eu n-am făcut măcar o aluzie că aș dori să le văd. Dar luna februarie se apropia; decembrie trecuse; în cele din urmă fu pe sfîrșite și luna ianuarie. Așadar, încă vreo cîteva săptămîni și aveam să pun capăt acestei lungi și chinuitoare așteptări plină de nesiguranță.

Dar, vai! Tocmai atunci ea suferi o nouă lovitură, prin moartea unchiului ei. Aş zice că bătrînelul era în mare măsură un om de nimic, dar manifestase multă afecţiune pentru ea care se deprinsese să-l socoată drept părinte. S-a aflat la căpătîiul lui cînd şi-a dat duhul, după ce mai înainte îşi ajutase mătuşa să-l îngrijească. Fratele ei s-a dus la Staningley ca să fie de faţă la înmormîntare şi, la întoarcerea lui mi-a spus că Helen se mai află încă acolo străduindu-se să-şi consoleze mătuşa şi probabil va rămîne cîtva timp cu ea. Asta era o veste proastă pentru mine, întrucît atîta vreme cît continua să se afle la Staningley nu-i puteam scrie, necunoscînd adresa şi nedorind să i-o cer lui Lawrence. Dar săptămînile treceau una după alta şi de fiecare dată cînd întrebam de Helen mi se spunea că e tot la Staningley.

— Unde e Staningley ? am întrebat în cele din urmă.

— În comitatul X, a sunat răspunsul lui lapidar.

În felul în care mi-a vorbit era ceva atît de rece şi de sec, încît m-a împiedicat să cer o explicaţie mai amănunţită.

— Cînd se va întoarce la Grassdale ? am mai întrebat.

— Nu ştiu.

— Fir-ar să fie ! am mormăit eu.

— De ce, Markham ? m-a întrebat prietenul meu, cu un aer de mirare nevinovată.

Dar n-am îndrăznit să-i răspund, decît printr-o privire de dispreţ morocănos, care l-a făcut să întoarcă iute capul şi să se uite la covor cu un uşor zîmbet, cu un aer pe jumătate gînditor, pe jumătate amuzat. Ridicîndu-şi însă repede privirile, a început să-mi vorbească despre alte lucruri. A încercat să mă atragă într-o discuţie veselă şi prietenoasă, numai că eu eram prea iritat ca să mai fiecărese cu el, aşa că foarte curînd mi-am luat rămas bun.

Vezi, nu ştiu cum se face, dar nu izbuteam să mă înţeleg niciodată prea bine cu Lawrence. Realitatea este că, amîndoi eram puţin cam prea irascibili. E supărătoare, Halford, această susceptibilitate faţă de afronturi, atunci cînd nu stă în intenţia nimănui de a le comite. Acum nu mai sufăr de această boală, după cum ţi-ai dat prea bine seama ; am învăţat să fiu vesel şi înţelept, să iau

mai ușor propriile mele toane și să mă arăt mai indulgent cu vecinii și cu semenii mei, așa că-mi pot permite să rîd și de Lawrence și de tine.

Din întîmplare, dar și dintr-o neglijență voită din partea mea (întrucît începeam cu adevărat să-l antipatizez pe Lawrence), au trecut cîteva săptămîni pînă să-mi revăd prietenul. Asta s-a întîmplat cînd m-a căutat el. Într-o dimineață frumoasă de la începutul lui iunie a venit pe cîmp tocmai cînd începeam să-mi string fînul.

— Nu te-am mai văzut de mult, Markham, mi-a zis el după ce-am schimbat cele cîteva cuvinte obișnuite de introducere. N-ai de gînd să mai treci pe la Woodford ?

— Am fost o dată, dar erai plecat.

— Da, mi-a părut rău, dar asta s-a întîmplat de mult. Speram că vei reveni ; acum am trecut eu pe la tine și am aflat că ești plecat, ceea ce se întîmplă mai întotdeauna, pentru că altfel mi-aș acorda plăcerea de a te vizita mai des. Dar fiind hotărît să te văd cu orice preț, mi-am lăsat ponelul pe alee și am sărit peste garduri și peste șanțuri ca să te găsesc. Pentru că e vorba să lipsesc o vreme de la Woodford și s-ar putea să nu mai am bucuria de a te revedea vreo lună sau două...

— Dar unde te duci ?

— Întîi la Grassdale, mi-a zis el, cu un început de zîmbet pe care și l-ar fi stăpînit cu bucurie dacă ar fi putut.

— La Grassdale ! Va să zică Helen e acolo ?

— Da, însă peste vreo două zile o să plece ca s-o însoțească pe doamna Maxwell la F., pentru binefacerile aerului de mare — și eu voi pleca cu ele.

Pe vremea aceea F. era o localitate maritimă liniștită, dar foarte selectă ; acum este mult mai frecventată.

Lawrence părea că așteaptă de la mine să profit de această împrejurare pentru a-i încredința vreun mesaj pentru sora lui. Sînt convins că i l-ar fi transmis fără nici un fel de obiecții, în cazul în care aș fi avut înțelepciunea să-l rog s-o facă, deși bineînțeles că n-avea să se ofere singur, dacă eu aveam de gînd să las lucrurile așa. Dar nu mi-am putut aduna curajul să-i adresez rugămintea. Abia după ce-a plecat mi-am dat seama ce ocazie frumoasă am ratat. Pe urmă mi-am regretat profund stupiditatea și

mîndria prostească, dar era prea tîrziu ca să mai îndrept greşeala.

Nu s-a întors decît pe la sfîrşitul lui august. Mi-a scris de vreo două-trei ori de la F., dar scrisorile lui erau supărător de nesatisfăcătoare. Se ocupau de generalităţi sau de fleacuri, care nu mă interesau cituşi de puţin, erau pline de aiureli şi de gînduri la fel de puţin binevenite pentru mine în momentul acela — fără să zică mare lucru despre sora lui sau despre el.

Cînd Lawrence a venit, s-a arătat la fel de rezervat ca întotdeauna. Mi-a spus că sora lui a avut foarte mult de cîştigat de pe urma şederii la F., că băieţelul e foarte bine şi — vai, mie! — că amîndoi au plecat împreună cu doamna Maxwell înapoi la Staningley, unde aveau să rămînă cel puţin trei luni. Dar în loc să te plictisesc cu mîhnirea mea, cu aşteptările şi dezamăgirile mele, cu desperările şi licăririle de speranţă, cu hotărîrile mele schimbătoare, am să mă apuc mai degrabă să-ţi relatez soarta cîtorva personaje prezentate în cursul acestei naraţiuni, despre care s-ar putea să nu mai am prilejul să pomenesc.

Cu puţină vreme înaintea morţii domnului Huntingdon, lady Lowborough a fugit cu un alt craidon, pe continent, unde, după ce au trăit o vreme în petreceri şi desfrîu nesăbuit, s-au certat şi s-au despărţit. Ea a continuat să ţină steagul sus încă o vreme, dar anii veneau unul după altul iar banii se duceau. Într-un tîrziu s-a afundat tot mai mult în greutăţi şi datorii, în dezonoare şi mizerie. Şi, după cîte am auzit, a murit în lipsuri şi nenorocire cumplită, fiind ocolită de toată lumea. Dar se prea poate să fie un simplu zvon. S-ar putea foarte bine să trăiască încă, fără ca rudele sau fostele ei cunoştinţe să mai aibă ştiri despre ea. În schimb soţul ei, după această nouă manifestare din partea-i, a cerut şi a obţinut divorţul şi nu mult după aceea s-a recăsătorit. Şi bine a făcut, pentru că lordul Lowborough, aşa sumbru şi morocănos cum părea, nu era deloc omul care să ducă o viaţă de holtei. Nici un fel de interese obşteşti sau politice, nici un fel de proiecte ambiţioase sau de îndeletniciri active nu-i puteau compensa lipsa unui cămin plin de mîngîiere

şi de tandreţe. E drept, avea un fiu şi o fiică ce-i purtau numele, dar copiii îi aminteau prea dureros de mama lor.

Cea de a doua aleasă a inimii lui se deosebea întru-totul de prima. Unii s-au mirat de gusturile lui; alţii chiar le-au ridiculizat. Dar prin aceasta s-au arătat mai nesocotiţi decît el. Mireasa era cam de vîrsta lui — adică între treizeci şi patruzeci de ani — neflind remarcabilă nici prin frumuseţe, nici prin bogăţie, nici prin cine ştie ce talente sau daruri deosebite, afară doar de o înţelepciune adevărată, de o integritate neabătută, de o bunăvoinţă izvorîtă din căldura inimii şi de o comoară nesecată de optimism şi veselie. După cum îţi poţi uşor închipui, aceste calităţi puse laolaltă, au făcut din ea o mamă excelentă a copiilor lui şi o soţie nepreţuită. Lordul, avînd despre ei aceiaşi părere proastă dintotdeauna, o socotea mult prea bună pentru el şi — mirîndu-se şi minunîndu-se de bunătatea providenţei care-i hărăzise un asemenea dar, şi chiar şi de gustul ei de a-l prefera altor bărbaţi — făcea totul pentru a o mulţumi încît — a ajuns, şi bănuiesc că mai este încă — una din cele mai fericite şi mai iubitoare soţii din Anglia.

Dacă te interesează cît de cît soarta acelui josnic Grimsby, nu-ţi pot spune decît că a mers din rău în mai rău, prăbuşindu-se în abisurile, din ce în ce mai adînci, ale viciului şi nemerniciei, înhăitîndu-se cu cei mai prăpădiţi prieteni. Într-un tîrziu şi-a găsit sfîrşitul, într-o bătaie, între beţivi, după cît se zice, omorît fiind de un alt ticălos, pe care-l trişase la jocurile de noroc.

Cît despre domnul Hattersley, el nu şi-a uitat niciodată hotărîrea de a „se smulge din mijlocul lor" şi de a se purta ca un om la locul lui; boala şi moartea fostului său prieten de chefuri, Huntingdon, l-au impresionat atît de profund, făcîndu-l să înţeleagă ce dăunătoare îi erau năravurile încît n-a mai avut niciodată nevoie de o altă lecţie. Evitînd ispitele oraşului, a continuat să-şi petreacă viaţa la moşie, cufundat în ocupaţiile obişnuite ale unui gentilom înimos, entuziast şi harnic. Îşi vede de agricultură, de creşterea cailor şi vitelor, la care mai adaugă şi cîte o partidă de vînătoare, viaţa lui fiind înveselită de prieteni de treabă, de tovărăşia micuţei lui neveste (devenită între timp cît se poate de veselă şi de încrezătoare) precum şi de frumoa-

sele lui odrasle — niște băieți zdravăni și niște fete înfloritoare. Întrucît tatăl lui, bancherul, a murit acum cîțiva ani și i-a lăsat toată averea, are posibilitatea de a-și satisface toate gusturile și cred că nu mai e nevoie să-ți spun că stimatul domn Ralph Hattersley este celebru în întreaga țară pentru caii săi de rasă.

CAPITOLUL XX

ACUM NE VOM ÎNTOARCE ÎNTR-O după-amiază liniștită, rece și înnorată, de pe la începutul lui decembrie, cînd prima zăpadă se așternuse, într-un strat subțirel, peste cîmpiile pustiite și drumurile înghețate și în straturi mai groase în urmele de roți și de copite imprimate în noroiul pricinuit de ploile abundente ale lunii trecute. Îmi aduc aminte prea bine totul pentru că mă întorceam de la casa parohială avînd-o alături pe domnișoara Eliza Milward. Mă dusesem să-i vizitez tatăl — jertfă adusă politeții și făcută numai și numai pentru a fi pe placul mamei, căci nu puteam suferi nici măcar gîndul de a mă apropia de casa aceea. Asta nu numai din pricina antipatiei mele pentru Eliza, atît de fermecătoare pe vremuri, ci fiindcă nu-l prea iertasem nici pe bătrîn pentru părerea lui proastă despre doamna Huntingdon, pe care și acum o mai judeca aspru fiindcă-și părăsise bărbatul.

Dar nu despre reverendul Milward aveam intenția să vorbesc, ci despre fiica lui Eliza. Chiar în clipa cînd îmi luam rămas bun de la preot, ea a intrat în odaie gata îmbrăcată pentru o plimbare.

— Tocmai ieșeam să-ți vizitez sora, domnule Markham — mi-a spus ea — așa că, dacă n-ai nimic împotrivă te voi însoți pînă acasă. Îmi place să am pe cineva lîngă mine cînd ies din casă — dumitale nu ?

— Da, cînd persoana e agreabilă.

— Firește, mi-a replicat tînăra, cu un zîmbet malițios.

Așadar, am pornit împreună.

— Crezi că am s-o găsesc acasă pe Rose ? m-a întrebat ea de îndată ce-am închis portița grădinii în urma noastră și ne-am îndreptat spre Linden-Car.

— Cred că da.

— Aşa sper şi eu, pentru că am o veste pentru ea, dacă nu cumva mi-ai luat-o dumneata înainte.

— Eu ?

— Da. Ştii de ce a plecat domnul Lawrence ?

A ridicat ochii spre mine aşteptînd cu nerăbdare răspunsul meu.

— A plecat ? am întrebat eu, şi Eliza s-a luminat la faţă.

— A, va să zică nu ţi-a spus nimic despre sora lui ?

— Ce-i cu ea ? am întrebat, temîndu-mă ca nu cumva să i se fi întîmplat vreun rău.

— Vai, domnule Markham, cum te-ai mai împurpurat la faţă ! a strigat ea cu un rîs care mă chinuia pînă în adîncurile inimii. Ha-ha ! Încă n-ai uitat-o ! Totuşi, cred că ar fi mai bine să te grăbeşti, ascultă-mă pe mine, pentru că... Vai, Doamne !... O să se mărite joia viitoare !

— Nu se poate, domnişoară Eliza ! Asta nu-i adevărat !

— Mă faci mincinoasă, domnule ?

— Eşti greşit informată.

— Serios ? Ştii dumneata mai bine ?

— Cred că da.

— Atunci de ce-ai pălit în halul ăsta ? m-a întrebat ea zîmbind încîntată de emoţia prin care treceam. Să fie oare din pricina furiei faţă de o biată fiinţă ca mine pentru că ţi-aş fi spus o minciună ? Păi bine, dar eu nu fac decît „să-ţi repet ce mi s-a spus". Nu pot jura că e adevărat. Pe de altă parte, nu văd ce motiv ar fi avut Sarah să mă păcălească. Or, ea zicea că valetul domnului Lawrence i-ar fi zis că doamna Huntingdon o să se mărite joi şi că domnul Lawrence a plecat la nuntă. Mi-a spus şi numele mirelui, dar l-am uitat. Poate că mă poţi ajuta dumneata să mi-l amintesc. Nu există cineva care locuieşte prin apropiere — sau vine mereu în vizită pe acolo şi care ţine de multă vreme la ea ? Un anume domn... Vai, Doamne !... Domnul...

— Hargrave ? am sugerat eu cu un zîmbet amar.

— Ai dreptate ! a strigat ea. Chiar ăsta era numele.

— Imposibil, domnişoară Eliza ! am exclamat eu pe un ton care a făcut-o să tresară.

— Mde, mă rog, asta mi s-a spus, a replicat ea, privindu-mă liniştită drept în ochi.

Apoi a izbucnit într-un hohot de rîs prelung şi ascuţit care m-a scos din sărite.

— Vai, te rog din suflet, să mă ierţi, a strigat ea. Ştiu că e o mare nepoliteţe, însă... ha-ha-ha! Te gîndeai s-o iei chiar dumneata de nevastă? Ţ, ţ, ţ! Vai, ce păcat! Hi-hi-hi! Maică Precistă, domnule Markham, îţi vine să leşini? O, ceruri, înduraţi-vă de el! Să-l strig pe omul ăla? Hei, Iacob!...

Dar oprindu-i năvala cuvintelor, i-am apucat braţul şi i l-am strîns, cu destulă asprime, pentru că ea s-a făcut mică de tot şi a scos un uşor ţipăt de durere şi de spaimă. În schimb, îndrăzneala nu i se potolise; revenindu-şi pe dată a continuat, prefăcîndu-se destul de îngrijorată:

— Cu ce te pot ajuta? Vrei puţină apă, sau nişte coniac? Cred că trebuie să aibă colo, la circiumă, dacă-mi dai voie să alerg pînă acolo.

— Termină cu prostiile astea! i-am strigat cu sever. O clipă a părut încurcată, ba chiar speriată.

— Ştii că nu pot să sufăr astfel de glume, am continuat.

— Ei aş, glume! Nu glumeam cituşi de puţin.

— În orice caz rîdeai şi eu nu pot suferi să rîdă cineva de mine — i-am răspuns făcînd o sforţare ca să-i vorbesc cu toată demnitatea şi stăpînirea de sine şi de a nu-i spune decît lucruri coerente şi inteligente. Domnişoară Eliza, dacă eşti într-o dispoziţie atît de veselă, probabil că-ţi poţi ţine singură companie, şi încă destul de bine. Aşadar, am să te las să-ţi termini plimbarea fără mine pentru că, dacă stau să mă gîndesc, am treabă în altă parte. Aşadar, îţi spun bună seara!

Cu asta, am părăsit-o (lăsînd-o să-şi înăbuşe rîsul malițios) şi am cotit-o peste cîmpuri, sărind pe malul pîrîului şi trecînd prin cea mai apropiată deschizătură din gardul viu. Hotărît să nu pierd nici un moment pentru a afla adevărul m-am grăbit către Woodford cît de repede mă duceau picioarele. Din clipa în care mi-am dat seama că frumoasa ce mă chinuise ca un călău nu mă mai poate vedea, am luat-o pe o scurtătură, peste păşuni şi ţarini, peste mirişti şi poteci, peste şanţuri şi garduri de tot felul, pînă am ajuns la poarta tînărului gentilom. Pînă în acel

moment nu-mi dădusem seama pe deplin de ardoarea dragostei mele. Mă agățasem, cu tenacitate, de gîndul că s-ar putea ca într-o bună zi Helen să fie a mea.

— Domnul Lawrence e acasă? l-am întrebat nerăbdător pe servitorul care mi-a deschis.

— Nu, domnule, conașul plecă ieri, mi-a răspuns el părînd foarte alarmat.

— Unde a plecat?

— La Grassdale, domnule — 'mneavoastră n-ați avut știință? Mde, stăpînu e cam zgîrcit la vorbă, zău așa, a adăugat sluga, cu un rînjet prostesc. Eu așa chitesc, domnule...

Dar eu m-am răsucit pe călcîie și l-am părăsit fără a mai aștepta să aud ce bănuiește el. N-aveam de gînd să stau acolo ca să-mi expun simțămintele și așa destul de chinuite, rîsului insolent și curiozității obraznice a unui individ de teapa lui.

Ce era de făcut? Să fie oare cu putință ca Helen să mă fi părăsit pentru bărbatul acela? Nu-mi venea să cred. Putea eventual să renunțe la mine, dar nu în favoarea lui! Ei bine, trebuia să aflu adevărul — nu mă puteam ocupa de treburile zilnice atîta vreme cît nu-mi scotea din minți această furtună a îndoielilor și temerilor, a geloziei și furiei. Aveam să iau dis-de-dimineață diligența care ducea la L. (cea de seară probabil că și plecase) și să zbor către Grassdale — trebuia neapărat să ajung acolo înaintea nunții. Dar la urma urmei de ce? Pentru că mi-a trecut prin minte gîndul că, eventual, aș putea împiedica această nuntă, că dacă n-aș face-o, atît Helen cît și eu am regreta-o amarnic pînă în ultima clipă a vieții. Mi-a trecut prin minte că poate am fost defăimat de cineva în fața ei: poate chiar fratele ei — da, fără îndoială, fratele ei o convinsese că sînt un om nestatornic, că mi-am călcat făgăduiala. Și profitînd de indignarea ei firească, poate chiar de desperarea care o făcuse să nu-i mai pese de viitor, o fi îndemnat-o, cu fățărnicie și cruzime, să contracteze această căsătorie pentru a o smulge de sub influența mea. Dacă astfel stăteau lucrurile și dacă ea avea să-și descopere greșeala cînd era prea tîrziu ca s-o mai îndrepte — la ce viață de chinuri și de regrete vane ar fi putut să fie sortită, — și nu numai ea, ci și eu!

Şi ce remuşcări aş fi avut, socotind că scrupulele mele prosteşti au produs toată încurcătura! Vai, trebuia neapărat s-o văd — trebuia să afle adevărul despre mine, chiar dacă l-i spuneam în momentul cînd intra în biserică! Puteam să trec drept un nebun sau un zevzec! Dar dacă totuşi o puteam salva? Vai, dacă ar fi putut să fie a mea... Speranţa era nesăbuit de frumoasă!

Înaripat de această nădejde şi îmboldit de aceste temeri, m-am grăbit spre casă pentru a mă pregăti de plecare. I-am spus mamei că sînt silit să plec întrucît am nişte treburi urgente care nu suferă amînare, dar pe care nu i le puteam explica pe loc.

Mi-a fost imposibil să-mi ascund, de ochii ei materni, profunda îngrijorare şi preocuparea ce mă apăsau.

În noaptea aceea a căzut o zăpadă abundentă care în ziua următoare a făcut diligenţa să meargă atît de încet încît îmi venea să turbez de nerăbdare. Am călătorit toată noaptea. Probabil că a doua zi va avea loc căsătoria. Dar noaptea era lungă şi întunecoasă. Zăpada împiedica roţile şi încerca greu picioarele cailor. Animalele erau extraordinar de leneşe; vizitiii, cumplit de precauţi; pasagerii, nesuferit de apatici în indiferenţa lor supusă faţă de încetineala cu care înaintam.

Se făcuse lumină de-a binelea cînd am intrat în tîrguşorul M. şi am tras la hanul „Trandafirul şi coroana". Am coborît şi am strigat tare întrebînd de diligenţa, care mergea la Grassdale. Dar nu exista nici una: singura trăsură din oraş era în reparaţie.

— Atunci daţi-mi un faiton, o cabrioletă, o căruţă, mă rog, orice, numai repede să fie!

Faiton s-a găsit, dar nici un cal nu era disponibil. Am trimis mai mulţi oameni în oraş să-mi facă rost de unul. Numai că au zăbovit atîta încît m-au scos din fire şi n-am mai putut aştepta. Am zis că o să ajung mai repede pe propriile mele picioare. Şi lăsînd poruncă să trimită faitonul în urma mea, dacă poate fi pregătit pînă-ntr-o oră, am pornit-o în goană. Era un drum de vreo nouă-zece kilometri, necunoscut, aşa că a trebuit să mă opresc de nu ştiu cîte ori să întreb pe unde s-o iau — strigînd la căruţaşi şi la ţopîrlani şi adeseori dînd buzna prin căsuţele oamenilor. Chinuit de oboseală şi de desperare,

mă grăbeam neîncetat. Faltonul nu m-a ajuns din urmă: aşadar, a fost mai bine că nu l-am mai aşteptat — pe de altă parte, săvîrşisem o prostie destul de mare zăbovind atîta ca să mi se facă rost de el.

În cele din urmă însă, m-am apropiat de Grassdale. M-am tras spre bisericuţa de ţară — şi ce să văd: în faţa ei era un şirag de trăsuri şi nici n-ar mai fi fost nevoie de cocardele albe cu care erau împodobiţi servitorii şi caii şi nici de glasurile vesele ale atîtor pierde-vară de prin sat adunaţi ca să caşte gura, ca să-mi dau seama că înăuntru se oficia o nuntă. M-am băgat repede printre oameni, întrebînd curios, dacă ceremonia a început de mult. Dar ei n-au făcut decît să stea cu gura căscată şi să se holbeze la mine. Desperat, i-am îmbrîncit la o parte şi tocmai mă pregăteam să intru în curtea bisericii, cînd o ceată de prichindei zdrenţăroşi care stăteau atîrnaţi ca nişte albine pe la ferestre s-au dat jos brusc şi s-au repezit spre pridvor, vociferînd în dialectul necioplit al ţinutului, spunînd, după cîte se pare: „S-a mîntuit — tocma ies!"

Dacă m-ar fi văzut atunci Eliza Milward, ar fi putut să se simtă într-adevăr încîntată. M-am apucat de stîlpul porţii ca să mă ţin mai bine pe picioare, şi am rămas cu privirile aţintite către uşa bisericii pentru a-mi vedea, pentru ultima dată, iubita şi pentru prima dată pe acel detestabil muritor care mi-o răpise şi care, eram convins, o sortea unei vieţi de mizerie şi de regrete — căci ce bucurie ar fi putut să aibă ea alături de el? Nu voiam să-i produc un şoc înfăţişîndu-mă dinainte-i, dar n-aveam nici puterea să mă îndepărtez. Iată-i, au ieşit. Pe el nu-l vedeam; n-aveam ochi decît pentru ea. Un văl lung acoperea jumătate din silueta ei graţioasă; vedeam că deşi îşi ţine capul drept, şi faţa şi gîtul i se înroşiseră de emoţie. Chipul îi radia de bucurie şi prin ceaţa alburie a vălului ei, se întrezăreau cîrlionţii aurii! O, ceruri! Nu era Helen a mea! Prima privire m-a făcut să tresar — ochii îmi erau împăienjeniţi de oboseală şi de desperare. Da, nu era ea! Era o frumuseţe mai tînără, mai subţirică şi mai trandafirie — într-adevăr drăgălaşă, dar cu mai puţină demnitate şi cu o înfăţişare ce nu trăda atîta profunzime sufletească. Era lipsită de acea graţie, de acel farmec în-

tens, spiritual, și totuși blind, de puterea greu de definit de a atrage și de a subjuga inimile — sau cel puțin inima mea. M-am uitat la mire — era Frederick Lawrence! Mi-am șters sudoarea rece care mi se prelingea pe frunte și m-am dat cîțiva pași înapoi la apropierea lui; dar privirile i-au căzut asupra mea și el m-a recunoscut, oricît de schimbată trebuie să-mi fi fost înfățișarea.

— Tu ești, Markham? m-a întrebat el tresărind uluit de această apariție — și poate și de aerul meu neîngrijit și rătăcit.

— Da, Lawrence — tu ești? i-am răspuns eu, făcînd un efort desperat pentru a-mi aduna toată prezența de spirit.

A zîmbit și a roșit, de parcă ar fi fost pe jumătate mîndru și pe jumătate rușinat de identitatea lui; și dacă avea motive să se mîndrească pentru că ținea de braț o fată atît de dulce, pe de altă parte, avea destule motive să se rușineze că tăinuise atîta vreme norocul de care se bucura.

— Dă-mi voie să te prezint soției mele, mi-a zis el, străduindu-se să-și ascundă stînjeneala și adoptînd un fel de veselie nepăsătoare. Esther, ți-l prezint pe domnul Markham; prietenul meu Markham, și doamna Lawrence, fostă pînă nu de mult domnișoara Hargrave.

I-am făcut o plecăciune miresei și i-am scuturat violent mîna mirelui.

— De ce nu m-ai ținut și pe mine la curent, i-am zis eu cu reproș, afectînd un oarecare resentiment pe care nu-l prea simțeam.

— Ba ți-am spus, mi-a zis el cu un aer încurcat și vinovat. Sper că ai primit scrisoarea mea?

— Care scrisoare?

— Cea prin care-ți anunțam căsătoria plănuită.

— N-am primit nici cea mai vagă aluzie cu privire la un asemenea proiect.

— Atunci probabil că s-a încrucișat pe drum cu tine — pentru că ar fi trebuit să-ți parvină ieri dimineață. Mărturisesc, într-adevăr, că anunțul venea cam tîrziu. Dar atunci ce te-a adus aici, dacă n-ai primit nici un fel de veste?

Acum era rîndul meu să mă simt încurcat și stînjenit. Dar tînăra doamnă, care în timpul scurtei noastre conver-

saţii, bătătorise zăpada de sub tălpile ei, mi-a venit în ajutor şoptindu-i soţului ei să-şi poftească prietenul în trăsură.

— Da, şi pe urmă, e şi tare frig! zise Lawrence privind cu spaimă la îmbrăcămintea ei uşoară şi ajutîndu-o imediat să se urce în caleaşcă. Markham, vrei să vii şi tu? Ne ducem la Paris, dar te putem lăsa oriunde pe drumul spre Dover.

— Nu, mulţumesc. La revedere, cred că nu mai e nevoie să vă urez călătorie plăcută. Dar voi aştepta nişte scuze foarte elegante cîndva, te rog să nu uiţi, şi zeci de scrisori pînă ne revedem.

Mi-a strîns mîna şi s-a grăbit să se aşeze alături de doamna lui. Nu era nici momentul, nici locul potrivit pentru explicaţii sau discursuri.

CAPITOLUL XX

ÎNTR-UN TÎRZIU, FAITONUL CARE zăbovise atîta, m-a ajuns din urmă. M-am urcat în el şi i-am poruncit vizitiului care-l adusese să mă conducă la conacul Grassdale; eram mult prea adîncit în propriile mele gînduri ca să mai ţin să mîn eu caii. Aveam s-o văd pe doamna Huntingdon; din moment ce trecuse mai bine de un an de la moartea soţului ei, nu putea să fie în nici un caz vorba de un gest necuviincios. Şi, după indiferenţa sau bucuria pe care avea s-o manifeste la sosirea mea neaşteptată, aveam să-mi dau seama dacă inima ei îmi aparţine. Dar însoţitorul meu, un individ vorbăreţ şi înfipt, nu se arăta dispus să mă lase în voia cugetărilor mele.

— Ia uite-i cum pleacă! zise el în timp ce trăsurile se înşirau dinaintea noastră. O să se petreacă o sumedenie de lucruri mari azi... Aveţi habar de familia asta, domnule? Ori poate nu sînteţi de prin partea locului?

— Îi cunosc mai mult din auzite.

— Hm! Ai mai buni dintre ei, oricum, sînt duşi pe lumea ailaltă. Eu aşa zic că cucoana bătrînă o să plece după ce se mîntuie cu toată zarva asta şi o să se ducă de aici, pe undeva, să trăiască pe bucăţica ei de pămînt. Da'

cuconița tînără — sau mă rog, a nouă (că chiar așa boboc tînăr nu mai e nici ea), vine să locuiască la Grove.

— Va să zică domnul Hargrave s-a căsătorit ?

— Da, dom'le, să tot fie vreo cîteva luni de-atunci. Ar fi trebuit el să se însoare mai dinainte, cu o văduvioară, dar n-au putut ieși la tocmeală în privința banilor. Ea avea punga plină și domnul Hargrave voia toți bănișorii numai pentru el ; numai că ea nu s-a-ndurat s-o lase din palmă, așa că pe urmă s-au cam răcit unu de altu. Astălaltă pe care a luat-o nu se scaldă chiar așa, în gologani, și nici nu pică de frumoasă, dar n-a mai fost măritată. Cică ar fi cam urîțică, umblă vorba, și mă tem că merge pe patruzeci de ani, dacă nu cumva o fi trecut chiar de culmea dealului, așa că vedeți 'mneavoastră, dacă nu prindea ocazia asta zicea că alta mai bună n-o să i se mai ivească în cale. Eu chitesc că o fi zis că un bărbat chipeș și tînăr prețuiește tot atît cît ce are ea pe lume, așa că mai bine să-l ia de soț. Dar eu tare mă tem că n-o să treacă multă vreme și o să-și cam muște mîinile pentru tîrgul ăsta care l-a încheiat. Zice lumea că a cam și început să vadă că el nu e un gentleman chiar, chiar așa de drăguț, de mărinimos, de politicos și de încîntător cum îl socotise ea înainte de nuntă. A început să nu-i prea pese de ea și în schimb pune piciorul în prag cam prea des. Da, da, și pînă bagă ea bine de seamă o să vadă că el se înrăiește tot mai tare și o neglijează tot mai mult.

— S-ar zice că-l cunoști destul de bine, am remarcat eu.

— Păi chiar așa, dom'le, că-l știu de cînd era flăcău ; și era mîndru nevoie mare și cu toane și știa ce vrea. Am fost și eu în slujba lor ani de-a rîndul. Dar n-am mai putut să stau, că nu le puteam suferi apucăturile — erau tare strînși la pungă și stăpîna se făcuse din ce în ce mai rea și mai haină și te ținea al dracului din scurt și îți tot reteza porția, ca să nu mai zic că nu te slăbea din ochi și nu te cruța nicicînd. Așa că mi-am luat seama și mi-am căutat de lucru în altă parte.

— Nu sîntem aproape de casă ? am întrebat eu întrerupîndu-l.

— Ba da, dom'le. Uite, acolo e parcul.

Mi s-a făcut inima cît un purice privind conacul acela măreț din mijlocul terenului vast — parcul la fel de frumos acum, în haina lui de iarnă, cum trebuie să fi fost și în strălucirea verii : pajiștea majestuoasă cu povîrnișurile și vîlcelele unduioase înfățișate privirilor în îmbrăcămintea aceea de o puritate orbitoare, nepătată și neprihănită — cu excepția unei poteci lungi și șerpuitoare, croită de o ceată de cerbi și de căprioare ; copacii măreți cu ramurile încărcate de zăpadă aruncîndu-și strălucirea albă pe cerul cenușiu-întunecat ; brîul de păduri masive ce înconjura proprietatea ; întinderea vastă de apă ce dormea somnul înghețului ; sălciile plîngătoare și frasinii ce-și aplecau deasupra lacului ramurile încărcate de zăpadă ; toate acestea alcătuiau un tablou cu adevărat izbitor și încîntător pentru o minte neîmpovărată de gînduri, dar deloc încurajator pentru mine. Exista totuși o oarecare consolare — că toate acestea avea să le moștenească micuțul Arthur. Dar oare ea în ce situație se afla ? Dominîndu-mi, printr-un efort, dorința de a-i pomeni numele față de însoțitorul meu, atît de amator de sporovăială, l-am întrebat dacă nu știe cumva ce i-a lăsat răposatul ei soț prin testament și cum a hotărît să fie împărțită proprietatea.

A da, el știa absolut totul ; așa că m-a informat pe loc : Helen avea deplina stăpînire și administrare a moșiei pînă la majoratul băiatului în afară de posesiunea absolută și necondiționată a propriei ei averi, și a unei sume suplimentare ce-i fusese acordată prin foaia dotală.

Înainte de încheierea acestor explicații faitonul a tras la poarta parcului. Acum mă aștepta marea încercare — dacă aveam s-o găsesc acasă — dar, vai ! Se putea ca ea să fie încă la Staningley. Fratele ei nu mă informase că lucrurile ar sta altfel. Am întrebat la căsuța portarului dacă doamna Huntingdon e la conac. Nu, era plecată cu mătușa ei în comitatul X, dar era așteptată să se întoarcă înainte de Crăciun. De obicei își petrecea majoritatea timpului la Staningley și venea la Grassdale rareori, cînd administrarea treburilor moșiei sau interesele țăranilor sau persoanelor rămase în grija ei îi cereau prezența acolo

— Pe lîngă ce oraș e Staningley ? am întrebat.

Am obținut curînd informația dorită.

— Ei și acum, omule, dă-mi mie hățurile ; ne întoarcem la M. Trebuie să îmbuc ceva la „Trandafirul și coroana", apoi s-o pornesc spre Staningley cu prima diligență care duce la H.

La M. am avut oarecare răgaz înainte de plecarea diligenței pentru a-mi reface forțele cu ajutorul unei gustări zdravene și a mă înviora spălîndu-mă și schimbîndu-mi hainele. De asemenea, i-am expediat o scurtă scrisoare mamei (ca un fiu de treabă ce eram) ca s-o asigur că sînt încă în viață și ca să-mi cer scuze că nu-mi făcusem încă apariția. Întrucît în vremea aceea se călătorea destul de încet, drumul pînă la Staningley avea să dureze mult.

M-am urcat în „Fulgerul" și mi-am reluat călătoria. Mai aveam de mers cale de două poște, dar diligența, după cum am fost informat, trecea chiar pe lîngă Staningley, așa că, l-am rugat pe surugiu să mă lase cît mai aproape de conac.

Era o dimineață senină și geroasă. Faptul că stăteam țeapăn și priveam peisajul cu mantia lui de zăpadă și cerul însorit, că inhalam aerul proaspăt și înviorător și auzeam scrișnetul zăpezii înghețate sub roțile diligenței, îmi dădea o stare de bună dispoziție. Dacă mai adăugăm la asta și gîndul la persoana pe care mă pregăteam s-o întîlnesc, îți poți închipui cam în ce stare mă aflam.

Spre sfîrșitul călătoriei însă, vreo doi pasageri m-au cam deprimat.

— Frumos domeniu, zise unul dintre ei, făcînd semn cu umbrela spre lanurile întinse din dreapta, care se distingeau printre gardurile vii și printre șirurile de copaci mîndri, crescînd pe marginile îngrăditurilor, iar uneori în mijlocul acestora. Grozavă moșioară, dacă ai vedea-o vara sau primăvara.

— Da, răspunse celălalt, — un bătrînel cam morocănos la înfățișare și la glas, cu un palton cam fără culoare, cu nasturii închiși pînă la gît și ținînd între genunchi o umbrelă de bumbac. Bănuiesc că e proprietatea bătrînului Maxwell.

— A fost a lui, dar probabil știi că a murit și a lăsat-o toată nepoatei lui.

— Toată ?

— Da, pînă la ultima prăjină — cu conac cu tot — afară de nu știu ce fleac pe care i l-a lăsat ca amintire nepotului din comitatul S. și de o rentă viageră pentru nevastă-sa.

— Foarte ciudat, domnule !

— Chiar așa și e, domnule. Și nici măcar nu-i era nepoată bună ; dar n-avea rude de sînge mai apropiate — afară doar de un nepot cu care se certase ; pentru nepoata asta avusese întotdeauna o slăbiciune. Și pe urmă merge vorba că nevastă-sa l-a sfătuit s-o facă. Ea adusese în căsnicia lor cea mai mare parte a averii și a fost dorința ei s-o transmită acestei doamne.

— Hm ! O să fie o pradă foarte bună !

— În privința asta nu-ncape îndoială. E văduvă, dar e încă foarte tînără, și strașnic de frumoasă. În plus, are și averea ei proprie și doar un singur copil — pentru care îngrijește o moșie foarte frumoasă în comitatul X. Ei, s-ar putea spune multe lucruri în favoarea ei ! Dar tare mă tem că noi, ăștia n-aveam nici o șansă (între timp m-a îmboldit în glumă cu cotul nu numai pe mine, ci și pe interlocutorul lui). Ha-ha-ha ! Sper că nu v-am supărat cu ceva, domnule ? (Asta era pentru mine) : Hm, hm !... Eu unul cred că n-o să se mărite decît cu un nobil. Ia privește, domnule — reluă el întorcîndu-se spre celălalt vecin al lui și trecîndu-și umbrela pe sub nasul meu ca să-i arate ceva pe fereastră — ăla e conacul — și vezi ce parc grozav are — și pădurile alea de dincolo — lemn al dracului de bun și vînat cîtă frunză și cîtă iarbă.. Hei, dar ce mai e și asta ?

Această exclamație i-a fost pricinuită de oprirea bruscă a diligenței la poarta parcului.

— E un domn care coboară la conacul Staningley ? a strigat surugiul.

M-am ridicat și mi-am aruncat jos din diligență sacul de voiaj, pregătindu-mă să sar și eu după el.

— Ce, vi s-a făcut rău, domnule ? m-a întrebat vecinul meu vorbăreț holbîndu-se la mutra mea (probabil că pălisem rău de tot).

— Nu. Ține banii, surugiu !

— Mulțam frumos, dom'le ! Gata !

Surugiul băgă taxa de călătorie în buzunar și dădu bice cailor, lăsîndu-mă — nu să pornesc pe aleea parcului, ci să pășesc în sus și-n jos prin fața porților lui, cu brațele încrucișate și cu ochii ațintiți în pămînt — în timp ce imagini, gînduri și impresii de o forță copleșitoare mi se învălmășeau în minte. Nimic nu era foarte deslușit decît atîta: nutrisem zadarnic dragostea aceasta; speranțele mele se duseseră de rîpă; trebuia să mă smulg de îndată de acolo și să alung sau să-mi înăbuș toate gîndurile în legătură cu ea ca pe o amintire a unui vis nesăbuit și nebunesc. Bucuros aș mai fi zăbovit ceasuri întregi pe lîngă conac în speranța de a o zări măcar din depărtare înainte de a pleca, dar n-avea rost s-o fac. Nu trebuia s-o las să mă vadă, — pentru că ce altceva ar fi putut să mă aducă încoace decît speranța de a-i reînvia sentimentele, în scopul de a-i obține mîna? Puteam eu oare îndura să creadă cumva că o iubeam acum pentru averea, pentru situația ei, după ce timp de un an și jumătate nu mai dădusem nici un semn de viață?

Nu! Trebuia să plec pe dată și ea nici să nu știe că am trecut pe lîngă locuința ei; pentru că deși aș fi putut să neg că aș fi aspirat la mîna ei, tihna nu trebuia să-i fie tulburată de prezența mea și nici inima ei afectată de faptul că-i eram credincios și c-o iubeam!

„Rămîi cu bine, scumpa mea Helen, pentru totdeauna! Pentru totdeauna!"

Așa am zis — și totuși nu m-am putut smulge de acolo. Am făcut cîțiva pași, apoi am întors capul ca să mai privesc o dată impozantul ei cămin. Apoi am mai făcut cîțiva pași; pe urmă, pierdut într-o visare melancolică, m-am oprit iar și m-am sprijinit de scoarța aspră a unui copac bătrîn ce creștea în marginea drumului.

CAPITOLUL XXI

ÎN TIMP CE STĂTEAM AȘA ABSORbit de gîndurile mele sumbre, s-a ivit de după colțul drumului o trăsură luxoasă. Nu m-am uitat la ea, și dacă ar fi trecut în liniște pe lîngă mine, poate că nici n-aș fi ți-

nut măcar minte că am văzut-o ; dar un glas subțirel dinăuntrul ei m-a trezit din reverie cu exclamația :

— Mămico, mămico, uite-l pe domnul Markham !

Răspunsul nu l-am auzit, dar curînd același glas a răspuns :

— Ba da, mămico, e chiar el ! Uită-te și tu !

N-am ridicat ochii, însă bănuiesc că mămica s-a uitat, întrucît o voce limpede și melodioasă ale cărei tonuri m-au făcut să mă simt cuprins de fiori, a strigat :

— Vai, mătușico ! Uite-l pe domnul Markham... Prietenul lui Arthur ! Richard, oprește !

Era atîta emoție, plină de bucurie, în felul cum fuseseră rostite aceste cîteva cuvinte — în special acea tremurătoare exclamație : „Vai, mătușico !" încît n-am mai putut să-mi păstrez rezerva. Caleașca s-a oprit imediat și ridicînd ochii am întîlnit privirile unei doamne vîrstnice, palidă și gravă, care mă examina prin fereastra deschisă. A înclinat capul, eu i-am răspuns tot cu o plecăciune, apoi s-a retras înăuntru în timp ce Arthur se ruga de valet să-i dea drumul să coboare. Dar înainte ca servitorul să se poată da jos de pe bancheta lui înaltă, pe ferestruica trăsurii s-a întins, în tăcere, o mînă. Am recunoscut-o, cu toate că o mănușă neagră îi ascundea albeața delicată și o bună parte din frumusețe. Grăbindu-mă s-o apuc, am strîns-o în mîna mea — mai întîi cu ardoare, însă luîndu-mi imediat seama, i-am dat drumul și mîna s-a retras pe dată.

— Veneai în vizită la noi sau erai doar în trecere ? m-a întrebat cu glas scăzut stăpîna acelei mîini.

Simțeam că-mi scrutează, cu atenție, expresia feței, din dosul vălului negru și gros care, împreună cu jaluzelele trăsurii îi ascundeau pe de-antregul chipul de ochii mei.

— Am... Am venit să văd meleagurile, m-am bîlbîit eu.

— Meleagurile ?! a repetat ea pe un ton care trăda mai degrabă neplăcere sau dezamăgire decît surprindere. Atunci nu intri ?

— Dacă vă face plăcere...

— Poți să te-ndoiești de asta ?

— Da, da ! Trebuie neapărat să intri, a strigat Arthur alergînd spre mine.

Mi-a apucat mîna și mi-a strîns-o bărbătește cu amîndouă mînuțele lui.

— Vă mai aduceți aminte de mine, domnule? mi-a zis el.

— Oho, și încă cum, drăguțul meu, măcar că te-ai schimbat atît de mult, i-am răspuns eu, cercetînd înfățișarea tînărului gentilom destul de înăltuț și de subțirel, cu expresia mamei lui imprimată vizibil pe trăsăturile sale frumoase și inteligente, în ciuda ochilor albaștri care radiau de bucurie, și a cîrlionților blonzi care-i ieșeau de sub șăpcuță.

— Nu-i așa că am crescut? m-a întrebat el ridicîndu-se în vîrful picioarelor.

— Dac-ai crescut! Pe cuvîntul meu, cred că ai aproape cu o palmă mai mult decît cînd te-am văzut ultima dată.

— Am împlinit șapte ani, mi-a replicat el cu mîndrie. Peste încă șapte ani o să fiu la fel de înalt ca și dumneata, sau aproape.

— Arthur, i-a zis maică-sa, spune-i să intre. Mînă înainte, Richard!

În glasul ei era o umbră de tristețe, precum și de răceală, dar nu știam prea bine cui să atribui acest lucru. Trăsura a mers mai departe și a intrat pe poartă înaintea noastră. Micuțul meu tovarăș m-a condus pe aleea parcului, ciripind vesel tot drumul. Odată ajunși la ușa conacului, m-am oprit pe scări și m-am uitat în jos, așteptînd să-mi recapăt calmul, dacă puteam — sau cel puțin, să-mi reamintesc hotărîrile luate de curînd și principiile pe care se întemeiau ele. Abia după ce Arthur m-a tras delicat de haină, de mai multe ori, și și-a repetat invitația de a intra, am acceptat în cele din urmă să-l însoțesc în încăperea unde ne așteptau doamnele.

Cînd am intrat, Helen m-a privit scrutător, dar cu un aer blînd și serios. M-a întrebat, politicoasă, de mama și de Rose. I-am răspuns respectuos la întrebări. Doamna Maxwell m-a rugat frumos să iau loc, făcînd observația că e destul de rece, dar oricum, presupunea că n-am făcut o călătorie prea lungă în dimineața aceea.

— A, nu, mai puțin de douăzeci de mile, am răspuns.

— Dar nu pe jos!

— Nu, doamnă, cu diligența.

— Uite-o pe Rachel, domnule, îmi zise Arthur, singura ființă cu adevărat fericită dintre noi toți.

Îmi îndreptai privirea spre această vrednică persoană care tocmai intrase ca să-și ajute stăpîna să se dezbrace. Mă onoră cu un zîmbet aproape prietenos în semn de recunoaștere.

După ce Helen își scoase pălăria și vălul, paltonul gros și celelalte, arăta atît de mult ca pe vremuri, încît nu prea știam cum am să suport revederea. M-am bucurat în mod deosebit să văd că frumosul ei păr negru era la fel de bogat și nu-și pierduse defel strălucirea.

— Mămica a renunțat la boneta de văduvă în cinstea căsătoriei unchiului, a spus Arthur, citindu-mi în ochi, cu un amestec de simplitate și de agerime caracteristic copiilor. (Mămica avea o înfățișare foarte gravă, iar doamna Maxwell clătină din cap.) Mătușa Maxwell n-o să părăsească niciodată doliul, insistă obrăznicuțul.

Dar cînd a văzut că impertinența lui o îndurerase pe mătușă-sa, s-a dus și a cuprins-o pe după gît, a sărutat-o pe obraz, apoi s-a retras în nișa unuia dintre bovindourile mari. S-a jucat în liniște cu cîinele, în timp ce doamna Maxwell discuta, cu mine, pe un ton foarte grav, subiecte extrem de interesante ca : vremea, anotimpul, starea drumurilor. Am socotit prezența ei drept foarte folositoare pentru a pune stavilă impulsurilor mele firești, un antidot împotriva acelor emoții tumultoase și a tulburării care altfel m-ar fi purtat cu ele și m-ar fi furat în pofida rațiunii și voinței mele. Numai că tocmai atunci mi s-a părut această încorsetare aproape insuportabilă și-mi era îngrozitor de greu să mă silesc să fiu atent la vorbele ei și să-i răspund cu politețea necesară. Asta din cauză că o simțeam pe Helen stînd foarte aproape de mine, lîngă cămin. Nu îndrăzneam să mă uit la ea, dar aveam senzația că e cu ochii pe mine și dintr-o privire aruncată pe furiș, am văzut — sau cel puțin așa mi s-a părut — că e puțin îmbujorată la față și că degetele ei, în timp ce se jucau cu lanțul de la ceas, erau agitate de acea frămîntare și de acel tremur care trădează o emoție profundă.

— Spune-mi, te rog, — mi-a zis ea profitînd de cea dintîi pauză din încercările de conversație dintre mătușa el și mine, și vorbind repede și cu glas scăzut, fără să-și ia

ochii de la lanțul de aur (lucru de care mi-am dat seama pentru că acum am îndrăznit să-mi întorc din nou privirile spre ea) — spune-mi, te rog, ce mai fac cei de la Lindenhope ? Nu s-a mai întîmplat nimic de cînd am plecat eu de acolo ?

— Cred că nu.

— N-a murit nimeni ? Nu s-a căsătorit nimeni ?

— Nu.

— Și nici... și nici nu se pregătește nimeni de căsătorie ?... Nu s-au rupt legăturile vechi și nu s-au închegat altele noi ? Nici unul dintre vechii prieteni n-a fost uitat sau înlocuit ?

Rostind această frază și-a coborît atît de mult vocea încît nimeni în afară de mine n-ar fi putut prinde ultimele cuvinte. Și în același timp și-a întors ochii spre mine și în ei i-a înflorit un zîmbet de o nespus de dulce melancolie. Avea o expresie întrebătoare, timidă, dar destul de pătrunzătoare, care a făcut să-mi ardă obrajii de o emoție greu de exprimat.

— Nu, nu cred, i-am răspuns. Cu siguranță că nu, dacă alții s-au schimbat la fel de puțin ca și mine.

Fața i s-a împurpurat.

— Și chiar n-aveai de gînd să ne faci o vizită ? a exclamat ea.

— Mi-era teamă să nu vă deranjez.

— Să ne deranjezi ! strigă ea cu un gest nervos. Cum se poate ?... Dar ca și cum și-ar fi amintit brusc de prezența mătușii ei se opri și întorcîndu-se spre această doamnă continuă :

— Vai, mătușică, domnul acesta este prietenul cel mai bun al fratelui meu și a fost și o cunoștință apropiată de-a mea (cel puțin timp de cîteva luni — care au trecut prea repede, din păcate), declara că ține foarte mult la băiatul meu — și cînd colo, trecînd pe lîngă casa noastră, la atîtea zeci de mile de locuința lui, refuză să ne viziteze din teama de a nu ne deranja !

— Domnul Markham e exagerat de sfios, remarcă doamna Maxwell.

— Sau poate exagerat de ceremonios, zise nepoata ei. Exagerat de... mă rog, n-are importanță.

Şi întorcîndu-mi spatele, se aşeză pe un scaun de lîngă masă, îşi trase aproape o carte şi începu să o răsfoiască energic, dar în mod vădit cu gîndurile aiurea.

— Dacă aş fi ştiut — am zis eu — că mi-aţi fi făcut onoarea de a vă aminti de mine, foarte probabil că nu mi-aş fi refuzat plăcerea de a vă vizita, dar m-am temut că m-aţi uitat de mult.

— I-ai judecat pe alţii după chipul şi asemănarea dumitale, a mormăit ea fără să-şi ridice ochii de pe carte, dar înroşindu-se în timp ce vorbea şi dînd, în grabă, cîte zece pagini deodată.

A urmat o pauză de care Arthur s-a gîndit să profite pentru a-mi prezenta frumosul pui de setter şi pentru a-mi arăta ce frumos a crescut şi ce bine îi merge, întrebîndu-mă totodată ce mai face Sancho, tatăl căţelului. Doamna Maxwell s-a retras apoi ca să se dezbrace. Helen a împins cartea la o parte şi după ce s-a uitat în tăcere la băiatul ei, l-a trimis din odaie sub pretextul că-l roagă să-şi aducă ultima carte primită, ca să mi-o arate. Copilul s-a grăbit s-o asculte; dar eu am continuat să mîngîi cîinele. Tăcerea ar fi putut să dureze pînă la întoarcerea copilului, dacă numai de mine ar fi depins s-o întrerup, dar după un minut gazda mea s-a ridicat nervoasă şi reluîndu-şi poziţia dinainte, între mine şi colţul căminului, a exclamat pe un ton foarte serios:

— Gilbert, ce s-a-ntîmplat cu tine? De ce te-ai schimbat atît de mult?... Ştiu că e o întrebare foarte indiscretă — s-a grăbit să adauge — şi poate extrem de nepoliticoasă. Dacă ţi se pare că e astfel, atunci te rog să nu-mi răspunzi — dar ştii că nu pot să sufăr misterele şi ascunzişurile.

— Nu m-am schimbat deloc, Helen — din nefericire sentimentele mele sînt la fel de intense şi de pătimaşe ca întotdeauna. Nu eu m-am schimbat, ci situaţia.

— Care situaţie? Te rog frumos, spune-mi şi mie!

Obrajii ei au pălit de chinul aşteptării; se putea oare să se teamă că mi-am făgăduit inima şi credinţa altei persoane?

— Am să-ţi spun imediat, i-am răspuns. Am să-ţi mărturisesc că am venit aici în scopul de a te vedea (nu fără unele presimţiri neplăcute şi temeri faţă de propria

mea îndrăzneală şi nu fără spaima că s-ar putea să nu fiu un oaspete chiar atît de binevenit cum mă aşteptam în timp ce mă apropiam de conac). Dar nu ştiam pe atunci că moşia asta îţi aparţine, pînă cînd nu m-a lămurit în privinţa moştenirii tale conversaţia a doi tovarăşi de călătorie, pe ultima porţiune a drumului. Şi atunci mi-am dat deodată seama de nesăbuinţa speranţelor pe care le nutream şi de faptul că ar fi fost o nebunie să le mai păstrez măcar o clipă. Şi cu toate că am coborît la poarta conacului tău, m-am hotărît să nu intru. Am zăbovit cîteva minute ca să privesc proprietatea, dar eram absolut decis să mă întorc la M. fără să-l văd stăpîna.

— Şi dacă mătuşă-mea şi cu mine nu ne-am fi întors tocmai atunci de la plimbarea de dimineaţă, nu te-aş mai fi văzut niciodată şi n-aş mai fi avut veşti de la tine ?

— Mi s-a părut că ar fi fost mai bine pentru amîndoi să nu ne întîlnim, i-am răspuns calm, dar neîndrăznind să vorbesc decît în şoaptă, şi fără să am curajul s-o privesc drept în faţă ca nu cumva tăria să nu mă părăsească de tot. Am continuat : — Mi s-a părut că o întrevedere n-ar face altceva decît să-ţi tulbure, ţie, liniştea şi să mă înnebunească pe mine. Dar acum mă bucur de acest prilej de a te revedea şi de a afla că nu m-ai uitat şi de a te asigura că nu voi înceta niciodată să mă gîndesc la tine.

A urmat un moment de pauză. Doamna Huntingdon s-a îndepărtat şi s-a instalat în nişa ferestrei. Oare a înţeles din vorbele mele că numai sfiala şi modestia mă împiedicau să-i cer mîna ? Înainte de a putea vorbi din nou a rupt chiar ea tăcerea, întorcîndu-se brusc spre mine şi spunînd :

— Ai fi putut avea şi mai înainte un asemenea prilej — vreau să spun pentru a mă asigura că-mi păstrezi o amintire frumoasă şi pentru a te asigura că şi eu am aceleaşi sentimente pentru tine — dacă mi-ai fi scris.

— Aşa aş fi făcut, dar nu ţi-am ştiut adresa şi n-am prea vrut să-l întreb pe fratele tău, pentru că mi s-a părut că el n-ar fi de acord să-ţi scriu. Însă asta nu m-ar fi împiedicat nici o clipă, dacă aş fi putut îndrăzni să cred că tu aşteptai veşti de la mine sau măcar că ţi-ai irosit vreodată un gînd îndreptîndu-l spre nefericitul tău prieten.

Dar, bineînțeles, tăcerea ta m-a dus la concluzia că m-ai uitat.

— Va să zică te așteptai ca eu să-ți scriu întîi ?

— Nu, Helen, vreau să zic, doamnă Huntingdon, i-am spus cu îmbujorîndu-mă la față din pricina reproșului cuprins în aceste vorbe — firește că nu. Dar dacă mi-ai fi transmis un mesaj prin fratele tău sau măcar dacă l-ai fi întrebat din cînd în cînd despre mine...

— L-am întrebat adeseori despre tine. Dar n-aveam de gînd să fac mai mult decît asta — a reluat ea zîmbind — atîta vreme cît tu continuai să te mărginești la cîteva întrebări cuviincioase cu privire la sănătatea mea.

— Fratele tău nu mi-a spus niciodată că mi-ai pomenit numele.

— Dar l-ai întrebat vreodată ?

— Nu ; pentru că am văzut că nu dorește să fie chestionat în legătură cu tine sau să arate o cît de mică încurajare atașamentului meu prea insistent.

Helen nu mi-a răspuns.

— Și avea perfectă dreptate, am adăugat.

Dar Helen a rămas tăcută, privind la pajiștea înzăpezită de afară. „O, am s-o scutesc de prezența mea", m-am gîndit. Și imediat m-am ridicat și m-am apropiat de ea ca să-mi iau rămas bun, cu o hotărîre cum nu se poate mai eroică.

— Dar ce, ai și plecat ? mi-a zis ea luîndu-mi mîna pe care i-o întinsesem, însă fără să-i dea drumul imediat.

— Ce rost ar avea să mai zăbovesc ?

— Așteaptă cel puțin pînă se întoarce Arthur.

Fiind mai mult decît bucuros să mă supun, am rămas acolo și m-am rezemat de cealaltă cercevea a ferestrei.

— Mi-ai spus că nu te-ai schimbat, a reluat gazda. Să știi totuși că te-ai schimbat, și încă foarte mult.

— Nu, doamnă Huntingdon, deși ar fi trebuit s-o fac.

— Adică vrei să susții că ai aceleași sentimente pentru mine, pe care le aveai și la ultima noastră întîlnire ?

— Da ; numai că ar fi o greșeală să vorbesc acum despre asta.

— Greșit a fost cînd am vorbit atunci, Gilbert. Acum nu mai e deloc o greșeală — în afară de cazul cînd ai spune ceva care să calce în picioare adevărul.

Eram mult prea agitat ca să pot vorbi. Dar fără să aştepte un răspuns, şi-a întors ochii strălucitori şi obrajii împurpuraţi, spre fereastră, a ridicat geamul şi s-a uitat afară, fie ca să-şi domolească inima, fie ca să culeagă acel frumos trandafir Christmas, abia îmbobocit în tufişul de sub fereastră, care-şi scosese sfios capul de sub zăpada ce-l ocrotise pînă atunci de ger, şi care acum se topea sub razele soarelui. L-a rupt şi după ce a scuturat, cu un gest delicat, neaua strălucitoare de pe petalele lui, l-a apropiat de buze şi a spus :

— Trandafirul ăsta nu e la fel de înmiresmat ca o floare de vară, dar a răzbătut prin greutăţi şi vrăjmăşii greu de înfruntat. I-a fost destul ploaia rece de iarnă ca să-l hrănească şi soarele firav al acestei luni ca să-l încălzească. Vînturile aspre nu l-au făcut să pălească şi nici nu l-au frînt lujerul. Uită-te, Gilbert, e la fel de proaspăt şi de viol ca orice altă floare, deşi mai are şi acum pe petalele lui zăpadă... Îl vrei ?

Am întins mîna. N-am îndrăznit să vorbesc de frică să nu mă copleşească emoţia. Mi-a pus roza în palmă, dar n-am strîns-o între degete — atît eram de absorbit de gînduri, mă frămîntam ce să spun în această împrejurare : să-mi dau frîu liber sentimentelor sau să continui să le stăvilesc. Luînd această şovăială drept indiferenţă — sau poate chiar lipsă de dorinţă în a-l accepta darul, Helen mi l-a smuls brusc din mînă şi l-a azvîrlit în zăpadă, a închis fereastra cu un gest energic şi s-a retras lîngă cămin.

— Helen ! Ce-nseamnă asta ? am strigat, uluit de schimbarea neaşteptată.

— Nu mi-ai înţeles darul, mi-a răspuns ea — sau ceea ce e încă şi mai prost, mi l-ai dispreţuit. Îmi pare rău că ţi l-am dat. Fiindcă am făcut o asemenea greşeală, singurul lucru la care m-am putut gîndi a fost să-l arunc.

— M-ai înţeles greşit, cumplit de greşit, i-am răspuns. Şi într-o clipă am redeschis fereastra, am sărit afară, am luat floarea de jos, am adus-o în casă şi i-am oferit-o, implorind-o să mi-o dea din nou şi spunîndu-i c-o voi

păstra de-a pururi, de dragul ei, şi c-o voi preţui mai mult decît orice alt lucru pe care-l aveam pe lume.

— Şi asta te va mulţumi ? m-a întrebat ea luînd trandafirul în mînă.

— Da, i-am răspuns.

— Atunci, poftim ! Primeşte-l !

L-am lipit cu toată seriozitatea de buze şi l-am pus în sîn, în timp ce doamna Huntingdon mă privea cu un zîmbet puţin ironic.

— Ei, acuma pleci ? m-a întrebat ea.

— Voi pleca, dacă... dacă trebuie neapărat.

— Te-ai schimbat, a continuat ea... Ai devenit ori foarte trufaş, ori foarte indiferent.

— Nici una, nici alta, Helen... Vreau să zic, doamnă Huntingdon. Dac-ai putea privi în inima mea...

— Şi totuşi trebuie să fii ori mîndru, ori nepăsător, dacă nu amîndouă laolaltă. „Doamnă Huntingdon"... De ce nu-mi zici Helen, ca mai înainte ?

— O, Helen !... Scumpa mea Helen !... am murmurat.

— Trandafirul pe care ţi l-am dat era un simbol al inimii mele, mi-a zis ea. Ai vrea să-l iei cu tine şi pe mine să mă laşi aici, singură ?

— Mi-ai da şi mîna dacă ţi-aş cere-o ?

— Oare nu ţi-am spus destul pînă acum ? m-a întrebat ea cu un zîmbet cum nu se poate mai fermecător.

I-am apucat repede mîna şi aş fi acoperit-o cu sărutări fierbinţi, dacă n-aş fi fost fulgerat de un gînd :

— Te-ai gîndit bine la consecinţe ?

— Mă tem că nu, pentru că altfel nu m-aş fi oferit unui bărbat prea mîndru ca să mă ia sau prea indiferent, sau care îşi face probleme din pricina averii mele în loc să se gîndească la dragostea mea !

Tremuram s-o string în braţe, dar nu îndrăzneam să cred în atîta bucurie şi totuşi m-am stăpînit spunîndu-i :

— Şi dac-ai să te căieşti vreodată că ai luat un om sărac ?

— Nu mă voi căi decît în cazul cînd mă vei dezamăgi. Dacă nu ai suficientă încredere în afecţiunea mea pentru a crede acest lucru, atunci lasă-mă !

— Iubita mea ! Helen, scumpa mea ! am strigat eu sărutînd acum, cu patimă, mîna pe care o păstrasem

într-a mea și cuprinzînd-o pe Helen în brațe. N-ai să te căiești niciodată dac-ar fi să depindă totul numai de mine. Dar te-ai gîndit și la mătușa ta ?

Tremuram în așteptarea răspunsului, și o strîngeam tot mai tare la pieptul meu !

— Mătușa mea nu trebuie să știe încă nimic. O să i se pară un pas pripit și nesăbuit, pentru că n-are de unde să-și închipuie cît de bine te cunosc. Dar trebuie să te cunoască și ea și să învețe să te placă. Va trebui să mă părăsești, să revii la primăvară, să stai mai multă vreme și să încerci s-o cucerești și sînt convinsă că o să începeți să vă simpatizați.

— O, atunci vei fi a mea, i-am zis eu, sărutînd-o o dată și încă o dată și încă o dată, pentru că acum devenisem la fel de întreprinzător și de impetuos pe cît fusesem mai înainte de timorat și de stînjenit.

— Nu... Peste un an, mi-a răspuns ea, eliberîndu-se cu multă delicatețe din îmbrățișarea mea, dar ținîndu-mi încă tandru mîna.

— Cum, încă un an ? Vai, Helen, dar nu pot aștepta atîta vreme !

— Păi unde ți-e fidelitatea ?

— Voiam să zic că nu pot îndura chinul unei despărțiri atît de îndelungate.

— N-o să fie o despărțire : o să ne scriem zilnic. Inima mea va fi tot timpul alături de tine și uneori ai să ai posibilitatea să mă vezi și cu propriii tăi ochi. Nu voi fi atît de fățarnică încît să pretind că mi-e ușor să aștept atîta vreme, dar în căsătoria asta e de datoria mea să-mi consult și rudele.

— Rudele și prietenii vor fi împotrivă.

— Nu se vor împotrivi prea mult, scumpul meu Gilbert, mi-a zis ea sărutîndu-mă cu înfocare. Nu se vor împotrivi cînd te vor cunoaște. Iar dacă se vor împotrivi, atunci înseamnă că nu-mi sînt cituși de puțin apropiate. Acum ești mulțumit ?

Și-a ridicat fața spre mine cu un zîmbet de o tandrețe nesfîrșită.

— Cum aș putea fi altfel dacă știu că mă iubești ? Mă iubești, Helen, nu-i așa ? am adăugat eu neîndoin-

du-mă cituşi de puţin de această realitate, dar dorind s-o aud confirmată de propria ei gură.

— Dacă m-ai fi iubit atît de mult cît te iubesc eu — mi-a răspuns ea cu cea mai mare seriozitate — nu te-ai fi comportat ca pînă acum, fiind gata-gata să mă pierzi. Trebuia să înţelegi că rangul, neamul şi averea, nu trag mai mult în balanţă decît adevărata dragoste dintre două inimi care se potrivesc atît de bine !

— Ce fericire negrăită, i-am zis eu îmbrăţişînd-o iar. N-am meritat-o, Helen, nu îndrăznesc să cred în atîta bucurie. Cu cît voi avea mai mult de aşteptat, cu atît mai mare îmi va fi teama să nu intervină ceva care să mi te răpească. Gîndeşte-te că într-un an se pot întîmpla o sută şi o mie de lucruri ! În tot acest timp am să trec prin chinurile iadului. Şi pe urmă, iarna e şi un anotimp tare sumbru.

— Aşa m-am gîndit şi eu, mi-a răspuns ea pe un ton grav. N-am să mă căsătoresc iarna — sau cel puţin nu în decembrie, a adăugat ea cu un tremur, (Pentru că în luna aceea avusese loc şi căsătoria care o legase de fostul ei soţ, şi moartea îngrozitoare care o lăsase slobodă.) Aşadar am spus că peste un an, în primăvară.

— Primăvara viitoare ?

— Nu... nu... toamna viitoare, poate.

— Atunci, vara.

— Mă rog, să zicem, la sfîrşitul verii. Acum gata, mulţumeşte-te cu atît...

În timp ce vorbeam, Arthur a intrat în odaie.

— Mămico, n-am putut găsi cartea în nici unul din locurile unde mi-ai zis tu s-o caut. (În zîmbetul mamei sale era ceva care părea să zică : „Nu, drăguţule, ştiam că n-ai s-o găseşti"). În cele din urmă mi-a adus-o Rachel. — Uită-te, domnule Markham, o istorie naturală cu tot felul de păsărele şi animale, şi cu nişte poveşti la fel de drăguţe ca şi pozele !

Fiind foarte vesel, m-am aşezat să cercetez cartea şi l-am luat pe băieţel între genunchii mei. Dacă ar fi venit cu o clipă mai înainte l-aş fi primit cu mult mai puţină amabilitate, dar acum i-am mîngîiat cu afecţiune cîrlionţii şi chiar i-am sărutat fruntea ivorie : era băiatul scumpei mele Helen, şi deci şi al meu. Şi aşa l-am privit

întotdeauna de atunci încoace. Băiețelul acesta drăguț a ajuns acum un tînăr de toată frumusețea: a împlinit cele mai frumoase speranțe ale mamei sale și în momentul de față locuiește la conacul Grassdale împreună cu tînăra lui soțioară, jucăușa Helen Hattersley de altădată.

Nu ajunsesem să mă uit la jumătate din carte, că doamna Maxwell și-a și făcut apariția poftindu-mă în camera cealaltă, la dejun. La început maniera rece și distantă a acestei doamne m-a cam înghețat; dar m-am străduit din răsputeri să încerc s-o îmbunez și să-i fiu pe plac. Se părea că izbutisem chiar și în această primă și scurtă vizită; pentru că pe măsură ce-i vorbeam, ea devenea tot mai amabilă și mai cordială și cînd am plecat mi-a spus foarte grațios la revedere, exprimîndu-și speranța că nu va trece mult pînă cînd va avea plăcerea de a mă primi din nou în casa ei.

— Dar în nici un caz nu poți să pleci pînă cînd nu vezi sera, grădina de iarnă a mătușii, mi-a spus Helen, pe cînd înaintam ca să-mi iau rămas bun de la ea, cu toată stăpînirea de sine.

Am profitat cu bucurie de un asemenea răgaz, și am urmat-o în sera mare și frumoasă, împodobită din belșug cu flori — mai ales dacă țineam seama de anotimpul destul de înaintat — dar, bineînțeles că nu eram în stare să le acord decît prea puțină atenție.

— Mătușa, începu Helen, ține grozav de mult la flori, și ține foarte mult și la Staningley. Te-am adus aici ca să-ți adresez o rugăminte în numele ei, și anume, ca acesta să rămînă căminul ei pînă la sfîrșitul vieții — și dacă n-o fi totodată și căminul nostru — s-o pot vedea cît mai des, să stau din cînd în cînd cu ea. Pentru că tare mă tem c-o să-i pară rău să mă piardă. Și cum duce o viață retrasă, e înclinată spre tristețe dacă e lăsată prea multă vreme singură.

— Cu drag inimă, scumpa mea Helen! Fă exact ceea ce vrei cu tot ce e al tău. Nici prin cap nu mi-a trecut că aș putea să doresc ca mătușa ta să părăsească această casă! Și fie că vom trăi aici, fie în altă parte, va fi exact așa cum veți hotărî tu și cu ea. Știu că ar suferi dacă s-ar despărți de tine, așa că sînt gata să-i îndeplinesc orice dorință. De dragul tău o iubesc și pe ea, și

fericirea ei îmi va fi la fel de scumpă ca şi aceea a propriei mele mame.

— Îţi mulţumesc, iubitule! Meriţi o sărutare pentru asta. La revedere. Ei, şi-acum... haide, haide... gata Gilbert, dă-mi drumul. Uite-l pe Arthur, aşa că te rog să te abţii...

A sosit momentul să-mi închei povestirea. Oricine în afară de tine, dragă Halford, ar fi spus că şi aşa am lungit-o prea mult. Dar, pentru a te face să fii pe deplin mulţumit, voi mai adăuga cîteva cuvinte, întrucît ştiu că vei avea un sentiment de simpatie pentru bătrîna doamnă şi vei dori să ştii cum s-a încheiat istoria ei. M-am întors acolo în primăvară şi, făcînd pe placul lui Helen, m-am străduit din răsputeri s-o cuceresc pe mătuşă. Ea m-a primit cu multă amabilitate, fiind fără îndoială pregătită să-mi preţuiască mai mult firea datorită relatărilor favorabile ale nepoatei. Cînd i s-au adus la cunoştinţă intenţiile mele ambiţioase, a privit lucrurile cu mult mai multă înţelepciune decît îndrăznisem eu să sper. Singura remarcă în această privinţă făcută în prezenţa mea a fost :

— Şi aşa, domnule Markham, după cîte înţeleg ai de gînd să-mi răpeşti nepoata. Mă rog! Trag nădejdea că Dumnezeu vă va binecuvinta unirea şi o va face pe scumpa mea fetiţă să cunoască în sfîrşit fericirea. Dacă s-ar fi putut hotărî să nu se mai mărite mărturisesc că aş fi fost mai bucuroasă. Dar din moment ce vrea să se recăsătorească, nu cunosc nici o altă persoană căreia i-aş încredinţa-o mai cu dragă inimă decît dumitale, crede-mă!

Fireşte că am fost încîntat de acest compliment şi am sperat că-i voi putea arăta că nu s-a înşelat în aprecierile ei.

— Cu toate astea ar trebui să-ţi adresez o rugăminte, a continuat ea. S-ar părea că mai pot încă să consider proprietatea de la Staningley drept căminul meu : aş vrea să fie şi al vostru, pentru că Helen e foarte legată de conac şi de mine — după cum sînt şi eu legată de ea. Grassdale îi evocă amintiri dureroase, peste care nu-i vine prea uşor să treacă. Eu nu vă voi supăra prea tare cu societatea mea, şi nu mă voi amesteca în viaţa voastră. De felul meu sînt o persoană destul de liniştită,

voi rămîne cît mai mult în odăile mele, îmi voi vedea de treburile mele și vă voi întîlni numai cînd și cînd.

Nu încape îndoială că am acceptat toate acestea cu dragă inimă. Am trăit amîndoi în cea mai deplină armonie cu scumpa noastră mătușă, pînă în ziua morții ei. Acest trist eveniment s-a petrecut cîțiva ani mai tîrziu — trist nu pentru ea (întrucît a avut parte de o moarte ușoară, ba era chiar bucuroasă că ajunsese la capătul călătoriei sale), ci doar pentru cele cîteva persoane iubitoare — rude, prieteni și slujitori recunoscători, pe care le-a lăsat în urma ei.

Dar să ne întoarcem la propriile mele treburi: m-am căsătorit vara, într-o dimineață strălucitoare de august. A fost nevoie de opt luni de zile, de toată amabilitatea și bunătatea lui Helen pentru a înfrînge prejudecățile mamei mele împotriva miresei ce mi-o alesesem, și pentru a o face să se împace cu gîndul că voi părăsi proprietatea de la Linden-Car și mă voi stabili la o atît de mare depărtare. I-am lăsat ferma lui Fergus, cu speranțe mai mari în prosperitatea ei decît aș fi avut cu un an în urmă, în împrejurări similare. Asta deoarece de curînd s-a îndrăgostit de fiica mai mare a preotului din L., o domnișoară ale cărei calități îl stimulaseră să facă niște eforturi cum nu se poate mai surprinzătoare, nu numai pentru a-i cîștiga afecțiunea și stima și pentru a obține o avere suficientă ca să poată aspira la mîna ei, ci și pentru a se dovedi vrednic de ea, în propriii lui ochi, ca și în cei ai părinților fetei. În cele din urmă a izbutit, după cum știi. Cît despre mine, nu mai e nevoie să-ți spun cît de fericit sînt împreună cu Helen și cît de binecuvîntați ne simțim bucurîndu-ne unul de celălalt, ca și de copiii noștri. Acum tocmai așteptăm cu nerăbdare să sosești tu și Rose, pentru că se apropie momentul vizitei voastre anuale, cînd trebuie să renunțați la orașul vostru plin de praf, fum, zarvă, trudă și luptă, pentru o perioadă de destindere binefăcătoare și de viață tihnită și retrasă în societatea noastră.

Pînă atunci îmi iau rămas bun de la tine.

Al tău, Gilbert Markham.

Staningley, 10 iunie 1847.